

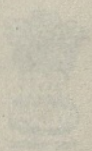

महाराष्ट्र शासन

प्रशासन वाक्प्रयोग

प्रशासन वाक्प्रयोग

प्रशासन वाक्प्रयोग

महाराष्ट्र शासन

महाराष्ट्र शासन, न्याय विभाग, मुंबई

प्रशासन वाक्प्रयोग

महाराष्ट्र शासन

भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन

महाराष्ट्र सरकार

महाराष्ट्र शासन

शासकीय फोटोमिको मुद्रणालय, पुणे येथे पुनर्मुद्रित आणि भाषा संचालक,

महाराष्ट्र शासन, यांच्याद्वारे प्रकाशित

पुनर्मुद्रण-सप्टेंबर २००३

प्रास्ताविक

भारताच्या संविधानात तरतूद केल्याप्रमाणे २६ जानेवारी १९६५ नंतर, इंग्रजी-
ऐवजी हिंदीला संघभाषेचा दर्जा प्राप्त होणार असून इंग्रजी ही सहयोगी भाषा
म्हणून राहणार आहे. राज्यपातळीवर चौदा भारतीय प्रमुख भाषांना त्या त्या राज्यात
राजभाषेचे स्थान दिले जाणार आहे. या सांविधानिक स्थितीच्या अनुरोधाने महाराष्ट्र
शासनाने आपल्या राज्यकारभाराची अधिकृत भाषा म्हणून मराठीचा वापर चालू
करण्याचे धोरण निश्चित केले आहे. प्रशासनिक माध्यमांच्या मराठीकरणाची
पायरीपायरीने सुरुवात व्हावी व हा बदल क्रमशः अंगवळणी पडावा म्हणून दरम्यानच्या
काळात शासनयंत्रणेतील राजपत्रित अधिकारी व अराजपत्रित कर्मचारीवर्ग
आणि निरनिराळी सरकारी कार्यालये यांच्या इंग्रजी संज्ञांचे मराठी पर्याय देणारा
'पदनाम कोश' भाषा संचालनालयाने प्रकाशित केला. या पदसंज्ञा आता शासन-
व्यवहारात रुढ होऊ लागल्या आहेत. या कोशाच्या प्रकाशनानंतर मराठी राजभाषेच्या
स्वरूपासंबंधी निरनिराळ्या क्षेत्रांतून बरीच उलंठसुलट प्रतिक्रिया व्यक्त झाली. त्या
निमित्ताने, राजभाषेच्या संबंधातील शासनाचा दृष्टिकोन स्पष्ट व्हावा म्हणून, 'शासन-
व्यवहारात मराठी' ही एक प्रबंधवजा पुस्तिका संचालनालयाने नुकतीच प्रकाशित
केली. शासनव्यवहारात प्रयुक्त होणाऱ्या मराठी भाषेची समस्या, प्रक्रिया व स्वरूप
यांची शास्त्रशुद्ध मीमांसा करणारे हे पुस्तक महाराष्ट्रातील नामवंत भाषातज्ञांच्या,
विचारवंतांच्या आणि वृत्तपत्रांच्या प्रशंसित पात्र ठरले आणि अनेकांनी आपले अनुकूल
अभिप्राय करून शासनाच्या भाषाविषयक धोरणावर मान्यतेचे शिक्कामोर्तब केले.

२. आता 'प्रशासने वाक्प्रयोग' हे पुस्तक प्रकाशित करून भाषा संचालनालयाने
मराठी राजभाषा पक्षाचे आणखी एक पान उलटले आहे. निरनिराळ्या सरकारी
विभागांच्या व त्यांच्या अधीन असलेल्या कार्यालयांच्या दैनंदिन कामकाजात
वापरात असलेले इंग्रजी वाक्प्रयोग व शब्दसमुच्चय आधीच संकलित करण्यात आले
होते. या वाक्प्रयोगांना कार्यालयीन व्यवहारात एका विशिष्ट भाषिक परिघाठीचे
स्वरूप प्राप्त झाले आहे. मराठीतही या वाक्प्रयोगांची तशीच परिघाठी ठरवून देणे व
त्यांच्या वापरात एकरूपता आणणे योग्य होईल या कल्पनेने वरील इंग्रजी वाक्प्रयोगांचे
मराठी पर्याय भाषा सल्लागार मंडळाच्या साहाय्याने निश्चित करून आता कोशरूपाने

प्रकाशित करण्यात आले आहेत. या सर्व प्रकाशनांत, शासनव्यवहारातील भाषेला एक नियमित स्वरूप असावे व तिच्या वापरात एकरूपता असावी हीच एक मुख्य दृष्टी आहे. राज्यकारभाराच्या भाषेचे एकरूपता हे एक महत्त्वाचे लक्षण आहे. ही एकरूपता शासनविषयक परिभाषेत जितकी आवश्यक आहे तितकीच ती दैनंदिन वापरातील वाक्प्रयोगांतही अपेक्षित आहे व याच दृष्टीने हा वाक्प्रयोग कोश तयार करण्यात आला आहे. या कोशाची उपयुक्तता आपणही दुसऱ्या दृष्टीनेही पटण्यासारखी आहे. नव्याने मराठी शिक्षणाच्या गैरमराठीभाषिक कर्मचाऱ्यांसाठी अशाकारखा वाक्प्रयोग कोश असणे फार आवश्यक आहे. सरकारी कामकाजात मराठीचा प्रयोग सुरू झाला म्हणजे केवळ प्रशासन शब्दकोशाच्या साहाय्याने त्यांना कार्यालयीन कामात मराठीचा चांगल्या प्रकारे वापर करता येईलच असे नाही. या कामी रोजच्या कार्यालयीन व्यवहारातील भाषाप्रयोगांचे नियमित व निश्चित स्वरूप त्यांच्यापुढे ठेवणारा हा कोश त्यांना अधिक उपयोगी पडेल.

३. राज्यकारभारात काही प्रमाणावर मराठीच्या वापराला सध्या सुरुवात झालेलीच आहे. जिल्हा परिषदांचे कामकाज आज बहुतांशी मराठीतूनच चालत आहे. जिल्हा पातळीवरच नव्हे तर किर्येकडा वरच्या पातळीवर देखील पत्रव्यवहारासाठी मराठीचा वापर करण्यात येतो. कार्यालयप्रमुखांच्या व विभागाध्यक्षांच्या कार्यालयांना, सावित्रालयाशी मराठीतून पत्रव्यवहार करण्याची मुभा देण्यात आलेली आहे. कार्यालयीन भाषेत अनेक प्रकारच्या व सुचतील तशा वाक्प्रयोगांचा उपयोग केला गेला तर राज्यकारभाराच्या भाषेची अपेक्षित एकरूपता बिघडेल, तिला अनिष्ट वळण लागेल आणि अयोग्य भाषासरणी व वाक्प्रयोग रूढ होतील. हे टाळण्याच्या दृष्टीनेही प्रस्तुत कोश अत्यंत उपयुक्त व्हावा असे वाटते.

४. सचिवालयातील व अन्य सरकारी कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांना आजवर इंग्रजीमधूनच कामकाज करण्याचा साराव झालेला आहे. त्यामुळे प्रारंभी, पत्रांचे मसुदे, टिप्पणी, ज्ञापने, ज्ञाप इत्यादी मराठीतून लिहिणे त्यांना थोडे चमत्कारिक वाटेल; मराठीतून विचार करण्याची व लिहिण्याची सवय नसल्यामुळे इंग्रजी शब्दां-ऐवजी नेमके मराठी शब्द वापरून आपल्या सूचना अथवा प्रस्ताव मांडणे त्यांना अवघड जाईल याची शासनाला जाणीव आहे. पण प्रारंभी भासणाऱ्या अडचणी या कायम राहतील असे समजण्याचे कारण नाही. काही महिने अशा अडचणी गैर-मराठीभाषिकांच्याच नव्हे तर कदाचित मराठीभाषी कर्मचाऱ्यांच्याही अनुभवास येतील. परंतु मराठीतून सतत लिहिण्याचा जाणीवपूर्वक प्रयत्न केला तर इंग्रजी इतक्याच सुलभ रीतीने मराठीतून कामकाज करणे अंगवळणी पडेल. कार्यालयीन व्यवहारात

मराठीचा जितका अनिविध वापर होईल तितका तो तिच्या विकासाला पोषक ठरेल आणि शब्दांसाठी अहून चमण्याची भीती उरणार नाही. पुढे पुढे प्रशासन, विधी, तांत्रिक व शासकीय विषय यांमधील काही पारिभाषिक शब्द सोडले तर कर्मचाऱ्यांना आपले विचार प्रवाही भाषेत सहज व्यक्त करता येतील. या दृष्टीने सर्व सरकारी कर्मचारी आपल्या दैनंदिन कार्यालयीन कामकाजात प्रस्तुत पुस्तिकेचा कटाक्षाने वापर करतील अशी मी आशा करतो.

सचिवालय, मुंबई

दिनांक १५ ऑक्टोबर १९६४
विजयादशमी, शके १८८६

ल. ग. राजवाडे

विशेष सचिव

सामान्य प्रशासन विभाग

महाराष्ट्र शासन

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.
TEL: 773-936-5000
FAX: 773-936-5000
WWW.CHICAGO.EDU

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.
TEL: 773-936-5000
FAX: 773-936-5000
WWW.CHICAGO.EDU

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.
TEL: 773-936-5000
FAX: 773-936-5000
WWW.CHICAGO.EDU

Abandonment of claim

Abandonment of land

Abandonment of address

Abandoned person

Abandon by word of mouth

Abandon by the owner

Abandonment of a property

Abandonment

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

Abandonment of a right

Abandonment of a claim

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

इंग्रजी - मराठी

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

अभ्यास

Abandonment of claim

Abatement of rent

Abbreviated address

Abducted person

Abide by one's word

Abide by the decision

Abide by the rules loyally

Ab initio

Ab initio void

Abnegation of responsibility

Abnormal loss

Abnormal situation

Abolition of post

Abortive efforts

Above cited

Above mentioned

Above noted

Above par

Above said

Above written obligation

Absence from duty

Absence of authority

Absence on duty

Absence on tour

Absentee allowance

Absentee statement

Absent in spite of service of summons

Absent without leave

मागणीचा/हक्काचा परित्याग

भाडे/सारा/खंड कमी करणे

संक्षिप्त पत्ता

अपहृत व्यक्ती

आपले वचन पाळणे

निर्णयाचे पालन करणे

निष्ठापूर्वक नियम पाळणे

प्रारंभापासून

प्रारंभापासून अग्राह्य

जबाबदारी सोडून देणे

प्रमाणाबाहेर हानी/तोटा

असामान्य परिस्थिती

पद नाहीसे/जागा नाहीशी करणे

निष्फळ प्रयत्न

उपरोद्धृत ; वर उद्धृत केलेले

उपरोल्लिखित ; वर उल्लेखिलेले

वर नमूद केलेले

अधिमूल्याने

उपरोक्त ; उपर्युक्त

उपरिलिखित बंधन

कामावरील अनुपस्थिती

प्राधिकाराचा अभाव

कर्तव्यार्थ अनुपस्थिती

दौन्यामुळे अनुपस्थिती

अनुपस्थिति भत्ता

अनुपस्थिति-विवरणपत्र

समन्स बजावूनमुद्धा अनुपस्थित

रजेशिवाय अनुपस्थित

Absolute acceptance	पूर्ण/निरपवाद स्वीकृती
Absolute conviction	दृढ चारणा
Absolutely necessary	परम आवश्यक
Absolute visual acuity	परम दृष्टितीक्ष्णता
Absolved of the responsibility	जबाबदारीतून मुक्त
Abstract bill	संक्षिप्त बिल
Abstract of —	— चा गोषवारा / — चे सार
Abstract of estimate	प्राक्कलनाचा संक्षेप; अंदाजांचा गोषवारा
Abstract of objections	आक्षेपांचा गोषवारा
Abstract of receipts and expenditure	जमा आणि खर्च यांचा गोषवारा
Abstract statement	संक्षिप्त विवरणपत्र
Absurd statement	असंगत कथन/निवेदन
Abuse of power	सत्तेचा दुरुपयोग
Abusive language	अपशब्द ; शिवराळ भाषा
Academic institution	विद्या संस्था
Academic qualifications	विद्याविषयक अर्हता
Accede to one's request	एखाद्याच्या विनंतीला स्कार देणे
Accelerated promotion	त्वरित बढती
Acceptance of tender	निविदा स्वीकृती
Acceptance resolution	स्वीकृति ठराव
Accession number	अवाप्ति क्रमांक
Accession register	अवाप्ति नोंदवही
Accompanied by —	— च्या सहित
Accord approval	मान्यता देणे
According as —	— च्या अन्वये
Accordingly it has been decided	तदनुसार असे ठरवण्यात आले आहे
According to normal rules	सामान्य नियमानुसार
According to stipulations	अटीनुसार
According to the length of service	सेवाकालानुसार
According to usage	परिपाठानुसार

Accord recognition to qualifications	अर्हतेस मान्यता देणे
Accord sanction	मंजुरी देणे
Accountable for —	— ला जबाबदार
Accountant's daily balance sheet	लेखापालाचा दैनिक ताळेबंद
Account for —	हिशेब देणे ; स्पष्टीकरण देणे/करणे
Accounting procedure for receipt and expenditure	जमाखर्चाची लेखांकन पद्धती
Accounts inspection	लेखा निरीक्षण
Accounts of stores	मांडार लेखा
Accruing from —	— पासून उपार्जित
Accumulated surplus	संचित वाढावा/आधिक्य
Accumulation of leave	रजा साचणे
Accuracy of statement	निवेदनाचा/विधानाचा बिनचूकपणा
Accurately done	बिनचूकपणे केलेले
Achievement in —	— तील कामगिरी
Acknowledgement card	पोच कार्ड
Acknowledgement due	पोच देय
Acknowledgement letter	पोच पत्र
Acknowledgement of balance	शिल्लेकी स्वीकृती
Acknowledgement of bill	बिलाची पोच
Acknowledge receipt of —	— ची पोच देणे
Acquiescence and waiver	मूकसंमती व हक्कविसर्जन
Acquisition of citizenship	नागरिकता संपादन
Acquisition of land	भूमि संपादन
Acquisition of property	मालमत्तेचे संपादन
Acquittance roll	वेतनपट/पावती तक्ता
Acting allowance	हंगामी सेवा भत्ता
Acting in good faith	सद्भावनेने कार्य करताना
Acting in his discretion	आपल्या तारतम्यबुद्धीने कार्य करित असताना ; आपल्या स्वेच्छानिर्णयानुसार कार्य करित असताना
Actionable wrong	कारवाईयोग्य अपकृत्य

Action as at A` above	वरील 'अ' प्रमाणे कार्यवाही करावी
Action may be taken as proposed	प्रस्तावित केल्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी
Action taken in this matter may be reported to Government.	या बाबतीत केलेली कार्यवाही शासनाला कळवण्यात यावी
Action taken on —	— वर कार्यवाही केली ; दिनांक— ला कार्यवाही केली
Active habits	उद्योगी वृत्ती
Active partner	क्रियाशील भागीदार
Active service	क्रियाशील सेवा
Act of God	ईश्वरी प्रकोप ; दैवी घटना
Act of misconduct	गैरवर्तणुकीचे कृत्य
Act of misconduct involving dishonesty	अप्रामाणिकतायुक्त गैरवर्तणुकीचे कृत्य
Act of trespass	अपप्रवेशाचे कृत्य
Acts done or purported to be done	केलेली किंवा करणे अभिप्रेत असलेली कृत्ये
Acts prohibited	मना केलेली कृत्ये
Act subversive to discipline	शिस्तविघातक कृत्य
Actual and probable expenditure	प्रत्यक्ष आणि संभाव्य खर्च
Actual balance of stationery on hand	शिलकेपैकी प्रत्यक्ष हाती असलेली लेखन-सामग्री
Actual cost	प्रत्यक्ष परिचय/किंमत
Actually employed	प्रत्यक्ष नेमलेला
Actual travelling expenses	प्रत्यक्ष प्रवास खर्च
Acute shortage	तीव्र टंचाई
Added entry	अधिक घातलेली नांद
Addiction to (opium)	(अफू) चे व्यसन
Additional function	अतिरिक्त कार्य/काम
Additional information statement	अतिरिक्त माहितीचे विवरणपत्र
Additional profit	अतिरिक्त नफा
Additions and alterations	भर व फेरफार
Address communication to —	— शी पत्रव्यवहार करणे ; — ला लिहिणे

Adequate data	पर्याप्त/पुरेशी आधारसामग्री
Adequate representation	पुरेसे प्रतिनिधित्व
Ad hoc Board	तदर्थ मंडळ
Ad hoc Committee	तदर्थ समिती
Ad interim	अंतरिमकालीन
Adjourned sine die	अनिश्चित दिनापर्यंत/बेमुदत स्थगित/तहकूब
Adjournment motion	स्थगन प्रस्ताव ; तहकूबीचा प्रस्ताव
Adjudication of a dispute	विवादाचा अभिनिर्णय
Adjustment by transfer	खातेबदलाने समायोजन
Adjustment of account	लेखा समायोजन
Adjustment of rent	भाड्याचे समायोजन
Administration bond	प्रशासन बंधपत्र
Administration of general establish- ment	सर्वसाधारण आस्थापना प्रशासन
Administration of justice	न्यायदान
Administration report	प्रशासन अहवाल
Administrative agencies	प्रशासनिक अभिकरणे
Administrative approval	प्रशासनिक मान्यता
Administrative approval may be obtained	प्रशासनिक मान्यता मिळवण्यात यावी
Administrative control	प्रशासनिक नियंत्रण
Administrative division	प्रशासनिक विभाग
Administrative duties	प्रशासकीय कर्तव्ये
Administrative function	प्रशासकीय कार्य/कृत्य
Administrative lapse	प्रशासनिक चूक
Administrative machinery	प्रशासने यंत्रणा
Administrative power	प्रशासकीय शक्ती
Administrative unit	प्रशासनिक घटक
Admiralty jurisdiction	नाविक अधिकारक्षेत्र/क्षेत्राधिकार
Admissible expenditure	अनुज्ञेय खर्च
Admissible limit of amount	अनुज्ञेय रकमेची मर्यादा
Admissible under rule	नियमानुसार अनुज्ञेय

Admission fee	प्रवेश फी
Admission of claim	मागणीची ग्राह्यता
Admission to an examination	परीक्षेस बसण्याची परवानगी
Admission with permission	परवानगीने प्रवेश
Admit to bail	जामीन कबूल करणे
Admonition for negligence	हयगयीबद्दल कानउघाडणी
Adoption deed	दत्तविधानपत्र
Adoption of byelaws	पोटनियमांचा/उपविधींचा अंगीकार
Adult education	प्रौढ शिक्षण
Adulterated drugs	अपमिश्रित/भेसळ केलेली औषधे
<i>Ad valorem</i>	मूल्यानुसार
Advance and its recovery	आगाऊ रक्कम आणि तिची वसुली
Advance bills	आगाऊ बिले ; आगाऊ रकमांची बिले
Advanced course	प्रगत पाठ्यक्रम
Advance increment	आगाऊ वेतनवाढ
Advance of pay	वेतनाची आगाऊ रक्कम
Advance of travelling allowance	प्रवासभत्त्याची आगाऊ रक्कम
Advance payment	आगाऊ रक्कम देणे
Advances governed by Government Resolution No. dated.	शासन निर्णय क्र. दिनांक अनुसार दिल्या जाणाऱ्या आगाऊ रकमा
Advantageous for efficiency	कार्यक्षमतेला उपकारक
Adverse effect	प्रतिकूल परिणाम
Adversely affected	प्रतिकूल परिणाम झालेला
Adverse remark	प्रतिकूल शेरा
Advertised post	जाहिरात दिलेली जागा/पद
Advice of payment	प्रदान सूचना ; भरणा करण्याची सूचना
Advice should be sought	मल्ला घेण्यात यावा
Advice to transfer debit/credit	जमा/खर्च खाते बदलण्याची सूचना
Advisory service	मल्लागार सेवा
Aerial-survey	हवाई पाहणी

Affected area	बाधित क्षेत्र ; — ग्रस्त भाग
Affected person	बाधित/बाधा पोचलेली व्यक्ती
Affecting taxation	कर आकारणीवर परिणाम करणारे
Affect prejudicially	बाधक होणे
Affiliation fee	संलग्नीकरण फी
Affirmative reply	होकारार्थी उत्तर
Affirm the decision	निर्णयास पुष्टी देणे
Affix a seal	मोहोर लावणे
Affixing of stamps	मुद्रांक लावणे
Affix one's signature	स्वतःची सही करणे
Aforesaid circumstances	पूर्वोक्त परिस्थिती
Aforesaid rule	पूर्वी सांगितलेला नियम ; पूर्वोक्त नियम
After adequate consideration	पुरेशा विचारानंतर ; पुरेशा विचार करून
After careful consideration	काळजीपूर्वक विचार केल्यानंतर/करून
Aftercare programme	नंतरच्या जपणुकीचा कार्यक्रम
After coming into force of the Act	अविनियम अंमलात आल्यानंतर
After consultation with —	— शी विचारविनिमय केल्यानंतर
After due consideration	योग्य विचारानंतर ; योग्य विचार करून
After giving an opportunity to be heard	आपले म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्यानंतर
After giving a serious thought	गंभीरपणे विचार केल्यावर/करून
After hearing the person concerned	संबंधित व्यक्तीचे म्हणणे ऐकल्यानंतर
Age certificate	वयाचा दाखला/प्रमाणपत्र
Age limit	वयोमर्यादा
Age of superannuation	नियत सेवावयमान
Aggravate the situation	स्थिती/परिस्थिती अधिक बिघडवणे/बिघडणे
Aggregate marks	एकूण गुण
Aggregate value	एकूण मूल्य
Aggrieved party	पीडित/दुखावलेला पक्ष
Aggrieved person	पीडित/दुखावलेली व्यक्ती
Agreement bond	करारनामा ; संमतिपत्र
Agreement form	करार प्रपत्र/नमुना

Agreement of balance	शिलकेचा मेळ
Agreements and covenants	संमतिपत्रे व करारपत्रे
Agree to the appointment of —	— च्या नियुक्तीला/नेमणुकीला संमती देणे
Agricultural colonisation	कृषि वसाहतीकरण
Agricultural income	कृषि उत्पन्न
Agricultural year	कृषि वर्ष
Aims and objects	उद्दिष्टे
Air armament practice	हवाई युद्धसाधनांची तालीम
Air service	विमान वाहतूक
All claims shall be supported by the necessary vouchers	सर्व मागण्या आवश्यक त्या प्रमाणकांसह करण्यात याव्या
All communications between and should be canalised through आणि यांमधील सर्व पत्रव्यवहार मार्फत करण्यात यावा
All concerned to note	सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी
Alleged statement	अभिकथित निवेदन
All-inclusive rates of halting allowance	मुक्काम भत्त्याचे सर्वसमावेशक दर
All India Services	अखिल भारतीय सेवा
Allocated Government servant should be deemed to be belonging to an all-State cadre	विभागणीप्राप्त सरकारी कर्मचारी संपूर्ण राज्य संवर्गातील आहे असे मानण्यात यावे
Allocation account	विभागणी लेखा ; वाटप लेखा
Allocation of balance	शिलकेचे विल्हेवार वाटप
Allocation of duties	कर्तव्यांची विभागणी/वाटणी
Allocation of pensionary charges	निवृत्तिवेतनाच्या आकारणीचे वाटप
Allotment during may be asked for separately या अवधीकरिता नियत रकमा वेगवेगळ्या मागितल्या जाव्या
Allotment of funds	निधीचे नियत वाटप
Allotment order	नियत वाटपाचा आदेश
Allotment placed at your disposal	आपणाकडे सोपवलेली नियत रक्कम
Allowed and remanded	अनुमत व फेरचीकडीकरता परत
Allowed without any cuts	कोणत्याही कपातीशिवाय अनुमत

Allow to enter	प्रवेश करण्यास मुभा देणे
All-region schemes	सर्व प्रदेश योजना
All rights reserved	सर्वाधिकार सुरक्षित
All-sea route	केवळ समुद्रमार्ग
Alphabetical register	वर्णक्रमी नोंदवही
Alternative draft	पर्यायी मसुदा
Alternative lands	पर्यायी जमिनी
Alternative method	पर्यायी पद्धत
Alternatives mentioned in this rule are mutually exclusive	ह्या नियमात नमूद केलेले पर्याय परस्पर वर्जक आहेत
Ambulance and rescue work	रुग्णवहन व बचाव कार्य
Amended draft	सुधारलेला मसुदा
Amicable settlement	सलोख्याची तडजोड
Amount due for payment during the year —	— वर्षात भरावयाची देय रक्कम
Amount due for the quarter ending —	— ला संपणाऱ्या तिमाहीसाठी देय असलेली रक्कम
Amount (net) payable	(निव्वळ) देय रक्कम
Amount of leave asked for	मागितलेली रजा..... दिवस
Amount of leave at credit	जमेस असलेली रजा..... दिवस
Amount of leave due	देय रजा..... दिवस
Amount of leave enjoyed	उपभोगलेली रजा..... दिवस
Amount of leave exhausted	संपवलेली रजा..... दिवस
Amount of leave not due	अनर्जित रजा..... दिवस
Analogous case	सदृश बाब/प्रकरण
Analysis and valuation of the crops	पिकांचे वर्गीकरण आणि मूल्यांकन
Analysis register	विश्लेषण/वर्गीकरण नोंदवही
Analytical entry	विश्लेषणात्मक/वर्गीकरणात्मक नोंद
Ancillary services	अनुषंगी सेवा/व्यवस्था
Annual administration report	वार्षिक प्रशासन अहवाल
Annual audit programme	वार्षिक लेखापरीक्षा कार्यक्रम
Annual establishment return	वार्षिक आस्थापना विवरण
Annual general meeting	वार्षिक सर्वसाधारण सभा

Annual income from all sources	उत्पन्नाच्या नव्ं बाबांपासून होणारी वार्षिक प्राप्ती
Annual indent	वार्षिक मागर्णापत्र
Annual inspection report	वार्षिक निरीक्षण अहवाल/प्रतिवेदन
Annual outlay	वार्षिक खर्च
Annual possession certificate	वार्षिक कब्जेदाखल्या
Annual recurring expenditure	वार्षिक आवर्ती खर्च
Annual report	वार्षिक अहवाल
Annual report and balance sheet	वार्षिक अहवाल आणि तालेबंद
Annual report of state and progress of education	शिक्षणाच्या स्थितीचा आणि प्रगतीचा वार्षिक अहवाल
Annual return	वार्षिक विवरण
Annual solvency certificate	पतदारीचे वार्षिक प्रमाणपत्र
Annual store account	वार्षिक भांडार लेखा
Anomalous position	असंगत स्थिती
Answerable to —	— ला जाब देणारा ; — ला जबाबदार — ला उत्तरदायी
Antagonistic attitude	विरोधाची वृत्ती
Antedated cheque	पूर्व दिनांकित वनादेश; मागील तारखेचा घनादेश
Anticipated expenditure	अपेक्षित खर्च
Anticipated or estimated expenditure	अपेक्षित किंवा प्राक्कलित/अंदाजित खर्च
Any bill to be moved in the Legislature	विधानमंडळापुढे मांडावयाचे कोणतेही विधेयक
Any law made in contravention of this clause	या खंडाचे उल्लंघन करून केलेला कोणताही कायदा
Any other deduction	इतर कोणतीही कपात
Any person who has attained the age of 15 years	वयाची १५ वर्षे पूर्ण झालेली कोणतीही व्यक्ती
Any remuneration of the nature of pay	वेतनाच्या स्वरूपातील कोणताही मोबदला
Any service previous to the attainment of the minimum qualifying age for entry into the service of the State Government	राज्यशामन सेवेत प्रवेशासाठी कमीत कमी अर्हताकारी वय होण्यापूर्वीची कोणतीही सेवा

Apparent error on the face of records	अभिलेखांवरून उघड दिसून येणारी चूक
Apparent reason	उघड कारण
Appeal allowed	अपील अनुमत
Appeal is dismissed with costs	खर्चासहित अपील खारीज करण्यात आले/फेटाळले
Appeal is filed by —	— ने अपील दाखल केले
Appeal lies to —	— यांच्याकडे अपील करता येईल
Appeals to be entered	नोंद करावयाची अपिले
Appeal was heard <i>ex-parte</i>	अपिलाची एकपक्षी सुनावणी झाली
Appeal would lie	अपील करता येईल
Appear for an interview	मूलाखतीकरिता उपस्थित होणे
Appear in person	जातीने हजर राहणे ; स्वतः उपस्थित राहणे
Appear in person or by pleader	जातीने किंवा वकिलामार्फत हजर राहणे
Appear on behalf of —	— च्या तर्फे उपस्थित होणे
Appellant contends that	अपीलदाराचे असे म्हणणे आहे की
Appellant pleaded not guilty to the charge framed against him	अपीलदाराने आपल्यावर ठेवलेला दोषारोप अमान्य केला
Appended Government Resolution may issue subject to approval	मान्यता मिळाल्यास सोबतचा शासन निर्णय काढण्यात यावा
Appended letter may issue	सोबत जोडलेले/सोबतचे पत्र पाठवावे
Appended to —	— च्या सोबत जोडलेले
Applicable to —	— ला लागू
Application form	अर्जाचा/आवेदनपत्राचा नमुना
Application for membership	सदस्यत्वासाठी अर्ज/आवेदन
Application form for school/private candidate	शाळेतील/खाजगी विद्यार्थ्यांकरिता आवेदनपत्राचा नमुना
Application for registration	नोंदणीसाठी अर्ज/आवेदन
Application is covered by the rules	आवेदन/अर्ज नियमांस धरून आहे
Application may be rejected	अर्ज/आवेदन फेटाळण्यात यावे
Application of age limit	वयोमर्यादा लागू करणे
Application of rules	नियम लागू करणे

Applications for situations in the gift of local or controlling authorities	स्थानिक किंवा नियंत्रक प्राधिकारी यांच्या हाती असलेल्या जागांसाठी केलेले अर्ज
Apply for sanction	मंजुरीकरिता अर्ज करावा/आवेदन करावे
Apply with retrospective effect	पूर्वलक्षी प्रभावामह लागू करणे
Appointing authority	नियुक्ति प्राधिकारी
Appointing authority has reason to believe that —	— असे मानण्याम नियुक्ति प्राधिकाऱ्यास आधार आहे
Appointment by competitive examination	स्पर्धा परीक्षेच्याद्वारा नियुक्ती
Appointment by nomination	नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्ती
Appointment by promotion	बढतीद्वारे नियुक्ती
Appointment by selection	निवडीद्वारे नियुक्ती
Appointments provided during the currency of the alternative employment scheme	पर्यायी नोकरी योजनेच्या काळात तरतूद केलेल्या नेमणुका
Appointments to the subordinate services	दुय्यम सेवांमध्ये नियुक्ती
Apportionment of assets and liabilities	भत्ता आणि दायित्वे यांचे संविभाजन
Apportionment of responsibility	जबाबदारीचे संविभाजन
Appraisal of plan progress	योजनेच्या प्रगतीचे मूल्यमापन
Appreciable portion of the total assets	एकूण मत्तेतील पुष्कळसा भाग
Appreciate a situation quickly and accurately	प्रतिस्थितीचे त्वरित व अचूक आकलन करणे
Appreciation of building construction	इमारत बांधणीचे अधिमूल्यन
Apprenticeship period	शिकाऊ उमेदवारीची मुदत
Apprise informally	अनौपचारिक संतीने कळविणे
Approach Government with a complaint	शासनाकडे तक्रार घेऊन येणे/जाणे
Approach road	पोचमाणं
Appropriate action	योग्य कार्यवाही/कृती
Appropriate Government	समुचित सरकार
Appropriate intervals	योग्य कालांतर

Appropriation accounts	विनियोजन लेखा
Appropriation accounts and reports	विनियोजन लेखा आणि अहवाल
Approval to byelaws	उपविधीना/पोटनियमांना मान्यता
Approved as per remarks in the margin	समासातील श्रेयांनुसार मान्य
Approved as proposed	प्रस्तावित केल्याप्रमाणे मान्य
Approved sample	मान्य नमुना/मामला
Approved service certificate	मान्य सेवा प्रमाणपत्र
Approved subject to —	— च्या अधीन मान्य
Approve of the proposal	प्रस्तावाला मान्यता देणे
Approximate closing balance	अखेरची अदमासे शिल्लक
Approximate cost	अदमासे किंमत/परिव्यय
Apropos	— च्या संबंधात
Arbitrary action	स्वेच्छेनुसार कारवाई
Arbitration agreement	लवाद करार
Arbitration proceedings	लवाद कार्यवाही
Area comprised in the pre-reorga- nisation State	पुनर्रचनापूर्व राज्यात समाविष्ट असलेले क्षेत्र
Area of supply	पुरवठा क्षेत्र
Area under irrigation	जलसिंचनाखालील/पाटबंधान्याखालील क्षेत्र
Arguments advanced	प्रस्तुत केलेला युक्तिवाद
Arising out of —	— मुळे निर्माण होणारे
Arms, firearms and ammunitions	शस्त्रे, अग्न्यस्त्रे व दाहूगोळा
Arrear and advance bill	बाकी व आगाऊ रकमांचे बिल
Arrears of land revenue	जमीन महसुलाची थकित रक्कम
Arrears of posting	थकित खाते नोंद
Arrears of tax	थकित कर
Arrears of wages	मजुरीची/वेतनाची बाकी
Arrears statement	थकित कामाचे विवरणपत्र
Arrival and departure	आगमन आणि प्रयाण
Articles of association	संघाची नियमावली
Artistic merit	कलात्मक गुणवत्ता
As above	वरीलप्रमाणे
As a coincidence	योगायोगाने

As aforesaid	पूर्वी म्हटल्याप्रमाणे
As against —	— च्या तुलनेने ; — च्या पेक्षा
As a matter of comity	सौजन्य म्हणून
As a matter of course	ओघाने ; क्रमप्राप्त
As a matter of fact	वस्तुतः
As a matter of right	अधिकार म्हणून
As amended	दुरुस्त केल्याप्रमाणे ; सुधारल्याप्रमाणे
As and when	जसजसे
As are deemed fit	योग्य वाटतील अशा
As a result of —	— चा परिणाम म्हणून
As a rule	नियमतः
As a special case	खास बाब म्हणून
As a temporary measure	तात्पुरता उपाय म्हणून
As a whole	संपूर्णपणे
As before	पूर्वीप्रमाणे
As changed	फेरबदल केल्याप्रमाणे
As compared with —	— शी तुलना केली असता/केल्याप्रमाणे
As correctly as possible	शक्य तितक्या बिनचूकपणे
As defined	यथा निरूपित ; व्याख्या केल्याप्रमाणे
As described	वर्णन केल्याप्रमाणे
As desired	आदेशानुसार ; विनंतीनुसार
As determined	निर्णयाप्रमाणे ; ठरवल्याप्रमाणे ; नक्की केल्याप्रमाणे
As directed	निदेशानुसार ; आदेशानुसार
As early as possible	शक्य तितक्या लवकर ; यथाशीघ्र
As explained in your memorandum	आपल्या जापतीत स्पष्ट केल्याप्रमाणे
As far as feasible and convenient	शक्य आणि सोयीस्कर असेल त्याप्रमाणे
As far as possible	शक्यतोवर ; यथासंभव
As far as practicable	व्यवहार्य असेल तितक्या
As follows	पुढीलप्रमाणे
As fully brought out in this Government letter of even No. dated—	या शासनाच्या दिनांक च्या याच- क्रमांकाच्या पत्रात पूर्णपणे विशद केल्या प्रमाणे

As hereinafter provided	यापुढे तरतूद केल्याप्रमाणे
As heretofore existing	यापूर्वी अस्तित्वात असल्याप्रमाणे
As hinted	यथा संकेतित ; ध्वनित केल्याप्रमाणे
As if	जणू काही
As illustrated below	खाली निर्दिशित केल्याप्रमाणे
As in force	अमलात असेल त्याप्रमाणे
As interpreted by —	— च्या निर्बंधनानुसार
As is ordinarily provided	सामान्यतः तरतूद केल्याप्रमाणे
As it stands	जसे आहे त्याप्रमाणे
As it stood on	दिनांक — ला होते त्याप्रमाणे
As long as	जोपर्यंत
As may be authorised in this behalf	याबाबतीत प्राधिकृत केले असेल त्याप्रमाणे
As may be necessary	आवश्यक असेल त्याप्रमाणे
As modified	फेरफार केल्याप्रमाणे
As nearly as possible	जास्तीत जास्त शक्य होईल तितक्या
As nearly as practicable	जास्तीत जास्त व्यवहार्य होईल तितके
As of right	अधिकारतः ; अधिकार म्हणून
As originally enacted	मूलतः अधिनियमित केल्याप्रमाणे
As overleaf	मागील पानावर दाखवल्याप्रमाणे
As per	— प्रमाणे ; — अन्वये ; — अनुसार
As per corrigendum	शुद्धिपत्रानुसार
As per details below	खालील तपशिलानुसार
As per Fundamental Rules/Financial Rules, Volume I and II	मूलभूत नियमावली वित्तीय नियमावली, खंड १ व २ अनुसार
As per instructions	सूचनांनुसार ; अनुदेशांनुसार
As per item in the schedule	अनुसूचीतील वावीनुसार
As per need	गरजेनुसार
As per opinion of —	— च्या मतानुसार
As per remarks	शेऱ्यानुसार
As per request	विनंतीप्रमाणे ; विनंतीनुसार
As per Treasury Compilation Rules, Volume I and II	कोषागार संकलन नियमावली, खंड १ व २ अनुसार

As proposed	प्रस्तावित केल्याप्रमाणे ; यथा प्रस्तावित
As regards	— च्या विषयी ; — च्या संबंधात
As regards the points raised	उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांच्या संबंधात
As required	अपेक्षित असल्याप्रमाणे ; हवे असल्याप्रमाणे
As respects	— च्या बाबतीत
As revised	सुधारल्याप्रमाणे
Assembling and testing	जुळवणी व चाचणी
Assessment and re-assessment	निर्धारण आणि पुनर्निर्धारण
Assessment of the instalment	हप्त्याचे निर्धारण
Assessment of work	कामाचे मूल्यनिर्धारण
Assessment order passed	निर्धारण आदेश देण्यात येत आहे
Assess to the best of one's judgment	पराकाष्ठा निर्णयशक्तीनुसार निर्धारण करणे
Assets and liabilities	भत्ता आणि दायित्वे
Assets realised	वसूल झालेली भत्ता
Assignment made by endorsement on the policy	विमापत्रावरील पृष्ठांकनाद्वारे केलेले अभि- हस्तांकन
Assignment of policy to General Provident Fund account	सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधि खात्याकडे विमापत्राचे अभिहस्तांकन
As soon as	यथाशीघ्र ; लवकरात लवकर
As soon as conveniently may be	सोयीप्रमाणे होईल तितक्या लवकर
As soon as may be	होईल तितक्या लवकर
As soon as possible	शक्य तितक्या लवकर
As soon as practicable	जमेल तितक्या लवकर
As stood on रोजी जसे होते त्याप्रमाणे
As such	म्हणून ; या नात्याने
As suggested	सूचित केल्याप्रमाणे
Assume management	व्यवस्थापन हाती घेणे
Assume plenary responsibility	पूर्ण जबाबदारी ग्रहण करणे
Assuming that	असे गृहीत धरून
Assumption of charge	कार्यभार ग्रहण करणे
Assumption of office	अधिकारपद ग्रहण करणे

As surmised	तर्क केल्याप्रमाणे
As the case may be	यथास्थिती ; स्थितिविशेषानुसार
As the case may require	या प्रकरणी आवश्यक असेल त्याप्रमाणे
As the circumstances of the case may require	प्रकरणाच्या परिस्थितीला जरूर असेल तसे
As the last resort	अंतिम उपाय म्हणून
As to accounts	लेख्यांच्या विषयात
As usual	नेहमीप्रमाणे
As widely as possible	शक्य तितक्या व्यापक प्रमाणावर
At a late stage	नंतरच्या अवस्थेत ; पुष्कळ उशिरा
At an early date	लवकर
At an early stage	सुरुवातीच्या अवस्थेत
At any rate	कसेही करून
At any time during working hours	कामाच्या वेळेत केव्हाही
At flag " X "	पताका " क्ष " वर
At hand balance	हाती असलेली शिल्लक
At least	कमीत कमी ; निदान
At liberty, to be	मोकळीक असणे
At once	लगेच ; ताबडतोब
At one's disposal	स्वाधीन असलेला/केलेला
At one's option	ज्याच्या त्याच्या इच्छेनुसार
At one's risk	ज्याच्या त्याच्या जोखमीवर
At one stage	एका अवस्थेमध्ये
At par	सममूल्याने
At public expense	शासकीय/सरकारी खर्चाने
At random	वाटेल तसे ; कोणतेही
At request	विनंतीवरून
Attached herewith	सोबत जोडलेले
Attached office	संलग्न कार्यालय
Attached to—	— ला जोडलेले
Attendance notice	हजेरी/उपस्थिति सूचना

Attendance roll	उपस्थितिपट ; हजेरीपट
Attention is invited to —	— कडे लक्ष वेधण्यात येत आहे
Attention is invited to circular No., dated	परिपत्रक क्र. दि. याकडे आपले लक्ष वेधण्यात येत आहे
Attention is invited to this department memo No., dated	या विभागाचा जाप क्रमांक दिनांक याकडे आपले लक्ष वेधले जात आहे
Attestation of documents	दस्तऐवजांची साक्षात्करण
Attested by —	— द्वारा साक्षात्कृत
At the bar of public opinion	लोकमताच्या न्यायासनासमोर
At the beginning of the year	वर्षारंभी
At the earliest	लवकरात लवकर
At the earliest possible stage	शक्य तितक्या आधीच्या अवस्थेत
At the end of the year	वर्ष अखेरीस
At the expense of—	— च्या खर्चाने
At the initial stage	सुरुवातीच्या अवस्थेत
At the instance of—	— च्या मागण्यावरून
At the latest	उशिरात उशिरा
At the time mentioned above	वर उल्लेखिलेल्या वेळी
At the time of—	— च्या वेळी
At this stage	ह्या अवस्थेमध्ये
At your convenience	आपल्या सोयीनुसार
At your earliest convenience	आपल्या सोयीप्रमाणे लवकरात लवकर
Auction the produce	उत्पन्नाचा लिलाव करावा
Audited contingencies	लेखापरीक्षित आकस्मिक खर्च
Audited statement of accounts	परीक्षित लेखाविवरणपत्र
Audit note	लेखापरीक्षा टिप्पणी
Audit of accounts	लेखापरीक्षा
Audit report	लेखापरीक्षा प्रतिवृत्त/अहवाल
Authentic copy	अधिप्रमाणित प्रत/नक्कल
Authenticity of orders	आदेशांची विश्वसनीयता/सत्यता
Author card	लेखक पत्रिका

Author catalogue	लेखक तालिका
Authorised expenditure	प्राधिकृत खर्च/व्यय
Authority note	प्राधिकारपत्र
Authorization certificate number	अधिकृत मंजूरी प्रमाणपत्र क्रमांक
Autonomous body	स्वायत्त निकाय
Autonomous institutions	स्वायत्त मस्था
Auxiliary and Indian Territorial Forces	साह्यकारी व भारतीय प्रादेशिक बल
Availability of funds	निधीची उपलब्धता
Available capital	उपलब्ध भांडवल
Avail oneself of—	— चा फायदा घेणे
Average pay calculation	सरासरी वेतनाची परिगणना
Average pay statement	सरासरी वेतन विवरणपत्र
Average rate of exchange	सरासरी विनिमय दर
Average value	सरासरी मूल्य
Avoidable delay	टाळता येण्याजोगा विलंब
Await cases	प्रतीक्षाधीने प्रकरणे
Await further comments	पढील भाष्यकांची वाट पहावी
Await further report	पुढील प्रतिवेदनाची वाट पहावी
Await papers	प्रतीक्षाधीन कागदपत्रे
Await reply	उत्तराची वाट पहावी
Award of stipend	पाठ्यवृत्ती देणे

B

Background of the case	प्रकरणाची/बाबीची/खटल्याची पार्श्वभूमी
Back in possession	परत कब्जात
Back payment	मागील देणे
Bad climate allowance	वाईट हवामान भत्ता
Bad in law	अविधिमान्य
Badly infested	अतिशय उपद्रव असलेला
Badly neglected	अत्यंत दुर्लक्षित
Bail for good conduct	चांगल्या वर्तणुकीसाठी जामीन/जमानत
Balanced development	समतोल विकास
Balance in hand	हातची शिल्लक
Balance sheet	ताळेबंद
Bank clause	बँकविषयक खंड
Bank Pass Book	बँकेचे पास बुक
Bankruptcy and insolvency	दिवाळखोरी आणि नादारी
Bar of limitation	मुदतीचा रोध
Barred by limitation	मुदतबाह्य
Bar to certain proceedings	काही विवक्षित कामकाजास रोध
Bar to interference	हस्तक्षेपाला रोध
Based on actuals	प्रत्यक्षावर आधारित
Based on facts and figures	वस्तुस्थिती आणि आकडे यांवर आधारित
Basic obligations	मूलभूत बंधने
Basic pay	मूल वेतन/पगार
Basis of calculations	परिगणनेचा आधार
Be alive to one's responsibility	स्वतःच्या जबाबदारीबद्दल जागरूक असणे
Bearer cheque	दर्शनी धनादेश
Be cautious	सावध राहावे; सावधगिरी बाळगावी
Become familiar with —	— शी परिचित होणे
Become payable to —	— ला देय होणे
Become subject to —	— स पात्र होणे
Before due date	नियत दिनांकापूर्वी/तारखेपूर्वी

Before I pass final order in this case
I would like to have the report
of —

Before the expiration of —

Before the Pay and Accounts Officer
is addressed accordingly the papers
may be shown unofficially to the
Finance Department

Beg to be excused for —

Beg to state

Being aggrieved by —

Below Department papers
bearing file No. regarding —

Below par

Below the minimum of the time
scale

Benefit of doubt

Benefit of non-postponement of
increment for the leave enjoyed

Besides this

Betterment charges

Betterment levy

Betting and gambling

Beyond control

Beyond the said period

Beyond the scope of —

Biased opinion

Bibliographical classification

Bilateral agreement

Bill cashed on —

Bill disbursed on —

या प्रकरणात अंतिम आदेश देण्यापूर्वी मला
— चा अहवाल/चि प्रतिवेदन मिळाल्यास
बरे होईल

— च्या समाप्तीपूर्वी

अधिदान व लेखा अधिकाऱ्याला तसे लिहिण्या-
पूर्वी हे कागदपत्र अनौपचारिकरीत्या
वित्त विभागास दाखवण्यात यावेत

— ची क्षमा करावी/असावी

सादर कळवतो की

— कडून पीडा पोचल्यामुळे/दुखावल्यामुळे

— संबंधीचे फाईल क्र.

असलेले विभागाचे कागदपत्र
खाली आहेत

अवमूल्याने

समयश्रेणीच्या किमान वेतनाहून कमी

संशयाचा फायदा

भोगलेल्या रजेच्या कालावधीपुरती वेतनवाढ
लांबणीवर न पडण्याचा लाभ

याशिवाय

सुधार आंकार

सुधार पट्टी

पैज आणि जुगार

आटोक्याबाहेर

उल्लेखित मुदतीनंतर/मुदतीपलीकडे

— च्या व्याप्तीबाहेर

पूर्वग्रहयुक्त मत

वाङ्मयसूचीनुसार वर्गीकरण

उभयपक्षी करार

दिनांक ला बिल वटवले

दिनांक ला बिलाच्या रकमेचा
बटवडा केला ;

दिनांक ला बिलाची रक्कम दिली

Bill form	बिलाचे प्रपत्र ; बिलाचा नमुना
Bill of costs	परिव्यय बिल
Bill of entry	माल नोंद पत्र
Bill of exchange	विनिमय पत्र
Bill of lading	भरण पत्र
Bill on simple receipt	साध्या पावतीचे बिल
Bill register	बिल नोंदवही
Bills discounted	बट्टा कापून वटवलेली बिले
Bills, first and final	प्रथम आणि अंतिम बिले
Bills, first and running	प्रथम आणि चालू बिले
Bills receivable and payable	प्राप्य आणि देय बिले
Bills relating to imposition by legislation of punishment	विधिबिधानाद्वारे शिक्षा करण्यासंबंधीची विधेयके
Bills, running account	चालू खात्याची बिले
Bill then pending	त्यावेळी प्रलंबित असलेले बिल
Bill to be paid by transfer credit	जमेकडे खातेवदल करून चुकते करावयाचे बिल
Birth date certificate	जन्मतारखेचा दाखला ; जन्मतारखेचे प्रमाणपत्र
Bi-weekly statement	अर्धसाप्ताहिक विवरणपत्र
Boarding in a hotel	हॉटेलात भोजन घेणे
Bodily injury	शारीरिक इजा
Body corporate	निगम निकाय
Bogus voucher	बनावटी प्रमाणक
Bona fide act	सद्भावपूर्ण कृती
Bona fide resident/student	वास्तविक निवासी/विद्यार्थी
Bone of contention	वादविषय
Book adjustment	पुस्तक समायोजन
Book adjustment slip	पुस्तक समायोजन चिठ्ठी
Book-balance	पुस्तकी शिल्लक
Books of account	लेखापुस्तके
Book value	पुस्तक मूल्य
Border customs post	सीमा शुल्क ठाणे

Borne on books	खात्यावर घेतलेला
Borne on State cadre	राज्य संवर्गात अंतर्भूत केलेला
Both days inclusive	दोन्ही दिवस धरून
Bound by —	— ने बांधलेला/बद्ध
Bounded on the north by —	उत्तरेकडे ने सीमित झालेले
Bound over, to be	बांधून घेणे ; बांधले जाणे
Bound to accept	स्वीकारण्यास बांधलेला
Bound to be —	— असे होणे अपरिहार्य आहे
Breach of condition	शर्तीचा भंग
Breach of contract	संविदाभंग ; करारभंग
Breach of discipline	शिस्तभंग
Breach of order	आदेशभंग ; सुव्यवस्थाभंग
Breach of peace	शांतताभंग
Breach of trust	विश्वासघात
Breaking point	तुटण्याची मर्यादा
Break in service	सेवेतील खंड
Bribery and corruption	लाचलुचपत आणि म्रष्टाचार
Brief explanatory note	संक्षिप्त स्पष्टीकरण टीप
Briefly the proposal is that —	थोडक्यात प्रस्ताव असा की
Brief note is placed below	संक्षिप्त टीप खाली ठेवली आहे
Bring forward	पुढे आणणे ; पुढच्या पानावर आणणे
Bring to notice	निदर्शनास आणणे ; नजरेस आणणे
Broad-based training	व्यापक पायावर आधारलेले प्रशिक्षण
Broadly speaking	स्थूलमानाने पाहू जाता
Broad outline	स्थूल आराखडा
Broken period	खंडित काल
Budgetary irregularity	अर्थसंकल्पीय अनियमितता
Budget estimates	अर्थसंकल्पीय अंदाज/प्राक्कलन
Budget head	अर्थसंकल्प शीर्ष
Budget head to which the cost of the indent is debitable	मागणीपत्रातील वस्तूंच्या किंमती खर्ची दाखवणारे अर्थसंकल्प शीर्ष
Budget provision	अर्थसंकल्पातील तरतूद

Budget sanction	अर्थसंकल्प मंजूरी
Budget statement	अर्थसंकल्प विवरणपत्र
Building up the account	लेख्याची मांडणी
Built up area	बांधकामाखालील क्षेत्र
Bulk of expenditure	अधिकांश खर्च/व्यय
Burden of proof	सिद्धिभार
Business hours	कासकाजाची वेळ
Business of Government	सरकारी/शासकीय कामकाज
Business of meeting	सभेचे कामकाज
But not exceeding...in any case	परंतु कोणत्याही बाबतीत.....हून अधिक नसलेले.
By a certain date	विवक्षित तारखेपर्यंत
By air mail	हवाई डाकेने
By all means	अवश्यमेव ; निःसंदेह ; सर्वतोपरी
By any means	कोणत्याही प्रकाराने ; कसेही करून ; कोणत्याही साधनांनी/मार्गांनी/उपायांनी
By any other means	अन्य कोणत्याही साधनांनी
By authority of —	— च्या प्राधिकाराने ; — च्या प्राधिकारानुसार
By beat of drums	दवंडी पिटवून
By dishonest means	अप्रामाणिक मार्गांनी
By force	बळजबरीने
By instalments	हप्तेबंदीने
By law	विविधानुसार ; कायद्याने
By lots	चिठ्ठ्या टाकून
By means of —	— च्या द्वारा
By no means	कदापि नाही ; केव्हाही नाही ; सुतराम नाही
By order	आदेशानुसार
By order and in the name of the Governor of Maharashtra	महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने
By reason of	या कारणांमुळे/कारणाने
By return of post	उलट टपाली

By special messenger

विशेष संदेशवाहकाद्वारे/दूताद्वारे

By undue influence

गैरवाजवी वजन खचं करून

By virtue of —

— च्या आचारे

By virtue of higher start given to him

त्याला दिलेल्या उच्चतर आरंभ वेतनाच्या आचारे

By way of —

— च्या मार्गाने ; म्हणून

Cabinet responsibility	मंत्रिमंडळाची जबाबदारी
Cadre post	संवर्ग पद
Calculate expenses	खर्चाची गणना करणे
Calculating machine	गणनयंत्र
Calculation has been duly verified	गणना यथोचितरीत्या पडताळून पाहण्यात आली
Calculation of seniority	ज्येष्ठतेची गणना
Calculations and rates checked	गणना आणि दर तपासले
Calculations checked by me	मी तपासलेली गणना
Calendar month	कॅलेंडर महिना
Calendar of returns	विवरण दिनदर्शिका
Calendar statement	वार्षिक विवरणपत्र
Calendar year	कॅलेंडर वर्ष
Call for remarks	अभिप्राय मागवणे
Calling attention notice	लक्षवेधी सूचना
Call in question	हरकत घेणे
Call number	मागणी क्रमांक
Call off duty	एका कामावरून दुसरीकडे बोलावणे/नेणे ; काम थांबवणे
Call out on duty	कामावर बोलावणे
Call upon	फर्मावणे ; भेटीस जाणे
Camp equipment	शिविर सामग्री
Camp site of border patrols	सीमागस्तीचे शिविरस्थळ
Cancellation of allotment	नियत वाटप/रकमा रद्द करणे
Cancellation of passport	पारपत्र रद्द करणे
Cancellation of registration	नोंदणी रद्द करणे
Cancellation of service	वाहतूक रद्द करणे
Cancellation order	रद्द करण्याचा आदेश
Cancelled, refund authorised	रद्द केले, परतावा प्राधिकृत
Candidates should be given to understand that their appointment is on trial	उमेदवारांना अशी जाणीव करून देण्यात यावी की, त्यांची नियुक्ती प्रायोगिक स्वरूपाची आहे

Cannot cope with the rush of work	कामाच्या गर्दीला पुरा पडू शकत नाही
Capable of executing the work	काम पार पाडण्यास समर्थ
Capital account	भांडवली लेखा
Capital appreciation	भांडवली अधिमूल्यन
Capital cost	भांडवली परिव्यय
Capital expenditure	भांडवली खर्च
Capitalised value	भांडवली मूल्य
Capital outlay	भांडवली खर्च ; भांडवली गुंतवणूक
Capitation grant	प्रतिव्यक्ति/दरडोई अनुदान
Cardinal principle	आधारभूत तत्त्व
Care of	द्वारा ; मार्फत
Caretaker Government	काळजीवाहू सरकार
Carried over	पुढे नेलेला
Carry forward	पुढे नेणे
Carry forward the balance	शिल्लक पुढील पानावर घेणे
Carrying capacity	वहन क्षमता
Carry into effect	अंमलात आणणे
Carry on	चालू ठेवणे
Carry out	(आदेश) पालन करणे ; (काम) पार पाडणे
Carry out the purposes	प्रयोजने पार पाडणे
Carry responsibilities	जबाबदाऱ्या सांभाळणे
Carry through	पार पाडणे
Cartage of kit	सामानाचे गाडीभाडे
Carte blanche	कोरे पत्र ; पूर्ण मुभा
Case adjourned	खटला/प्रकरण स्थगित
Case diary	खटला/प्रकरण दैनिकी
Case file	प्रकरण फाईल
Case fixed for.....	खटला/प्रकरण दि. ला ठरवला/लि आहे
Case is closed now	प्रकरणाची/खटल्याची कार्यवाही आता संपली आहे
Case is remanded for fresh disposal/further report	नव्याने निकालात काढण्यासाठी/अधिक माहिती साठी प्रकरण परत पाठवण्यात येत आहे

Case is to be reviewed	खटल्याचे/प्रकरणाचे पुनर्विलोकन व्हावयाचे आहे
Case may be heard and determined in his absence	त्याच्या गैरहजेरीत खटल्यांची/प्रकरणाची सुनावणी करण्यात यावी व निर्णय घेण्यात यावा
Case papers	प्रकरणाचे/खटल्याचे कागदपत्र
Case register	प्रकरण नोंदवही
Case sheet and history sheet	प्रकरण पत्रक आणि पूर्ववृत्त पत्रक
Case should be kept pending till —	— पर्यंत प्रकरण प्रलंबित ठेवावे
Cases of extreme urgency	अत्यंत तातडीची प्रकरणे
Cases pending final disposal	अंतिम विल्हेवाटीसाठी प्रलंबित प्रकरणे
Cases pending submission	सादर करण्यासाठी प्रलंबित प्रकरणे
Cases should be dealt with promptly	प्रकरणावर सत्वर कार्यवाही करण्यात यावी
Cases which are likely to affect the good government of the scheduled areas	अनुसूचित क्षेत्रांच्या सुशासनावर परिणाम करण्याची शक्यता असलेली प्रकरणे
Cash account	रोख लेखा
Cash allowance	रोख भत्ता
Cash balance	रोख शिल्लक
Cash balance report	रोख शिल्लकेचे प्रतिवेदन
Cashed and disbursed	वटवले आणि रक्कम दिली
Cash in hand of treasurer	कोषपालाजवळील रोख रक्कम
Cash on hand	हातची रोकड
Cash purchase	रोख खरेदी
Cash remittance	रोख भरणा
Cash security	रोख जमानत
Cash transaction	रोख देवघेव/व्यवहार
Cash under double lock	दुहेरी कुलुपात ठेवलेली रोख रक्कम
Cash under single lock	एकेरी कुलुपात ठेवलेली रोख रक्कम
Cast a vote	मत देणे
Castes and creeds	जाती आणि पंथ
Casting vote	निर्णायक मत
Casual employment	नैमित्तिक नोकरी

Casual leave granted	नैमित्तिक रजा दिली
Casualty ward	अपघात कक्ष
Casual vacancies	नैमित्तिक रिकामी पदे/रिकाम्या जागा
Casus belli	वादाचे कारण
Catalogue of books	ग्रंथतालिका
Catchment area	जलागमन/पाणलोटाचे क्षेत्र
Categorization into classes	वर्गानुसार विल्हेवारी
Cause and effect	कार्य कारण; कारण व परिणाम
Cause of action	दाव्याचे कारण
Cause of delay	विलंबाचे कारण
Causes beyond control	नियंत्रणापलीकडील/आटोक्याबाहेरील कारणे
Caution money	तारण घन
Caution notice	सावधान सूचना
Cease to have effect	परिणामक्षम न राहणे
Cease to hold office	पदावर न राहणे
Cease to operate	अंमलात न राहणे
Ceiling rate	कमाल दर
Census book	जनगणना पुस्तक
Cent per cent	शंभर टक्के
Central assistance	केंद्रीय साहाय्य
Centrally aided scheme	केंद्र-सहायताप्राप्त योजना
Centrally assisted scheme	केंद्र-साहाय्यित योजना
Centrally sponsored scheme	केंद्र-पुरस्कृत योजना
Ceremonial parade	समारंभ संचलन
Certificate be amended	प्रमाणपत्र दुरुस्त करण्यात यावे
Certificate of appointment	नेमणुकीचे/नियुक्तीचे प्रमाणपत्र
Certificate of approval	मान्यता प्रमाणपत्र
Certificate of eligibility	पात्रता प्रमाणपत्र
Certificate of fitness	स्वास्थ्य प्रमाणपत्र
Certificate of identity	ओळख प्रमाणपत्र
Certificate of insurance	विमा प्रमाणपत्र
Certificate of naturalisation	नागरिकीकरण प्रमाणपत्र

Certificate of posting	प्रेषण प्रमाणपत्र
Certificate of registration	नोंदणी प्रमाणपत्र
Certificate of taxation	कर आकारणी प्रमाणपत्र
Certification of shares	हिस्सांचे/भागांचे प्रमाणन
Certification of standing orders	स्थायी आदेशांचे प्रमाणन
Certified auditor	प्रमाणित लेखापरीक्षक
Certified copy,	प्रमाणित प्रत
Certified that	प्रमाणित करण्यात येत आहे की ; दाखला देण्यात येत आहे की
Cessation of hostilities	वैर विराम
Cession of property	मालमत्ता सोडून देण
<i>Ceteris paribus</i>	अन्य गोष्टी समान असताना
Challenged votes	आक्षेपित मते
Change of daily allowance into railway mileage	रेल्वे मैलभत्त्याचे दैनिक भत्त्यात परिवर्तन
Channel of correspondence	पत्रव्यवहाराचा मार्ग
Character and antecedents of Government servant	सरकारी कर्मचाऱ्यांचे चारित्र्य आणि पूर्वचरित्र
Character certificate	चारित्र्य प्रमाणपत्र ; वर्तणुकीचा दाखला
Character roll	चारित्र्य पट
Charge allowance	कार्यभार भत्ता
Charge assumption	कार्यभार ग्रहण
Charged appropriations	भारित विनियोजने
Charged expenditure	भारित खर्च
Charge involved in the proposal is debitable to the head..... and met from the provision made thereunder	या प्रस्तावात अंतर्भूत असलेला खर्च या शीर्षाखाली नावे घालावयाचा असून तो त्याखालील तरतुदीतून भागवला जावा.
Charge of office/post	पदभार
Charge relinquishment	कार्यभार मुक्ती
Charge report	कार्यभार प्रतिवेदन
Charges for services rendered in connection with —	— च्या संबंधात केलेल्या सेवेसाठी आकारलेला खर्च
Charge sheet	दोषारोप पत्र

Checked and found correct	तपासले आणि बरोबर आढळून आले
Checked by —	— ने तपासले; तपासणार —
Check measurements	तपासणीदाखल मोजणी
Check the draft	मसुदा तपासणे
Cheques to be drawn in favour of officers	अधिकाऱ्यांच्या नावाने काढावयाचे घनादेश
Circulate and then file	फिरवून दप्तरदाखल करावे
Circulate the precis	संक्षेपिका फिरवण्यात यावी
Circulate to the staff and file	सर्व कर्मचाऱ्यांमध्ये फिरवून दप्तरदाखल करावे
Circumstances exist which render it necessary	ते आवश्यक ठरावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात आहे
Circumstances of extreme urgency	अत्यंत निकडीची परिस्थिती
Circumstantial evidence	परिस्थितिजन्य पुरावा
Civil employ	मुलकी/नागरी सेवा/नोकरी
Civil list	राजपत्रितांची सूची
Civil List Reserve Fund	राजकुलव्यय राखीव निधी
Civil lunatic	दिवाणी वेडा
Civil pay	मुलकी वेतन
Civil posts	नागरी पदे; मुलकी जागा
Civil proceedings	दिवाणी कार्यवाही
Claim accepted	मागणी/दावा स्वीकृत
Claim and dividend account	मागणी आणि लाभांश लेखा
Claim deduction under Section —	कलम — अनुसार वजात मागणे
Claim of an obviously unsubstantial character	उघड उघड पोकळ स्वल्पाचा दावा
Claims of Government servants joining war service for seniority	युद्धसेवेत रुजू झालेल्या सरकारी कर्मचाऱ्यांचा ज्येष्ठतेचा दावा
Claims of reimbursement admissible under these rules	ह्या नियमानुसार ग्राह्य असलेल्या प्रतिपूर्ति मागण्या
Clarification sought	स्पष्टीकरण मागितले आहे
Class cadre	वर्गश्रेणी
Classification into grades for purpose of travelling allowance	प्रवासभत्त्यासाठी श्रेणी ठरवणे

Classification of overdues by periods	थकबाकीचे अवधीनुसार वर्गीकरण
Classification of posts	पदांचे वर्गीकरण
Classification of receipts and expenditure	जमा आणि खर्च यांचे वर्गीकरण
Classification of record	अभिलेखाचे वर्गीकरण
Classified abstract of payment	भरणा रकमचा वर्गीकृत गोषवारा
Classified abstract of receipts	जमेचा वर्गीकृत गोषवारा
Classified catalogue	वर्गीकृत ग्रंथतालिका
Class of accommodation	निवासव्यवस्थेचा वर्ग
Clean copy	स्वच्छ प्रत
Clearance list	निपटारा यादी
Clearance of arrears	थकित कामाचा निपटारा
Clearly and strictly admissible under rule No.....	नियम क्र.....नुसार स्पष्टपणे आणि काटेकोरपणे अनुज्ञेय
Clearly unjust	स्पष्टपणे अन्यायाचे
Clerical error	हस्तदोष
Climate allowance	हवामान भत्ता
Close an account	खाते बंद करणे
Close co-operation	निकट सहकार्य
Closed estate accounts	बंद केलेले संपत्तीचे लेखे/हिशेब
Closed file	बंद फाईल
Close supervision	बारीक देखरेख
Closing balance	अखेरची शिल्लक
Closing of accounts	लेखा/हिशेब संपवणे
Clothing allowance	पोशाख भत्ता
Clothing and equipment	पोशाख आणि सामग्री
Coat of arms	कुलचिन्हे
Code of discipline	शिस्त संहिता
Codification of rules	नियमांचे संहितीकरण
Cognizable offence	दखली अपराध
Cognizable and non-cognizable offences	दखली आणि अदखली अपराध

Cognizance of offences	अपराधांची दखल
Coinage account	नाणे लेखा
Collateral evidence	सांपाधिक/आनुषंगिक पुरावा
Collection and compilation of data	आधारसामग्रीचे एकत्रीकरण व संकलन
Collection charges	वसुलीचा खर्च/आकार
Collective farming	सामुदायिक शेती
Collectively responsible	सामुदायिकरीत्या जबाबदार
Collective responsibility	सामुदायिक जबाबदारी
Collimation error	समांतरण दोष
Colloquial standard examination	बोलभाषा प्रमाण परीक्षा
Colloquial test	बोलभाषा चाचणी
Combination of appointments	नियुक्ति संयोग
Come in the way of —	— च्या आड येणे
Come into force	अंमलात येणे
Come into operation	अंमलात /प्रवर्तनात येणे
Command pay	सप्तादेश वेतन
Commercial undertaking	वाणिज्य उपक्रम
Commission of an offence	अपराध कृती
Commission of the act charged as an offence	अपराध आरोपित कृती
Commit irregularity	अनियमित गोष्ट करणे
Committed expenditure	बांधील खर्च
Common cadre	सामान्य संवर्ग
Common good	लोकहित
Common intention	समान उद्देश
Common interest	समान हितसंबंध
Common law	सामान्य विधी
Common seal	सामान्य मुद्रा
Common to all	सर्वसाधारण ; सर्वांना सारखे
Communal bias	जातीय पूर्वग्रह
Communal representation	जातवार प्रतिनिधित्व
Communal roster	जातवार नामावली

Communication addressed by mail	डाकेने केलेला पत्रव्यवहार
Communication referred to in the preceding note	मागील टिप्पणीत निर्दिष्ट केलेला पत्र व्यवहार
Community hygiene	समूह स्वास्थ्य
Commutation of pension	निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण
Commutation of rights	अधिकारांचे परिवर्तन
Commuted leave	परिवर्तित रजा
Comparative statement	तुलनात्मक विवरणपत्र
Compared by —	— ने ताडून पाहिले ; रूजवात करणार —
Compare with the corresponding forecast of the preceding year	गतवर्षातील समकालीन पूर्वानुमानाशी तुलना करणे
Comparing of account	लेखा ताडून पहाणे
Compassionate allowance	अनुकंपा भत्ता
Compassionate gratuity	अनुकंपा उपदान
Compensation for damage	नुकसान भरपाई
Compensation for loss	हानीची भरपाई
Compensation for use and occupation	वापर व ताबा यांकरता भरपाई
Compensation pension	भरपाई निवृत्तिवेतन
Compensatory cost of living allowance	निर्वाह खर्च पुरक भत्ता
Compensatory local allowance	स्थानिक पुरक भत्ता
Competency certificate holder	क्षमता प्रमाणपत्रधारी
Competent authority	सक्षम प्राधिकारी/प्राधिकरण
Competitive examination	स्पर्धा/चढावोढीची परीक्षा
Competitive price	स्पर्धात्मक मूल्य
Compilation and publication of —	— चे संकलन आणि प्रकाशन
Compilation of accounts	लेखा संकलन
Compilation of data	आधारसामग्रीचे संकलन
Compilation sorting	संकलनाकरता विल्हेवारी
Completion certificate	परिपूर्ति प्रमाणपत्र; समाप्ति प्रमाणपत्र
Completion of work	कामाची समाप्ती

Compliance report	अनुपालनाचे प्रतिवेदन
Complicated problem	गुंतागुंतीची समस्या
Complied with	—चे अनुपालन केले
Complimentary copy	मानार्थ प्रत
Complimentary pass	मानेप्रवेशिका
Comply with	(विनंतीस) मान देणे ; (आदेश) पाळणे
Comply with the requirements	गरजा पुऱ्या करणे
Composition of the committee	समितीची रचना
Compost manure pits	मुखताचे/मिश्र खताचे खड्डे/गडदे
Compound a case	सामोपचाराने प्रकरण/खटला मिटवणे
Compound offence	सामोपचाराने अपराधाचा निकाल करणे
Comprehensive data	व्यापक आधारसामग्री
Comprehensive risk	व्यापक स्वरूपाची जोखीम
Compulsorily recalled from leave	रजेवरून सक्तीने परत बोलावले
Compulsory acquisition of property	मालमत्तेचे सक्तीने संपादन
Compulsory education	सक्तीचे शिक्षण
Compulsory retirement	सक्तीची सेवानिवृत्ती
Compulsory waiting	सक्तीचा खोळंबा
Concessional period	सवलतीचा कालावधी
Conclusive proof	निर्णायक प्रमाण
Concrete cases	प्रत्यक्ष प्रकरणे
Concurrence of the Finance Department has been obtained	वित्त विभागाची सहमती मिळवली आहे
Concurrent jurisdiction	समवर्ती क्षेत्राधिकार/अधिकारक्षेत्र
Conditional acceptance	सशर्त स्वीकृती
Conditional reservation	सशर्त राखवण
Condition of eligibility	पात्रतेची शर्त
Condition precedent to promotion	बढतीसाठी/पदोन्नतीसाठी पूर्ववर्ती शर्त
Conditions imposed	लादलेल्या शर्ती
Conditions of contract	कराराच्या/संविदेच्या/कंत्राटाच्या शर्ती
Conditions of labour and amenities for labour	कामगारांची काम करतानाची परिस्थिती आणि त्यांच्या सुखसोयी
Conditions of service	सेवेच्या शर्ती

Conditions of supply	पुरवठ्याच्या शर्ती
Conditions of tenure	धारणाधिकाराच्या शर्ती
Condonation of break of service	सेवेत पडलेल्या खंडावाबत सूट/क्षमापन
Condone a deficiency	न्यूनता क्षमापित करणे
Conduct and behaviour record	वर्तणुकीचा व वागणुकीचा अभिलेख
Conduct enquiry	चौकशी करणे
Conduct of business	कामकाज चालवणे
Conduct of civil litigation to which Government is a party	ज्यामध्ये शासन एक पक्ष आहे असा दिवाणी दावा चालवणे
Conduct rules	वर्तणूक नियम/नियमावली
Conduct the case	खटला चालवणे
Confer a right	अधिकार प्रदान करणे
Confer power	शक्ती प्रदान करणे
Confer the status of a natural child	औरस संततीचा दर्जा प्रदान करणे
Confidential record	गोपनीय अभिलेख
Confidential remarks	गोपनीय अभिप्राय/शेरे
Confidential report	गोपनीय प्रतिवृत्त/प्रतिवेदन
Confined to office	कार्यालयापुरतेच
Confirm an order	आदेश कायम करणे
Confirmation in a post	एखाद्या पदावर कायम होणे/करणे ; एखाद्या पदावरील स्थायीकरण
Confirmed report	पक्के वृत्त
Confiscated amount	सरकारजमा रक्कम
Conflicting views	परस्परविरोधी दृष्टिकोन
Connected file	संबंधित फाईल
Connected papers	संबंधित कागदपत्र
Connected with —	— शी संबंधित
Consecutive days	लागोपाठचे दिवस
Consensus of opinion	मतैक्य
Consequently it has been decided that —	परिणामी असे ठरवण्यात आले आहे की —
Consequent posting	नंतरच पदस्थापन ; नंतरची पदनियुक्ती

Consequent to —	— चा परिणाम म्हणून
Consequent upon the revision of payscales	वेतनश्रेणीच्या पुनरीक्षणाचा/फेरपाहणीचा परि- णाम म्हणून
Conservancy charges	सफाई आकार
Conservative estimate of the expenses	खर्चाचा नेमस्त अंदाज
Consideration of claims	दाव्यांचा/मागण्यांचा विचार
Consider on merit	गुणवत्तेवरून विचार करणे
Consider the 'norm' or 'norms'	एका अथवा अधिक प्रमाणपद्धतीचा विचार करणे
Consistent with —	— शी सुसंगत
Consolidated fund	एकत्रित/एकत्रीकृत निधी
Consolidated leave	एकत्रित रजा
Consolidated or combined return	एकत्रित किंवा संयुक्त विवरण
Consolidated pay	एकत्रित वेतन
Consolidated statement	एकत्रीकृत विवरणपत्र
Consolidation of holdings	धारणजमिनीचे एकत्रीकरण
Constituted by —	— द्वारा प्रस्थापित
Constitutional objection	संविधानीय/घटनात्मक आक्षेप
Constitutional reform	संविधानीय/घटनात्मक सुधारणा
Constitution of cadre	संवर्गाची घटना
Constructive approach	विधायक दृष्टिकोन
Construe accordingly	तदनुसार अर्थ लावणे
Consultation with Finance Department is necessary	वित्त विभागाशी विचारविनिमय करणे आवश्यक आहे
Consult unofficially	अनौपचारिकपणे सल्ला घेणे/विचारविनिमय करणे
Consummate skill	परिपूर्ण कौशल्य
Contemplated action	योजलेली कारवाई
Contempt of court	न्यायालयाचा अवमान
Contention is untenable	म्हणणे असमर्थनीय आहे
Contents received	आतील वस्तू मिळाल्या
Contingencies invalidating the nomination	नामनिर्देशन विधिबाह्य ठरवणाऱ्या आकस्मिक घटना

Contingency fund	आकस्मिकता निधी
Contingency may arise	आकस्मिक प्रसंग उद्भवण्याची शक्यता आहे
Contingency register	आकस्मिक खर्च नोंदवही
Contingent allotment	आकस्मिक खर्चासाठी नियत वाटप
Contingent annuity	आकस्मिक वार्षिकी
Contingent bill	आकस्मिक खर्चाचे बिल
Contingent charges/expenditure	आकस्मिक खर्च
Contingent register	आकस्मिक खर्च पुस्तक
Contingent use	संभाव्य उपयोग ; आकस्मिक उपयोग
Continuance in a post	त्याच पदावर असणे/राहणे
Continuance in temporary vacancy	तात्पुरत्या रिक्तस्थाना जागेवरील नेमणूक चालू राहणे
Continuance of arrangements	व्यवस्था चालू राहणे
Continuance of facilities	सोयी चालू राहणे
Continued from —	— च्या पुढे चालू ; — पासून पुढे चालू
Continued on —	— वर चालू
Continued under requisition	अजून अधिग्रहणाखाली आहे
Continue to be in force	अंमल चालू राहणे
Continue to be in office	अधिकारपदावर राहणे
Continue to function	कार्य करीत राहणे
Continuing concessions	चालू ठेवलेल्या सवलती
Continuing guarantee	चालू असलेली हमी
Continuity of supply	पुरवठा चालू राहणे
Continuous and concurrent audit	सतत व समवर्ती लेखापरीक्षा
Continuous spell of leave	रजेचा अखंड अवधी
Contract contingencies/contingent charges	ठरावी आकस्मिक खर्च
Contract in	करारबद्ध होणे
Contract out	करारमुक्त होणे
Contract supply system	कंत्राटी पुरवठा पद्धती
Contradictory statement	परस्परविरोधी कथन/निवेदन
Contrary to —	— च्या विरुद्ध

Contrary to law	कायद्याविरुद्ध ; विधिविरुद्ध
Contravenes the provision of —	— च्या उपबंधाचे उल्लंघन करतो
Contribute one's mite	फूल ना फुलाची पाकळी देणे ; ऐपतीप्रमाणे रक्कम देणे
Contributory negligence	हानिसहायक दुर्लक्ष
Controlled distribution	नियंत्रित वितरण वाटणी
Controlling of meeting	बैठक चालवणे ; सभा नियंत्रित करणे
Controversial matter	वादग्रस्त बाब
Convene conference	परिषद बोलावणे/आमंत्रित करणे
Convenor of a conference	परिषदेचा आमंत्रक
Conventional rights	संकेतमान्य अधिकार
Conversion of Savings Certificate	वचतपत्राचे रूपांतर
Conveyance of goods	मालाचे हस्तांतरण ; माल वाहून नेणे
Co-opted member	स्वीकृत सदस्य
Co-ordination Committee	समन्वय समिती
Copied by —	प्रतिलिपी करणारा—
Copy applied for	आवेदित प्रत
Copy enclosed for ready reference	तात्काळ संदर्भामाठी प्रत जोडली आहे
Copy forwarded for information and necessary action	माहिती व आवश्यक कार्यवाही यांमाठी प्रत अग्रेषित
Copy forwarded to —	— ला प्रत अग्रेषित
Copy issued on —	प्रत दिनांक — रोजी देण्यात/पाठवण्यात आली
Copy of document is enclosed herewith	सोबत-दस्तऐवजाची प्रत जोडली आहे
Copy ready on —	प्रत तयार, दिनांक —
Copyright note	मुद्रणाधिकार टीप
Correct advice	यथार्थ सल्ला
Correct analysis	यथार्थ, बिनचूक व गोंदर विश्लेषण
Corrected copy	मुधारलेली प्रत
Correspondence ending with —	— पर्यंतचा पत्रव्यवहार
Correspondence resting with your memo No.	आपला ज्ञाप क्र. — पर्यंतचा पत्रव्यवहार

Correspondence should invariably be routed through the usual channel	पत्रव्यवहार न चुकता नेहमीच्या मार्गाने करण्यात यावा
Corresponding entry	तत्सम नोंद
Corresponding post in the former State	पूर्वीच्या राज्यातील तत्सम पद
Corresponding revenue head of account	तत्सम महसुली लेखाशीर्ष
Correspond to —	— शी संवादी असणे
Correspond with —	— शी पत्रव्यवहार करणे
Corroborative evidence	परिपोषक पुरावा
Corrupt officer	लाचखाऊ अधिकारी
Cost Insurance and Freight (C. I. F.) value	परिव्यय विमा आणि वाहणावळ (प. वि वा.) मूल्य
Cost of enquiry	चौकशीचा खर्च
Cost of living	निर्वाह खर्च
Cost of production	उत्पादन परिव्यय
Count and report	मोजून कळवा
Countercheck	प्रतिनियंत्रण
Counterfoil of requisition slip	मागणी चिठ्ठीचे प्रतिपत्र
Countersigned contingencies	प्रतिस्वाक्षरित आकस्मिक खर्च
Countervailing duty	प्रतिशुल्क
Counting of votes	मतमोजणी
Count the past service	मागील सेवा हिशेबात घेणे
Count towards increment	वेतनवाढीसाठी हिशेबात घेणे
Course of instruction or training	शिक्षणाचा अथवा प्रशिक्षणाचा पाठ्यक्रम
Course of nature	निसर्गक्रम
Course of studies	अभ्यास पाठ्यक्रम
Court of inquiry	चौकशी न्यायालय
Court of wards	पाल्याधिकरण
Covering letter	उपरिपत्र
Credited into treasury	सरकारी खजिन्यात/कोषागारात जमा केले
Credit entry	जमा नोंद

Credit head	जमा शीर्ष
Credit sale	उधार विक्री
Criminal breach of trust	दंडनीय विश्वासघात
Criminal trespass	दंडनीय अप्रवेश
Criminal tribes settlement	गुन्हेगार जमाती वसाहत
Crossed cheque	रेखित धनादेश
Crossed Indian Postal Order	रेखित भारतीय पोस्टल ऑर्डर
Cross examination	उलट तपासणी
Crossing of efficiency bar	दक्षतारोध पार करणे
Cross reference	प्रति संदर्भ
Cultural delegation	सांस्कृतिक प्रतिनिधिमंडळ
Cumulative effect	संचयी/एकूण परिणाम
Curative treatment	निवारक उपचार
Currency exchange	चलन विनिमय
Current academic year	चालू विद्यावर्ष
Current account	चालू खाते
Current demand and recoveries	चालू मागणी व वसुली
Current deposits	चालू ठेवी
Current expenses	चालू खर्च
Current file	चालू फाईल
Cursory glance	वरवर पाहणे
Customary hospitality	रूढ आतिथ्य
Customary usage	रूढ परिपाठ
Custom duty	सीमा शुल्क
Cut motion	कपात प्रस्ताव
Cutting of supply	पुरवठा कपात
Cycle advance	सायकलसाठी अग्रिम/आगाऊ रक्कम

D

Daily allowance	दैनिक भत्ता
Daily consumption	रोजचा खप
Daily diary	दनिकी
Daily earnings	रोजची कमाई ; दैनिक मिलकत
Daily off take	रोजची उचल
Daily report	दैनिक प्रतिवेदन
Daily routine	दैनिक नित्यक्रम
Daily wages	दैनिक वेतन ; रोजमजुरी ; रोजंदारी
Danger zone	घोक्याचे क्षेत्र
Data for comparison	तुलनेसाठी आधारमामग्री
Dated signature	तारखेसह सही ; दिनांकित स्वाक्षरी
Date of arrival	येण्याची तारीख ; आगमन दिनांक
Date of occurrence	घटनेची / चा तारीख/दिनांक
Date of payment	रक्कम दिल्याची / देण्याची तारीख ; भरणा दिनांक
Date of relief	कार्यमुक्तीची तारीख
Day by day	दिन प्रतिदिन ; दिवसेंदिवस
Day to day administration	दैनंदिन प्रशासन
Dead account	बंद पडलेले खाते
Dead loss	निखालस टानी
Dead stock	अविक्रय माल ; जडसंग्रह
Dead stock register	अविक्रय मालाची/जडसंग्रह नोंदवही
Deal in —	— ची देवघेव करणे/चा व्यापार करणे
Dealing hand	कार्यवाही करणारा
Dealing with —	— शी संबंधित
Deal with —	— शी व्यवहार करणे ; — वर कार्यवाही करणे
Dear Madam	प्रिय महोदया
Dearness allowance	महागाई भत्ता
Dear Sir	प्रिय महोदय
Death-cum-retirement benefits	मृत्यू नि सेवानिवृत्ति लाभ

Debar from admission	प्रवेश मना करणे
Debarred from service	सेवा रोधित
Debitable to	— नावे/खर्ची घालण्यास योग्य
Debitable to leave account	रजा खाती घालण्यास योग्य
Debited to the head —	— शीर्षाखाली खर्ची घातले
Debit entry	खर्चाची नोंद ; नावे नोंद
Debit head	नावे शीर्ष
Deceased person	मृत व्यक्ती ; मयत इसम
Decennial census	दशवार्षिक जनगणना
Decentralisation of industries	उद्योगाचे विकेंद्रीकरण
Decent standard of life	नीटस जीवनमान
Decided at a high level	उच्च पातळीवर ठरवलेले
Decide on merits	गुणवत्तेवरून निर्णय घेणे
Deciding vote	निर्णयात्मक मत
Decision of disposal	निकालात काढण्याचा / विल्हेवाटीचा निर्णय
Decision shall be conclusive	निर्णय निश्चयात्मक असेल
Declaration and delimitation of ports	बंदरे जाहीर करणे व त्यांच्या सीमा ठरवणे
Declaration made and subscribed by —	— ने प्रतिज्ञापन करून त्यावर स्वाक्षरी केली ; — ने केलेले स्वाक्षरित प्रतिज्ञापन
Declaration of acceptance of office	पदस्वीकृतीचे प्रतिज्ञापन
Declaration of results	निकाल जाहीर करणे
Declared policy of Government	शासनाचे/सरकारचे जाहीर धोरण
Declare null and void	रद्दबातल ठरवणे
Declare upon one's honour	शपथेवर घोषित करणे
Deduction at — per cent	— टक्के वजात
Deduction at source	मुळातच वजात
Deed of covenant and indemnity	करार आणि क्षतिपूर्ति विलेख
Deemed date	मानाव तारीख
Deemed to be	मानले जाणे
Deem necessary	आवश्यक मानणे
De facto	वस्तुतः ; वास्तविक
Defalcation of money/stores	पैशांची/वस्तूंची अफरातफर

Defamatory note	मानहानिकारक टीप
Defamatory suit or case	अब्रूनुकसानीचा दावा अथवा खटला
Default in payment	भरणा करण्यात कसूर
Defeat the purpose	प्रयोजन निष्फळ करणे/होणे
Defective plan	सदोष योजना
Defect or irregularity not to vitiate proceedings	दोष अथवा अनियमितता यामुळे कार्यवाहीस बाध येणार नाही
Defence statement	बचावाचे निवेदन
Deferred payment	स्थगित प्रदान/भरणा
Deferred wages	स्थगित वेतन
Deficiency in remittances	पाठवलेल्या रकमेतील तूट
Deficit area	तुटीचा भाग/क्षेत्र
Deficit budget	तुटीचा अर्थसंकल्प
Defined purposes	निरूपित प्रयोजने
Defrayable expenditure	भागवता येण्याजोगा खर्च
Defunct company	बंद कंपनी
<i>De jure</i>	विधितः
Delaying tactics	विलंबकारी डावपेच
Delay is regretted	विलंबाबद्दल खेद वाटतो
Delay should be avoided	विलंब टाळावा
Delegation of financial powers	वित्तीय शक्ती प्रदान करणे
Delegation of powers and duties	शक्ती व कर्तव्ये सोपवणे
Delete the following lines	खालील ओळी गाळून टाका
Deliberately done	समजून उमजून केले/केलेले
Delimitation of constituencies	मतदारसंघांच्या सीमा ठरवणे
Delivery book or form	डाक पुस्तक किंवा प्रपत्र
Delivery of goods	माल पोचवणी ; मालाचा बटवडा
Delivery order	पोचवणी आदेश
Delivery register	पोचवणी/बटवडा नोंदवही
Demand an explanation	स्पष्टीकरण मागणे
Demand draft	दर्शनी हुंडी
Demarcation by flags	झेंड्यांनी सीमांकन

Demi official letter	अर्ध शासकीय पत्र
Demurrage charges for detentions and stoppages <i>en route</i>	प्रवास मार्गावरील थोपवणुकी आणि मुक्काम यासाठी विलंब आकार
<i>De novo</i>	नव्याने पुन्हा
Deny the knowledge of — माहीत असल्याचे नाकारणे
Departmental action	विभागीय कारवाई
Departmental enquiry	विभागीय चौकशी
Departmental examination	विभागीय परीक्षा
Departmental proceedings	विभागीय कार्यवाही
Departmental representative	विभागीय प्रतिनिधी
Depends upon the circumstances of each case	प्रत्येक प्रकरणाच्या परिस्थितीवर अवलंबून राहील
Deposit at call receipt	दर्शनी निक्षेप पावती
Deposited in record room	अभिलेखकक्षात ठेवले
Deposition was explained to the accused and was attested by me in his presence	आरोपीला त्याची जबानी समजावून सांगून त्याच्या समक्ष मी ती साक्षात्कृत केली.
Depreciated value	घटलेले मूल्य
Depreciation charges	घसारा आकार
Deprived of a right	अधिकार वंचित
Deputation abroad	देशाबाहेर प्रतिनियुक्ती
Deputation allowance	प्रतिनियुक्ति भत्ता
Deputation on training	प्रशिक्षणार्थ प्रतिनियुक्ती
Deputation period	प्रतिनियुक्तीचा अवधी
Deputation to foreign service	परसेवेसाठी प्रतिनियुक्ती
Deputation waited upon —	शिष्टमंडळाने — ची भेट घेतली
Depute an officer to investigate	अन्वेषणासाठी अधिकारी प्रतिनियुक्त करणे
Dereliction of duty	कर्तव्यच्युती
Derogate the powers of —	— च्या शक्ती कमी करणे
Derogatory statement	कमीपणा आणणारे कथन/निवेदन/विधान
Desertion from duty	कर्तव्य सोडून जाणे ; कर्तव्यत्याग
Deserves special consideration	विशेष विचारार्ह आहे
Deserving cases	सुयोग्य प्रकरणे
Despatch register	जावक नोंदवही
Despatch today	आज रवाना करा

Despite this	असे असून देखील
Destruction of records	अभिलेख नष्ट करणे
Detailed description	तपशीलवार वर्णन
Detailed estimate	तपशीलवार अंदाज प्राक्कलन
Detailed evidence	तपशीलवार पुरावा
Detailed head	सविस्तर शीर्ष
Detailed investigation	तपशीलवार अन्वेषण
Detailed report	सविस्तर अहवाल प्रतिवेदन
Detail for duty	कामासाठी नेमणूक करणे
Detection of crime	गुन्ह्याचा तपास
Detention charges,	धोपवणुकीचा आकार
Deter from duty	(धाक दाखवून) कर्तव्यपराङ्मुख करणे
Deteriorating situation	घसरत चाललेली स्थिती; बिघडत असलेली स्थिती
Determination of compensation	भरपाई ठरवणे
Determination of disputed questions	वादग्रस्त प्रश्नांचा निकाल लावणे
Determination of priority	प्राथम्यक्रम/अग्रक्रम ठरवणे
Determination of reasonable rent	वाजवी खंड/सारा/भाडे ठरवणे
Determined action	निर्धारित कार्य ; निर्धारपूर्वक कृती
Detrimental action	अहितकारी कार्य कृती
Devaluation of currency	चलनाचे अवमूल्यन
Development schemes	विकास योजना
Devoid of —	—विरहित
Diary register	दैनिक नोंदवही
Difference between assets and liabilities	मत्ता व दायित्वे यांमधील फरक
Difference of opinion	मतभेद ; मतभिन्नता
Difficult situation	कठीण प्रसंग/परिस्थिती
Digest of important Government Resolutions, Circulars, Orders etc.	महत्त्वाचे शासननिर्णय, परिपत्रके, आदेश इत्यादींचा सारसंग्रह
Dilatory motion	दीर्घसूत्री प्रस्ताव
Diplomatic relations	राजनैतिक संबंध
Direct approach	थेट पोच ; थेट भेट ; प्रत्यक्ष संपर्क

Directed to appear	उपस्थित राहण्याचा आदेश दिलेला
Direct expenditure	प्रत्यक्ष खर्च
Directly or indirectly	प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष
Direct recruit	सरळ सेवाप्रविष्ट
Direct recruitment	सरळ सेवाप्रवेश
Disability pension	विकलांग वेतन
Disabled from performing the duties of the office	पदविशिष्ट कर्तव्ये पार पाडण्यास असमर्थ झालेला
Disbursement of subsidy	अर्थसाहाय्याचे संवितरण
Discharge certificate	विमुक्ति प्रमाणपत्र
Discharged bankrupt	विमुक्त दिवाळखोर
Discharged Government employee	सेवामुक्त सरकारी कर्मचारी
Discharge from —	— तून मुक्त करणे
Discharge of duties	कर्तव्यपालन ; कर्तव्य पार पाडणे
Disciplinary action	शिस्तभंगाची कार्यवाही
Disciplinary matters	शिस्तविषयक बाबी
Discipline and appeal procedure	शिस्त व अपील कारवाई
Disclosure of information	माहिती उघड करणे
Discount on stamps	मुद्रांकांवरील बट्टा
Discrepancies may be reconciled	विसंगतींचा मेळ घालावा
Discrepancy in accounts	हिशेबातील विसंगती ; लेखांतील विसंगती
Discretionary fund	स्वेच्छाधीन निधी
Discretionary grants	स्वेच्छाधीन अनुदान
Discretionary power	स्वेच्छाधीन शक्ती
Discretion of State Government is not restricted	राज्यशासनाचा स्वेच्छानिर्णय निर्बंधित नाही
Discriminate against —	— विरुद्ध भेदभाव दाखवणे
Disgraceful conduct	लज्जास्पद/लाजिरवाणी वर्तणूक
Dishonoured cheque	नाकारलेला धनादेश
Dislocation in the public transport system	सार्वजनिक परिवहन व्यवस्थेतील वाहतूक व्यवस्थेतील बिघाड/विस्कळितपणा
Dislocation of work	कामात बिघाड

Dismissal of a case	खटला खारीज करणे
Dismissed from service	सेवेतून बडतर्फ
Disobedience of orders	आदेशभंग ; आदेशांची अवज्ञा
Disorderly behaviour	अव्यवस्थित वागणूक
Disparity in rates	दरांतील तफावत
Dispassionate opinion	अभिनिवेशरहित मत
Dispel doubt	संशयाचे निरसन करणे
Dispense with	कमी करणे (कामावरून वगैरे); सोडून देणे; माफ करणे ; शिवाय भागवणे
Dispense with attendance	उपस्थिती आवश्यक न मानणे
Dispense with services	सेवेतून कमी करणे
Display of National Flag	राष्ट्रध्वज लावणे
Display of photos of national leaders in Government offices etc.	शासकीय कार्यालये इत्यादीतून राष्ट्रीय पुढाऱ्यांच्या तसबिरी लावणे
Disposal of cases be expedited	प्रकरणे तातडीने निकालात काढण्यात यावीत
Disposal of shares	भागांची विल्हेवाट
Disposal of work <i>en route</i>	मार्गी कामाची विल्हेवाट
Dispose of (an application)	(अर्ज) निकालात काढणे
Disproved charge	नाशाबीत आरोप
Disputed matter	वादग्रस्त बाब
Disputes arising out of —	...मुळे निर्माण होणारे विवाद/तटे
Disputes referred to arbitration	लवादाकडे निर्दिष्ट केलेले तटे/विवाद
Disqualification for appointment	नेमणुकीसाठी अनर्हता
Disregarding the facts	वस्तुस्थितीकडे दुर्लक्ष करून
Dissolve the Legislature of the State	राज्य विधानमंडळ विसर्जित करणे
Distinct subject head	पृथक विषय शीर्ष
Distribution into grades	श्रेणींमध्ये वाटणी/विभागणी
Distribution list	वितरण सूची
District shelter	जिल्हा आश्रयस्थान
Divided responsibility	विभाजित जबाबदारी

Divisible expenditure	विभागणीयोग्य खर्च
Divisible surplus	विभागणीयोग्य वाढावा
Division and integration of service	सेवा विभाजन व सेवा एकात्मिकरण
Divisionwise break-up	विभागवार विभाजन
Docket sheet	निर्देश पत्र
Documentary proof/evidence	कागदोपत्री पुरावा ; लेखी प्रमाण
Documents against acceptance	स्वीकृतीकरता कागदपत्र
Domestic purpose	घरगुती काम
Domestic service	घरकाम
Domicile of origin and domicile of choice	मूळ अधिवास आणि स्वेच्छा अधिवास
Double account	दुहेरी लेखा/खाते
Double dealing	दुटप्पी व्यवहार
Down graded	निम्न श्रेणीवर आणलेला
Draft acknowledgement letter put up	पोचपत्राचा मसुदा प्रस्तुत
Draft as amended is put up for approval	दुरुस्त मसुदा/प्रारूप मान्यतेकरता प्रस्तुत केला/केले आहे
Drafted as directed	आदेशानुसार मसुदा तयार केला/प्रारूप तयार केले
Draft for approval	मान्यतेसाठी मसुदा/प्रारूप
Drafting capacity and general efficiency	मसुदा/प्रारूप लेखनकौशल्य आणि सर्वसाधारण कार्यक्षमता
Draft may issue subject to approval	मान्य झाल्यास मसुदा पाठवावा
Draft notification is in order	अधिसूचनेचा मसुदा नियमांस धरून आहे
Draft put up for approval	मान्यतेसाठी मसुदा/प्रारूप प्रस्तुत
Draft reply is put up for approval	उत्तराचा/चे मसुदा/प्रारूप मान्यतेकरिता प्रस्तुत केला/केले आहे
Drastic action	अतिकडक कारवाई
Drastic change	आमूलाग्र बदल
Draw a cliche	घनादेश काढणे
Drawal of leave salary	रजावेतन काढणे

Draw attention	लक्ष वेधणे
Draw conclusion	निष्कर्ष काढणे
Drawing and disbursing officer	आहरण व संवितरण अधिकारी
Draw up a paper	प्रश्नपत्रिका काढणे
Draw up a scheme	योजना आखणे
Due date of payment	रक्कम भरण्याची नियत तारीख
Due date of tender	निविदेची नियत तारीख
Due diligence	यथायोग्य कर्मासक्ती
Due fulfilment	रीतसर पूर्ती
Due intimation may please be sent	कृपया रीतसर सूचना पाठवावी
Due performance of agreement	कराराचे यथोचित पालन
Due regard	योग्य लक्ष
Duly authorised under power of attorney	मुखत्यारनाम्यानुसार रीतसर प्राधिकृत केले/केलेला
Duly complied with	यथावत अनुपालन केले
Duly constituted under law	कायद्याने यथोचित प्रस्थापित झालेले
Duly countersigned	यथोचित प्रतिस्वाक्षरित
Duly performed	यथोचित/यथावत पार पाडले/पाडलेले
Duly qualified	यथोचित अहंता असलेला
Duly signed by —	— द्वारा यथोचित रीत्या स्वाक्षरित
Duplicate certificate	प्रमाणपत्राची दुसरी प्रत
Duplicate copy	दुसरी प्रत
Duration of halts	मुक्कामांचा अवधी
Duration of sanction	मंजुरीचा अवधी
During good behaviour	वागणूक चागली असेपर्यंत
During the course of discussion	चर्चेच्या ओघात
During the course of employment	नोकरीच्या काळात
During the pendency of the case	प्रकरण प्रलंबित असताना
During the pendency of these proceedings	ही कार्यवाही प्रलंबित असताना
During the pleasure of —	— ची मर्जी असेपर्यंत
During the remainder of the term	उरलेल्या मुदतीत

During the term of office

During the year

During this period

Duty burden

Duty certificate

Duty schedule

Dwelling houses

Dying declaration

पदावधीत

वर्षभरात ; या वर्षी

या अवधीत/मुदतीत

कर्तव्याचा भार ; शुल्काचा भार

कर्तव्य प्रमाणपत्र ; शुल्क प्रमाणपत्र

कार्याची अनुसूची ; कर्तव्य अनुसूची ;

शुल्क अनुसूची

निवामगृहे

मृत्युपूर्व कथन

Earliest opportunity	लवकरात लवकरची संधी
Early orders are solicited	आदेश त्वरित मिळावेत ही प्रार्थना
Early reply will be appreciated	त्वरित उत्तर आल्यास संतोष होईल
Earn an increment	वेतनवाढ मिळवण/मिळणे
Earned leave	अर्जित रजा
Earned leave is granted	अर्जित रजा मंजूर
Earnest deposit	इसारा ; विसार ; बयाणा
Earnest money deposit	इसान्याची/बयाणा. रक्कम
Earning dependent	कमावता आश्रित
Easements annexed thereto	तत्संलग्न सुविधाधिकार
Easy access	सुकर/सुलभ प्रवेश
Easy terms	सोयीस्कर अटी
Economic crisis	आर्थिक अरिष्ट
Economic holding	निर्वाहक क्षेत्र
Economic rent	आर्थिक भाडे
Economic uplift	आर्थिक उन्नती
Economy measures	काटकसरीचे उपाय
Economy of purchase	खरेदीतील काटकसर
Economy of time and labour	वेळ आणि श्रम यांत काटकसर
Efficiency bar	दक्षतारोव
Efficiency of administration	प्रशासनिक कार्यक्षमता
Efficient discharge (of functions)	(कामे) कार्यक्षमतेने पार पाडणे
Efficient education	कार्यक्षम शिक्षण
Eight-monthly expenditure statement	आठमाही खर्चाचे विवरणपत्र
Ejected from	बेदखल केलेला ; हुसकावून लावलेला
Electoral constituency	मतदारसंघ
Electric installation	वीज उभारणी
Eligibility for a post	पदासाठी पात्रता
Eligibility of candidates	उमेदवारांची पात्रता

Eligible for —	— साठी पात्र
Elimination of records	अभिलेख नाश
Elucidate the reasons	कारणे विशद करा
Embarrassing situation	अडचणीचा/अडचणीत टाकणारा प्रसंग
Emergency cadre	आकस्मिक निकड/आपाती संवर्ग
Emergency certificate	आकस्मिक निकड/आपाती प्रमाणपत्र
Emergency commission	संकटकालीन/आपाती राजादेश
Emergency duties	आकस्मिक निकडीची/आपाती कर्तव्ये
Emergency recruitment	आपाती सेवाप्रवेश
Emigration and expulsion	देशांतरण व निष्कासन
Employment return	सेवायोजन विवरण
Empower (a member)	(सदस्यास) शक्ती प्रदान करणे
Encashment of cheque	घनादेश बटवणे
Enclosures as follows	सहपत्रे पुढीलप्रमाणे
Encumbered and attached estates	भारग्रस्त आणि जप्त संपत्ती
Endorsement No.	पृष्ठांकन क्रमांक
Endorsement put up for signature	पृष्ठांकन सहीकरिता प्रस्तुत
Enforceable at law	विधिद्वारा अंमलात येण्याजोगे
Enforceable by any court	कोणत्याही न्यायालयाद्वारे बजावणीयोग्य
Enforce compulsion	सक्ती अंमलात आणणे
Enforcement of orders	आदेशांची बजावणी
Enforce rigidly	कडकपणे अंमलात आणणे
Enhanced punishment	वाढवलेली शिक्षा
Enhanced rent	वाढवलेले भाडे
Enhancement of sentence	शिक्षेतील वाढ
Enjoy the benefit	लाभ घेणे
Enlarged jurisdiction	परिवर्धित क्षेत्राधिकार/अधिकारक्षेत्र
Enquiries made reveal that —	चौकशीअंती असे उघडकीस येत आहे की—
Enquiry should be completed and report submitted without delay	चौकशी पूर्ण करण्यात यावी आणि प्रति- वेदन अविलंब सादर करण्यात यावे
Ensure that rules are properly observed in future	यापुढे नियमांचे योग्य रीतीने पालन केले जाईल याची काळजी घ्यावी

Enter by force	बळजबरीने घुसणे/प्रवेश करणे
Enter in register	नोंदवहीत दाखल करणे
Enter into a bond	बंधपत्र/खत करून देणे
Enter into an agreement	करार करून देणे/करणे
Enter into a regular contract	रीतसर करार करून देणे
Enter into partnership	भागीदारीत सामील होणे
Entertain an application	अर्ज/आवेदन स्वीकारणे
Entertainment of an appeal	अपील स्वीकारणे
Enter upon an office	अधिकारपद ग्रहण करणे
Entries checked and verified	नोंदी तपासल्या व पडताळून पाहिल्या
Entrustment of certain functions	काही विशिष्ट कार्याची सोपवणूक
Enumeration of data	आधारसामग्रीची क्रमवार मांडणी
Ephemeral roll	कच्चे टिपण
Equality before law	विधिसमक्ष समता
Equality of opportunity	संधी समता
Equally entitled	समान हक्क असलेला ; समान हक्कदार
Equal protection of law	कायद्याचे समान संरक्षण
Equipment allowance	सामग्री भत्ता
Equitable distribution	समन्याय वितरण/विभागणी/वाटणी
Equivalence of posts	पदांची तुल्यता
Equivalent post	तुल्य पद
Erroneous views	चुकीचे विचार/मत
Error of fact	वस्तुस्थिति दोष
Error of law	विधि दोष
Error of omission	अकरण दोष
Error of principle	तत्त्वाची चूक
Errors and omissions excepted	चूक भूल द्यावी घ्यावी
Essential qualifications	आवश्यक अर्हता
Essential services	अत्यावश्यक सेवा
Essential supply	आवश्यक पुरवठा
Established procedure	रूढ कार्यपद्धती
Establishment charges	आस्थापना खर्च

Estimated cost	अंदाजित/प्राक्कलित परिव्यय
Estimated expenditure	अंदाजित/प्राक्कलित खर्च
Estimated out-turn	अंदाजित/प्राक्कलित उत्पादन
Estimated receipts	अंदाजित/प्राक्कलित जमा
Estimate of cost	खर्चाचा अंदाज; परिव्यय प्राक्कलन
Evacuee property	निर्वासितांची मालमत्ता
Evade duties	कामाची टाळाटाळ करणे
Evade the payment of tax	कर देण्याचे टाळणे
Evaluation of goods	मालाचे मूल्यनिर्धारण
Even distribution	समान वाटणी
Even number	सम संख्या/क्रमांक
Evoke against —	— च्या विरुद्ध पाचारण करणे
Examination fee	परीक्षा फी
Examined and countersigned	तपासून प्रतिस्वाक्षरित
Examine the proposal in the light of observations at 'A'	'अ' स्थानी व्यक्त केलेल्या विचारांस अनु- लक्षून प्रस्तावाचे परीक्षण करावे
Examine the suitability	योग्यता ठरवणे; योग्यायोग्यता पाहणे
Examining authority	परीक्षण प्राधिकारी/प्राधिकरण
Ex-cadre post	संवर्गबाह्य पद
Except as hereinafter provided	यापुढे उपबंधित केलेले असेल त्या खेरीज
Except as otherwise provided for by this Act	ह्या अधिनियमाद्वारा अन्यथा उपबंधित केलेल्या गोष्टी व्यतिरिक्त
Except in accordance with such general delegation as the Finance Department may have made	वित्त विभागाने प्रदान केलेल्या सर्वसाधारण शक्तींना अनुसरून असेल त्या व्यतिरिक्त
Except to the extent that power may have been delegated to the Department under rules approved by the Finance Department	वित्त विभागाने मान्य केलेल्या नियमान्वये विभागांना शक्ती प्रदान केली गेली असेल तेवढी मर्यादा खेरीज करून
Except where otherwise stated these charges should be regulated as if they were countersigned contingencies	अन्यथा नमूद केले असेल त्याखेरीज हे खर्च प्रतिस्वाक्षरित आकस्मिकता असल्याप्रमाणे विनियमित करण्यात यावे
Excess in stock taking	संग्रह-पडताळणीतील आधिक्य

Excess over the estimate	अंदाजापेक्षा/प्राक्कलनापेक्षा अधिक
Excess payment recovered	दिलेली अतिरिक्त रक्कम वसूल केली
Excess profit	अतिरिक्त/जादा नफा
Exchange certificate	विनिमय प्रमाणपत्र
Exchange of information	माहितीची देवाणघेवाण
Exchange of stamps	बदली मुद्रांक देणे
Exchange value	विनिमय मूल्य
Excise constabulary staff	उत्पादनशुल्क शिपाईवर्ग
Excluding the charges	आकार/खर्च सोडून
Excluding the cost of —	— चा खर्च/उत्पादनमूल्य/परिव्यय सोडून
Exclusive jurisdiction	अनन्य क्षेत्राधिकार/अधिकारक्षेत्र
Exclusive list	अपवर्जक सूची
Exclusive of —	— ला वगळून; — अपवर्जित करून
Exclusive power	अनन्य शक्ती
Exclusive right	अनन्य अधिकार
Execute work order	कायदेशाची अंमलबजावणी करणे
Execution of an agreement	कराराचे निष्पादन ; करारपत्र करून देणे
Execution of bond	बंधपत्र करून देणे
Execution of orders	आदेश पार पाडणे
Execution of process	आदेशिकेची अंमलबजावणी
Execution of scheme	योजनेची अंमलबजावणी/योजना कार्यान्वित करणे
Executive administration	कार्यकारी प्रशासन
Executive authority	कार्यकारी प्राधिकारी/प्राधिकरण/प्राधिकार
Executive body	कार्यकारी मंडळ
Executive function	अंमलबजावणीचे कार्य
Executive proceeding	अंमलबजावणीची कार्यवाही
Exemplary punishment	दहशती शिक्षा
<i>Exempli gratia</i> (e.g.)	उदाहरणार्थ (उदा०)
Exempted person	सूट दिलेली/मिळालेली व्यक्ती
Exemption from —	— ची माफी/सूट
Exemption from Income-tax	आयकराची माफी

Exemption from payment of fees	फी माफी
Exemption from tax	कर माफी
Exercise due discretion	तास्तम्यबुद्धीचा/स्वेच्छानिर्णयाचा वापर करणे
Exercise jurisdiction	क्षेत्राधिकाराचा वापर करणे
Exercise of functions	कार्ये पार पाडणे
Exercise option	विकल्पाची निवड करणे ; पर्याय स्वीकारणे
Ex-gratia payment	अनुग्रहपूर्वक प्रदान
Exhibited in the accounts	लेखांमध्ये दर्शवलेले
Exigencies of public service	लोकहिताची निकड
Ex-officio	पदसिद्ध ; अधिकारपरत्वे
Expansion of the departmental staff	विभागीय कर्मचारीवर्गात वाढ
Ex-parte	एकपक्षी ; एकतर्फी
Expedition action	शीघ्र कार्यवाही/कृती/कार्य
Expel from—	— मधून काढून टाकणे
Expenditure involved	लागलेला/लागणारा खर्च
Expenditure is within the budgetary allotment	खर्च अर्थसंकल्पीय नियत वाटपाच्या मर्यादित आहे
Expenditure on the above account should be debited to the head —	वरील कारणासाठी केलेला खर्च शीर्षाखाली घालण्यात या
Expenditure on the above account should be met out of the savings under the head — in the current year's budget	वरील कारणासाठी केलेला खर्च चालू वर्षाच्या अर्थसंकल्पातील शीर्षाखालील यत्तीतून भागवण्यात यावा
Experimental basis	प्रयोग म्हणून
Experimental measures	प्रायोगिक उपाययोजना
Expiry of validity period	विधिवानुसार अवधीची समाप्ती
Expiry reminder	समाप्ति स्मरणपत्र
Explained in your letter	आपल्या पत्रात स्पष्ट केलेले
Explanation be called for	स्पष्टीकरण मागवण्यात यावे
Explanation for misuse and misappropriation	दुरुपयोग आणि अफरातफर याबद्दल स्पष्टीकरण
Explanation from the defaulter may be obtained	कसूर करणाऱ्याकडून स्पष्टीकरण मागवावे

Explanatory note	स्पष्टीकरणात्मक टिप्पणी/टीप
Explicitly told	स्पष्टपणे सांगितलेले
Export outside the State	राज्याबाहेर निर्यात
Ex-post facto approval	कार्योत्तर मान्यता
Ex-post facto confirmation or revision	कार्योत्तर कायम करणे किंवा फेरपाहणी
Ex-post facto sanction	कार्योत्तर मंजूरी
Express acceptance	निःसंदिग्ध/स्पष्ट स्वीकृती
Express delivery	जलद वटवडा
Express delivery letter	शीघ्र डाक पत्र
Expressly made known	स्पष्टपणे सांगितलेले
Extend the jurisdiction	क्षेत्राधिकार वाढवणे; अधिकारक्षेत्र विस्तारणे
Extend to —	— ला लागू होणे/करणे
Extension of contract	संविदा/करार/कंत्राट वाढ
Extension of lease period	भाडेपट्ट्याची मुदतवाढ
Extension of service	सेवावधी वाढवणे
Extenuating circumstances	सौम्यकर परिस्थिती
Extracts taken	वेचे/उतारे घेतले; घेतलेले उतारे
Extraneous matter	बाह्य/तदितर बाब/प्रकरण
Extraordinary leave	असाधारण रजा
Extraordinary meeting	असाधारण/जादा सभा
Extraordinary powers in case of emergency	आणीबाणीच्या परिस्थितीतील असाधारण शक्ती
Extra work	अतिरिक्त काम/कार्य

Fabricated evidence	खोटा तयार केलेला पुरावा
Face value	दर्शनी मूल्य
Facility of working	काम करण्याची सोय ; कार्यसौकर्य
Facsimile of seal	मुद्रा प्रतिरूप
Facsimile signature	प्रतिरूप सही/स्वाक्षरी
Facts are as follows	वस्तुस्थिती पुढीलप्रमाणे आहे
Facts of the case	खटल्यातील वस्तुस्थिती
Factual data	वास्तविक आधारसामग्री
Failing which serious action will be taken	असे न केल्यास/झाल्यास कडक कारवाई करण्यात येईल
Fail to appear	उपस्थित/हजर न होणे
Failure in a suit	दाव्यात/फिर्यादीत अपयश येणे
Fair and equitable treatment	रास्त आणि समन्याय वागणूक
Fair comment	रास्त/ठीक टीकाटिप्पणी/भाष्यक
Fair copy	स्वच्छ प्रत
Fair letter	स्वच्छ पत्र
Fair price shop	रास्त भावाचे दुकान
Fair rates	रास्त दर
Faithfully done	निष्ठापूर्वक/विश्वासाने केलेले
Fallacious argument	तर्कदुष्ट युक्तिवाद
Fall due	देय होणे
Fall due for renewal	नवीकरणाची वेळ येणे
Fall short of	कमी होणे ; कमी पडणे ; अपुरे पडणे
False charge	खोटा आरोप
Fatal accident	प्राणांतिक अपघात
Faulty action	सदोष कार्यवाही
Favourable condition	अनुकूल परिस्थिती
Festival holidays	सणाच्या/उत्सवाच्या सुट्या
Field inspection	क्षेत्र निरीक्षण
File 'A'/'B' eliminated	फाईल 'अ'/'ब' काढून टाकण्यात आली
File an affidavit	प्रतिज्ञालेख/शपथपत्र दाखल करणे
File a nomination	नामनिर्देशनपत्र दाखल करणे

File 'A' partly eliminated	फाईल 'अ' चा काही भाग काढून टाकण्यात आला
File in play	चालू फाईल
File in question is placed below	संबंधित फाईल खाली ठेवली आहे
File may be marked to —	— ला फाईल पाठवण्यात यावी
File not traceable	फाईल सापडत नाही
File of circulars	परिपत्रकांची फाईल
Fill up by nomination	नामनिर्देशन करून भरणे
Final acceptance	अंतिम स्वीकृती
Final bill	पक्के बिल
Final date of release	सुटकेची शेवटची तारीख ; प्रकाशनाची शेवटची तारीख
Finalisation of accounts	हिशेब पक्के करणे
Finally notified	अंतिमरीत्या अधिसूचित
Final order	अंतिम आदेश
Finance Department has agreed to these terms subject to the modification	फेरबदलाच्या अधीन वित्त विभागाने या अटींना संमती दिली आहे
Finance Department may kindly see for concurrence	कृपया वित्त विभागाने हे पाहून सहमती द्यावी
Financial accommodation	वित्तीय सोय
Financial aid	वित्तसाहाय्य
Financial aspects	वित्तीय स्वरूप
Financial assistance	वित्तीय साहाय्य
Financial concurrence	वित्तीय सहमती
Financial crisis	वित्तीय अरिष्ट
Financial implications	वित्तीय भार
Financially strong	सांपत्तिकदृष्ट्या सुस्थिर
Financial resources	वित्तीय साधने
Financial review	वित्तीय आढावा
Financial year	वित्तीय वर्ष
Fire risk certificate	अग्नि भय प्रमाणपत्र
Firm action	ठाम कार्यवाही

First aid	प्रथमोपचार
First information report	प्रथम वार्ता प्रतिवेदन ; पहिली बातमी देणे
Fit and proper	योग्य व उचित
Fit for consumption	वापरण्यास योग्य
Fitness certificate	स्वास्थ्य प्रमाणपत्र
Fit to resume duty	कामावर परत रुजू होण्यास योग्य
Fixation of pay	वेतन निश्चिती
Fixation of pay itself raises some controversial questions	वेतन निश्चितीमुळे काही वादग्रस्त प्रश्न उद्भवतात
Fixation of pay on re-employment	पुनर्नियुक्तीनंतरची वेतन निश्चिती
Fixation of price	मूल्य निश्चिती
Fixation of rent	भाडे/महमूल/खंड/सारा निश्चिती
Fixed assets	स्थिर मत्ता
Fixed contingency	ठराविक आकस्मिक खर्च
Fixed deposits	नियत ठेवी
Fixed pay	नियत वेतन
Fixed price	ठराविक किंमत ; नियत मूल्य
Flat rate	सरसकट दर
Floating debt	तरंगते ऋण
Fluctuation in prices	किंमतींतील चढउतार
Following facts	खालील वस्तुस्थिती
Following paragraph	पुढील/खालील परिच्छेद
Following vacancies should be kept substantively unfilled	खालील रिक्तामी पदे कायमची भरण्यात येऊ नयेत
Follow the procedure	कार्यपद्धतीचे अनुसरण करणे
Food bonus fund	अन्न बोनस/अन्विलाभास निधी
Foot note	तळटीप
For approval	मान्यतेकरता
For carrying out the purpose of —	— चे प्रयोजन पार पाडण्यासाठी
Forced by economic necessity	आर्थिक आवश्यकतेमुळे भाग पडून
Forced labour	बिगार
For comments	टीकाटिप्पणीसाठी ; भाष्यकांसाठी

For compliance	पालनार्थ
For consideration	विचारार्थ
For destruction	नाशनाथ
For disposal	निकालात काढण्यासाठी
For doing complete justice	पूर्ण महत्त्व देण्यासाठी
For early compliance	शीघ्र पालनाथ
Foregoing note	पूर्ववर्ती टिप्पणी
Foregoing provisions	पूर्वगामी उपबंध
Foreign exchange	परदेशी चलन
Foreign Government	विदेशी/परदेशी सरकार
Foreign service	विदेश सेवा; पर सेवा
For enquiry and report	चौकशी आणि प्रतिवेदन यांकरता
For expression of opinion	मत व्यक्त करण्यासाठी; मत प्रदर्शनासाठी
For favour of —	— साठी सादर
For favour of comments	भाष्यकांसाठी/टीकाटिप्पणीसाठी सादर
For favour of due consideration	योग्य विचारासाठी सादर
For favour of necessary action	आवश्यक कार्यवाहीसाठी सादर
For favour of orders	आदेशासाठी सादर
For favour of remarks	अभिप्रायासाठी सादर
Forfeit to Government	जप्त होणे
Forfeiture ordered	जप्तीचा आदेश दिला
For filing with the case concerned	संबंधित प्रकरणात फाईल करण्यासाठी
For free distribution	मोफत वितरणासाठी; फुकट वाटण्यासाठी
For further action	पुढील कार्यवाहीसाठी
For gross negligence on your part	तुमच्याकडून झालेल्या अत्यंत हयगयीमुळे
For guidance	मार्गदर्शनासाठी
For improvement of —	— च्या सुधारणेसाठी
For information	माहितीसाठी
For information and necessary action	माहिती व आवश्यक कार्यवाही यांसाठी
For information only	फक्त माहितीकरता
For interim information	अंतरिम माहितीसाठी
For issue	प्रेषणार्थ

Formal application for pension	निवृत्तिवेतनाकरता रीतसर अर्ज
Formal approval is necessary	औपचारिक मान्यता आवश्यक आहे
Formal inquiries	औपचारिक चौकशी
Formal proceedings	रीतसर कामकाज कार्यवाही
Form of medical history	वैद्यकीय पूर्ववृत्ताचा नमुना
Formulated by —	— ने तयार मांडणी केलेले
For necessary action	आवश्यक कार्यवाहीसाठी
For obvious reasons	उघडउघड कारणासाठी
For onward transmission	पुढे पाठवण्यासाठी
For orders	आदेशाथ
For particular purpose in question	प्रस्तुत विविष्ट प्रयोजनासाठी
For perusal	अवलोकनार्थ
For perusal after issue	प्रेषणोत्तर अवलोकनासाठी
For perusal and return	पाहून परत पाठवण्याकरता
For precedent please see—	मागील दाखल्याकरता कृपा करून.....पहावे पूर्वोदाहरणाकरता कृपा करूनपहावे
For private use	खाजगी उपयोगासाठी
For prompt action	सत्वर कार्यवाहीसाठी
For proper action	उचित कार्यवाहीसाठी
For public purpose	सार्वजनिक प्रयोजनासाठी ; शासकीय/ सरकारी प्रयोजनासाठी
For ready reference	तात्काळ संदर्भासाठी
For record	अभिलेखासाठी ; नोंदीसाठी
For recovery, remittance and report	वसुली, प्रेषण आणि प्रतिवेदन यांसाठी
For service and return	बजावणी करून परत पाठवण्यासाठी
For signature	सहीसाठी
For spot enquiry	घटनास्थळ चौकशीसाठी
For such action as may be necessary	आवश्यक वाटेल अशा कार्यवाहीसाठी
For sufficient reasons	पुरेशा कारणास्तव
For suggestions	सूचना करण्यासाठी
For sympathetic consideration	सहानुभूतिपूर्वक विचारासाठी

For the betterment of —	— च्या सुधारणेसाठी
For the covenanted services	करारबद्ध सेवांसाठी
For the present	सध्यापुरते ; तात्पुरते
For the purpose of the Act	अधिनियमाच्या प्रयोजनासाठी
For the reason now explained we concur in the proposal	आता मुस्पष्ट करण्यात आलेल्या कारणासाठी आम्ही प्रस्तावाशी सहमत आहोत
For the time being in force	त्यावेळेपुरता/त्यावेळी अंमलात असलेला
Fortnightly report	पाक्षिक अहवाल/प्रतिवृत्त
Fortnightly verification	पाक्षिक पडताळणी
Forwarded and recommended	शिफारस करून अग्रेषित ; शिफारस करून पुढे पाठवले आहे
Forwarded for immediate compliance	तात्काळ पालनाकरता अग्रेषित/पुढे पाठवले आहे
Forwarded with compliments	सादर अग्रेषित
Forwarding endorsement	अग्रेषण पृष्ठांकन
Forwarding letter	अग्रेषण पत्र
Frame charge-sheet against —	— विरुद्ध दोषारोपपत्र तयार करणे
Framing of a charge	दोषारोप ठेवणे
Framing of budget	अर्थसंकल्प तयार करणे
Fraudulent action	कपटपूर्ण/लबाडीचे कृत्य
Free access	मुक्त/सरास प्रवेश ; सहजोपसर्क
Free and unfettered discretion	मुक्त व अनिबंध स्वेच्छानिर्णय
Free and voluntary consent	मुक्त नि स्वेच्छासमती
Free carriage	विनामूल्य वहन
Free competition	मुक्त स्पर्धा ; विनामूल्य स्पर्धा
Free from all encumbrances	सर्वभार मुक्त
Free on rail destination	रेल्वे खर्च मुक्त
Free on rail value	केवळ रेल्वे खर्च घेऊन पोफ्त
Free transit	विनामूल्य प्रवास ; विनामूल्य प्रेषण
Freight charges	वाहतूक खर्च/आकार ; वाहणावळ
Freight to pay	वाहतूक खर्च भरणे
Fresh receipt	नवी पावती
From prepage	मागील पृष्ठावरून

From time to time	वेळोवेळी
From various aspects	निरनिराळ्या अंगांनी/बाजूंनी
Fulfil necessary stipulations	आवश्यक अटी पूर्ण करणे
Full discharge from liability	दायित्वातून पूर्ण मुक्तता
Fully paid up	पूर्णपणे भरलेले/चुकते केलेले
Functions of a department	विभागाची कार्ये
Fundamental principles	मूलभूत तत्त्वे
Funds at disposal	स्वाधीन निधी
Furnishing information	माहिती पुरवणे
Further investigation	पुढील अन्वेषण
Further orders will follow	पुढील आदेश मागाहून पाठवण्यात येतील

G

Gazetted status	राजपत्रित दर्जा
General body	अधिमंडळ
General cadre	सर्वसाधारण संवर्ग
General circular	सर्वसाधारण परिपत्रक
General correspondence	सर्वसाधारण पत्रव्यवहार
General meeting	सर्वसाधारण सभा
General municipal budget	नगरपालिकेचा सर्वसाधारण अर्थसंकल्प
General object of the management	व्यवस्थापनेचे सर्वसाधारण उद्दिष्ट
General provident fund	सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी
General purpose	सर्वसाधारण प्रयोजन
General register	सर्वसाधारण नोंदवही
General State service	सामान्य राज्य सेवा
General tendency	सामान्य प्रवृत्ती
General trend	सामान्य कल / ओघ
Give an option	विकल्प देणे ; पर्याय देणे
Give a trial to	परीक्षा पाहणे ; योजून पाहणे
Give discharge	मुक्त करणे
Give effect to —	— अंमलात आणणे
Give effect to an order	आदेश अंमलात आणणे
Glaring mistake	दळदळीत चूक
Godown delivery	गोदाम पोचवणी
Good and sufficient reason	उचित आणि पुरेसे कारण
Goods in transit	मार्गस्थ माल
Goods transport service	माल परिवहन सेवा
Governing body	नियामक मंडळ
Government are pleased to approve of your proposal for the purchase of — at a total cost not exceeding Rs.	— च्या खरेदीच्या आपल्या प्रस्तावास शासन मान्यता देत आहे; खरेदीचा एकूण खर्च रु. हून अधिक होऊ नये
Government are pleased to order	शासनाचा आदेश आहे की

Government are pleased to sanction as a special case the waiving of the leave salary and pension contribution	खास बाब म्हणून रजा वेतन आणि निवृत्ति-वेतन अंशदान मोडून देण्यास शासन मंजूरी देत आहे
Government consider that there is no case for —	— साठी पुरेशी कारणे आहेत असे शासनाला वाटत नाही
Government desire that	शासनाची अशी इच्छा आहे की
Government land	सरकारी भूमी/जमीन
Government machinery	शासनयंत्रणा
Government may kindly be moved	शासनाला विनंती करण्यात यावी
Government nominee	शासन नामनिर्देशित व्यक्ती
Government of India may be informed on the lines of the decision taken by Government	शासनाने घेतलेल्या निर्णयाच्या धर्तीवर भारत सरकारला कळवण्यात यावे
Government Promissory Note	सरकारी वचनचिठ्ठी/वचनपत्र
Government Resolution	शासन निर्णय
Government Resolution of even No. and date	त्याच क्रमांकाचा व दिनांकाचा शासन निर्णय
Government servant had adduced false collateral evidence	सरकारी कर्मचाऱ्याने खोटा सांपादिक/आनुषंगिक पुरावा दाखल केला होता
Government subsidy	सरकारी अर्थसाहाय्य
Government treasury	सरकारी कोषागार/खजिना
Grace period	सवलतीची मुदत
Gradation list	श्रेणीवार यादी
Gradual increase	क्रमशः वाढ
Grand total	एकूण बेरीज
Grant copy	प्रत द्यावी
Grant-in-aid	सहायक अनुदान
Grant of conveyance hire	वाहन भाडे देणे
Grant of free-studentship	फी माफी देणे
Grant of full pension	पूर्ण निवृत्तिवेतन देणे
Grant of leave on $\frac{1}{4}$ th pay	चतुर्थांश वेतनावर रजा मंजूरी
Grant of special pay	विशेष वेतन देणे
Gratuitous goods	विनामूल्य माल

Grave disorder	गंभीर स्वरूपाची अव्यवस्था
Grievous injury	गंभीर दुखापत
Gross amount	ढोबळ रक्कम
Gross impertinence	अत्यंत घृष्टता
Gross misconduct	अत्यंत गैर अशी वर्तणूक
Gross negligence	अत्यंत ह्यगय
Gross profit	ढोबळ नफा
Gross sum	ढोबळ रक्कम
Group application	सामूहिक अर्ज
Guarantee given in all solemnity	पूर्ण गंभीरतेने दिलेली हमी
Guard of honour	मानवंदना

Habitually negligent	सदा निष्काळजी
Habitual offender	सराईत अपराधी
Half average	अर्ध सरासरी
Half masting of the flag	ध्वज अर्ध्यावर उतरवणे
Half truth	अर्ध सत्य
Half yearly	सहामाही
Half yearly balance return of stock	संग्रहाचे सद्दामाही शिल्लक विवरण
Half yearly register of stock	सहामाही संग्रह नोंदवही
Handing over and taking over	कार्यभार सोपवणे व कार्यभार घेणे
Handled by —	— ने हाताळले
Hand over charge to —	— कडे कार्यभार सोपवणे
Hard and fast rules	पक्के नियम
Hard currency	दुर्लभ चलन
Harsh treatment	कठोर वागणूक
Has no comments to make	कोणतीही भाष्यके करावयाची नाहीत/टीका- टिप्पणी करावयाची नाही
Haulage charges	वाहणावळ
Have an access to —	— कडे पोच असणे
Having regard to the merits of the case	प्रकरणाचे गुणदोष लक्षात घेता
Having satisfied myself	स्वतःचे समाधान करून घेतल्यावर
Having solemnly resolved	गांभीर्यपूर्वक संकल्प करून
Having the force of law	विधिवत प्रभावी
Hazardous act	जोखमीचे कार्य/काम
Head of account	नेखा शीर्ष
Head of office	कार्यालय प्रमुख
Head office	मुख्य कार्यालय
Health certificate	आरोग्य प्रमाणपत्र/दाखला
Hear in person	जातीने ऐकणे
Hearing of objections	आक्षेपांची सुनावणी
Hearing of the suit	खटल्याची/दाव्याची/फिर्यादीची सुनावणी

Heavily congested	अतिशय दाटीवा
Heirship certificate	वारसा प्रमाणपत्र
He may by law determine	त्याने कायदानुसार निर्णय घ्यावा
Hereby acknowledged	याद्वारा कबूली दिलेले/कबूल केलेले/पोच दिलेले
Hereinafter called the 'principal debtor,' which expression shall, where the context so admits include his heirs, etc.	यापुढे 'प्रमुख ऋणको' असे संबोधले असून या संज्ञेत संदर्भानुसार त्याचे वारस इत्यादिकांचा समावेश होईल
Hereinafter referred to as 'Governor', which expression shall, unless the context does not admit include his successors and assignees	यापुढे 'राज्यपाल' असा निर्देश असून या संज्ञेत संदर्भ विरोधी नसेल तर त्याचे उत्तराधिकारी आणि अभिहस्तांकिती यांचा समावेश होईल
Herewith enclosed	सोबत जोडले आहे
Higher educational qualification	उच्च शैक्षणिक अर्हता
Highly irregular	अत्यंत अनियमित
Highly objectionable	अत्यंत आक्षेपार्ह
Hire purchase agreement	भाडे-खरेदी करार
History of service	सेवावृत्त
History sheet	पूर्ववृत्त पत्रक
Hold a lien	धारणाधिकार असणे
Hold a meeting	सभा भरवणे
Hold an office	पद धारण करणे
Hold a post in a provisionally substantive capacity	तात्पुरते कायम या नात्याने पद धारण करणे
Holder of a post	पदधारक
Hold good	लागू असणे/पडणे
Hold in abeyance	आस्थगित ठेवणे
Hold responsible	जबाबदार धरणे
Hold substantively	मूलपद म्हणून धारण करणे
Hold to be conclusive	निर्णायक म्हणून समजणे
Holiday allowance	सुटी भत्ता
Holiday cannot be interposed between two periods of casual leave	दोन नैमित्तिक रजांच्या कालावधींमध्ये सुटी जोडता येणार नाही

Honorific title	सन्मानदर्शक पदवी
Hoping to be excused for the trouble	तसदीबद्दल माफी केली जाईल अशी आशा आहे
Hot weather charges	उष्मानिवारण खर्च
House building advance	गृह निर्माण/घरवांधणी आग्रिम
House rent allowance	घरभाडे भत्ता
Housing accommodation	निवास व्यवस्था
Housing colony	निवास वसाहत
Howsoever otherwise	अन्यथा कसेही असले तरी
How the matter stands	प्रकरण कोठपर्यंत आले आहे
Hunger strike	अन्न सत्याग्रह
Hush up the case	प्रकरण दाबून टाकणे
Hypothetical house rent allowance	गृहीत घरभाडे भत्ता
Hypothetical question	गृहीत प्रश्न

I agree	माझी संमती आहे
I am directed to state that,.....	आपणास असे कळवण्याचा मला आदेश आहे की.....
I am to add	मला आपली असे सांगायचे आहे
I am to state that	मला असे सांगायचे आहे की.....
I authorise you	मी आपणास अधिकार देतो
I beg to submit that --	मी सादर निवेदन करतो की --
<i>ibid</i>	तत्रैव, किंता
Identical case	एकरूप प्रकरण/बाब
Identical scale	एकरूप वेतनमान
Identification mark	ओळखचिन्ह
Identity card	ओळखपत्र
I do not see any reason to --	-- चे कोणतेही कारण मला दिसत नाही
i.e. (that is)	अर्थात ; म्हणजे
If any	जर काही ; जर कोणी ; असल्यास
If it shall appear	असे दिसून आल्यास
If possible	शक्य तर
If quorum is not available	गणपूर्ती होत नसेल तर
If the rule is thus amended	नियमात याप्रमाणे दुरुस्ती केल्यास
I fully agree with the office note	कार्यालयीन टिप्पणीशी मी पूर्ण सहमत आहे
Ignorance of law	विधिविषयक/कायद्याविषयीचे अज्ञान
I have no instructions	मला कोणत्याही सूचना मिळालेल्या नाहीत
I have not the least hesitation in holding that --	-- असे मानण्यास मला यांतिचितही संदेह वाटत नाही
I have satisfied myself	माझे स्वतःचे समाधान झाले आहे
I have the honour to inform you	सादर कळवण्यात येते की.....
I have the honour to state that	सादर निवेदन आहे की --
Illegal dealings	अवैध/बिकायदेशीर व्यवहार
Illegal gratification	अवैध परितोषण
Illustrative list	नमुन्याची यादी
Illustrious personage	विख्यात व्यक्ती

Immediate action	तात्काळ कार्यवाही
Immediate control	संनिकट नियंत्रण
Immediately before	लगेच/लगत पूर्वी
Immediately below	लगेच खाली
Immediately following	लगेच पुढचा
Immediately preceding	त्याच्याच पूर्वी लगेच
Immediately prior	निकटपूर्वी
Immediate officer	लगेच वरचा अधिकारी
'Immediate' slip	'तात्काळ' पताका
Immediate superior	निकट वरिष्ठ
Imminent danger	निकटवर्ती संकट/धोका
Immovable property	स्थावर मालमत्ता
Immune from —	— पासून उन्मुक्त
Impart training	प्रशिक्षण देणे
Implementation of —	— चे कार्यान्वयन ; — कार्यान्वित करणे]
Implementation of measures	उपाययोजना अंमलात आणणे ; उपाय कार्यान्वित करणे
Implementation of programme	कार्यक्रम अंमलात आणणे ; कार्यक्रम कार्यान्वित करणे
Implementation of rules	नियमांचे कार्यान्वयन ; नियम कार्यान्वित करणे
Implementation of scheme	योजनेचे कार्यान्वयन ; योजना कार्यान्वित करणे
Implementing the decision	निर्णय कार्यान्वित करताना/करीत असताना
Implication of rule	नियमाचा अभिप्रेत अर्थ/सूचितार्थ
Implication of the Act	अधिनियमाचा अभिप्रेत अर्थ
Implied acceptance	ध्वनित/गर्भित स्वीकृती
Import into the State	राज्यात आयात करणे
Impose duties	शुल्क लादणे
Imposition of tax	कर बसवणे]
Impression of seal	मुद्रेचा/मोहोरेचा ठसा
Improved draft	सुधारलेला मसुदा ; सुधारलेले प्रारूप
In accordance with —	— च्या अनुसार
In accordance with the provisions	उपबंधानुसार ; तरतुदीनुसार

in addition to —	— च्या शिवाय ; अधिक
In addition to one's own duties	आपली स्वतःची कर्तव्ये सांभाळून
Inadequate funds	अपुरा निधी
In a dignified manner	प्रतिष्ठेला साजेळ अशा रीतीने
Inadmissible claim	अग्राह्य मागणी/दावा
In advance	आगाऊ
Inadvertently overlooked	अनवधानाने सुटले/गढिले/नजरेतून निसटले
In aid of —	— च्या मदतीसाठी
In all humility	अत्यंत नम्रतापूर्वक
In alphabetical order	वर्णानुक्रमाने
In amplification of the orders contained in the Government Resolution	शामन निर्णयात समाविष्ट असलेले आदेश मविस्तर सांगताना
In a neat and tidy way	व्यवस्थित व सुवक रीतीने
In an existing vacancy	सध्या असलेल्या रिकाच्या जागी
In anticipation of —	— च्या प्रत्याशेने/अपेक्षेने
In anticipation of Government sanction	शासनाची मंजूरी मिळेल या प्रत्याशेने/अपेक्षेने
In any case	कोणत्याही अवस्थेत/परिस्थितीत; काही झाले तरी
In any form	कोणत्याही स्वरूपात
Inasmuch as	ज्याअर्थी ; म्हणून ; असे असता
Inauguration ceremony	उद्घाटन समारंभ
In bad books	मर्जीतून उतरणे
In camera	गुप्त रीत्या
In case of —	स्थितीत ; — असेल तर ; — असल्यास, — झाल्यास
In case of doubt	संशय असेल तर
In case of failure	निष्फळ झाल्यास ; बंद पडल्यास ; चूक झाल्यास ; अपयश आल्यास
In certain cases	विवक्षित/काही/विशिष्ट प्रकरणांत/बाबतींत
Incidence of pay and allowances, pension and leave salary	वेतन आणि भत्ते, निवृत्तिवेतन आणि रजा- वेतन यांचा भार
Incidence of taxation	कर आकारणीचा भार

Incidental charges	आनुषंगिक खर्च
Incidental expenses	वरखर्च
Incidentally it may be observed	या अनुषंगाने असे म्हणता येईल की
Incidental mileage	आनुषंगिक मैलभत्ता
Incidental to	अनुषंगाने; आनुषंगिक
Inclusive of —	— च्या सहित ; — अंतर्गत करून
In collaboration with —	— च्या सहयोगाने ; — च्या बरोबर
Income bearing purposes	उत्पन्न मिळवून देणारी प्रयोजने
Income for services rendered	केलेल्या सेवेबद्दलचे उत्पन्न
Income-tax free	आयकर मुक्त
In compliance with —	— चे पालन करण्याकरता / — च्या अनुपालनाचे
In compliance with your memo No.	आपल्या जाप क्रमांक चे पालन करण्याकरता / च्या अनुपालनार्थ
In confirmation	दृढीकरणार्थ ; पुष्टीकरण ; कायम करण्याकरता
In conformity with —	— शी जुळते ; — च्या अनुरूप ; — ला घेऊन ;
In conformity with judgment	न्यायनिर्णयाला घेऊन
In conjunction with —	— बरोबर/सह ; — ला जोडून
In connection with —	— च्या संबंधी
Inconsistent statement	विसंगत कथन/निवेदन
Inconsistent with the facts	वस्तुस्थितीशी विसंगत
In consonance with —	— च्या अनुरूप ; — च्या संवादी
In consultation with —	— चा विचार घेऊन ; — शी विचार-विनिमय करून ; — चा सल्ला घेऊन
In contact with —	— शी संपर्क ठेवून
In continuation of my No.	माझ्या क्रमांक च्या अनुसार
In continuation of this Department letter No. dated	ह्या विभागाच्या क्रमांक दिनांक च्या पत्रानुसार
In continuation to this —	— च्या अनुषंगाने ;
In contravention of —	— चे उल्लंघन करून
Incontrovertible evidence	अप्रतिवाद/बिनतोड पुरावा

Incorporated at —	— ठिकाणी अंतर्भूत केले/केलेले
Incorporated company	कायद्याने संस्थापित कंपनी; निगमित कंपनी
Incorporated in the draft	प्रारूपात मसुद्यात अंतर्भूत केलेले
Incorporated within/in —	— च्या मध्ये समाविष्ट
Incorporation of vouchers	प्रमाणकांचा अंतर्भाव
Incorporation, regulation and winding up of Corporation	महामंडळाचे निगमन, नियमन आणि समापन
In course of —	— च्या अनुषंगाने, — च्या ओघात
In course of business	कामकाजाच्या अनुषंगाने/ओघात
In course of time	काळाच्या ओघात ; कालांतराने
Increment stopped	वैतनवाढ रोखून ठेवली
Incumbent of an office	पदधारक
Incumbent of the post	पदधारक
Incur expenditure	खर्च करणे
In default of —	— च्या अभावी; तसे न केल्यास
In defence of —	— च्या बचावाकरता; — च्या संरक्षणाकरता
Indefinite period	अनिश्चित कालावधी/अवधी/मुदत
Indemnity bond	क्षतिपूर्ति बंधपत्र
Indent form	मागणीपत्राचा नमुना
Indenting officer	मागणी करणारा अधिकारी
Indent of furniture	फर्निचरची मागणी
Indent sample	मागणी वस्तु नमुना
Indentured apprentice	करारबद्ध शिकाऊ उमेदवार
Independence of judgment	निर्णयाचे स्वातंत्र्य
In descending order	उतरत्या क्रमाने
In detail	खुलासेवार ; सविस्तर ; विस्ताराने ; तपशीलवार
Index card	सूची पत्रक ; निर्देशांक पत्रक
Index-cum-movement card	सूची नि स्थलांतर नोंदपत्र
Indian Administrative Service	भारत प्रशासन सेवा
Indian army allowance	भारतीय सेना भत्ता
Indicated against —	— च्या समोर दर्शवलेली

Indifferent attitude	उदासीन वृत्ती
Indirect election	अप्रत्यक्ष निवडणूक
Indirect expenditure	अप्रत्यक्ष खर्च
Indiscriminate use	अविवेकाने/वाटेल तसा उपयोग
In disguise of —	— च्या रूपाने ; — च्या मिपाने
Indispensable for —	— करता अनिवार्य
In due course	योग्य वेळी ; योग्य कालावधीने
In duplicate	दोन प्रती
Ineligible for —	— करता अपात्र
In excess of the requirements	जरूरीपेक्षा अधिक
In exercise of —	— चा वापर करताना/करून
In exercise of the powers conferred by Section —	कलम — द्वारा प्रदान केलेल्या शक्तीचा वापर करताना/करून
In extensive form	विस्तृत स्वरूपात
In extenso	विस्तारपूर्वक
In fact	वस्तुतः
In favour of —	— च्या बाजूने ; — च्या नावाने
Inferior service	कनिष्ठ सेवा
In force	अंमलात असलेला
Informal discussion	अनौपचारिक चर्चा
Informally ascertained	अनौपचारिकपणे खात्री करून घेतलेले
Information regarding —	— संबंधी माहिती
In furtherance of —	— च्या अभिवृद्ध्यर्थ
In general	सामान्यतः ; सर्वसाधारणपणे
In good faith	सद्भावनेने
In good time	वेळेवर ; योग्य कालावधीत
In habitable condition	निवासयोग्य स्थितीत
In inviting your attention to —	— कडे आपले लक्ष वेधून घेताना
Initial enquiry	प्रारंभिक चौकशी
Initially irregular	मूलतः अनियमित
Initial return	प्रारंभिक विवरण
Initiated by —	— ने प्रारंभ केलेले

Initiation of prosecution	अभियोगाचा प्रारंभ
In kind	वस्तुरूपाने
Inland waterways	देशांतर्गत जलमार्ग
In lieu of—	— च्या ऐवजी; — च्या जागी
In like manner	तशाच रीतीने
In lump sum	ठोक रकमेत
In matter of—	— च्या विषयी; — च्या बाबतीत
In memorium	स्मरणार्थ
In modification of—	— च्यात फेरबदल करून
In official capacity	अधिकारी या नात्याने
In one's good books, to be	एखाद्याच्या मर्जीत असणे
In operation	अंमलात असलेला; प्रवर्तनात असलेला; चालू असणारा
In order	सुस्थितीत; नियमानुसार; ठीक
In order of merit	गुणवत्तेच्या क्रमाने; गुणानुक्रमे
In order to—	— च्या करता/साठी/प्रीत्यर्थ
In order to enable him to do	करण्यास तो समर्थ व्हावा म्हणून
In ordinary course	सामान्यतः; सामान्यपणे
Inordinate delay	अमर्याद विलंब
In original	मूळ स्वरूपात; मूळ
In other respects	अन्य/इतर बाबतीत
In partial modification of the instructions communicated in this office memo. No. dated	या कार्यालयाचा ज्ञापक्रमांक ... दिनांक ... याद्वारा कळवलेल्या अनुदेगात अंशतः फेरबदल करून
In partial modification of the orders	आदेशांत अंशतः फेरबदल करून
In particular	विशेषतः
In parts	भागशः
In person	जातीने
In possession of—	— च्या कब्जात
In practice	व्यवहारात
In preference to—	— च्या ऐवजी/पेक्षा अधिक पसंती देऊन

In proof of the payment

In public

In pursuance of —

In pursuance of the Act

In quadruplicate

In question

In reference thereto

In regard to —

In relation to —

In reply to a query

In representative capacity

In respect of —

In response to —

In rhyme with — to be

Insist on —

Insofar as

Inspecting authority

Inspection book

Inspection note

Inspection report

In spite of —

Instantaneous action

Instead of —

Institute prosecution

Instructions are awaited

Instructions are solicited

Instructions contained in the memo
will be noted in the department

In succession

पैसे दिल्याबाबतचे प्रमाण म्हणून ; भरणा

केल्यासंबंधीचे प्रमाण म्हणून

जाहीरपणे ; सार्वजनिकरीत्या

— च्या अनुरोधाने ; — च्या अनुसार

अधिनियमानुसार

चार प्रती

प्रश्नास्पद ; प्रस्तुत

त्यास अनुलक्षण

— च्या संबंधी ; — च्या विषयी

— च्या बाबतीत ; — च्या संबंधात

— च्या विषयी

विचारलेल्या प्रश्नाचे उत्तर म्हणून

प्रतिनिधी या नात्याने ; प्रातिनिधिक स्वरूपात

— च्या बाबतीत ; — च्या बाबत

— चे उत्तर म्हणून ; — ला प्रतिसाद म्हणून

— शी जुळते असणे

— चा आग्रह धरणे

जेथपर्यंत ; जोवर ; ज्या अर्थी

निरीक्षण प्राधिकारी ; निरीक्षक प्राधिकार/
प्राधिकरण

निरीक्षण पुस्तक

निरीक्षण टिप्पणी

निरीक्षण प्रतिवृत्त/प्रतिवेदन

— असताना सुद्धा

त्याच क्षणी कार्यवाही

— च्या ऐवजी

अभियोग चालू करणे ; खटला भरणे

सूचनांची/अनुदेशांची वाट पाहत आहेत

अनदेश मिळावेत ही प्रार्थना

जापात दिलेल्या अनुदेशांची विभागात नोंद
घेण्यात येईल

— च्या मागून ; एकामागून एक

Insufficient cause	अपर्याप्त/अपुरे कारण
In supersession of —	— चे अधिकरण करून
In support of —	— च्या पुष्टीदाखल ; — च्या पुष्ट्यर्थ
Insured estimated value	विमा उतरवलेले प्राक्कलित/अंदाजित मूल्य
Insured person	विमोदार
Integral relationship	अविभाज्य संबंध
Integrated plan	ऐकात्मिक योजना
Intelligence test	बुद्धिमत्ता चाचणी
Intentionally done	हेतुपुरस्सर केलेले
Inter-alia	इतर गोष्टींबरोबर
Interdepartmental	आंतर विभागीय
Interdepartmental inquiry	आंतर विभागीय चौकशी
Interdivisional routes	आंतर विभागीय प्रवासमार्ग
Interest free loan	बिनव्याजी कर्ज
Interest overdue	थकलेले व्याज
Interests of Government	शासनाचे हितसंबंध
Interim arrangement	अंतरिम व्यवस्था
Interim audit	अंतरिम लेखापरीक्षा
Interim loan	अंतरिम कर्ज
Interim order	अंतरिम आदेश
Interim payment	अंतरिम भरणा/प्रदान
Interim reply is put up	अंतरिम उत्तर प्रस्तुत केले आहे
In terms of —	— च्या अनुसार ; — च्या परिभाषेत
Internal and external	अंतर्गत व बाह्य
Internal arrangement	आंतर/अंतर्गत व्यवस्था
Interpreted and admitted correct	निर्वचनानंतर बरोबर म्हणून मान्य केले
Interruption of supply	पुरवठ्यात खंड
Interruptions of service	सेवेत खंड
Inter se	परस्पर
Inter State	आंतरराज्य ; आंतरराज्यीय
Inter-State trade and commerce	आंतरराज्य व्यापार व वाणिज्य
Intervening period	मधला कालावधी

In the above circumstances it is requested that —	वरील परिस्थितीत अशी विनंती करण्यात येत आहे की —
the absence of information	माहितीच्या अभावा.
In the capacity of —	— च्या नात्याने
In the circumstances	अशा/ह्या परिस्थितीत
In the context of —	— च्या संदर्भात
In the course of duty	कर्तव्य करीत असताना
In the event of —	— च्या प्रसंगी ; — असे झाल्यास/घडल्यास
In the first instance	प्रथमतः ; सुरुवातीला
In the following manner	खालील रीतीने
In the interest of —	— च्या दृष्टीने ; — च्या हिताचे
In the interest of administrative convenience	प्रशासन सौकर्याच्या दृष्टीने
In the interest of public servants	सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या हितासाठी
In the letter under reference —	संदर्भाधीन पत्रात
In the light of —	— च्या दृष्टीने ; विचारात घेता
In the light of facts mentioned above	उपरोल्लिखित वस्तुस्थितीवरून
In the mean time	मधल्या काळात ; दरम्यान
In the name of —	— च्या नावाने
In the nature of —	— च्या स्वरूपाचा
In the near future	निकटच्या भविष्यकाळात
In the opinion of —	— च्या मते
In the opinion of the State Government	राज्य शासनाच्या मते
In the ordinary course of business	कामकाजाच्या सामान्य ओघात/क्रमात
In theory	सिद्धांतदृष्ट्या
In the prescribed manner	विहित रीतीने
In the presence of —	— च्या समक्ष/उपस्थितीत
In the prevailing circumstances	चालू पौरस्थितीत
In the public interest	सार्वजनिक हितासाठी ; लोकहितार्थ
In the safe custody	बिनघोक परिरक्षेमध्ये ; सुरक्षित
In the same manner	त्याच/तशाच रीतीने
In the same way	त्याच प्रकारे/तऱ्हेने
In this behalf	याबाबत

In this connection	या संबंघात
In this connection I have to state that —	या संबंघात मला असे सांगावयाचे आहे की —
Intimate connection	घनिष्ठ संबंध
Intimation memo	सूचना जाप
Intimation of adjustment	समायोजनाची सूचना
In time	वेळेवर ; वेळीच
In token of —	— चे दर्शक म्हणून
In token of having scrutinised	— चे परिनिरीक्षण केले असल्याचे दर्शक म्हणून
In toto	संपूर्णतः
In transit	मार्गस्थ
Intra vires	शक्तिमर्यादित
Intricate matter	गुंतागुंतीचे प्रकरण/बाब
Intrinsic value	— आंतरिक मूल्य
In triplicate	तीन प्रती
Introduction of — (a Bill)	— मांडणे ; — प्रविष्ट करणे (विधेयक)
Introduction of — (an order)	— लागू करणे (आदेश)
Introduction of — (a reform)	— चा प्रारंभ ; — चालू करणे (सुधारणा)
Invalid pension	रुग्णता वेतन
Invariably mentioned	न चुकता उल्लेखलेला
Investigation of claim	मागणीची/हक्काची वारीक तपासणी
Investiture of appellate powers	अपिलीय शक्ती निहित करणे
Investment of cash balance	रोख शिल्लकेची गुंतवणूक
In view of —	— च्या दृष्टीने ; — लक्षात घेता
In view of the above	उपर्युक्तानुसार ; वरील गोष्टी/वारी लक्षात घेता
In virtue of —	— मुळे
Invite tender	निविदा मागवणे
Inviting your attention to	— कडे आपले लक्ष वेधित असताना
Inward register	आवक नोंदवही
In whole or in part	संपूर्णतः किंवा अंशतः
In witness whereof	— या गोष्टीची साक्ष म्हणून

In writing	लेखी
<i>Ipsa facto</i>	वस्तुसिद्ध
I regret to state that	मला कळवण्यास खेद वाटतो की —
I reiterate my former comments	मी आपले पूर्वीवेव मत पुन्हा मांडू दृच्छितो
Irregular action	अनियमित कार्यवाही/कृती
Irrelevant fact	अप्रस्तुत वस्तुस्थिती
Irrespective of—	—लक्षात न घेता
Irrespective of the dates of appointment	नेमणुकीच्या तारखा कोणत्याही असल्या तरी
Irrigation revenue	पाटबंधारे महसूल
Irrigation works	पाटबंधारी कामे
Is bound over see no reason to interfere	बांधून घेतले आहे ; बांधला गेला आहे हस्तक्षेप करण्याचे मला काही कारण दिसत नाही
Is entitled to —	— चा हक्क आहे
I shall be grateful	मी कृतज्ञ राहीन
I shall be highly obliged	मी अत्यंत उपकृत होईन
I shall be indebted	मी ऋणी होईन
I shall be thankful	मी आभारी होईन
I shall feel obliged	मी उपकृत राहीन
Is highly pertinent	अत्यंत समयोचित आहे
Is not likely to materialise	मूर्त स्वरूपात येण्याची शक्यता नाही
I solicit your orders	आपले आदेश मिळावेत ही प्रार्थना
Is otherwise in accordance with the provisions of this Act	अन्यथा या अधिनियमाच्या उपबंधानुसार आहे
Is ready to experiment	प्रयोग करून पाहण्याची सिद्धता आहे
Is referred to—	— ला पाठवले आहे ; — ला निर्देश केला आहे
Issue as amended	दुरुस्त स्वरूपात/दुरुस्ती केल्याप्रमाणे पाठवा
Issue as modified	फेरबदल केलेल्या स्वरूपात पाठवा
Issue as redrafted	पुन्हा लिहिलेल्या मनुषानुसार पाठवा
Issue by registered post acknowledgement due	पोचदेय नोंदणी डाकने पाठवा

Issue calls for tenders to the contractors	निविदांसाठी कंत्राटदारांना पत्र पाठवा
Issue framed	वादप्रश्न निश्चित केला
Issue immediate reminder	तात्काळ स्मरणपत्र पाठवा
Issue memo to for wide publicity and report compliance by and put up on	विस्तृत प्रसिद्धीकरता ला जाय पाठवा व तसे केल्यासंबंधीचे प्रतिवेदन तारीख पर्यंत पाठवा आणि तारीख . . . ला प्रस्तुत करा
Issue of travellers' cheque	प्रवासी घनादेश देणे
Issue oustal order	काढून टाकल्याचा आदेश पाठवा
Issue rate	निर्गम दर
Issue register	जावक नोंदवही
Issue sanction	मंजुरी पाठवा
Issue telegraphic instructions	तारेने अनुदेश/सूचना पाठवा
Issue today	आज पाठवा
Issue urgent reminder	तातडीचे स्मरणपत्र पाठवा
Issue wireless message	बिमतारी संदेश पाठवा
I suggest —	माझी अशी सूचना आहे की —
I suppose —	माझी अशी समजूत आहे की —
It appears from the papers that	कागदपत्रावरून असे दिसून येते की —
Item by item	प्रकरणशः ; वाववार
Items of expenditure such as railway freight etc.	रेल्वे वाहणावळ वगैरेसारख्या खर्चाच्या वाव.
It hardly seems feasible or advisable to —	— करणे शक्य किंवा उचित होईल असे वाटत नाही
It has been brought to my notice that —	माझ्या नजरेस आणून दिले आहे की —
It has been proposed	प्रस्तावित केले आहे
It has come to my notice	मला असे दिसून आले आहे
It has direct bearing on —	— शी त्याचा प्रत्यक्ष संबंध आहे
It has since been decided that —	त्यानंतर असे ठरवण्यात आले आहे की —
I think our view should be pressed with —	आपले म्हणजे पुढे जोरदारपणे मांडण्यात यावे असे मला वाटते

I think there is a case for extending the orders	हे आदेश लागू करण्यामारखी वस्तुस्थिती आहे असे मला वाटते
It is a matter of regret	ही खेदाची गोष्ट आहे
It is for consideration whether —	— किंवा काय याविषयी विचार व्हावा
It is for orders whether —	— किंवा काय याविषयी आदेश देण्यात यावा
It is further requested that —	आणखी अशी विनंती आहे की—
It is implied	हे अभिप्रेत आहे
It is incumbent on —	— ला आवश्यक आहे
It is not feasible	शक्य/व्यवहार्य नाही
It is not sought to make these rules applicable to such cases	अशा प्रकरणांना हे नियम लागू करावे असा प्रयत्न नाही
It is presumed that —	असे धरून चालण्यात येत आहे की—
It is quite evident	हे अगदी स्पष्ट/उघड आहे
It is regretted that —	खेद वाटतो की —
It is submitted that —	सादर निवेदन आहे की —
It is unreasonable to insist on —	— चा आग्रह धरणे गैरवाजवी आहे
It may be added that —	पुन्हा असे की —
It may be pointed out that —	असे सांगायचे वाटते की— ; असे दाखवून देता येईल की—
It means —	याचा अर्थ असा —
I trust	मला विश्वास वाटतो
It shall be construed	त्याचा अर्थ लावला/घरला जाईल
It was considered desirable to —	— करणे इष्ट समजले गेले
It will be highly appreciated —	— तर फार बरे होईल
It will not constitute any interruption of service	ती (गोष्ट) सेवेत खंड ठरणार नाही ; —मुळे सेवेत खंड पडला असे होणार नाही
I would like to have the report of —	मला — चा अहवाल/वे प्रतिवेदन मिळाल्यास बरे होईल

J

Join duty	कामावर रुजू होणे
Joining date	पदग्रहणाचा दिनांक ; रुजू होण्याची तारीख
Joining report	रुजू आल्याचे/पदग्रहणाचे प्रतिवेदन
Joining time	पदग्रहण अवधी
Joint appointment	संयुक्त नेमणूक
Joint cadre	संयुक्त संवर्ग
Joint conference	संयुक्त परिषद
Joint interest	संयुक्त हितसंबंध
Joint liability	संयुक्त दायित्व/भार
Jointly and severally	संयुक्तपणे व पृथक्पणे
Joint personal security	संयुक्त वैयक्तिक जमानत
Joint property	संयुक्त मालमत्ता
Joint responsibility	संयुक्त जबाबदारी
Joint work or undertaking	संयुक्त कार्य अथवा उपक्रम
Journey on tour	दीन्यावर असतानाचा प्रवास
Journey on transfer	बदलीनिमित्त प्रवास
Judgment is not in rhyme with the facts	न्यायनिर्णय वस्तुस्थितीशी जुळता नाही
Judicial enquiry	न्यायिक चौकशी
Judicially interpreting	न्यायिक दृष्ट्या निर्वचन करताना
Judicial service	न्याय सेवा
Just and reasonable	न्याय्य आणि वाजवी/संयुक्तिक
Just below	लगेच खाली
Just ground	न्याय्य आधार/कारण
Justice, equity and good conscience	न्याय, समदृष्टी आणि शुद्धबुद्धी
Justification for the proposal	प्रस्तावाचे समर्थन औचित्य
Justify one's action	आपल्या कृतीचे समर्थन करणे
Juvenile offender	बाल अपराधी

Keep in abeyance

Keep in await

Keep in suspense

Keep pace

Keep pending

Keep pending till the decision is
taken on the main file

Keep watch on —

Keep with the file

Kindly acknowledge receipt

Kindly confirm and a copy may
be furnished

Kindly direct them to this office

Kindly let me know

Kindly permit

Knock down (in auction)

Know all men by these presents

Knowingly and unlawfully

आस्थगित ठेवणे

थांबवून ठेवणे ; प्रतीक्षाधीन ठेवणे

निलंबित ठेवणे

बरोबरीने पावले टाकणे

प्रलंबित ठेवणे ; अनिर्णीत ठेवणे ; थांबवून
ठेवणे

मुख्य फाइलवर निर्णय घेण्यात येईपर्यंत
थांबवून ठेवावे

— वर लक्ष ठेवणे

फाईलीस जोडावे

कृपया पोच द्यावी

कृपया पुष्टी द्यावी आणि प्रत पाठवावी

कृपा करून त्यांना या कार्यालयाकडे पाठवावे

कृपा करून मला कळवावे

कृपा करून परवानगी द्यावी

(लिलावात) बोली मंजूर करणे

या अधिलेखाद्वारे सर्व लोकांस ज्ञात व्हावे

जाणूनबुजून व बेकायदेशीरपणे

Labour and workmanship	श्रम आणि कारागिरी
Labour dispute	श्रमिक/कामगार तंटा/विवाद
Labour reports	कामगारविषयक अहवाल
Lack of discipline	शिस्तीचा अभाव
Lack of identity	ओळख साबनांचा अभाव
Lag behind	मागे पडणे
Laid down in —	— मध्ये घालून दिलेले
Laid down procedure may be followed	निर्धारित कार्यपद्धती अनुसरावी
Land assigned for other public purposes	इतर सार्वजनिक प्रयोजनांकरता नेमून दिलेली जमीन
Lard charges	भूमि/जमीन आकार
Landless cultivator	भूमिहीन शेतकरी
Lapsed sanction	अवधिबाह्य मंजूरी
Lapse of time	कालांतर
Lasting monument	चिरस्मारक
Last pay certificate	अंतिम वेतन प्रमाणपत्र
Late inspection fee	समयोत्तर निरीक्षण फी
Late turn duties	उशीर पाळीची कर्तव्ये
Latter part	उत्तर/नंतरचा भाग
Law and order	कायदा व सुव्यवस्था
Lawful possession	कायदेशीर/वैध कब्जा
Law in force	अंमलात असलेला कायदा
Lay down a manner	पद्धत घालून देणे
Lay on the table of the House	सभागृहासमोर ठेवणे
Lease from month to month	महितावार पट्टा/भाडेपट्टा
Leave allowance	रजा भत्ता
Leave at credit	जमेस असलेली रजा
Leave due and admissible	देय आणि अनुज्ञेय रजा
Leave granted in extension	रजावाढ मंजूर
Leave may be notified in the Gazette	राजपत्रात रजा अधिसूचित केली जावी

Leave not due

Leave on average pay

Leave on half average pay

Leave on medical certificate

Leave on medical grounds

Leave on private affairs

Leave on quarter average salary

Leave out of India

Leave preparatory to retirement

Leave salary

Leave vacancy

Leave without allowance

Leave without pay

Leave with pay

Ledger balance

Ledgered by —

Ledger folio

Legal advice

Legalise documents

Legality of the order cannot be questioned

Legal position

Legal tender

Legible handwriting

Legislative Assembly question

Legislative business

Legitimate purpose

Length of service

Letter of administration

Letter of introduction

Letter under reference

अनर्जित रजा ;

रजा शिल्लक नाही

सरासरी वेतनावरील रजा

अर्ध सरासरी वेतनावरील रजा

वैद्यकीय प्रमाणपत्राधारे रजा

वैद्यकीय कारणासाठी रजा

खाजगी कामाकरता रजा

चतुर्थांश सरासरी वेतनावरील रजा

भारताबाहेर जाण्यासाठी रजा

निवृत्तिपूर्व रजा

रजा वेतन

रजामुदती जागा/पद

बिनभत्ता रजा

बिनपगारी/अवैतनिक रजा

वेतनी/पगारी रजा

खातेवहीवरील शिल्लक

— ने खाते नोंद केली

खातेवही पृष्ठ

कायद्याचा/विधिविषयक सल्ला

दस्तऐवज बंध करणे

आदेशाच्या बंधतेविषयी शंका घेता

कामा नये

बंध स्थिती

बंध चलन

सुवाच्य हस्ताक्षर

विधान सभा प्रश्न

वैधानिक कामकाज

कायदेशीर प्रयोजन

सेवाकाल

वहिवाट पत्र

परिचय पत्र

संदर्भाधीन पत्र

Level of prices	किमतींची पातळी
Levy of cess	उपकर वसवणे
Liability of the surety shall not be impaired or discharged	जाहिनाचे दायित्व कमी होणार नाही किंवा तो त्यापासून मुक्त होणार नाही
Liability register	दायित्वाची नोंदवही
Liable to be confiscated	सरकारजमा होण्यास पात्र
Liable to be prosecuted	खटला भरण्यायोग्य
Liable to disciplinary action	शिस्तभंगाच्या कारवाईस पात्र
Liable to pay tax	कर देण्यास पात्र
Liberal interpretation	उदार दृष्टीने केलेला अर्थनिर्णय ; उदार निर्वचन]
Licence fee	अनुज्ञप्ति फी
Licence holder	अनुज्ञप्तिधारी
Lien means the title of a Government servant to hold substantively a permanent post, including a tenure post	धारणाधिकार म्हणजे एखाद्या भवधि-पदासह कोणतेही स्थायीपद मूळपद म्हणून धारण करण्याचा सरकारी कर्मचाऱ्याचा हक्क
Lien on post	पदावरील/जागेवरील धारणाधिकार
Life annuity	आजीव वाषिकी
Life certificate	हयातीचा दाखला
Life convict	जन्मठेपी गुन्हेंगार
Life imprisonment	आजीव कारावास ; जन्मठेप
Life insurance	आयुर्विमा
Life insurance policy, assignment of	आयुर्विमा पत्राचे अभिहस्तांतर
Limited liability	मर्यादित दायित्व
Limited tender	मर्यादित निविदी
Limited to mileage	मैलभत्त्यापुरते मर्यादित
Line of action	कार्याची दिशा
Linked file	संबद्ध फाईल ; जोडलेली फाईल
Link the file	फाईल जोडा
Liquidated damages	निर्धारित नुकसानभरपाई
List of invitees	निमंत्रितांची यादी
Literal translation	शब्दशः अनुवाद

Live register	चालू नोंदवही
Living wages	निवाह वेतन
Load of work	कामाचा भार
Loan register	कर्ज नोंदवही
Loans due for repayment	परतफेडीसाठी पात्र झालेली कर्ज
Loans overdue	यकित कर्जे
Local assets	स्थानिक मत्ता
Local audit	स्थानिक लेखापरीक्षा
Local authority	स्थानिक प्राधिकारी/प्राधिकरण
Local fund works	स्थानिक निधीतून केलेली बांधकामे
Local loan works	स्थानिक कर्जातून केलेली बांधकामे
Local purchase	स्थानिक खरेदी
Local usage	स्थानिक परिपाठ
Lock-out	टालेबंदी
Lodge suit, complaint or legal proceedings	फिर्याद, तक्रार किंवा वध कार्यवाही दाखल करणे
Log book	रोजवही
Long term lease	दीर्घ मुदतीचा पट्टा
Long term plan	दीर्घ मुदतीची योजना
Losses written off against reserve fund	राखीव निधीतून तोट्याचे निलंबन
Loss in transit	वाटचालीतील हानी ; मार्गी हानी
Loss of revenue	महसुलाची हानी
Loss sustained	झालेली हानी
Lost property	गहाळ वस्तू
Lower age limit	खालची वयोगमर्यादा
Lower stage in time-scale	समयश्रेणीतील खालची पायरी
Low paid employees	लघुवेतन कर्मचारी
Luggage rate schedule	सामान दर अनुसूची
Lump sum	टोक रक्कम

Made in that behalf	त्याबाबत करण्यात आलेले
Main case which is under issue	पाटवले जात असलेले मुख्य प्रकरण
Maintenance allowance	निर्वाह भत्ता
Maintenance and repairs	परिरक्षण आणि दुरुस्ती
Maintenance charges	निर्वाह खर्च ; परिरक्षण खर्च ; पोटगी
Maintenance grant	परिरक्षण अनुदान
Maintenance of building	इमारतीचे परिरक्षण
Maintenance of discipline	शिस्तपालन
Maintenance of records	अभिलेख ठेवणे
Maintenance suit	पोटगीचा दावा
Major head	प्रधान शीर्ष
Majority of not less than two-thirds	दोन-तृतीयांशापेक्षा कमी नसलेले बहुमत
Majority view	बहुमताचा दृष्टिकोन
Majority vote	बहुमत
Make an affidavit	प्रतिज्ञालेख/शपथपत्र लिहून देणे
Make an assertion	ठासून सांगणे ; ठाम विधान करणे
Make a reference	निर्देश करणे
Make available	उपलब्ध करून देणे
Make best of one's capacities	आपल्या सामर्थ्याची पराकाष्ठा करणे
Make defaults in performance of duty	कर्तव्यपालनात कसूर करणे
Make good deficiency	न्यूनता/तूट भरून काढणे
Make interim arrangements	अंतरिम व्यवस्था करणे
Make use of —	— चा उपयोग करणे
<i>Malafides</i>	दुर्भाव
Malicious act	वित्तेषपूर्ण कृत्य
Managerial work	व्यवस्थापकीय काम/कार्य
Man hours/days	श्रम तास/दिन
Manipulation of accounts	लेखातील/हिशेबातील हातचलाखी
Manual labour	शारीरिक श्रम
Manufactured articles	निर्मित वस्तू

Manufacturing account	वस्तुनिर्माण लेखा
Manufacturing process	वस्तुनिर्माण प्रक्रिया
Marginally noted	समासात नोंद केलेले
Marginally noted items should not be accounted for	समासात नोंद केलेल्या बाबी हिशेबात घण्यात येऊ नयेत
Marginal notes	समासातील टीप
Margin of profit	नफ्याची मर्यादा
Maritime shipping and navigation	सागरी वाहतूक आणि नौकानयन
Maritime territory	सागरी प्रदेश
Mark a file to —	फाइल — च्या नावाने अंकित करणे
Marketable products	विक्रेय उत्पादित वस्तू
Market rates	बाजार भाव ; बाजार दर
Mass production	प्रचंड उत्पादन
Master plan	बृहत योजना
Material change	महत्वाचे परिवर्तन/बदल
Material goods	भौतिक माल
Material loss	विशेष नुकसान
Material particulars	महत्वाची/चा माहिती/तपशील
Materials at site account	जागेवर असलेल्या सामानाचा हिशेब
Maternity benefit	प्रसूतिलाभ
Maternity leave	प्रसूति रजा
Maternity leave on full pay	पूर्ण वेतनी प्रसूति रजा
Matter is under consideration	प्रकरण/बाब विचाराधीन आहे ; प्रकरणावर विचार चालू आहे
Matter may be referred to —	ही बाब — कडे विचारार्थ पाठवण्यात यावी
Matter of a routine nature	नित्य स्वरूपाची बाब
Matter of a technical nature	तांत्रिक स्वरूपाची बाब
Matter of policy	घोरणविषयक भाग/बाब
Matters which call for special attention and quick disposal	विशेष लक्ष द्यावयाच्या आणि त्वरित-निकालात काढावयाच्या बाबी
Maximum price	कमाल मूल्य/किंमत
May be considered	विचार करण्यात यावा

May be excused	क्षमा करण्यात यावी
May be filed	फाईल करण्यात यावे ; दप्त रदाखल करण्यात यावे
May be informed accordingly	—ला तदनुसार कळवण्यात यावे
May be obtained	मिळवण्यात यावे ; प्राप्त करण्यात यावे
May be permitted	—चा परवानगी देण्यात यावी
May be recorded	नोंद करण्यात यावी
May be regretted	—विषयी खेद प्रगट करण्यात यावा
May be rejected	फेटाळण्यात यावे
May be requested to clarify	खुलासा करण्याची विनंती करण्यात यावी
May be returned when done with	वाम झाल्यावर परत करावे
May be verified	पडताळण्यात यावे
May deem necessary	आवश्यक बाटल्यास
May I know, when a reply can be expected ?	उत्तर केव्हापावेतो मिळू शकेल ते मला कळवाल काय ?
May please see	कृपया/कृपा करून पहावे
May take cognizance of—	— ची दखल घेऊ शकेल
Means of communication	दळणवळणाची साधने
Means of livelihood	उपजीविकेचे साधन
Mechanically propelled vehicles	यंत्रचालित वाहने
Medical aid	वैद्यकीय साहाय्य
Medical attendance	वैद्यकीय परिचर्या
Medical examination	वैद्यकीय तपासणी
Medical fee	वैद्यकीय फी
Medical report	वैद्यकीय अहवाल
Medico-legal examination	न्यायवैद्यकीय परीक्षा
Medium of examination/instruction	परीक्षेचे/शिक्षणाचे माध्यम
Meeting was adjourned	बैठक स्थगित करण्यात आली
Meet the exigencies of—	— च्या निकडी भागवणे
Member of the public	जनतेतील कोणतीही व्यक्ती
Memo of cash collection	रोख वसुलीचा ज्ञाप
Memo of receipts and expenditure	जमाखर्चाचा ज्ञाप
Memorandum of agreement	संमति ज्ञापन

Memorandum of instructions	अनुदेश ज्ञापन
Memorandum of objections	आक्षेप ज्ञापन
Memorial or petition	विज्ञापन अथवा विनंतीअर्ज
Memo under reference	संदर्भित/संदर्भाधीन ज्ञाप
Mentioned above	वर उल्लेखिलेले ; उरोल्लिखित
Mentioned against each	प्रत्येकासमोर लिहिलेले
Merged State servants	विलीन राज्य कर्मचारी
Merger of grades	श्रेणी विलीनीकरण
Merit certificate	गुणवत्ता प्रमाणपत्र ; गुणवत्तेचा दाखला
Meritorious work	प्रशंसनीय कार्य
Merits and demerits	गुणदोष ; गुणावगुण
Merits of a candidate	उमेदवाराची गुणवत्ता
Merits of the case	प्रकरणाचे गुणदोष
Method of accounting	लेखा पद्धती
Method of disposal	विल्हेवाटीची पद्धती
Method of recruitment	सेवाप्रवेश पद्धती
Minimum amount	किमान रक्कम
Minor accident	किरकोळ अघात
Minor canal	लहान कालवा
Minor children	अज्ञान मुले
Minor group	लहान गट
Minor head	गोण शीर्ष
Minor irregularities	गोण/किरकोळ अनियमितता/ नियमबाह्य गोष्टी
Minority opinion	अल्पसंख्याकांचे मत
Minor lapses and delinquencies	किरकोळ चुका व अपचार
Minute of dissent	भिन्नमत पत्रिका
Minutes of meetings	सभेचे कार्यवृत्त
Misappropriation of money	पैशांची अफरातफर
Miscellaneous appropriation, deterioration and waste	संकीर्ण विनियोजन, न्हास व अपव्यय
Miscellaneous demands	संकीर्ण मागण्या

Miscellaneous matters	संकीर्ण बाबी
Miscellaneous working circle	संकीर्ण कार्य मंडल
Misleading statement	दिशाभूल करणारे कथन/निवेदन
Mistake is regretted	चुकीबद्दल खेद वाटतो
Mistake of fact	वस्तुस्थिति विषयक चूक
Model indent	नमुनेबजा मागणीपत्र
Model rules	आदर्श नियम/नियमावली
Model standing orders	आदर्श स्थायी आदेश
Mode of payment	भरणा/प्रदान पद्धती
Moderate ability	साधारण लायकी
Moderate views	नेमस्त मते
Modern style	आधुनिक पद्धती
Modification of byelaws	उपविधीतील फेरबदल
Modify an order	आदेशात फेरबदल करणे
<i>Modus operandi</i>	कार्यप्रणाली
Moity of the salary	अर्धवेतन
Monetary grant	द्रव्यानूदान
Money credited to public accounts	सरकारी लेखांत जमा केलेला पैसा
Monopoly-cum-royalty	मक्तेदारी नि स्वामित्व रक्कम
Monopoly price	एकाधिकार/मक्तेदारी मूल्य/किंमत
Monthly abstract of receipts and issues	मासिक आवक-जावक गोष्टवारा
Monthly progress report	मासिक प्रगति अहवाल
Moot point	विवाद मुद्दा
Moral obligation	नैतिक बंधन
Moral turpitude	नैतिक अधोगती
More convenient	अधिक सोईस्कर
More than once	एकापेक्षा अधिक वेळा
Mortgaged property	गहाण मालमत्ता
Most immediate	अति तात्काळ
Most urgent	अत्यंत तातडीचे
Motion for consideration	विचारार्थ प्रस्ताव/ठराव

Motion of confidence	विश्वास प्रस्ताव ; विश्वासाचा ठराव
Motion of no-confidence	अविश्वास प्रस्ताव ; अविश्वासाचा ठराव
Movable and immovable property	जंगम व स्थावर मालमत्ता
Move a resolution	ठराव मांडणे
Movement register	ये-जा नोंदवही
Multifarious duties	बहुविध कर्तव्ये
Multipurpose project	बहुउद्देशीय प्रकल्प
Municipal administration	नगरपालिका प्रशासन
Municipal area	नगरपालिका क्षेत्र
Municipal funds	नगरपालिका निधी
Municipal Government	नगरपालिका शासन
Muster roll	हजेरी पत्रक
Mutation proceedings	नोंदबदलाची कार्यवाही
Mutation register	फेरफाराची नोंदवही
<i>Mutatis mutandis</i>	योग्य त्या फेरफारांसह
Mutilated cheque	विकृत घनादेश
Mutual agreement	परस्पर करार
My presumption may be confirmed	माझी धारणा बरोबर असल्याचे कळवावे

N

Narrow majority	अल्पमत बहुमत
Narrow mentality	संकुचित मनोवृत्ती
National awards	राष्ट्रीय पुरस्कार
National integrity	राष्ट्रीय एकात्मता
National rejoicing	राष्ट्रीय आनंदोत्सव
Natural calamity	नैसर्गिक आपत्ती
Nature of duties	कर्तव्याचे/कार्यांचे स्वरूप
Nature of training	प्रशिक्षणाचे स्वरूप
Necessary action	आवश्यक कार्यवाही
Necessary draft put up	आवश्यक मसुदा प्रस्तुत केला आहे
Necessary entries may kindly be made in the Service Book	सेवापुस्तकात आवश्यक नोंदी करण्यात याव्या
Necessary report is still awaited	आवश्यक प्रतिवेदन अजून यावयाचे आहे
Necessary steps should be taken	आवश्यक उपाययोजना करण्यात यावी
Needful has been done	आवश्यक ते करण्यात आले आहे
Needs close supervision	सूक्ष्म देखरेखीची गरज आहे
Needs no comments	टीकाटिप्पणीची गरज नाही
Neglecting his legitimate duties	आपल्या कायदेशीर कर्तव्यांची हयगय करून
Neglecting to furnish information	माहिती पुरवण्याबाबत हयगय करून
Negotiable instrument	परक्राम्य/बेचन पत्र
Negotiable receipt	परक्राम्य/बेचन पावती
Neighbouring territory	शेजारील प्रदेश
Net amount	निव्वळ रक्कम
Net amount payable Rs.	निव्वळ देय रक्कम रु.
Net weight	निव्वळ वजन
Net work	निव्वळ काम
'Next below' rule	'निकटनिम्नता' नियम
Next lower in order	क्रमाने लगेच खालचा
Next of kin	निकटतम नातिवाईक
Night shift	रात्र पाळी
Nine-monthly estimates	नऊमाही प्राक्कलने/अंदाज
Nine-monthly expenditure statement	नऊमाही खर्चाचे विवरणपत्र

No action is necessary, file

No admission

No bar

No claim agreement

No comments to make

No-confidence vote

No demand certificate

No due certificate

No entry

No exact precedent is available

No further action is necessary

No hard and fast rules can be laid down in the matter

Non-actionable receipt

Non-agricultural purposes

Non-bailable offence

Non-cadre officer

Non-cognizable offence

Non-compliance with orders

Non-continuous service

Non-contract contingencies

Non-divisible expenditure

Non-essential services

Non-fulfilment of contract

Non-Government delegate

Non-official member

Non-permanent quota

Non-practising allowance

Non-productive consumption

Non-qualified

Non-recurring expenditure

Non-refundable amount

Non-regular employees

कोणतीच कार्यवाही आवश्यक नाही, दफ्तर दाखल करावे

प्रवेश बंद

रोध नाही

नादावा करार

कोणतीही टीकाटिप्पणी करावयाची नाही

अविश्वासदर्शक मत

नामानगणी प्रमाणपत्र

नादेय प्रमा पत्र

प्रवेश बंद

नेमके पूर्वोदाहरण उपलब्ध नाही

यापुढे कोणतीच कार्यवाही आवश्यक नाही

या वादतीत कोणतेही पक्के नियम घालून देता येणार नाहीत

कार्यवाहीयोग्य नसलेली आवक पत्रे

कृषीतर/विगरशेती प्रयोजने

बैजमानत अपराध

असंवर्ग अधिकारी

अदखली अपराध

आदेशांचे पालन न करणे

असंतत सेवा

बिनठराची आकस्मिक खर्च

अविभाजनीय खर्च

अवश्येतर सेवा

संविदेची/कराराची/कांभाटाची अपरिपूर्त

बिनसरकारी प्रतिनिधी

बिनसरकारी सदस्य

स्थायीतर नियतभाग

व्यवसायरोध भत्ता

अनुत्पादक उपभोग

अहंतारहित

अनाचर्ती खर्च

ना परतावा रक्कम

अनियत कर्मचारी

Non-resident	अनिवासी
Non-selection post	ना निवड पद
Non-surrender of savings	बचत सुपूर्द न करणे
Non-technical post	अतांत्रिक पद/जागा
Non-vacation department	लांब सुट्टी नसलेला विभाग
No objection certificate	ना हरकत प्रमाणपत्र/दाखला
No payment certificate	ना भरणा प्रमाणपत्र
No profit no loss business	ना नफा ना तोटा धंदा
No reason to doubt	संशय घेण्यास कारण नाही
Normal expenditure	सामान्य खर्च
Normal loss	प्रमाणात हानी ; नेहमीचे नुकसान
Normal work	नेहमीचे काम
No substitute has been asked for	बदली मागण्यात आलेला नाही
<i>Nota bene</i> (N. B.)	टीप
Noted below	खाली लिहिलेले
Note of dissent	भिन्नमत टिप्पणी
Note of protest	निवेध पत्र
Notes and orders at page....may please be seen in this connection	कृपा करून यासंबंधान पृष्ठ वर दिलेले आदेश व टिप्पणी पहाव्या
Not exceeding a period of —	— पेक्षा अधिक कालावधी/मुदत न लागणारा
Nothing in this article shall apply	या अनुच्छेदातील कोणतीही गोष्ट लागू होणार नाही
Nothing in this clause shall be construed	या खंडातील कोणत्याही गोष्टीचा असा अर्थ केला जाणार नाही
Nothing shall affect	कोणत्याही गोष्टीचा परिणाम होणार नाही
Notice inviting tender	निविदा मागण्याची सूचना
Notice in writing	लेखी सूचना
Notice of civil suit	दिवाणी दाव्याची नोटीस
Notice of discharge	सेवामुक्ति सूचना
Notice of termination	समाप्तीची सूचना
Notified for general information	संसाधारण माहितीकरता अधिसूचित
Not in order	निश्मबाह्य ; नादुरुस्त
Not later than —	दिनांक च्या आत
Not less than —	— पेक्षा कमी नाही असे

Not more than —

Not only but also

Not otherwise provided for

Not payable before the 1st of the next month

Not traceable

Not transferable

Notwithstanding

Notwithstanding anything contained

Notwithstanding anything to the contrary

Notwithstanding the expiration of term

Now these presents witness that

Nucleus headquarters

Nucleus staff

Null and void

Numbered paragraph

Number of disputes referred to arbitration

Number of disputes settled

Number of education and propaganda staff maintained

Number of supervising staff maintained

Numerical return

Numerical strength of staff

— पेक्षा अधिक नसलेले]

एवढेच नव्हे तर —

अन्यथा उपबंध/तरतुदी नसलेले

पुढील महिन्याच्या पहिल्या तारखेपूर्वी देय नसलेले

शोध लागत नाही

अहस्तांतरणीय

असे असतानासुद्धा ; असे असूनही

काहीही अंतर्भूत केलेले असले तरी

काहीही विरुद्ध/उलट असले तरी

अवधी समाप्त झाला असतानासुद्धा

आता हा अधिकृत पुढील गोष्टीस साक्षी आहे

केंद्रवर्ती मुख्यालय

किमान आवश्यक कर्मचारीवर्ग

रद्दबातल

क्रमांकित परिच्छेद

लवादाकडे निदिष्ट केलेल्या विवादांची/

तंट्यांची संख्या

निवाडा झालेल्या तंट्यांची/विवादांची संख्या

ठेवलेल्या शिक्षण व प्रचार कर्मचारीवर्गाची संख्या

ठेवलेल्या पर्यवेक्षण कर्मचारीवर्गाची संख्या

आकडे विवरण

कर्मचारीवर्गाचे संख्याबल

Oath of allegiance	निष्ठेची शपथ
Oath of office	पदाची शपथ
Objections have been dealt with	आक्षेपांचा परामर्श घेण्यात आला आहे
Objection statement	आक्षेप विवरणपत्र
Objection to payment	प्रदानास आक्षेप
Objective assessment	वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन
Object of legislation	विधिविधानाचे उद्दिष्ट
Obligatory examination	आवश्यक परीक्षा
Obligatory function	आवश्यक कार्य
Observations made above	वर व्यक्त केलेले विचार
Obtain declaration	प्रतिज्ञापन घ्यावे
Obtain formal sanction	औपचारिक मंजूरी मिळवावी
Obtain signature	सही मिळवावी ; सही घ्यावी
Occasional surprise checks	अचूनमघून अचानक तपासणी
Off duty	कामावर नसणे
Offence under Section is clearly established	कलम अनुसार अपराध स्पष्टपणे सिद्ध झालेला आहे
Offensive expression	चीड आणणारे शब्द
Offer remarks on—	— वर अभिप्राय देणे ; — वर शोरा देणे
Office and fair copies are put up for approval and signature	कार्यालय प्रत आणि स्वच्छ प्रत मान्यतेकरता व सहीकरता प्रस्तुत केली आहे
Office considers that	कार्यालयास असे वाटते की
Office expenses	कार्यालयीन खर्च
Office hours	कार्यालयाच्या वेळा
Office memorandum	कार्यालयीन ज्ञापन
Office note	कार्यालयीन टिप्पणी
Office of issue	प्रेषण कार्यालय
Office of profit	लाभ पद
Office of trust	विश्वास पद
Office order	कार्यालयीन आदेश

Office procedure	कार्यालयाची कामकाजपद्धती ; कार्यालयीन कार्यपद्धती
Office proposes	कार्यालय प्रस्तावित करित आहे ; कार्यालयाचा प्रस्ताव आहे
Officer duly authorised in this behalf	या बाबतीत यथावत प्राधिकृत अधिकारी
Officer on loan	उत्सनावार अधिकारी
Office to examine	कार्यालयाने तपासावे
Office to note carefully	कार्यालयाने काळजीपूर्वक नोंद घ्यावी
Office to take action	कार्यालयाने कार्यवाही करावी
Official and non-official	सरकारी आणि बिनसरकारी ; शासकीय आणि अशासकीय
Official documents	सरकारी/कार्यालयीन कागदपत्र ; अधिकृत दस्तऐवज
Official mourning	सरकारी दुखवटा
Officiating appointment	स्थानापन्न नियुक्ती/नेमणूक
Officiating pay	स्थानापन्न वेतन
Officiating service	स्थानापन्न सेवा
Off print	सुटी प्रत
Off take	उठाव ; उचल
Of high standard	उच्च प्रकारचे/दर्जाचे
Of the like amount	तेवढ्याच/तितक्याच रकमेचे
Omission of fraction	अपूर्णांक वगळणे
Omitted to be done	करावयाचे राहून गेले
On account of —	— च्या मुळे
On account of the reasons given above	वर दिलेल्या कारणांमुळे
On account payment	ब. त्यावर पैसे देणे
On an average	सरासरी
On behalf of	— च्या वतीने ; — च्या तर्फे
On compassionate grounds	अनुकंपा/करुणा वाटल्यामुळे
On deputation to —	— कडे प्रतिनियुक्त
On due date	नियत तारखेला
On duty	कामावर ; कर्तव्यार्थ
On grounds of —	— च्या आधारावर/कारणास्तव
On grounds of expediency	इष्टतेच्या आधारावर

On hand	हाती असलेली
On large scale	मोठ्या प्रमाणावर
On medical grounds	वैद्यकीय कारणास्तव
On merits	गुणावगुणावरून
On merits he has no case	गुणावगुणावरून पाहता त्याच्या म्हणण्यात तथ्य नाही
On no account	कोणत्याही अवस्थेत/सबबीवर नाही; काही झाले तरी . . . नाही
On or after that date	त्या तारखेस किंवा त्या तारखेनंतर
On personal contact	•स्वतः भेटून/बोलून
On probation	परिवीक्षाधीन
On public grounds	सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने
On receipt of	पोचल्यावर ; मिळाल्यावर
On relief by —	—ने कार्यमुक्त केल्यावर
On such terms and conditions as he thinks fit	त्याला योग्य वाटतील अशा अटींवर व शर्तींवर
On the analogy of —	— च्या सदृश
On the contrary	उलट ; उलटपक्षी
On the expiry of —	— च्या समाप्तीनंतर
On the face of it	उघडउघड ; सकृद्दर्शनी
On the ground that —	— या कारणामुळे
On the lines of —	— च्या धर्तीवर
On the premises	जागेमध्ये ; जागेवर
On these points	ह्या मुद्द्यांवर
On the subject noted above	उपरिनिर्दिष्ट विषयावर
Onus of proof	सिद्धिभार
Onward despatch/transmission	पुढे पाठवणे ; पुरःप्रेषण
Open access	मुक्त द्वार ; खुला प्रवेश
Open general licence	खुली सर्वसाधारण अनुज्ञप्ती
Opening balance	प्रारंभिक शिल्लक
Opening date of tender	निविदा उघडावयाचा दिनांक
Opening entry	प्रारंभिक नोंद

Open letter	अनावृत पत्र
Open market price	खुल्या बाजारातील किंमत
Open mind	पूर्वग्रह रहित मन
Open risk	उघड जोखीम
Open sea	खुला समुद्र
Open secret	उघड गुपित
Open session	खुले सत्र/अधिवेशन
Open tender	खुली निविदा
Open the case	खटला/प्रकरण सुरू करणे
Opportunity to be heard	आपले म्हणणे मांडण्याची संधी
Opposite direction	विरुद्ध दिशा/बाजू
Optimum point	अनुकूलता बिंदू
Optimum utilisation	अनुकूलतम उपयोग
Optional appearance	वैकल्पिक उपस्थिती/हजेरी
Optional holiday	वैकल्पिक सुटी
Oral agreement	तोंडी करार
Oral evidence	तोंडी पुरावा
Order cheque	नामजोग घनादेश
Order for the payment of money	पैसे देण्याबद्दलचा आदेश ; पैसे भरण्याचा आदेश
Order in appeal	अपिलावर दिलेला आदेश
Order in council	परिषद आदेश
Order in revision	पुनरीक्षण/फेरतपासणी करून दिलेला आदेश
Order in this connection will be issued shortly	या संबंधात लवकरच आदेश देण्यात येईल
Order is restored	सुव्यवस्था प्रस्थापित करण्यात आला
Order of detention	स्थानबद्धतेचा आदेश
Order of merit	गुणवत्ताक्रम ; गुणानुक्रम
Order of preference	पसंतीक्रम
Order of priority	प्राथम्यक्रम
Order of seniority	ज्येष्ठताक्रम
Order of the lower court is upheld	खालच्या न्यायालयाचा आदेश कायम करण्यात येत आहे
Orders are solicited	आदेश द्यावेत ही प्रार्थना

Orders communicated	आदेश कळवण्यात आले ; कळवण्यात गेलेले आदेश
Orders contained in —	— मध्ये दिले गेलेले आदेश
Orders issued	आदेश पाठवण्यात आले ; पाठवण्यात गेलेले आदेश
Orders passed	आदेश देण्यात आले ; देण्यात गेलेले आदेश
Ordinary course	सामान्य क्रम ; सामान्य व्यवहार
Ordinary general meeting	नियत साधारण सभा
Ordinary leave rules	सर्वसाधारण रजा नियम
Ordinary meeting	सामान्य सभा
Ordinary repairs	सामान्य दुरुस्ती
Ordinary retrenchment	सामान्य कपात
Organisational expenses	संघटना खर्च
Organisation and method	रचना व कार्य पद्धती
Original copy	मूळ प्रद
Original work	मूळ/मौलिक कार्य/कृती
Ostensible means of subsistence	निर्वाहाचे प्रकट साधन
Other than—	— च्या शिवाय ; — हून अन्य , — ह्या खेरीज ; — हे वगळून
Other things being equal	अन्य परिस्थिती समान असल्यास
Outdoor staff	बाह्य कर्मचारीवर्ग
Out-fit allowance	साहित्य सामग्री भत्ता
Out-going member	मावळता सदस्य
Out of date	कालविसंगत ; जुनाट
Out of order	नियमबाह्य ; नादुरुस्त
Out of stock	संग्रहात नाही/नसलेला
Out of turn allotment	क्रमबाह्य नियत वाटप
Out of use	वापरात नसलेला ; अप्रचलित
Out today	आजच्या आज पाठवा
Outturn is estimated at —	उत्पादन — अंदाजले आहे
Outward register	जावक नोंदवही
Over-age candidate	वयाधिक उमेदवार
Overall savings	एकूण बचत

Over and above the prescribed limit	विहित मर्यादेहून अधिक
Over estimate	जादा अंदाज
Overhead cost	अधिपरिव्यय
Overhead expense	उपरिव्यय ; वरकड खर्च
Overland journey	खुष्कीचा प्रवास
Over one's signature	आपल्या सहीने
Over payment	अतिप्रदान
Overseas scholarship	समुद्रपार शिष्यवृत्ती
Overstayal of leave	रजा संपूनही अनुपस्थिती
Over time allowance	अतिकालिक भत्ता
Overwriting	गिरवणे ; उपरिलेखन
Owing to —	— मुळे

Package programme	सघन शेतीचा कार्यक्रम
Packed by —	— कडून संवेष्टित
Packing and composition	वस्तुमान आणि घटक निर्देश
Paid and cancelled	चुकते करून रद्द
Paid and checked	चुकते केले आणि तपासले
Paid by transfer	लेखांतरणाने दिले
Paid in my presence	माझ्या समक्ष रक्कम चुकती केली
Panel of certified auditors	प्रमाणित लेखापरीक्षकांची नामिका
Papers are sent herewith	कागदपत्र सोबत पाठवले आहेत
Papers do not appear to have been received	कागदपत्र आले नसावेत' असे वाटते/दिसते
Papers have been amalgamated	कागदपत्र एकत्रित करण्यात आले आहेत
Papers should not be tossed for several days	कागदपत्रांची फार दिवस टोलवाटोलवी करू नये
Papers to be returned in original	मूळ कागदपत्र परत करावे
Paper under consideration	विचाराधीन कागद/पत्र
Paper under consideration is self explanatory	विचाराधीन कागद/पत्र स्वयंस्पष्ट आहे
Paper under disposal	कार्यवाहीसाठी कागद/पत्र
Parent office	मूळ कार्यालय
<i>Pari pasu</i>	एकसमयेकरून, बरोबरच
Partial decontrol	अंशतः निनियंत्रण
Partial modification	अंशतः फेरवदल
Particulars of schemes	योजनांचा तपशील
Part thereof	त्यातील अंश
Part-time	अंशकालिक
Party in power	सत्तारूढ पक्ष
Par value	सम मूल्य
Passed for payment	प्रदानार्थ मंजूर
Passed on fully vouched bills	पूर्णतः प्रमाणित बिलांवर मंजूर करण्यात आलेला
Passed with condonation	क्षमापनाने उत्तीर्ण
Passed with grace	कृपयोर्त्तर्ण

Passing of bill	विधेयक संमत/मंजूर करणे
Passing out parade	(सैनिकी). दीक्षांत संचलन
Passing standard	उत्तीर्णता मानक
Past and current prices	पूर्वीच्या आणि चालू किंमती
Pauper costs	नादारी फिर्यादीचा खर्च
Payable to/at —	— ला/.... येथे देय
Pay bill	वेतन बिल
Pay damages	नुकसानभरपाई करणे/देणे
Payment of expenses	खर्च चुकता करणे
Payment of money into —	— मध्ये पैसा जमा करणे
Payment of taxes	कर देणे ; कर भरणे
Payment order	प्रदान आदेश
Pay of establishment	आस्थापनेचे वेतन
Pay of officers	अधिकाऱ्यांचे वेतन
Payscale have been declared as identical	वेतनश्रेणी एकरूप असल्याचे जाहीर करण्यात आले आहे
Peaceably and quietly	शांतपणे आणि निमूटपणे
Peaceful agitation	शांततामय आंदोलन
Pecuniary interest	आर्थिक हित/हितसंबंध
Pecuniary loss	द्रव्य हानी ; आर्थिक हानी/नुकसान
Penal cut	शिक्षा म्हणून कपात
Penal diet	शिक्षा आहार
Penal rent/sum	शिक्षा भाडे/रक्कम
Penalty for contravention of orders	आदेशभंगाकरता दंड/शास्ती
Pending appointment by nomination	नामनिर्देशनाद्वारे नेमणूक होईपर्यंत
Pending authorization of the Legislature	विधान मंडळाची अधिकृत मंजूरी मिळेपर्यंत
Pending work	प्रलंबित काम ; साचलेले काम
Pend till the decision is taken on the main file	मुख्य फाईलीवर निर्णय घेण्यात येईपर्यंत थांबवून ठेवावे
Pensionary charges	निवृत्तिवेतनाचा आकार
Pensioner shall have no access to — (document)	(कागदपत्र).... निवृत्तिवेतनिकाला पहा-वयास मिळणार नाही
Per bearer	घेऊन येणाऱ्याबरोबर
Per capita	दरबोई

Per cent	शेकडा ; टक्के
Percentage of marks	गुणांची टक्केवारी / शेकडेवारी
Per contra	उलटपक्षी ; दुसऱ्या बाजूस
Perfectly in order	पूर्णपणे सुस्थितीत
Perform opening ceremonies	उद्घाटन समारंभ पार पाडणे
Perform the duties	कर्तव्ये पार पाडणे
Perfunctory and cryptic reports	वरवरची आणि दुर्बोध प्रतिवेदने
Periodical allowance	नियतकालिक भत्ता
Periodical check up	नियतकालिक तपासणी
Periodical return	नियतकालिक विवरण
Periodical statement	नियतकालिक विवरणपत्र
Period of compulsory waiting	अवश्य प्रतीक्षावधी
Period of tenure	धारणाधिकाराची मुदत
Period of validity	मान्यता काल
Permanent advance	स्थायी अग्रिम
Permanent headquarter	स्थायी मुख्यालय
Permanent pensionable post	निवृत्तिवेतनी कायम पद
Permanent resettlement	कायम पुनर्वसाहत
Permanent travelling allowance	कायम प्रवास भत्ता
Permissible means of transport	वाहतुकीची अनुज्ञेय साधने
Perpetual succession	अखंड परंपरा
Personal attention is required	जातीने लक्ष घालणे आवश्यक आहे
Personal effects	वैयक्तिक चीजवस्तू
Personal file of —	— ची वैयक्तिक फाईल
Personal interview	समक्ष मुलाखत
Personally liable	व्यक्तिशः जबाबदार
Personal pay	वैयक्तिक वेतन
Personal privileges	वैयक्तिक विशेषाधिकार
Personal qualities and practical ability	वैयक्तिक गुण आणि व्यावहारिक कार्यक्षमता
Personal security	वैयक्तिक प्रतिभूती/जमानत
Person concerned	संबंधित व्यक्ती
Person shall be proceeded against	व्यक्तीविरुद्ध कारवाई करण्यात येईल
Pertaining to —	— च्या संबंधी

Petty cash book
 Petty construction and repairs
 Petty time-barred claim
 Phasing of programme
 Physical check
 Physical targets
 Physical violence
 Piece rate worker
 Place an order for —
 Place at one's disposal
 Place at the disposal of —

 Place of business
 Place under suspension
 Plan provision
 Plans and estimates
 Please acknowledge receipt
 Please adduce evidence
 Please appear in person or through
 an agent before—
 Please arrange to send —
 Please comply before due date
 Please diarise
 Please discuss
 Please expedite compliance
 Please frame charge sheet with state-
 ment of facts against the suspended
 person
 Please give top priority to —
 Please hand over charge to
 — and report yourself at —
 Please issue the memo below
 immediately and submit the file
 Please note the requirements for
 future

किरकोळ रोकड वही
 किरकोळ बांधकाम आणि दुस्स्या
 मुदतीबाहेर गेलेला किरकोळ दावा
 कार्यक्रमाचे अवस्थाकल्पन/टप्पे ठरवणे
 प्रत्यक्ष तपासणी
 वास्तव लक्ष्ये
 शारीरिक अत्याचार
 कंदाटी कामगारी
 — ची मागणी करणे
 एम्प्लोय्च्या स्वाधीन करणे
 — कडे सोपवणे (service)
 — च्या स्वाधीन करणे (amount)
 कार्यस्थान
 निलंबनाधीन ठेवणे
 योजना तरतूद
 नकाशे व अंदाज
 पोच द्यावी
 पुरावा दाखल करावा
 — च्यासमोर जातीने किंवा प्रतिनिधीमार्फत
 हजर व्हावे
 — पाठवण्याची व्यवस्था करावी
 नियत तारखेपूर्वी अनुपालन करावे
 दैनिकीत नोंद घ्या
 चर्चा करावी
 त्वरेने अनुपालन करावे
 निलंबित व्यक्तीविरुद्ध वस्तुस्थिति कथनासह
 दोपारोप पत्र तयार करावे

 — ला सर्वप्राथम्य द्यावे
 — कडे कार्यभार सोपवावा आणि—
 येथे स्वतः उपस्थित व्हावे
 खाली ठेवलेला जाप तात्काळ पाठवावा
 आणि फाईल सादर करावी
 या बाबींची भविष्यकाळाकरिता नोंद करून
 ठेवावी

Please prepare precis of the case	खटल्याची/प्रकरणाची संक्षेपिका तयार करावी
Please put up alternative proposals	पर्यायी प्रस्ताव प्रस्तुत करावे
Please put up a self-contained summary	कृपया स्वयंपूर्ण संक्षेप/सारांश प्रस्तुत करावा
Please put up case file	प्रकरणाची फाईल प्रस्तुत करावी
Please put up precedent	पूर्वदाखला/पूर्वोदाहरण प्रस्तुत करावा/वे
Please put up with previous papers	आधीच्या कागदपत्रांसह प्रस्तुत करावे
Please quote authority	प्राधिकार उद्धृत करावा ; प्रमाणवचन द्यावे
Please quote for —	— करता/ची किंमत कळवावी
Please reconcile the discrepancy in the entries	नोंदींतील विसंगतीचा मेळ घालावा
Please refer to letter No	पत्र क्र. पहावे
Please refer to this office memo under reference	या कार्यालयाचा संदर्भाधीन जाप पहावा
Please reply forthwith	ताबडतोब उत्तर पाठवावे
Please see	भेटावे
Please see the undersigned	खाली सही करणाऱ्यास भेटावे
Please send alternative proposals	पर्यायी प्रस्ताव पाठवावेत
Please speak	समक्ष बोलावे
Please state definite reasons	निश्चित कारणे नमूद करावीत
Please submit preliminary report	प्रारंभिक प्रतिवेदन सादर करावे
Please take a special note of —	— ची विशेष रीतीने नोंद घ्यावी
Please take delivery	सोडवून घेण्यात यावे
Please treat it as most urgent	हे अत्यंत तातडीचे समजावे
Please treat this as strictly confidential	हे अगदी गोपनीय समजावे
Point by point	मुद्देवार
Point of commencement and end of journey	प्रवासाच्या आरंभाचे व शेवटचे ठिकाण
Point of fact	वस्तुस्थितिविषयक मुद्दा
Points under consideration	विचाराधीन मुद्दे
Policy decision	घोरणविषयक निर्णय
Policy on the joint lives	संयुक्त आयुर्विमापत्र
Political and communal agitations	राजकीय आणि जातीय आंदोलने

Portion marked 'A'	'अ' चिन्हित भाग
Port quarantine	बंदरावरील संसर्गरोगशाला
Position may be explained to —	— ला परिस्थिती समजावून सांगायी
Possession of prescribed qualifications	विहित अर्हता असणे
Postage stamp	डाक मुद्रांक
Postal address	डाक पत्ता
Postal copy of the telegram in confirmation	तारेच्या पुष्टीदाखल डाकप्रत
Postal insurance	डाक विमा
Postal insurance and life annuity funds	डाक विमा आणि आजीवन वार्षिकी निधी
Post and Telegraph and Public call offices	डाक व तार आणि सार्वजनिक दूरध्वनि कार्यालये
Post audit	उत्तर-लेखापरीक्षा
Post carrying a special pay	विशेष वेतनी पद
Posting of bills in stock ledger	संग्रह पंजिकेत बिलांची नोंद करणे
Post item into the register	बाब नोंदवहीत घ्यावी
Post of absorption	समावेशन पद
Post office cash certificate	डाक रोखपत्र
Post review	नंतरचा आढावा
Posts and services	पदे आणि सेवा
Post-war services	युद्धोत्तर सेवा
Potential danger	संभाव्य संकट
Power of sanction	मंजुरीची शक्ती
Powers and duties	शक्ती आणि कर्तव्ये
Power shall vest in the Board	मंडळाकडे शक्ती निहित राहील
Power shall vest in the Commissioner	आयुक्ताकडे शक्ती निहित राहील
Power to make regulations	विनियम करण्याची शक्ती
Power to summon	बोलावण्याची शक्ती
Power to suspend execution of orders	आदेशांची अंमलबजावणी निलंबित/तहकूब करण्याची शक्ती
Power to write off	निलेखनाची शक्ती

Practical training	व्यावहारिक प्रशिक्षण ; प्रत्यक्ष प्रशिक्षण
Pre audit	(adj.) लेखापरीक्षा पूर्व ; (n.) पूर्व-लेखापरीक्षा
Precautionary measures	सावधगिरीच्या उपाययोजना
Preceding note	यापूर्वीची टिप्पणी
Precis at flag explains the points at issue/case पताकेवरील संक्षेपिकेत वादप्रश्न/प्रकरण स्पष्ट करण्यात आला/आले आहे
Prefer a belated claim to the post	पदाकरता उशिरा दावा सांगणे
Prefix or suffix a holiday to leave	रजेच्या मागे किंवा पुढे सुटी जोडणे
Prejudiced by —	— ने/मुळे बाधित
Pre-licence enquiry	अनुज्ञप्तिपूर्व चौकशी
Preliminary enquiry	प्रारंभिक चौकशी
Preliminary report	प्रारंभिक प्रतिवेदन/अहवाल
Pre-merger balance	विलोनीकरणापूर्वीची शिल्लक
Preparation of working plan	कार्ययोजना तयार करणे
Preparatory to retirement	सेवानिवृत्तिपूर्व
Prescribed form	विहित प्रपत्र/नमुना
Prescribed form of application	अर्जाचा/आवेदनपत्राचा विहित नमुना
Prescribed manner	विहित रीत
Prescribed procedure	विहित कार्यपद्धती
Prescribed qualifications	विहित अर्हता
Prescribed scale of supply	पुरवठ्याचे विहित मान
Presentation of an applications	आवेदनपत्र सादर करणे
Presentation of colours	ध्वज, बिल्ले, फीत इत्यादींचे वितरण
Presents compliments to —	विज्ञप्तिपूर्वक कळवण्यात येते की
Preservation of record	अभिलेख परिरक्षण
Preservative treatment	संस्करण उपचार
Preside at the meeting	सभेचे अध्यक्षपद स्वीकारणे
Press code	वृत्तपत्र संहिता
Press copy	मुद्रण प्रत
Presumptive pay	आनुमानिक वेतन
Prevailing circumstances	चालू परिस्थिती

Prevention of cruelty to animals	प्राणिपीडा प्रतिबंध
Preventive measures	प्रतिबंधक उपाय/उपाययोजना
Previous consent	पूर्व संमती
Previous papers on the subject have been transferred to section	ह्या विषयावरील आवीचे कागदपत्र शाखेकडे देण्यात आल आहेत
Previous sanction	पूर्व मंजुरी
Prima-facie	प्रथमदर्शनी
Prima-facie case exists	प्रथमदर्शनी प्रकरणात तथ्य दिसते
Prima-facie eligible	प्रथमदर्शनी पात्र
Primary standard	मूळ प्रमाण
Prior approval	पूर्व मान्यता
Priority given to the work	कामाला दिलेले प्राथम्य
Priority marking	प्राथम्यांकन
Prior recommendation (to bills) required	(विधेयकांकरता) पूर्व शिफारस आवश्यक
Private as well as public places	खाजगी तशीच सार्वजनिक स्थाने
Private donations and contribution funds	खाजगी देणग्या आणि अंशदान निधी
Probable expenditure	संभाव्य खर्च
Probationary period	परिवीक्षा कालावधी
Probationer officer	परिवीक्षाधीन अधिकारी
Probation officer	परिवीक्षा अधिकारी
Procedure laid down in the memo will be noted in the department	जापात विहित केलेल्या कार्यपद्धतीची विभागात नोंद केली जाईल
Procedure to be followed	अनुसरण्याची कार्यपद्धती
Proceedings be stayed	कार्यवाही थोपवून धरण्यात यावी
Proceedings of meeting to be deemed to be good and valid	सभेचे कामकाज उचित आणि विधिग्राह्य समजले जावे
Proceedings of the enquiry	चौकशीचे कामकाज
Process of training	प्रशिक्षणक्रम
Production of account	हिशेब प्रस्तुत करणे
Professing a particular denomination	विशिष्ट संप्रदायाचा अनुयायी म्हणवणे
Professional examination	व्यावसायिक परीक्षा
Proficiency in examination	परीक्षेतील तैगुण्य

Profit and loss account	नफ्यातोटांकाचा हिशेब
<i>Proforma</i> accounts	प्रपत्र लेखा
<i>Proforma</i> adjustment	प्रपत्र समायोजन
Programme schedule	कार्यक्रम अनुसूची
Project undertaken departmentally	विभागाने हाती घेतलेला प्रकल्प
Promote goodwill and cordiality	सदिच्छा आणि सौहार्द वाढवणे
Promoting authority	पदोन्नती/बढती देणारा प्राधिकारी; प्रवर्तक प्राधिकारी
Promotion under 'next below' rule	'निकटनिम्नता' नियमानुसार पदोन्नती
Prompt delivery	सत्वर बटवडा/पोचवणी
Promulgation of scheme	मोजनेचे प्रख्यापन
Pronounce (a decision)	(निर्णय) सांगणे
Pronouncement of judgment	न्यायनिर्णयाचे उच्चारण
Proper arrangement	योग्य/उचित व्यवस्था
Proper channel	योग्य मार्ग
Property passing upon death to —	मृत्यूनंतर — कडे जाणारी मालमत्ता
Property returned to — in my presence	माझ्या उपस्थितीत — ला मालमत्ता परत करण्यात आली
Prophylactic measures	रोगप्रतिबंधक उपाययोजना
Proposal is quite in order	हा प्रस्ताव पूर्णपणे नियमास धरून आहे
Proposals, if any	काही प्रस्ताव, असल्यास.
Proposed outlay	प्रस्तावित खर्च
Proposed to be introduced	सुरू करण्याचे योजले आहे
Proposed tour programme	योजलेल्या/संकल्पित दौऱ्याचा कार्यक्रम
Propose or second a nomination	नाव सुचवणे किंवा त्याला अनुमोदन देणे
Propriety of expenditure	खर्चाचे औचित्य
<i>Prorata</i> distribution	यथाप्रमाण वितरण
Prorogue the Legislature of the State	राज्य विधानमंडळाची सत्रसमाप्ती करणे
Pros and cons	साधकबाधक मुद्दे; उलटसुलट बाजू
Prospects of promotion	बढतीची आशा/संभव
Proved charge	सिद्ध झालेला दोषारोप
Provided by —	— ने उपबंधित केलेले; — ने तरतूद केलेले
Provided further that —	आणखी असे की —; आणखी जर —

Provided that substitutes are engaged only in necessitous cases	मात्र केवळ आवश्यक व्या प्रकरणी बदली मागसे नेमण्यात येतील
Provide for the levy of the tax	कर वसवण्याची व्यवस्था करणे तरतूद करणे
Provisional appointment	तात्पुरती नियुक्ती/नेमणूक
Provisional confirmation	तात्पुरते स्थायीकरण
Provisional order	तात्पुरता आदेश
Provision exists in the budget for incurring this expenditure during the current year	चालू वर्षी हा खर्च करण्याची अर्थसंकल्पात तरतूद आहे
Provision for exclusion	अपवर्जनाकरिता तरतूद
Provision of alternative arrangement	पर्यायी व्यवस्थेची तरतूद
Provision shall apply <i>mutatis mutandis</i>	योग्य त्या फेरफारांसह हा उपबंध लागू होईल
Provisions of the appropriate penal Section of the Act	अधिनियमाच्या शिक्षाविषयक समुचित कलमाचे उपबंध
Provocative and inconsiderate conduct	प्रक्षोभक अर्णिण असमंजसपणाची वर्तणूक
Pseudonymous application	टोपणनावी अर्ज
Public holidays under the Negotiable Instruments Act	परकाम्यपत्र अधिनियमास अनुमूहून दिलेल्या सार्वजनिक सुटद्या
Public utility service	लोकोपयोगी सेवा
Punishable under Sectionकलमानुसार शिक्षेस पात्र
Purchase money	खरेदीची रक्कम
Purely temporary post	अगदी तात्पुरते पद
Purporting to be done	करणे अभिप्रेत असलेले
Purpose of journey	प्रवासाचे प्रयोजन
Put up a new draft	नवीन मसुदा प्रस्तुत करावा
Put up for signature	सहीसाठी प्रस्तुत
Put up interview card	भेटपत्रक प्रस्तुत करावे
Put up leave account	रजेचा हिशेब प्रस्तुत करावा
Put up requisition	मागणी प्रस्तुत करावी
Put up with connected case papers	प्रकरणाच्या संबंधित कागदपत्रांसह प्रस्तुत करावे

Qualified candidate	अहंताप्राप्त उमेदवार
Qualified to be appointed	नियुक्तीस पात्र असलेले
Qualifying examination	अहंता परीक्षा
Qualifying marks	अहंता गुण
Qualifying service	अहंकारी सेवा
Qualifying standard	अहंता प्रमाण/मानक
Qualitative distribution	गुणात्मक वितरण
Quality control	गुण नियंत्रण ; श्रेणी/प्रत नियंत्रण
Quantity and quality	परिमाण आणि दर्जा
Quantity required	आवश्यक परिमाण
Quantum of audit	लेखापरीक्षेचे ठरीव प्रमाण/प्रमात्रा
Quantum of punishment	शिक्षेचे ठरीव प्रमाण/प्रमात्रा
Quarter average	चतुर्थांश सरासरी
Quarterly return	त्रैमासिक विवरण
Quash the proceedings	कार्यवाही रद्दबातल करणे
Quasi-judicial	न्यायिकवत
Quasi-permanent	स्थायीवत
Query at prepage	मागील पृष्ठावर केलेली विचारणा
Question be now put up	प्रश्न आता प्रस्तुत करावा
Question of fact	वस्तुस्थितीसंबंधी प्रश्न
Question of law	विधिविषयक प्रश्न
Quick disposal	त्वरित विल्हेवाट
Quinquennial report	पंचवार्षिक अहवाल

Radical change
 Rail-cum-road ticket
 Rail value
 Railway warrant
 Raise a loan
 Raise objection
 Raise plea
Raison d'etre
 Random population survey
 Random sample survey
 Rank and file
 Rate of discount
 Rate of exchange
 Rate of mortality
 Ratification of specified appointments
 Ratio chart
Ratio decidendi
 Rational doubt
 Rationalisation of industries
 Raw material
 Read Government Letter, Home
 Department, No.dated....
 Ready reckoner
 Reap the benefit
 Reappropriation of accounts
 Reappropriation statement
 Rearrange the papers
 Reasonable efforts
 Reasonable facilities
 Reasonable grounds
 Reasonable wear and tear
 Reason to believe

आमूलाग्र बदल/परिवर्तन
 रेल्वे नि सडक तिकीट
 रेल्वे मूल्य
 रेल्वे अधिपत्र
 कर्ज उभारणे
 आक्षेप घेणे
 युक्तिवाद करणे
 सयुक्तिक कारण/उपपत्ती
 यादृच्छिक लोकसंख्या पाहणी
 यादृच्छिक नमुना पाहणी
 सर्वसामान्य लोक
 बट्ट्याचा दर
 विनिमयाचा दर
 मृत्युसंख्येचे प्रमाण
 उल्लेखित नियुक्तीचे अनुसमर्थन
 गुणोत्तर तक्ता
 निर्णय आदार
 सयुक्तिक शंका
 उद्योगधंद्यांचे पुनःसंघटन
 कच्चा माल
 गृह विभागाचे दिनांक...चे शासकीय पत्र
 क्रमांक... पहावे
 शीघ्र गणक
 लाभ करून घेणे
 लेख्याचे पुनर्विनियोजन
 पुनर्विनियोजन विवरणपत्र
 कागदपत्र पुन्हा नीट लावा
 वाजवी प्रयत्न
 वाजवी सोयी/सुविधा
 वाजवी कारणे
 वाजवी शीजतूट
 मानण्यास सयुक्तिक कारण

Reassessment of value	मूल्याचे पुनर्निर्धारण
Rebate of duty	शुल्क वटाव/सूट
Rebate of interest	व्याजाचा वटाव ; व्याजात सूट
Rebut the charges	आरोपांचे खंडन करणे
Recalculated retail rate	पुनर्गणित किरकोळ दर
Recall from leave	रजेवरून परत बोलावणे
Receipt and disbursement	जमा आणि संवितरण
Receipt and issue section	आवक आणि जावक शाखा
Receipt book	पावती पुस्तक
Receipted chalan	पोच लिखित चलान
Receipt register	जमा नोंदवही
Received in cash	रोख मिळाली
Received Rupees. (Rs.)	निविदापत्राची किंमत रु. (रु.)
only, being the cost of tender form	फक्त पावली
Reciprocal help	परस्पर साहाय्य
Reconcile the account	हिशेबाचा मेळ वसवावा
Reconciliation of accounts	लेख्याचा मेळ
Reconciliation of expenditure	खर्चाचा मेळ
Reconstruction of accounts	लेख्याची/हिशेबाची पुनर्रचना
Record of right	अधिकार अभिलेख
Record of service	सेवाभिलेख
Record room	अभिलेख कक्ष
Recovery by instalments	हप्तेबंदीने वसुली
Recovery of claims	मागणी रकमांची वसुली
Recovery of loss	तोट्याची/हानीची भरपाई
Recruitment by selection	निवडीद्वारे सेवाप्रवेश
Recruitment to posts	पदे/जागा भरणे
Rectify the mistake	चूक दुस्त करणे
Recurrent-non-recurrent	आवर्ती-अनावर्ती
Recurring expenditure	आवर्ती खर्च
Recurring grant	आवर्ती अनुदान
Redeemable preference shares	विमोचनयोग्य अधिमान भाग
Redeem in lump sum	ठोक रकमेत विमोचन करणे
Redemption fund	विमोचन निधी

Red letter day	सोन्याचा दिवस
Redress grievances	गाऱ्हाणी दूर करणे
Reduce to writing	लेखनिविष्ट करणे
Reduction in pay	वेतन कमी करणे
Reduction in punishment	शिक्षा कमी करणे
Reduction in rank	पदावतती
Re-examined and found correct	पुन्हा तपासले आणि बरोबर आढळले
Reference is invited to —	— या संदर्भात पहावे
Referred to —	संदर्भित, निर्दिष्ट ; विचारार्थ पाठवलेला ; — ला पाठवले आहे
Referred to as —	— म्हणून निर्दिष्ट
Referred to in the preamble	उद्देशिकेत उल्लिखित
Refixation of pay	वेतनाची पुनर्निश्चिती
Refresher course	उजळणी पाठ्यक्रम
Refund applicable	परतावा लागू आहे
Refund of advance	आगाऊ रकमेचा परतावा
Refund of Income-tax	आयकराचा परतावा
Refund of payment order	प्रदान परतावा आदेश
Refuse to exercise the power	शक्तीचा वापर करण्यास नकार
Register a case	खटला/प्रकरण नोंदणे/नोंदवणे
Register a society	संस्था नोंदवणे/नोंदणे
Registered letter	डाक नोंद पत्र
Register of accounts	लेखा नोंदवही
Register of sales	विक्री नोंदवही
Registration mark	नोंदणी चिन्ह
Registration of foreigners	परराष्ट्रीय लोकांची नोंदणी
Regular enquiry	रीतसर चौकशी
Regular establishment	द्विमत आस्थापना
Regularity of expenditure	खर्च नियमानुसार असणे
Regular leave	सर्वसाधारण रजा
Regularly settled	नियमानुसार निश्चित केलेले
Regular permanent	नियमानुसार कायम
Regular temporary	नियमानुसार तात्पुरता
Regulation of seniority	ज्येष्ठतेचे विनियमन

Reimbursement of bills	बिलांची प्रतिपूर्ती
Reimbursement of expenses	खर्चाची प्रतिपूर्ती
Reimbursement of medical charges	वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती
Reinstate in service	सेवेत पुनःस्थापित करणे
Rejected objections	फेटाळलेले आक्षेप
Relates to —	— शी संबंध आहे—
Relating to —	— शी संबंधित ; — विषयक
Relaxation of age limit	वयोमर्यादेची अट शिथिल करणे
Relaxation of rules	नियम शिथिल करणे
Released on appeal	अपिलात सोडलेला
Released on bail	जामिनावर सोडलेला
Release from requisition	अधिग्रहणातून मोकळे करणे
Release of land	जमीन मोकळी करणे
Release of surplus personnel	अतिरिक्त कर्मचारीवर्ग सेवामुक्त करणे
Release to press	वृत्तपत्रांना प्रकाशनार्थ देणे
Relevant papers	संबंधित कागदपत्र
Relevant papers be put up	संबंधित कागदपत्र प्रस्तुत करावे
Reliable evidence	विश्वसनीय पुरावा
Relief and joining report awaited	कार्यमुक्तीचे व पदग्रहणाचे प्रतिवेदन प्रतीक्षित
Relief and rehabilitation	सहायता व पुनर्वसन
Religious endowment	धार्मिक दान/दाननिधी
Relinquishment of charge	कार्यभार मुक्ती
Reluctant to do—	— करण्यास नाखूश
Remain consistent with —	— शी सुसंगत राहणे
Remain in force	अंमलात असणे ; जारी राहणे
Remarks column	अभिप्राय/शेरा रकाना
Remarks of adverse nature	प्रतिकूल स्वरूपाचे शेरे/अभिप्राय
Remedial defects	सुधारता येतील असे दोष
Reminder may be sent	स्मरणपत्र पाठवण्यात यावे
Remission of fine	दंडाची सूट/माफी
Remission of tuition fee	शिक्षण फीची सूट/माफी
Remit by money order	घनप्रेषाद्वारे पाठवणे
Remit irrecoverable arrears	बुडीत बाकीची सूट देणे

Remit instalment	हप्ता पाठवणे
Remittance register	वित्तप्रेषण नोंदवही
Remittance report	भरणा प्रतिवेदन ; वित्तप्रेषण प्रतिवेदन
Removal from office	पदावरून दूर करणे
Removal from service	सेवेतून काढून टाकणे
Remuneration charges	पारिश्रमिकाचा खर्च
Render account	हिशेब देणे
Rendered service	केलेली सेवा
Renewal of demand	नव्याने मागणी करणे
Renewal of registry	नोंदीचे नवीकरण
Renewal of visa	प्रवेशपत्राचे नवीकरण
Renewals and repairs	नवीकरण आणि दुरुस्ती
Renounce a claim	दावा/मागणी सोडणे
Rent free tenements	भाडेभाफ गाळे
Repayment of loan	कर्जाची परतफेड
Repeals and savings	रद्द आणि व्यावृत्त
Reply may be sent as per draft	मसुद्यानुसार उत्तर पाठवण्यात यावे
Reply not received in spite of repeated reminders	वारंवार स्मरणपत्रे पाठवूनसुद्धा उत्तर आले नाही
Reply not yet received	अद्याप उत्तर आले नाही
Reporting officer	प्रतिवेदक अधिकारी
Report of relinquishment of charge	कार्यभार मुक्तीचे प्रतिवेदन
Report on the observance of press code	वृत्तपत्र संहितेच्या पालनाबाबत अहवाल
Report submitted to —	— ला अहवाल सादर केला/प्रतिवेदन सादर केले
Representation against order	आदेशाविरुद्ध अभिवेदन
Repugnant to the context	संदर्भास प्रतिकूल
Required information may please be furnished/supplied without delay	हवी असलेली माहिती अविलंब कळवण्यात/पुरवण्यात यावी
Requiring no proof	प्रमाणाची जरूरी नसलिले
Requisite number of labourers	कामगारांची आवश्यक ती संख्या
Requisition for advertising a post	पदाची जाहिरात देण्याची मागणी
Requisition for a form of application	आवेदनपत्राच्या नमुन्याची मागणी

Requisition for correction of heads	शीर्षाच्या दुस्तुतीची मागणी
Requisition form	मागणी प्रपत्र
Requisition of land	जमिनीचे अधिग्रहण
Reservation of circuit houses and rest houses	विश्राम भवने व विश्राम गृहे राखून ठेवणे
Reservation of posts	पदे राखून ठेवणे
Reservation of seats	जागा राखून ठेवणे
Reserved capital	राखीव भांडवल
Reserved list	राखीव यादी
Reserved price	राखीव विक्रीदर
Reserve fund	राखीव निधी
Resettlement in Government service of discharged employees	सेवामुक्त कर्मचाऱ्यांना सरकारी सेवेत पुनःस्थापित करणे
Residential quarters	राहती निवासस्थाने
Residuary powers of legislation	अवशिष्ट विधिविधानशक्ती
Resignation of post	पदाचा/जागेचा राजीनामा
Restricted interpretation	मर्यादाविशिष्ट निर्वचन
Rest with —	— च्या हाती असणे ; — च्या अधिकारात असणे
Resubmitted with previous papers	आधीच्या कागदपत्राबरोबर पुनःसादर
Resulting from —	— पासून निघालेले/उत्पन्न झालेले
Result of audit	लेखापरीक्षेचा परिणाम
Result of examination	परीक्षेचा निकाल
Resume the duties	कामावर परत रुजू होणे
Resume lands	जमिनी परत घेणे
Resumption of charge	कार्यभाराचे पुनर्ग्रहण
Resumption of talk	बोलणी परत चालू/सुरू करणे
Retail dealer	फुटकळ विक्रेता/व्यापारी
Retired officer	सेवानिवृत्त अधिकारी
Retirement from service	सेवानिवृत्ती
Retiring pension	पूर्णसेवा निवृत्तिवेतन
Retrenched staff	कमी केलेला कर्मचारीवर्ग
Retrospective effect	पूर्वलक्षी प्रभाव
Return due on.....	परतीची/विवरण देण्याची ठराविक तारीख..

Returned after doing the needful	आवश्यक कार्यवाहीनंतर परत
Returned duly endorsed	यथोचित पृष्ठांकनासह परत
Returned for further consideration	अधिक विचारासाठी परत
Returned with objection	आक्षेपामह परत
Returned with reply that —	— या उत्तरासहित परत
Return in original	मूळ प्रत परत पाठवणे
Return is blank	विवरण कोरे
Return journey	परतीचा प्रवास
Return of file may be awaited	फाईल परत येण्याची वाट पहावी
Return of file may kindly be expedited	झाया फाईल परत पाठवण्याची त्वरा करावी
Revaluation of assets	ात्तेचे पुनर्मूल्यांकन
Revenue and capital expenditure	महसुली आणि भांडवली खर्च
Revenue duty	महसूल शुल्क
Revenue expenditure	महसुली खर्च
Revenue stamp	महसूल मुद्रांक
Reverse an order	आदेश उलटवणे
Reversion <i>vis-a-vis</i> reduction of Government servant	सरकारी कर्मचाऱ्याचे प्रत्यावर्तन लक्षान घेऊन पदावनती
Revert to a lower post	कनिष्ठ पदावर परत येणे/आणणे
Review of balance	शिल्लकेचा आढावा
Review of case	खटल्याचे/प्रकरणाचे पुनर्विलोकन
Revised agenda	सुधारलेली कार्यसूची
Revised estimates	सुधारलेले अंदाज
Revised memo is put up as desired	आदेशानुसार सुधारलेला जाप प्रस्तुत
Revise working plan	कार्ययोजना सुधारणे
Revision of payscales	वेतनश्रेणीची फेरपाहणी; वेतनश्रेणीचे पुनरीक्षण
Revive the case	प्रकरणाला पुन्हा चालना देणे
Revocation of grants	अनुदाने रद्द करणे
Revocation of guarantee	हमी रद्द करणे
Revoked licence	रद्द केलेली अनुज्ञप्ती
Rightful heir	न्याय्य वारस

Rigorous imprisonment	सश्रम कारावास
Road mileage	सडक भत्ता
Roll of honour	सन्माननीयांची सूची
Rough copy	कच्ची प्रत
R. S. V. P.	कृपा करून उत्तर पाठवावे (क. क. उ. पा.)
Rubber stamp	रबरी ठसा
Rule framed under Section	कलम अनुसार तयार केलेला नियम
Rule making power	नियम बनवण्याची शक्ती
Rule of general application	सर्वेलागू नियम
Rules and regulations	नियम आणि विनियम
Rules of business	कामकाजाचे नियम ; कार्य नियमावली
Rules of procedure	कार्यपद्धति नियम
Running contract	चालू कंत्राट ; चालू करार

Safe deposit vault	सुरक्षित डेवघर
Said rule	उक्त नियम
Salaried office	वेतनी पद
Salable publications	विक्रीसाठी प्रकाशने ; विक्रेय प्रकाशने
Salient features of the scheme	योजनेची ठळक वैशिष्ट्ये
Salient points	ठळक मुद्दे
Salutary effect	हितकारक/हितावह परिणाम
Sample survey	नमुना सर्वेक्षण/पाहणी
Sanctioned after consultation with Finance Department	वित्त विभागाशी विचारविनिमय केल्यानंतर मंजूर
Sanctioned as proposed	यथा प्रस्तावित मंजूर
Sanction has become inoperative	मंजूरी अप्रवर्ती ठरली आहे
Sanctioning authority	मंजूरी देणारा/रे प्राधिकारी/प्राधिकरण
Sanction is hereby accorded to --	— ला याद्वारा मंजूरी देण्यात येत आहे
Sanction of interest-free loan	बिनव्याजी कर्जाला मंजूरी
Satisfactory account	समाधानकारक खलासा/कथन
Satisfactory proof	समाधानकारक प्रमाण
Save as expressly provided	स्पष्ट शब्दांत उपबंधित केलेल्या बाबी सोडून
Save as otherwise provided in any law or rule	कोणत्याही विधीत किंवा नियमात अन्यथा उपबंधित केले असेल त्याव्यतिरिक्त
Savings bank	बचत बँक
Scale of pay	वेतनश्रेणी ; वेतनमान
Scarce currency	दुर्मिळ चलन
Scheduled arrival and departure	वेळापत्रकानुसार आगमन आणि प्रयाण
Scheduled bank	अनुसूचित बँक
Schedule of rates	दर अनुसूची
Schedule of specification	विनिर्देश अनुसूची
Scheme of development	विकास योजना
Scientific and technical posts	वैज्ञानिक व तांत्रिक पदे
Scrutiny and checking	परिनिरीक्षण व तपासणी
Scrutiny of script	हस्तलिखिताची सूक्ष्म तपासणी
Sea borne trade	सागरी व्यापार

Sealed cover	मोहोरबंद पाकीट
Sealed tender	मोहोरबंद निविदा
Seasonal establishment	हंगामी आस्थापना
Seasonal unemployment	हंगामी बेकारी
Secondary unit	दुय्यम घटक
Secretariat service	सचिवालयीन सेवा
Secretariat standing orders	सचिवालयीन स्थायी आदेश
Secret cover	गुप्त पाकीट
Secret instructions	गुप्त सूचना
Sectional holiday	संप्रदायविशिष्ट सुटी
Secured advance	तारणावर आगाऊ रक्कम
Security bond	जमानतनामा
Security deposit	जमानत ठेव
Security measures	सुरक्षा उपाय
Seek permission	परवानगी मागणे
Seemingly correct	वरवर पाहता बरोबर
See my note in the linked file	जोडलेल्या फाईलमधील माझी टीप पहावी
Seen and passed on to	पाहून विभागाकडे पाठवले
Department	
Seen and returned	पाहून परत
Seen, file	पाहिले, फाईल करावे
Seen, file with previous papers	पाहिले, आधीच्या कागदपत्रांसह फाईल करावे
Seen, thanks	पाहिले, आभारी आहे
Selecting authority	निवड प्राधिकारी/प्राधिकरण
Selection of candidates	उमेदवारांची निवड
Select list	निवड सूची
Self-contained draft	स्वयंपूर्ण मसुदा
Self-contained proposal	स्वयंपूर्ण प्रस्ताव
Self-explanatory note	स्वयंस्पष्ट टिप्पणी
Self-Governing colony	स्वयंशासित वसाहत
Semi-autonomous bodies	अर्ध स्वायत्त संस्था
Send in manuscript form	हस्तलिखित स्वरूपात पाठवावे
Seniority list	ज्येष्ठता सूची
Seniormost officer	ज्येष्ठतम अधिकारी

Senior time scale	वरिष्ठ समयश्रेणी
Sense of duty	कर्तव्यबुद्धी
Sense of the House	सभागृहाचे मत
Sentenced to death	मृत्यूची शिक्षा देण्यात आली
Sentence of imprisonment	कारावासाची शिक्षा
Sentences to run concurrently	शिक्षा एकाच वेळी भोगावयाच्या आहेत
Separation of the Judiciary from the Executive	न्यायांगाचे शासनांगांपासून विभक्तीकरण
Sequence of events	घटनांचा अनुक्रम
Serial list	क्रमसूची
Serial number	अनुक्रमांक
Serious allegation	गंभीर अभिकथन
Seriously noticed	गंभीरपणे दखल घेतली
Serious thought	गंभीर विचार
Served and returned	बजावणीनंतर परत
Service book	सेवा पुस्तक
Service conditions	सेवा शर्ती
Service from.....to.....verified from the office copies of the pay bills and found correct	तारीख ते पर्यंतची सेवा वेतनबिलांच्या कार्यालय प्रतीवरून पडताळून पाहण्यात आली आणि बरोबर आढळून आली
Service of notice	नोटीस बजावणी
Service of summons	समन्स बजावणी
Service stamps	सरकारी तिकिटे
Service telegram	सरकारी तार
Service verification	सेवेची पडताळणी
Set aside	रद्द करणे ; बाजूस काढून ठेवणे (रक्कम)
Setting of question paper	प्रश्नपत्रिका काढणे
Settled table	स्थिर सारणी
Settlement instructions	जमाबंदी अनुदेश
Settlement of land revenue	जमाबंदी
Settle the account	हिशेब चुकता करणे ; हिशेब नवकी करणे
Severally and jointly	पृथकपणे आणि संयुक्तपणे
Severe action	कडक कारवाई

Shall be bound to obey such order	असा आदेश पाळण्यास बांधलेला राहील
Shall be deemed to be included	समाविष्ट असल्याचे मानले जाईल
Shall be inserted	समाविष्ट करण्यात येईल
Shall be liable to pay	(रक्कम) भरण्यास/दिण्यास पात्र ठरेल
Shall be merged into funds	निधीत विलीन करण्यात येईल
Shall be omitted	वगळण्यात येईल
Shall be substituted for —	—च्या जागी घालण्यात येईल
Shall be void	निरर्थक होईल
Shall continue to be such	तसेच पुढे चालू राहील
Shall have effect	लागू होईल
Shall have the same effect	तसाच परीणाम होईल.
Shall not be called in question on any ground	कोणत्याही कारणास्तव आक्षेप घेतला जाणार नाही
Shall not be compelled	सक्ती केली जाणार नाही
Shall not intervene	हस्तक्षेप करणार नाही
Shall take effect	प्रभावी व्हाईल; अंमलात येईल
Share capital	भाग भांडवल
Shortage written off	तूट निर्लेखित केली
Short caption	संक्षिप्त शीर्षक
Short cut method	अल्पप्रयास पद्धती
Short notice	अल्पकालिक सूचना
Short spell	अल्प अवधी
Short term	अल्पमुदती
Short term credit	अल्पमुदतीचे कर्ज
Short title	संक्षिप्त नाव/शीर्षक
Should be debited to —	— खाती खर्ची घालण्यात यावे
Should be given to understand	जाणीव करून देण्यात यावी
Should be ignored	दुर्लक्ष करावे
Should be met from —	— तून भागवण्यात यावा
Show cause notice	कारण दाखवा नोटीस
Show cause why serious action should not be taken	गंभीर कारवाई का करू नये याविषयी कारण दाखवा
Sick leave	रुग्णता रजा
Signed, sealed and delivered	स्वाक्षरित व मोहोरबंद करून पोचते केले

Simple imprisonment	साधी कैद
Simplification of rules	नियमांचे सुलभीकरण
Sincerely yours	आपला स्नेहांकित
Since the inception of -	— च्या आरंभापासून
<i>Sine die</i>	अनिश्चित दिनापर्यंत
<i>Sine qua non</i>	अपरिहार्य बाब/अट
Single entry system	एकेरी नोंद पद्धती
Single journey visa	एकेरी प्रवास प्रवेशपत्र
Single transferable vote	एकच संक्रमणीय मत
Sinking fund	कर्जनिव्वरण निधी
Sitting over the papers	कागदपत्र कार्यवाहीवाचून ठेवून देणे
Six monthly expenditure statement	सहामाही खर्चचे विवरणपत्र
Skilled labour	कुशल कामगार
Sleeping partner	निष्क्रिय भागीदार
Slightly affected	किंचित परिणाम झालेला ; अल्पबाधित
So and so	अमुक अमुक
So as to ensure	मुनिश्चित होण्यासाठी/व्हावी म्हणून
So far as may be	शक्य होईल तितक्या ; यथाशक्य.
So far as possible	शक्य असेल तितक्या ; यथासंभव
So far as practicable	व्यवहार्य असेल तितक्या
Soft currency	सुलभ चलन
Solemn affirmation	प्रतिज्ञापूर्वक कथन
Solemnization of marriage	विवाहविधी यथाशास्त्र करणे
Solemnly affirm	गांभीर्यपूर्वक प्रतिज्ञा करणे
So long as	जांघपर्यंत
Solution of problem.	समस्येची सोडवणूक
Solvency certificate	पतदारी प्रमाणपत्र
So much as	जेवढे तेवढे
Soon after the receipt	मिळाल्यानंतर लवकरच
Sound proposal	सुयोग्य प्रस्ताव
Source of income	उत्पन्नाचे साधन ; उत्पन्नाची बाब
Source of profit	फायद्याची बाब
Spare copy	शिलकी प्रत
Spare parts	मुटे भाग

Spare time	शिलकी/मोकळा वेळ
Speak on phone	फोनवर/दूरध्वनीवर बोलावे
Special accommodation	खास निवासव्यवस्था
Special allowance	विशेष भत्ता
Special disability leave	विशेष असमर्थता रजा
Specialized post	विशेषज्ञ पद
Specialized training	विशेषीकृत प्रशिक्षण
Specially empowered	विशेष रीत्या शक्तिप्रदान केलेला
Special mode of recovery	वसुलीची विशेष पद्धती
Specifically appropriated	विशिष्ट - रीत्या विनियोजित
Specific denial	स्पष्ट नकार
Specific goods	विनिर्दिष्ट माल
Specific recommendations	विशिष्ट शिफारशी
Specified in the certificate	प्रमाणपत्रात उल्लेखिलेले
Specified qualifications	उल्लेखित अर्हता
Specimen signature	नमुन्याची सही
Speed up disposal	कामाचा उरक वाढवणे
Sphere of duty	कतव्य क्षेत्र
Sphere of influence	प्रभाव क्षेत्र
Spirit of the rule	नियमाचा आंशय/अर्थ
Stamped agreement	मुद्रांकित करारपत्र/संमतिपत्र
Standard form	प्रमाण प्रपत्र/नमुना
Standardised rate	प्रमाणीकृत दर
Standard of living	राहणीमान ; जीवनमान
Standard register	प्रमाण नोंदवही ; मानक नोंदवही
Standard rent	प्रमाण भाडे
Standard specification	प्रमाण विनिर्देश ; मानक विनिर्देश
Standing crop	उभे पीक
Standing orders file	स्थायी आदेशांची फाईल
Staple trade	मुख्य व्यापार
Starred Assembly question	विधानसभेचा तारांकित प्रश्न
State aid	राज्य साहा
State Civil Service	राज्य मुलकी सेवा
State development plan	राज्य विकास योजना

State emblem	राज्यचिन्ह
State level scheme	राज्य पातळीवरची योजना
Statement of account	लेखा विवरणपत्र
Statement of allegations	अभिकथनपत्र
Statement of irregularities	अनियमित गोष्टींचे विवरणपत्र
Statement of objections	आक्षेप विवरणपत्र
Statement of objects and reasons	उद्देश व कारणे यांचे विवरणपत्र
State of uncertainty	अनिश्चिततेची अवस्था
State prison	राज्य कारागृह
Statewise break-up	राज्यवार विभाजन
Stationery and printing	लेखनसामग्री आणि मुद्रण
Statistical abstract	सांख्यिकी गोपवारा
Statistical analysis	सांख्यिकी विश्लेषण
Statistical data	सांख्यिकी आधारसामग्री
Statistical return	सांख्यिकी विवरण
Statistics of births and deaths	जन्म आणि मृत्यू यांची आकडेवारी
Status quo	चालूस्थिती
Status quo ante	पूर्वस्थिती
Statutory authority	सांविधिक प्राधिकरण/प्राधिकारी/प्राधिकार
Statutory basis	सांविधिक आधार
Stay of proceedings	कार्यवाही थापवून धरणे
Stay order	थापवणूक आदेश
Sterling draft	स्टर्लिंग हुंडी
Sterling overseas pay	स्टर्लिंग समुद्रपार वेतन
Stet	यथापूर्व
Stock in transit	मार्गस्थ माल
Stock on hand	हाती असलेला माल
Stop-gap arrangement	अंतरिम व्यवस्था
Stoppage of increment	वेतनवाढ थांबवणे
Store clerk to supply	भांडार लिपिकाने द्यावे
Stores receipt register	भांडार जमा नोंदवही
Strict conformity with the standard	मानकाशी काटेकोर अनुरूपता
Strictly relevant	संबंधी सुसंबद्ध
Strictly speaking	काटेकोरपणे बोलायचे तर

Strike a total	एकूण बेरीज करणे
Strike off the name	नाव काढून टाकणे
Strive one's best	आटोकाट प्रयत्न करणे; प्रयत्नांची पराकाष्ठा करणे
Strong opposition	प्रबळ विरोध
Strong room	सुरक्षित कक्ष
Structural alterations	संरचनात्मक फेरफार
Struggle for existence	जीवन कलह
Stunted growth	खुरटलेली वाढ
Sub-clause	उप-खंड
Sub-divided capital	अंतर्विभाजित भांडवल
Sub-head of account	लेख्याचे उपशीर्ष
Subjected to	भाग पाडले
Subject in dispute	विवाद्य/वादग्रस्त विषय
Subject thereto —	— त्या अधीन
Subject to —	— च्या अधीन
Subject to approval	मान्यतेच्या अधीन; मान्य झाल्यास
Subject to confirmation.	कायम करण्यावर अवलंबून
Subject to jurisdiction	क्षेत्राधिकाराच्या/अधिकारक्षेत्राच्या अधीन
Subject to the claims of —	— च्या दाव्यांच्या अधीन
Subject to the condition that —	या शर्तीवर की — ; — या शर्तीच्या अधीन
Subject to the provisions	उपबंधांच्या/तरतुदींच्या अधीन राहून
Sub-lease	पोट-भाडेपट्टा
Sub-letting	पोट-भाड्याने देणे
Submission and disposal	सादर करणे व निकालात काढणे
Submission of papers	कागदपत्र सादर करणे
Submission regarding —	— च्या संबंधी सादर निवेदन
Submitted for favour of sympathetic consideration	सहानुभूतिपूर्वक विचारासाठी सादर
Submitted for perusal	अवलोकनासाठी सादर
Submitted with reference to Deputy Secretary's orders on prepage dated.....	मागील पृष्ठावरील उपसचिवांच्या दि.....च्या आदेशाच्या संदर्भात सादर
Submit the file	फाईल सादर करणे

Subordinate office	दुय्यम कार्यालय
Subordinate service	दुय्यम सेवा
Sub-rule	उप-नियम
Subscribed by —	— ने स्वाक्षरी केली; स्वाक्षरी करणार
Sub-section	पोटकलम
Subsequent action	नंतरची कारवाई/कार्यवाही
Subsequent compilation No.	नंतरचा संकलन क्रमांक
Subsistence allowance	निर्वाह भत्ता
Subsistence grant	निर्वाह अनुदान
Subsistence of agreement	कराराचे अस्तित्व
Substantially identical	सारभूतपणे एकरूप
Substantial question of law	विधिविषयक सारभूत प्रश्न
Substantive appointment	कायम नेमणूक/नियुक्ती
Substantive appointment to a permanent post	स्थायी पदावर कायमची नियुक्ती
Substantive confirmation	मूळ पदावर स्थायीकरण
Substantive pay	मूळ वेतन
Substantive post	कायम जागा ; मूळ पद
Substitute may be appointed as an interim arrangement	अंतरिम व्यवस्था म्हणून बदली नेमण्यात यावा
Substitute the following	— च्या जागी खालील घालावे
Sub-tenant	पोट-भाडेकरू ; पोटकूळ
Sub-title	उपशीर्षक
Subversive activities	घातपाती कृत्ये
Succeeding paragraph	अनुवर्ती परिच्छेद
Succession certificate	उत्तराधिकार प्रमाणपत्र
Such action as may be deemed necessary	आवश्यक मानली जाईल अशी कारवाई
Sufficient cause	पुरेसे कारण
Suggestion in brief	संक्षिप्त सूचना
Suitable action	योग्य कारवाई
Suitable reply is put up	यथोचित उत्तर प्रस्तुत केले आहे
Suit was barred by limitation	खटला मुदतीबाहेर गेला/मुदतबाह्य झाला
Sum insured	विमा उतरवलेली रक्कम

Summary investigation	त्वरित/संक्षिप्त चौकशी
Summary procedure	संक्षिप्त कार्यपद्धती
Summary trial	संक्षिप्त न्यायचौकशी
Summing up	समारोप
Summoning witness	साक्षीदार बोलावणे
Summon the Legislature of the State	राज्य विधानमंडळाची सभा बोलावणे
Sum payable	देय रक्कम
Sumptuary allowance	आतिथ्य भत्ता
Sundry expenses	किरकोळ खर्च
Sunk capital	उपयोजित भांडवल
Superannuation pension	नियत वयमान निवृत्तिवेतन
Superior service	उच्च सेवा
Supernumerary post	अधिसंख्य पद
Supersession of claim	हक्काचे अधिग्रहण
Supervision charges	पर्यवेक्षण खर्च
Supervisory staff	पर्यवेक्षी कर्मचारीवर्ग
Supplementary appropriation	पूरक विनियोजन
Supplementary budget	पूरक अर्थसंकल्प
Supplementary demand	पूरक मागणी
Supplementary grant	पूरक अनुदान
Supplementary indent	पूरक मागणीपत्र
Supplementary question	पूरक प्रश्न
Supplies from overseas	समुद्रपार देशांकडून पुरवठा
Supporting vouchers	आधार प्रमाणके
Supposed rights	मानीव अधिकार
Suppressive treatment	निरोधक उपचार
Surcharge on fare	प्रवास गाड्यावरील अविभार
Surety bond	जामीन खत
Surplus area	शिलकी/अतिरिक्त क्षेत्र
Surplus assets	अतिरिक्त मत्ता
Surplus budget	शिलकी अर्थसंकल्प
Surplus sum	अतिरिक्त रक्कम
Surrender of grants	अनुदाने परत करणे

Surrender share	हिस्सा सोडून देणे
Survey mark	भूमापन चिन्ह
Surviving children	हयात/जीवित मुले
Suspended from service	सेवेतून निलंबित
Suspended lien	निलंबित घारणाधिकार
Suspense account	निलंबित लेखा
Suspense head of account	निलंबित लेखाशीर्ष
Suspension or cancellation of licence	अनुज्ञप्ती निलंबित अथवा रद्द करणे
Swearing-in ceremony	शपथग्रहण विधी
Sympathetic consideration	सहानुभूतीपूर्वक विचार
Synopsis of the case	प्रकरणाची रूपरेषा/त्र.टक माहिती
Systematic work	पद्धतशीर/व्यवस्थित/क्रमबद्ध काम
System of keeping records	अभिलेख ठेवण्याची पद्धती

Table of contents	विषयसूची ; अनुक्रमणिका
Tabulated statement	कोष्टकवार विवरणपत्र
Tabulate periodical returns	नियतकालिक विवरणे कोष्टकवार तयार करणे
Tact and discretion	चातुर्य व तारतम्य
Take action	कारवाई करणे (against a person)
	कार्यवाही करणे (on a file)
Take a round and report	फेरी टाकून कळवा
Take care of —	— ची काळजी घेणे
Take cognizance	दखल घेणे
Take effect	अंमलात येणे
Take exception	आक्षेप घेणे ; हरकत घेणे
Take for granted	गृहीत धरणे
Take measures in their power	शक्तिपरत्वे उपाययोजना करणे
Take notice of	लक्षात घेणे
Take over charge of duties	कार्यभार स्वीकारणे
Take over on experimental basis	प्रयोग म्हणून स्वीकार करणे
Take part	भाग घेणे
Take possession of —	— चा कब्जा घेणे
Take prompt steps	सत्वर उपाययोजना करणे
Take steps	उपाय योजणे ; उपाययोजना करणे
Take the chair	अध्यक्षपद स्वीकारणे
Take the salute	सलामी घेणे
Take up	हाती घेणे ; ग्रहण करणे ; आरम्भ करणे
Take up the question with —	— शी प्रश्नावर विचारविनिमय करणे
Tangible result	मूर्त परिणाम
Tantamount to contradiction	प्रतिषेध केल्यासारख
Target fixed	ठरीव लक्ष्य
Target of production	उत्पादन लक्ष्य
Targets achieved	संपादित लक्ष्ये
Taxable income	करयोग्य उत्पन्न/आय/प्राप्ती
Tax free	करमुक्त
Technical defects	तांत्रिक दोष

Technical error	तांत्रिक चुक
Technical qualifications	तांत्रिक अर्हता
Technical sanction	तांत्रिक मंजूरी
Technical term	पारिभाषिक संज्ञा
Telegraphic message	तार संदेश
Temporal affairs	ऐहिक व्यवहार
Temporary appointment	अस्थायी/तात्पुरती नियुक्ती/निमणूक
Temporary headquarters	तात्पुरते मुख्यालय
Temporary relief	तात्पुरते साहाय्य
Tendentious report	हेत्वारोपात्मक प्रतिवेदन
Tendered vote	प्रदत्त मत
Tender rates	निविदांचे दर
Tender resignation	राजीनामा देणे
Tentative draft	तात्पुरता मसुदा
Tentative programme	तात्पुरता कार्यक्रम
Tenure of office	पदावधी
Tenure post	अवधि-पद
Terminable lease	समापनीय पट्टा ; मुदती पट्टा
Terminal tax	सीमा कर
Termination of employment	नोकरीची समाप्ती
Termination of post	पदसमाप्ती
Term of office	पदावधी
Terms and conditions	अटी आणि शर्ती
Terms of agreement	कराराच्या अटी
Terms of reference	विचारार्थ विषय
Territorial integrity	प्रादेशिक एकात्मता
Territorial waters	प्रादेशिक जलाशय
Testamentary disposition	मृत्युपत्रानुसार विल्हेवाट
Testamentary succession	मृत्युपत्रानुसार उत्तराधिकार
Test check	चाचणीदाखल तपासणी
Test house	चाचणीगृह
Test of competence	क्षमता चाचणी
Text of the correspondence	पत्रव्यवहारातील मूळ मजकूर
That is (i.e.)	अर्थात; म्हणजे

The letter in question is enclosed

Then and there

Theoretical problem

Theory and practice of —

The papers were marked to —,

why were they not sent to him ?

There is no reason to suspect

There is plenty of evidence to show

These papers may be marked to —

The undersigned presents compli-
ments

Think fit

Third party

This agreement made at... on...
between the Governor of Maha-
rashtra of one part and .. of the
other part

This case relates to —

This does not include passage both
ways

This is an irregularity

This is to certify that,—

This is to inform that —

This is to report that —

This is with reference to —

This may be passed on to for
necessary action

This may be returned when done
with

This may kindly be condoned

This may please be clarified

This may please be treated as top
priority case

संबंधित पत्र जोडले आहे

तेथल्या तेथे

सैध्दांतिक समस्या

— चा सिद्धांत आणि व्यवहार

हे कागदपत्र यांच्या नावाने अंकित
केले होते, ते त्यांच्याकडे का पाठविले
नाहीत ?

संशय घेण्यास कोणतेही कारण नाही

दाखवणारा भरपूर पुरावा आहे

हे कागदपत्र यांच्या नावाने अंकित
करण्यात यावेत

खाली सही करणार विज्ञप्तिपूर्वक (कळवतो
की —)

योग्य वाटणे

त्रयस्थ पक्ष

एकापक्षी महाराष्ट्राचे राज्यपाल आणि
दुसऱ्यापक्षी यांमध्ये येथे
दि. रोजी हे करारपत्र करण्यात
आले

ही बाब/हे प्रकरण — शी संबद्ध आहे

यात जाण्यायेण्याच्या प्रवासखर्च समाविष्ट
नाही

ही एक अनियमित बाब आहे

असे प्रमाणित करण्यात येत आहे की —

कळवण्यात येत आहे की —

निवेदन आहे की —

— च्या संदर्भात हे लिहिण्यात येत आहे

हे आवश्यक कार्यवाहीसाठी कडे
पाठविण्यात यावे

काम झाल्यानंतर हे परत पाठवावे

हे कृपया क्षमापित करावे

याचे स्पष्टीकरण करावे

या प्रकरणाचा सर्वप्राथम्य देण्यात यावे

This office cannot trace out papers	या कार्यालयात कागदपत्र सापडत नाहीत
This office may kindly be enlightened	या कार्यालयाच्या माहितीसाठी हा मुद्दा
on the point	अधिक स्पष्ट करावा
Thoroughly satisfied	पूर्ण समाधान झाले
Through cases	मार्फत पाठवावयाची प्रकरणे
Through excitement	मनःक्षोभ झाल्यामुळे
Through inadvertence	अनवधानामुळे
Through journey	थेट प्रवास
Through oversight	नजरचुकीमुळे
Through proper channel	योग्य मार्गाने
Through the agency	— च्या द्वारा/मार्फत
Thumb impression	अंगठ्याची निशाणी/ठसा
Time barred	मुदतीबाहेर गेलेला
Time limit	काल मर्यादा
Timely action	वेळेवर केलेली कार्यवाही
Timely completion	वेळीच समाप्ती/परिपूर्ती
Time scale	समयश्रेणी
Time scale of pay	समय वेतनश्रेणी
Time schedule	वेळापत्रक
Time schedule for submission of indent	मागणीपत्र पाठवण्याचे वेळापत्रक
Time table	समय सारणी ; वेळापत्रक
Title by purchase	खरेदीद्वारा हक्क
Title of goods	मालावरील हक्क
Title of honour	मानोपाधी
Title page	मुखपृष्ठ
Title to leave	रजेचा हक्क
Together with	— च्या बरोबर/सह
Token supplementary demand	लाक्षणिक पूरक मागणी
Top most priority	सर्वोच्च प्राथम्य
Top priority	सर्वप्राथम्य
Top secret	अत्यंत गुप्त
Total brought forward	पुढे आणलेली बेरीज
Total carried over	पुढे नेलेली बेरीज
Total emoluments	एकूण मिळकत

Total employees	एकूण कर्मचारी संख्या
Total incidence	एकूण भार
To the best of ability	सामर्थ्याची/कार्यक्षमतेची पराकाष्ठा करून
To the best of judgment	पराकाष्ठा निर्णयशक्तीनुसार
To the best of knowledge and belief	संपूर्ण माहितीप्रमाणे व विश्वासाप्रमाणे
To the effect	अशा अर्थाने
To the exclusion of —	— ला वगळून; — अपवर्जित करून
To the extent of —	— च्या मर्यादेपर्यंत
To the point	मुद्देसूद ; मुद्यास वरून
Tourist ticket	पर्यटन तिकीट
Tour programme	दौऱ्याचा कार्यक्रम
Town area	नगर क्षेत्र
Trace out the previous papers and put up	पूर्वीचे कागदपत्र शोधून प्रस्तुत करा
Trade mark	व्यापार चिन्ह
Trade name	व्यापार नाम
Trade union	श्रमिक संघ
Trading account	व्यापार लेखा
Traditional practice	परंपरागत प्रथा
Training period	प्रशिक्षण कालावधी
Transact business	कामकाज चालवणे
Transfer a lien from one post to another	धारणाधिकार पदांतरित करणे
Transfer allowance	बदली स्थानांतरण भत्ता
Transfer at request	विनंतीप्रमाणे बदली
Transfer by pledging	तारणाद्वारे हस्तांतरण
Transfer credit	जमेकडे खातेबदल
Transfer debit	खर्चाकडे खातेबदल
Transfer of assignment	काम एकाकडून दुसऱ्याकडे सोपवणे
Transfer of property	मालमतेचे हस्तांतरण
Transfer order	स्थानांतरण आदेश ; बदलीचा आदेश
Transfer travelling allowance advance	स्थानांतरण प्रवास भत्त्याची आगाऊ रक्कम
Trans-frontier trade	सीमापार व्यापार
Transitional period	संक्रमणकाल

Transitory provisions	संक्रमणकालीन उपबंध/तरतुदी
Transmission of messages	संदेश प्रेषण
Transportation for life	जन्मठेप
Transport charges	परिवहन आकार/खर्च
Travelling allowance	प्रवास भत्ता
Travelling concession	प्रवास सवलत
Travel on duty	कर्तव्यार्थ प्रवास करणे
Treasure trove	निखात निधी
Treasure trove finds	निखात निवि लाभ
Treasury and bank balances	कोषागार व बँक शिल्लक
Treasury receipt	खजिना/कोषागार पावती/जना
Treasury strong room	कोषागार सुरक्षित कक्ष
Treaties, agreements and conventions with foreign countries	परराष्ट्रांवरोवर केलेले तह, करार आणि अभिसंधी
Treatment of a subject	विषयाची मांडणी
Treatment of disease	रोगाचा रोगावरील उपचार
Treaty obligations	तहाची बंधने
Tribal area	जनजाति क्षेत्र
Triennial report	त्रैवाषिक अहवाल
Tripartite agreement	त्रिपक्ष करार
Triplicate of a bill	बिलाची तिसरी प्रत
True copy	खरी प्रत/नक्कल
True statement	सत्य कथन
Truely yours	आपला
Trust property	विश्वस्त मालमत्ता
Trustworthy hand	विश्वाभू मदतनीस
Turnover of purchases	खरेदीची एकुणात
Turnover of sales	विक्रीची एकुणात
Typical instance	नमुनेदार उदाहरण
Typographical error	टंकलेखातील दोष/चूक ; मुद्रणदोष

Ultra vires

Unalterable decision
 Unauthorised action
 Unauthorised arrears
 Unavoidable accident
 Unbiased opinion
 Uncalled for remarks
 Unceasing efforts
 Unclassified posts
 Unconditional undertaking
 Undated cheque
 Under certificate of posting
 Under compliance
 Under consideration
 Underdeveloped countries
 Under duress
 Undergo a sentence of imprisonment
 Underground railway
 Under hand and seal of —
 Under head —
 Under instructions from —
 Under intimation to this office
 Under issue
 Undermine the security
 Under my authority
 Under orders of transfer
 Under para—*ibid*
 Under protest
 Under refereace
 Under rule
 Undersigned is directed that —

शक्तिबाह्य

अपरिवर्तनीय/न बदलणारा निर्णय
 अनधिकृत कार्यवाही
 अनधिकृत बाकी/थकिते
 अपरिहार्य अपघात
 निःपक्ष/पूर्वग्रह रहित मत
 अनाहूत शोरे
 अविरत प्रयत्न
 अवर्गीकृत पदे
 बिनशर्त अंगीकार
 बिनातारीख/दिनांकरहित घनादेश
 टपाल दाखला घेऊन
 अनुपालनाधीन
 विचाराधीन
 अल्पविकसित देश
 धाकदपटशाखाली
 कारावासाची शिक्षा भोगणे
 भुयारी रेल्वे
 — ची सही आणि मुद्रा यांसह
 — शीर्षाखाली
 — च्या अनुदेशानुसार
 या कार्यालयास कळवून
 पाठवले जात आहे
 सुरक्षितता झोक्यात आणणे
 माझ्या अधिकारात
 बदलीचे आदेश मिळालेला
 पूर्वोक्त परिच्छेदानुसार
 निषेध व्यक्त करून
 संदर्भाधीन
 नियमानुसार
 खाली सही करणाऱ्याला आदेश देण्यात
 आला आहे की —

Under suspension	निलंबनाधीन
Under the authority of any law	कोणत्याही विधीच्या प्राधिकारानुसार
Under the control of —	— च्या नियंत्रणाखाली
Under the hand	सहीने ; सहीनिशी
Under the rule-making power	नियम बनवण्याच्या शक्तीन्वये
Under the rules thereunder	त्याखालील नियमांस अनुसरून
Under the stress of circumstances	परिस्थितीच्या दडपणाखाली
Undetermined value	अनिर्धारित मूल्य
Undue benefit	गैरवाजवी फायदा ; अनुचित लाभ
Undue delay	गैरवाजवी विलंब/उशीर
Undue hardship	अकारण हाल
Undue influence	गैरवाजवी/अनुचित वजन/प्रभाव
Undue interference	अनुचित/गैरवाजवी हस्तक्षेप
Uneconomic cultivation	अनिर्वाहक लागवड
Unencumbered estate	भाररहित संपत्ती
Unexpected delay	अनपेक्षित विलंब
Unexpired portion	उरलेला भाग
Unfit for human consumption	भानवी वापरासाठी अयोग्य
Unforeseen charges	अकल्पित भार
Unforeseen circumstances	अकल्पित परिस्थिती
Unhampered action	अप्रतिबंध कार्यवाही
Unhealthy climate	रोगट हवामान
Unified scale	एकीकृत मान/श्रेणी
Uniform increase	एकरूप वाढ/वृद्धी
Uniformity in procedure	कार्यपद्धतीतील एकरूपता
Unilateral action	एकपक्षीय/एकतर्फी कार्यवाही
Unit of appropriation	विनियोजन घटक
Universal demand	सार्वत्रिक मागणी
Unlawful purpose	विधिविरुद्ध/विकायदेशीर प्रयोजन
Unless otherwise provided	अन्यथा उपबंधित केले नसेल तर
Unless the context otherwise requires	संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर
Unlimited power	अमर्यादित शक्ती/सत्ता
Unofficial card-reminder	अनौपचारिक स्मरणपत्रिका
Unofficial letter	अनौपचारिक पत्र

Unofficial notes and aide memoirs	अनौपचारिक टिप्पण्या आणि स्मारकपत्रे
Unproductive labour	अनुत्पादक श्रम
Unprotected land	असंरक्षित जमीन/भूमी
Unproved charge	असिद्ध आरोप
Unquestionable right	निर्विवाद अधिकार
Unrealisable sum	वसूल न होणारी रक्कम
Unreasonable delay	गैरवाजवी विलंब
Unrestricted interpretation	अनिबंधित निर्वचन
Unskilled labour	अकुशल कामगार
Unstable administration	अस्थिर प्रशासन
Until further orders	पुढील आदेश मिळेपर्यंत
Until otherwise provided for	अन्यथा उपबंधित करीपर्यंत
Unusual occurrence	विशेष/आगळी घटना
Unwritten agreement	अलिखित करार
Upgrading of posts	पदांची श्रेणीवाद
Upkeep of building	इमारतीची निगा
Upper age limit	वरची वयोमर्यादा
Up-to-date	अद्यावत ; आधुनिक
Upward limit	वरची मर्यादा
Urban areas	नागरी क्षेत्र
Urban industries	नागरी उद्योग
Urgently required	तातडीने हवे असलेले
Usage having the force of law	विधिप्रभावी परिपाठ
Usual action	नेहमीची/सामान्य कार्यवाही

Vacant post	रिक्त/रिकामे पद
Vacate office	पद सोडणे
Vacation department	लांब सुटी असणारा विभाग
Valedictory address	निरोपाचे भाषण
Validation of papers	कागदपत्रे विधिग्राह्य करणे
Validity of declaration	प्रतिज्ञापत्राची विधिग्राह्यता
Valuation certificate	मूल्यनिर्धारण प्रमाणपत्र
Valuation of answer books	उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन
Valuation statement	मूल्यनिर्धारण विवरणपत्र
Ventilate one's grievances	गान्हाणी मांडणे
Venue of meeting	सभेचे स्थान/स्थळ
Verbal alteration	शाब्दिक फेरफार
Verbal statement	तोंडी निवेदन/कथन
Verbatim report	शब्दशः प्रतिवृत्त
Verification of accounts	लेख्यांची पडताळणी
Verification of antecedents	पूर्वचरित्राची पडताळणी
Verification of service	सेवेची पडताळणी
Verification of signatures	सह्यांची पडताळणी
Verification of title	हक्क पडताळणी
Verified and found correct	पडताळले व बरोबर आढळले
Verified copy	पडताळलेली प्रत
Very Important Personages	अति महत्त्वाच्या व्यक्ती
Very urgent	अत्यंत तातडीचे
Vested interest	निहित हितसंबंध
Veto power	नकाराधिकार
Vexatious proceedings	तापदायक कार्यवाही
Vice versa	त्याचप्रमाणे उलट
Vide letter number	पत्र क्रमांक पहा
Vide note on the order-sheet	आदेश पत्रावरील टीप पहा
Violation of law	विधीचा/कायद्याचा भंग
Vis-a-vis	समोर ठेवून; लक्षात घेऊन; च्या विरोधी; च्या समक्ष;

Visit book	भेट नोंद पुस्तक
Visual test	दृष्टिविषयक चाचणी
Vital centre	मर्म स्थान
Vital statistics	जीवनविषयक आकडेवारी
Vitiate the enquiry	चौकशीस बाध येणे
Vitiate the proceedings	कार्यवाहीस बाध येणे
Viva-voce	मौखिक परीक्षा
Viva voce and personality test	मौखिक परीक्षा आणि व्यक्तिमत्त्व परीक्षा
Vocational training	व्यावसायिक प्रशिक्षण
Void contract	निरर्थक संविदा/करार/कत्राट
Voluntary service	स्वेच्छासेवा
Voluntary statement	स्वेच्छा कथन/निवेदन
Voted/non-voted expenditure	दत्तमत/अदत्तमत खर्च
Vote on account	लेखानुदान

Wages and salaries	मजुरी आणि वेतन
Waiting charge	प्रतीक्षा आकार
Waiting list	प्रतीक्षा सूची
Waive rights	अधिकार सोडून देणे
Waive the recovery	वसुली सोडून देणे
Want of confidence	विश्वासाचा अभाव
Warning circular	ताकीद/इशारा परिपत्रक
Warrant of precedence	अप्रक्रमाचे अधिपत्र
Washing allowance	घुलाई भत्ता
Watch and ward	राखण व पहारा
Water rates	पाणीपट्टी
Ways and means	अर्थोपाय
Ways and means forecast	अर्थोपायांचे पूर्वनिर्माण
We agree with 'A' above	आम्ही वरील 'अ' शी सहमत आहोत
Wear and tear	झीजतूट
Weekending report	सप्ताहान्त प्रतिवेदन
Weekend ticket	सप्ताहान्त तिकीट
Weekly progress	साप्ताहिक प्रगती
Weighted average	भारित सरासरी
Weights and measures	वजन आणि मापे
Whatever may be the circumstances	कशीही परिस्थिती असो
When not qualified or when dis-qualified	अर्हता नसताना अथवा अनर्ह ठरवल्यावर
When the qualifying service is less than the prescribed minimum	अर्हकारी सेवा ही विहित किमान मर्यादेहून कमी असेल तेव्हा
Whereabouts of individuals	व्यक्तींचा ठावटिकाणा
Whereas it is expedient to —	ज्याअर्थी — करणे कालप्राप्त झाले आहे
Whether the live entries are watched and reminders issued	चालू नोंदीवर लक्ष ठेवले जाते किंवा नाही आणि स्मरणपत्रे पाठविली जातात किंवा नाही
Whichever is earlier	अगोदर असेल/घडेल ते
Whole number	पूर्णांक
Wholesale price	घाऊक किंमत
Wholesome food	हितावह अन्न

Wholetime work	सावंकालिक काम
Wholly or partly	पूर्णतः अथवा अंशतः
Wide discontent	मोठ्या प्रमाणावरील असंतोष
Wilful absence	हेतुपुरःसर गैरहजेरी
Wilful mis-statement	हेतुपुरःसर असत्कथन
Wilful negligence	हेतुपुरःसर दुर्लक्ष/हयगय
Will be attendered to —	— कडे लक्ष दिले जाईल
Will be dealt with severely	कडक कार्यवाही केली जाईल
Will be held to be conclusive	निर्णायक समजण्यात येईल
Will be severely viewed	सबत दखल घेण्यात येईल
Will remain unaffected	अबाधित राहील
Will render the defaulter liable for punishment	— मुळे कसूर करणारा शिक्षेस पात्र होईल
Will you please state ?	— सांगाल काय ?
Wind up	आवरणे
Wind up the office	कार्यालय आवरणे
With a view to—	—च्या हेतूने
With details	तपशिलासह/सहित
Withdrawal form	पैसे काढण्याचा नमुना/प्रपत्र
Withdrawal of magisterial powers	दंडाधिकार काढून घेणे
Withdrawal of motion	प्रस्ताव परत घेणे
With due regard to —	— कडे योग्य लक्ष देऊन; — ची योग्य ती काळजी घेऊन
With due regard to the nature and extent of such duties	अशा कर्तव्यांचे स्वरूप व व्याप्ती यथायोग्य-पणे लक्षात घेऊन
With effect from —	— पासून
With great risk to life	जिवांस मोठा धोका पत्करून
With great vigour	मोठ्या उत्साहाने/जोमाने
Withholding of increments	वेतनवाढ रोखणे
Within a radius of —	— च्या परिघामध्ये
Within the ambit of the Act	अधिनियमाच्या कक्षेत
Within the jurisdiction of —	— च्या क्षेत्राधिकारात ; — च्या अधिकार-क्षेत्रात

Within the local limits	स्थानिक सीमांच्या आत
Within the purview of the Commission	आयोगाच्या अधिकारक्षेत्र
With or without	सहित अथवा विरहित
Without any further reference	पुढील कोणत्याही निर्देशाशिवाय
Without any hesitation	निःसंदिग्धपणे ; बिनदिक्कत
Without being informed	माहिती/सूचना न देता
Without delay	अविलंब ; विलंब न करता
Without fail	न चुकता
Without hindrance	कोणत्याही आडकाठीशिवाय
Without jurisdiction	क्षेत्राधिकार विरहित ; अधिकारक्षेत्राबाहेर
Without payment of rent	भाडे न भरता
Without prejudice	हानी न पोचवता
Without prejudice to the generality of the foregoing provisions	पूर्वगामी उपबंधांच्या सर्वसाधारणतेला हानी न पोचवता
Without previous approval	पूर्व मान्यतेशिवाय
Without proper authority	योग्य प्राधिकाराशिवाय
Without service element	सेवाकालनिरपेक्ष
With permission to affix and suffix	मागे आणि पुढे जोडण्याच्या परवानगीसहित
With reference to	— च्या संदर्भात
With reference to your letter	आपल्या पत्राचे उत्तर म्हणून ; आपल्या पत्राच्या संदर्भात
With reference to your memo cited above, I beg to state	वर उल्लेखिलेल्या आपल्या ज्ञापाचे उत्तर म्हणून निवेदन आहे की
With regard to —	— च्या संबंधी/संबंधात
With respect to —	— बाबत ; — च्या बाबत
With retrospective effect	पूर्वलक्षी प्रभावासह
With the compliments of —	— द्वारा सादर
With the concurrence of —	— च्या सहमतीने
With the result that	परिणामी ; — चा परिणाम म्हणून
Workable area	काम करण्यायोग्य क्षेत्र
Work charged establishment	कार्यव्ययी आस्थापना
Work day	कामाचा दिवस
Working capital	कार्यकारी/खेळते भांडवल

Working hours	कामाच्या वेळा
Working partner	क्रियाशील भागीदार
Work in progress	काम चालू
Work order	कार्यादेश
Work order on payment basis	वेतनावर आधारलेला कार्यादेश
Work out cost	परिच्यय काढणे
Work schedule	कार्य अनुसूची
Work sheet	कार्य विवरण
Works taken under loan programme	कर्ज-कार्यक्रमानुसार हाती घेतलेली कामे
Wound and injury pension	जखम आणि इजा निवृत्तिवेतन
Write off	निलेखन करणे
Write off an account	खाते निलेखित करणे
Write off an amount to be recovered	वसूल करावयाची रक्कम निलेखित करणे
Write up	प्रतिवेदन लेख
Written order	लेखी आदेश

Y

Year book	संवत्सरी वार्षिक
Year under report	अहवाल वर्ष
You are called upon to show cause	कारण दाखवण्यास तुम्हाला फर्माविण्यात येत आहे
You are suspended from duty	तुम्हाला कामावरून निलंबित करण्यात येत आहे
Your presumption is correct	आपली धारणा बरोबर आहे
Your reply is awaited	आपल्या उत्तराची वाट पाहण्यात येत आहे
Your request cannot be acceded to	आपल्या विनंतीला रुकार देता येत नाही
Your request cannot be considered	आपल्या विनंतीचा विचार करता येत नाही
Yours faithfully	आपला
Yours sincerely	आपला स्नेहांकित
Yours truly	आपला
You will appreciate my difficulties	आपण माझी अडचण समजून घ्याल

Z

Zeal and energy	उत्साह आणि जोम
Zero hour	शून्य काल ; मध्यरात्र

मराठी - इंग्रजी

अकरण दोष	Error of omission
अकल्पित परिस्थिती	Unforeseen circumstances
अकल्पित भार	Unforeseen charges
अकारण हाल	Undue hardship
अकुशल कामगार	Unskilled labour
अखंड परंपरा	Perpetual succession
अखिल भारतीय सेवा	All India Services
अखेरची अदमासे शिल्लक	Approximate closing balance
अखेरची शिल्लक	Closing balance
अंगठ्याचा ठसा } अंगठ्याची निशाणी }	Thumb impression
अगदी तात्पुरते पद	Purely temporary post
अगोदर असेल/घडेल ते	Whichever is earlier
अग्नि भय प्रमाणपत्र	Fire risk certificate
अग्रक्रम ठरवणे	Determination of priority
अग्रक्रमाचे अधिपत्र	Warrant of precedence
अग्राह्य दावा/मागणी	Inadmissible claim
अग्रेषण पत्र	Forwarding letter
अग्रेषण पृष्ठांकन	Forwarding endorsement
'अ' चिन्हित भाग	Portion marked 'A'
जजून अविग्रहणाखाली आहे	Continued under requisition
अटी आणि शर्ती	Terms and conditions
अटीनुसार	According to stipulations
अडचणीचा/अडचणीत टाकणारा प्रसंग	Embarrassing situation
अंतरिम आदेश	Interim order
अंतरिम उत्तर प्रस्तुत केले आहे	Interim reply is put up
अंतरिम कर्ज	Interim loan
अंतरिम कालीन	Ad interim
अंतरिम प्रदान/भरणा	Interim payment
अंतरिम माहितीसाठी	For interim information

अंतरिम लेखापरीक्षा
 अंतरिम व्यवस्था
 अंतरिम व्यवस्था करणे
 अंतरिम व्यवस्था म्हणून बदली नेमण्यात यावा
 — अंतर्गत करून
 अंतर्गत व बाह्य
 अंतर्गत व्यवस्था
 अंतर्विभाजित भांडवल
 अतांत्रिक जागा }
 अतांत्रिक पद }
 अतिकडक कारवाई
 अतिकालिक भत्ता
 अति तात्काळ
 अतिप्रदान
 अंतिम आदेश
 अंतिम उपाय म्हणून
 अंतिमरीत्या अधिसूचित
 अंतिम बिल्लेव्हाटीसाठी प्रलंबित प्रकरणे
 अंतिम वेतन प्रमाणपत्र
 अंतिम स्वीकृती
 अति महत्त्वाच्या व्यक्ती
 अतिरिक्त कर्मचारीवर्ग सेवामुक्त करणे
 अतिरिक्त काम/कार्य
 अतिरिक्त नफा
 अतिरिक्त मत्ता
 अतिरिक्त माहितीचे विवरणपत्र
 अतिरिक्त रक्कम
 अतिरिक्त क्षेत्र
 अतिशय उपद्रव असलेला
 अतिशय दाटीवा
 अत्यंत अनियमित
 अत्यंत आक्षेपाहं
 अत्यंत गुप्त

Interim audit
 Interim/Stop-gap arrangement
 Make interim arrangements
 Substitute may be appointed as an interim arrangement
 Inclusive of —
 Internal and external
 Internal arrangement
 Sub-divided capital
 Non-technical post
 Drastic action
 Overtime allowance
 Most immediate
 Over payment
 Final order
 As the last resort
 Finally notified
 Cases pending final disposal
 Last pay certificate
 Final acceptance
 Very Important Personages (V.I.P.)
 Release of surplus personnel
 Extra work; additional function
 Excess profit; additional profit
 Surplus assets
 Additional information statement
 Surplus sum
 Surplus area
 Badly infested
 Heavily congested
 Highly irregular
 Highly objectionable
 Top secret

अत्यंत गैर अशी वर्तणूक	Gross misconduct
अत्यंत तातडीची प्रकरणे	Cases of extreme urgency
अत्यंत तातडीचे	{ Most urgent
	{ Very urgent
अत्यंत दुर्लक्षित	Badly neglected
अत्यंत धृष्टता	Gross impertinence
अत्यंत नम्रतापूर्वक	In all humility
अत्यंत निकडीची परिस्थिती	Circumstances of extreme urgency
अत्यंत समयोचित आहे	Is highly pertinent
अत्यंत हयगय	Gross negligence
अत्यल्प बहुमत	Narrow majority
अत्यावश्यक सेवा	Essential services
अदखली अपराध	Non-cognizable offence
अदमासे किंमत/परिव्यय	Approximate cost
अंदाजाचा गोषवारा	Abstract of estimate
अंदाजापेक्षा अधिक	Excess over the estimate
अंदाजित उत्पादन	Estimated out-turn
अंदाजित खर्च	Estimated expenditure
अंदाजित जमा	Estimated receipts
अंदाजित परिव्यय	Estimated cost
अद्याप उत्तर आले नाही	Reply not yet received
अद्यावत	Up-to-date
अधिक घातलेली नोंद	Added entry
अधिक विचारासाठी परत	Returned for further consideration
अधिक सोईस्कर	More convenient
अधिकार अभिलेख	Record of right
अधिकारतः	As of right
अधिकारपद ग्रहण करणे	{ Enter upon an office
	{ Assumption of office
अधिकारपदावर राहणे	Continue to be in office
अधिकारपरत्वे	Ex-officio
अधिकार प्रदान करणे	Confer a right
अधिकार म्हणून	{ As a matter of right
	{ As of right
अधिकार वंचित	Deprived of a right

अधिकार सोडून देणे	Waive rights
अधिकारक्षेत्र विस्तारणे	Extend the jurisdiction
अधिकारक्षेत्राच्या अधीन	Subject to jurisdiction
अधिकारक्षेत्रावाहेर	Without jurisdiction
अधिकारांचे परिवर्तन	Commutation of rights
अधिकारी या नात्याने	In official capacity
अधिकाऱ्यांचे वेतन	Pay of officers
अधिकाऱ्यांच्या नावाने काढावयाचे घनादेश	Cheques to be drawn in favour of officers
अधिकांश खर्च/व्यय	Bulk of expenditure
अधिकृत दस्तऐवज	Official documents
अधिकृत मंजूरी प्रमाणपत्र क्रमांक	Authorization certificate number
अधिग्रहणातून मोकळे करणे	Release from requisition
अधिदान व लेखा अधिकाऱ्याला तसे लिहिण्यापूर्वी हे कागदपत्र अनौपचारिकरीत्या वित्त विभागास दाखवण्यात यावेत	Before the Pay and Accounts Officer is addressed accordingly the papers may be shown unofficially to the Finance Department
अधिनियम संमलत आल्यानंतर	After coming into force of the Act
अधिनियमाचा अभिप्रेत अर्थ	Implication of the Act
अधिनियमाच्या कक्षेत	Within the ambit of the Act
अधिनियमाच्या प्रयोजनासाठी	For the purpose of the Act
अधिनियमाच्या शिक्षाविषयक समुचित कलमाचे उपबंध	Provisions of the appropriate penal Section of the Act
अधिनियमानुसार	In pursuance of the Act
अधिपरिव्यय	Overhead cost
अधिप्रमाणित नक्कल	Authentic copy
अधिप्रमाणित प्रत	
अधिमंडळ	General body
अधिमूल्याने	Above par
अधिसंख्य पद	Supernumerary post
अधिसूचनेचा मसुदा नियमांस धरून आहे	Draft notification is in order
अधूनमधून अचानक तपासणी	Occasional surprise checks
अध्यक्षपद स्वीकारणे	Take the chair
अनधिकृत कार्यवाही	Unauthorised action
अनधिकृत थकिते/वाकी	Unauthorised arrears

अनन्य अधिकार	Exclusive right
अनन्य अधिकारक्षेत्र	Exclusive jurisdiction
अनन्य शक्ती	Exclusive power
अनन्य क्षेत्राधिकार	Exclusive jurisdiction
अनपेक्षित विलंब	Unexpected delay
अनर्जित रजा	Leave not due
अनर्जित रजा . . . दिवस	Amount of leave not due
अनवधानाने नजरेतून निसटले/राहिले/मुटले	Inadvertently overlooked
अनवधानामुळे	Through inadvertence
अनावर्ती खर्च	Non-recurring expenditure
अनावृत पत्र	Open letter
अनाहूत शेरे	Uncalled for remarks
अनियत कर्मचारी	Non-regular employees
अनियमित कार्यवाही } अनियमित कृती }	Irregular action
अनियमित गोष्ट करणे	Commit irregularity
अनियमित गोष्टीचे विवरणपत्र	Statement of irregularities
अनिर्णीत ठेवणे	Keep pending
अनिर्धारित मूल्य	Undetermined value
अनिर्बंधित निर्वचन	Unrestricted interpretation
अनिर्वाहक लागवड	Uneconomic cultivation
अनिवासी	Non-resident
अनिश्चित अवधी } अनिश्चित कालावधी }	Indefinite period
अनिश्चित मुदत }	
अनिश्चित अवस्था	State of uncertainty
अनिश्चित दिनापर्यंत	<i>Sine die</i>
अनिश्चित दिनापर्यंत तहकूब }	Adjourned <i>sine die</i>
अनिश्चित दिनापर्यंत स्थगित }	
अनुकंपा उपदान	Compassionate gratuity
अनुकंपा भत्ता	Compassionate allowance
अनुकंपा वाटल्यामुळे	On compassionate grounds
अनुकूलतम उपयोग	Optimum utilisation
अनुकूलता बिंदू	Optimum point
अनुकूल परिस्थिती	Favourable condition

अनुक्रमणिका	Table of contents
अनुक्रमांक	Serial number
अनुग्रहपूर्वक प्रदान	<i>Ex-gratia</i> payment
अनुचित प्रभाव	Undue influence
अनुचित लाभ	Undue benefit
अनुचित वजन	Undue influence
अनुचित हस्तक्षेप	Undue interference
अनुत्पादक उपभोग	Non-productive consumption
अनुत्पादक श्रम	Unproductive labour
अनुदाने परत करणे	Surrender of grants
अनुदाने रद्द करणे	Revocation of grants
अनुदेश मिळावेत ही प्रार्थना	Instructions are solicited
अनुदेश जापन	Memorandum of instructions
अनुदेशाची वाट पाहत आहोत	Instructions are awaited
अनुदेशानुसार	As per instructions
अनुपस्थिति भत्ता	Absentee allowance
अनुपस्थिति विवरणपत्र	Absentee statement
अनुपालनाचे प्रतिवेदन	Compliance report
अनुपालनाचीन	Under compliance
अनुमत व फेरचौकशीकरता परत	Allowed and remanded
अनुवर्ती परिच्छेद	Succeeding paragraph
अनुषंगाने	Incidental to
अनुषंगी व्यवस्था	Ancillary services
अनुषंगी सेवा	
अनुसरावयाची कार्यपद्धती	Procedure to be followed
— अनुसार	As per —
अनुसूचित बँक	Scheduled bank
अनुसूचित क्षेत्रांच्या मुशासनावर परिणाम	Cases which are likely to affect the
करण्याची शक्यता असलेली प्रकरणे	good government of the scheduled areas
अनुसूचीतील बाबीनुसार	As per item in the schedule
अनुज्ञप्तिधारी	Licence holder
अनुज्ञप्तिपूर्व चौकशी	Pre-licence enquiry
अनुज्ञप्ति फी	Licence fee

अनुज्ञप्ती निलंबित अथवा रद्द करणे	Suspension or cancellation of licence
अनुज्ञेय खर्च	Admissible expenditure
अनुज्ञेय रकमेची मर्यादा	Admissible limit of amount
अनौपचारिक चर्चा	Informal discussion
अनौपचारिक टिप्पण्या आणि स्मारकपत्रे	Unofficial notes and aide memoirs
अनौपचारिकपणे खात्री करून घेतलेले	Informally ascertained
अनौपचारिकपणे विचारविनिमय करणे } अनौपचारिकपणे सल्ला घेणे }	Consult unofficially
अनौपचारिक पत्र	Unofficial letter
अनौपचारिक रीतीने कळवणे	Apprise informally
अनौपचारिक स्मरणपत्रिका	Unofficial card-reminder
अन्न अधिलाभांश/बोनस निधी	Food bonus fund
अन्न सत्याग्रह	Hunger strike
अन्य कोणत्याही साधनांनी	By any other means
अन्य गोष्टी समान असताना	<i>Ceteris paribus</i>
अन्यथा उपबंध नसलेले	Not otherwise provided for
अन्यथा उपबंधित करीपर्यंत	Until otherwise provided for
अन्यथा उपबंधित केले नसेल तर	Unless otherwise provided
अन्यथा कसेही असले तरी	Howsoever otherwise
अन्यथा तरतुदी नसलेले	Not otherwise provided for
अन्यथा नमूद केले असेल त्याखेरीज हे खर्च प्रतिस्वाक्षरित आकस्मिकता असल्याप्रमाणे विनियमित करण्यात यावे	Except where otherwise stated these charges should be regulated as if they were countersigned contin- gencies
अन्यथा या अधिनियमाच्या उपबंधांनुसार आहे	Is otherwise in accordance with the provisions of this Act
अन्य परिस्थिती समान असल्यास	Other things being equal
अन्य बाबतीत	In other respects
— अन्वये	As per —
अन्वेषणासाठी अधिकारी प्रतिनियुक्त करणे	Depute an officer to investigate
अपघात कक्ष	Casualty ward
अपप्रवेशाचे कृत्य	Act of trespass
अपमिश्रित औषधे	Adulterated drugs
अपयश आल्यास	In case of failure

अपराध आरोपित कृती	Commission of the act charged as an offence
अपराध कृती	Commission of an offence
अपराधांची दखल	Cognizance of offences
अपरिवर्तनीय निर्णय	Unalterable decision
अपरिहार्य अट	<i>Sine qua non</i>
अपरिहार्य अपघात	Unavoidable accident
अपरिहार्य वाव	<i>Sine qua non</i>
आर्याप्त कारण	Insufficient cause
अपवर्जक सूची	Exclusive list
अपवर्जनाकरता तरतूद	Provision for exclusion
— अपवर्जित करून	Exclusive of ; to the exclusion of —
अपशब्द	Abusive language
अपहृत व्यक्ती	Abducted person
अपिलाची एकपक्षी सुनावणी झाली	Appeal was heard <i>ex-parte</i>
अपिलात सोडलेला	Released on appeal
अपिलावर दिलेला आदेश	Order in appeal
अपिलीय शक्ती निहित करणे	Investiture of appellate powers
अपील अनुमत	Appeal allowed
अपील करता येईल	Appeal would lie
अपीलदाराचे असे म्हणणे आहे की	Appellant contends that
अपीलदाराने आपल्यावर ठेवलेला दीषारोप	Appellant pleaded not guilty to the
अमान्य केला	charge framed against him
अपील स्वीकारणे	Entertainment of an appeal
अपुरा निधी	Inadequate funds
अपुरे कारण	Insufficient cause
अपुरे प्रडणे	Fall short of
अपूर्णांक वगळणे	Omission of fraction
अपेक्षित असल्याप्रमाणे	As required
अपेक्षित किंवा अंदाजित/प्राक्कलित खर्च	Anticipated or estimated expenditure
अपेक्षित खर्च	Anticipated expenditure
अप्रचलित	Out of use
अप्रतिबंध कार्यवाही	Unhamperted action
अप्रतिवाद्य पुरावा	Incontrovertible evidence

अप्रत्यक्ष खर्च	Indirect expenditure
अप्रत्यक्ष निवडणूक	Indirect election
अप्रस्तुत वस्तुस्थिती	Irrelevant fact
अप्रामाणिकतायुक्त गैरवर्तणुकीचे कृत्य	Act of misconduct involving dishonesty
अप्रामाणिक मार्गांनी	By dishonest means
(जतू) चे व्यसन	Addiction to (opium)
अबाधित राहील	Will remain unaffected
अतूनुकसानीचा दावा अथवा खटला	Defamatory suit or case
अभिकथनपत्र	Statement of allegations
अभिकथित निवेदन	Alleged statement
अभिनिवेशरहित मत	Dispassionate opinion
अभिप्राय मागवणे	Call for remarks
अभिप्राय रकाना	Remarks column
अभिप्रायासाठी सादर	For favour of remarks
अभियोग चालू करणे	Institute prosecution
अभियोगाचा प्रारंभ	Initiation of prosecution
अभिलेखकक्ष	Record room
अभिलेखकक्षात ठेवले	Deposited in record room
अभिलेख ठेवणे	Maintenance of records
अभिलेख ठेवण्याची पद्धती	System of keeping records
अभिलेख नष्ट करणे	Destruction of records
अभिलेख नाश	Elimination of records
अभिलेख परिरक्षण	Preservation of record
अभिलेखाचे वर्गीकरण	Classification of record
अभिलेखांवरून उघड दिसून येणारी त्रुटि	Apparent error on the face of records
अभिलेखासाठी	For record
अभ्यास पाठ्यक्रम	Course of studies
अमर्याद विलंब	Inordinate delay
अमर्यादित शक्ती	Unlimited power
अमर्यादित सत्ता	
अंमल चालू राहणे	Continue to be in force
अंमलबजावणीची कार्यवाही	Executive proceeding
अंमलबजावणीचे कार्य	Executive function

अंमलात असणे	Remain in force
अंमलात असलेला कायदा	Law in force
अंमलात असलेला	{ In operation In force
अंमलात असेल त्याप्रमाणे	As in force
— अंमलात आणणे	Give effect to —
अंमलात आणणे	Carry into effect
अंमलात न राहणे	Cease to operate
अंमलात येईल	Shall take effect
अमलात यण	{ Take effect Come into force Come into operation
अमुक अमुक	So and so
(अर्ज) निकालात काढणे	Dispose of (an application)
अर्ज नियमांस घरून आहे	Application is covered by the rules
अर्ज फेटाळण्यात यावा	Application may be rejected
अर्ज स्वीकारणे	Entertain an application
अर्जाचा नमुना	Application form
अर्जाचा विहित नमुना	Prescribed form of application
अर्जित रजा	Earned leave
अर्जित रजा मंजूर	Earned leave is granted
अर्थसंकल्प तयार करणे	Framing of budget
अर्थसंकल्प मंजुरी	Budget sanction
अर्थसंकल्प विवरणपत्र	Budget statement
अर्थसंकल्प शीर्ष	Budget head
अर्थसंकल्पातील तरतूद	Budget provision
अर्थसंकल्पीय अंदाज	Budget estimates
अर्थसंकल्पीय अनियमितता	Budgetary irregularity
अर्थसंकल्पीय प्राक्कलन	Budget estimates
अर्थसाहाय्याचे संवितरण	Disbursement of subsidy
अर्थात	That is (i.e.)
अर्थोपाय	Ways and means
अर्थोपायांचे पूर्वानुमान	Ways and means forecast
अर्धवेतन	Moity of the salary
अर्ध शासकीय पत्र	Demi official letter

अर्ध सत्य	Half truth
अर्ध सरासरी	Half average
अर्ध सरासरी वेतनावरील रजा	Leave on half average pay
अर्धसाप्ताहिक विवरणपत्र	Bi-weekly statement
अर्ध स्वायत्त संस्था	Semi-autonomous bodies
अर्हकारी सेवा	Qualifying service
अर्हकारी सेवा ही विहित किमान मर्यादेहून कमी असेल तेव्हा	When the qualifying service is less than the prescribed minimum
अर्हता गुण	Qualifying marks
अर्हता नसताना अथवा अनर्ह ठरवल्यावर	When not qualified or when dis- qualified
अर्हता परीक्षा	Qualifying examination
अर्हता प्रमाण	Qualifying standard
अर्हताप्राप्त उमेदवार	Qualified candidate
अर्हता मानक	Qualifying standard
अर्हतारहित	Non-qualified
अर्हतेस मान्यता देणे	Accord recognition to qualifications
अलिखित करार	Unwritten agreement
अल्प अवधी	Short spell
अल्पकालिक सूचना	Short notice
अल्पप्रयास पद्धती	Short cut method
अल्पबाधित	Slightly affected
अल्पमुदती	Short term
अल्पमुदतीचे कर्ज	Short term credit
अल्पविकसित देश	Under-developed countries
अल्पसंख्यांकांचे मत	Minority opinion
अवधि-पद	Tenure post
अवधिबाह्य मंजूरी	Lapsed sanction
अवधी समाप्त झाला असतानासुद्धा	Notwithstanding the expiration of term
अवमूल्याने	Below par
अवगीकृत पदे	Unclassified posts
अवलोकनार्थ	For perusal

अवलोकनासाठी सादर	Submitted for perusal
अवशिष्ट विधिविधान शक्ती	Residuary powers of legislation
अवश्य प्रतीक्षावची	Period of compulsory waiting
अवश्यमेव	By all means
अवश्येतर सेवा	Non-essential services
अवाप्ति क्रमांक	Accession number
अवाप्ति नोंदवही	Accession register
अविक्रय माल	Dead stock
अविक्रय मालाची नोंदवही	Dead stock register
अविधिमान्य	Bad in law
अविभाजनीय खर्च	Non-divisible expenditure
अविभाज्य संबंध	Integral relationship
अविरत प्रयत्न	Unceasing efforts
अविलंब	Without delay
अविवेकाने उपयोग	Indiscriminate use
अविश्वासदर्शक मत	No-confidence vote
अविश्वास प्रस्ताव	Motion of no-confidence
अविश्वासाचा ठराव	
अवैतनिक रजा	Leave without pay
अवैध परितोषण	Illegal gratification
अवैध व्यवहार	Illegal dealings
अव्यवस्थित वागणूक	Disorderly behaviour
अंशकालिक	Part-time
अंशतः नियंत्रण	Partial decontrol
अंशतः फेरबदल	Partial modification
अशा अर्थाचे	To the effect
अशा कर्तव्यांचे स्वरूप व व्याप्ती	With due regard to the nature and extent of such duties
अशा योग्यपणे लक्षात घेऊन	In the circumstances
अशा परिस्थितीत	It is not sought to make these rules applicable to such cases
अशा प्रकरणांना हे नियम लागू करावे असा प्रयत्न नाही	Absurd statement
असंगत कथन/निवेदन	Anomalous position
असंगत स्थिती	Non-continuous service
असतत सेवा	

— असतानासुद्धा

असंरक्षित जमीन }
असंरक्षित भूमी }

असल्यास

असंवर्ग अधिकारी

असा आदेश पाळण्यास बांधलेला राही

असाधारण रजा

असाधारण सभा

असामान्य परिस्थिती

असिद्ध आरोप

असे अमता

असे असतानासुद्धा }
असे असूनही }

असे असून देखील

असे गृहीत धरून

असे घडल्यास }

असे झाल्यास }

असे दाखवून देता येईल की —

असे दिसून आल्यास

असे धरून चालण्यात येत आहे की —

असे न केल्यास/झाल्यास कडक कारवाई

करण्यात येईल

असे प्रमाणित करण्यात येत आहे की —

— असे मानण्यास नियुक्ति प्राधिकार्यास
आधार आहे

— असे मानण्यास मला यत्किंचिद्ही संदेह
वाटत नाही

— असेल तर

असे सांगावेसे वाटते की —

— असे होणे अपरिहार्य आहे

‘अ’ स्थानी व्यक्त केलेल्या विचारांस
अनुलून प्रस्तावाचे परीक्षण करावे

अस्थायी नियुक्ती/नेमणूक

In spite of —

Unprotected land

{ If any

{ In case of —

Non-cadre officer

Shall be bound to obey such order

Extraordinary leave

Extraordinary meeting

Abnormal situation

Unproved charge

Inasmuch as

Notwithstanding

Despite this

Assuming that

In the event of —

It may be pointed out that —

If it shall appear

It is presumed that

Failing which serious action will be
taken

This is to certify that

Appointing authority has reason to
believe that —

I have not the least hesitation in
holding that —

In case of —

It may be pointed out that —

Bound to be —

Examine the proposal in the light
of observations at ‘A’

Temporary appointment

अस्थिर प्रशासन
अहवाल वर्ष
अहस्तांतरणीय
अहितकारी कार्य/कृती
अज्ञान मुले

Unstable administration
Year under report
Not transferable
Detrimental action
Minor children

आ

आकडे विवरण
आकस्मिक उपयोग
आकस्मिक खर्च
आकस्मिक खर्च नोंदवही
आकस्मिक खर्चाचे बिल
आकस्मिक खर्चासाठी नियत वाटप
आकस्मिकता निधी
आकस्मिकता नोंदवही
आकस्मिक निकड प्रमाणपत्र
आकस्मिक निकड संवर्ग
आकस्मिक निकडीची कतंव्ये
आकस्मिक प्रसंग उद्भवण्याची शक्यता आहे
आकस्मिक वाषिकी
आकार सोडून
आगमन आणि प्रयाण
आगमन दिनांक
आगळी घटना
आगाऊ
आगाऊ बिले
आगाऊ रकमांची बिले
आगाऊ रकमेचा परतावा
आगाऊ रक्कम आणि तिची वसुली
आगाऊ रक्कम देणे
आगाऊ वेतनवाढ
आजच्या आज पाठवा

Numerical return
Contingent use
Contingent charges / expenditure
Contingent register
Contingent bill
Contingent allotment
Contingency fund
Contingency register
Emergency certificate
Emergency cadre
Emergency duties
Contingency may arise
Contingent annuity
Excluding the charges
Arrival and departure
Date of arrival
Unusual occurrence
In advance
Advance bills
Refund of advance
Advance and its recovery
Advance payment
Advance increment
Out today

आज पाठवा
 आज रवाना करा
 बाजीव कारावास
 बाजीव वार्षिकी
 आटोकाट प्रयत्न करणे
 आटोक्याबाहेर
 आटोक्याबाहेरील कारणे
 आठमाही खर्चाचे विवरणपत्र
 आणखी अशी विनंती आहे की —
 आणखी असे की — ; आणखी जर —
आणियांमधील सर्व पत्रव्यवहार
मार्फत करण्यात यावा
 आणीबाणीच्या परिस्थितीतील असाधारण
 शक्ती
 आंतरराज्य
 आंतरराज्य व्यापार व वाणिज्य
 आंतरराज्यीय
 आंतर विभागीय
 आंतर विभागीय चौकशी
 आंतर विभागीय प्रवासमार्ग
 आंतर व्यवस्था
 आंतरिक मूल्य
 आता सुस्पष्ट करण्यात आलेल्या कारणासाठी
 आम्ही प्रस्तावाशी सहमत आहोत
 आता हा अधिलेख पुढील गोष्टीस साक्षी आहे
 आतिथ्य भत्ता
 आतील वस्तू मिळाल्या
 आदर्श नियम }
 आदर्श नियमावली }
 आदर्श स्थायी आदेश
 आदेश अंमलात आणणे
 आदेश उलटवणे
 आदेश कायम करणे
 आदेश कळवण्यात आले
 आदेश त्वरित मिळावेत ही प्रार्थना

Issue today
 Despatch today
 Life imprisonment
 Life annuity
 Strive one's best
 Beyond control
 Causes beyond control
 Eight-monthly expenditure statement
 It is further requested that —
 Provided further that —
 All communications between.....and
should be canalised through.....
 Extraordinary powers in case of
 emergency
 Inter-State
 Inter-State trade and commerce
 Inter-State
 Interdepartmental
 Interdepartmental inquiry
 Interdivisional routes
 Internal arrangement
 Intrinsic value
 For the reason now explained we
 concur in the proposal
 Now these presents witness that
 Sumptuary allowance
 Contents received
 Model rules
 Model standing orders
 Give effect to an order
 Reverse an order
 Confirmation order
 Orders communicated
 Early orders are solicited

आदेश देण्यात आले	Orders passed
आदेश द्यावेत ही प्रार्थना	Orders are solicited
आदेशपत्रावरील टीप पहा	Take note on the order-sheet
आदेश पाठवण्यात आले	Orders issued
आदेश पार पाडणे	Execution of orders
(आदेश) पालन करणे	Carry out
(आदेश) पाळणे	Comply with
आदेशभंग	{ Disobedience of orders Breach of order
आदेशभंगाकरता दंड }	Penalty for contravention of orders
आदेशभंगाकरता भास्ती }	
आदेशांची अंमलबजावणी तद्द्वारे / निलंबित करण्याची शक्ती	Power to suspend execution of orders
आदेशांची अवज्ञा	Disobedience of orders
आदेशांची बजावणी	Enforcement of orders
आदेशांची विश्वसनीयता }	Authenticity of orders
आदेशांची सत्यता }	
आदेशांचे पालन न करणे	Non-compliance with orders
आदेशाच्या वैधतेविषयी शंका घेता कामा नये	Legality of the order cannot be questioned
आदेशांत अंशतः फेरबदल करून	In partial modification of the orders
आदेशात फेरबदल करणे	Modify an order
आदेशानुसार	{ As desired ; as directed By order
आदेशानुसार प्रारूप तयार केले }	Drafted as directed
आदेशानुसार मसुदा तयार केला }	
आदेशानुसार सुधारलेला जाण प्रस्तुत	Revised memo is put up as desired
आदेशार्थ	For orders
आदेशाविरुद्ध अभिवेदने	Representation against order
आदेशासाठी सादर	For favour of orders
आदेशिकेची अंमलबजावणी	Execution of process
आधार प्रमाणपत्रे	Supporting vouchers
आधारभूत तत्त्व	Cardinal principle
आधारसामग्रीची क्रमवारी मांडणी	Enumeration of data
आधारसामग्रीचे एकत्रीकरण व संकलन	Collection and compilation of data

आधारसामग्रीचे संकलन	Compilation of data
आधीच्या कागदपत्रांबरोबर पुनः सादर	Resubmitted with previous papers
आधीच्या कागदपत्रांमह प्रस्तुत करावे	Please put up with previous papers
आधुनिक	Up-to-date
आधुनिक पद्धती	Modern style
आनुमानिक वेतन	Presumptive pay
आनुपंगिक	Incidental to
आनुपंगिक खर्च	Incidental charges
आनुपंगिक पुरावा	Collateral evidence
आनुपंगिक मैलमत्ता	Incidental mileage
आपण माझी अडचण समजून घ्याल	You will appreciate my difficulties
आपणाकडे सोपवलेली नियत रक्कम	Allotment placed at your disposal
आपणास असे कळवण्याचा मला आदेश आहे की —	I am directed to state that —
आपला	{ Truly yours
	{ Yours truly / faithfully
	{ Yours sincerely
आपला स्नेहांकित	{ Sincerely yours
आपला आप क. पर्यंतचा पत्रवावहार	Correspondence resting with your memo No.
आपली धारणा बरोबर आहे	Your presumption is correct
आपली स्वतःची कर्तव्ये सांभाळून	In addition to one's own duties
आपले आदेश मिळालेले ही प्राथना	I solicit your order
आपले म्हणणे — पुढे जांघदारपणे मांडण्यात यावे असे मला वाटते	I think our view should be pressed with —
आपले म्हणणे मांडण्याची संधी	Opportunity to be heard
आपले म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्यानंतर	After giving an opportunity to be heard
आपले वचन पाळणे	Abide by one's word
आपल्या उत्तराची वाट पाहण्यात येत आहे	Your reply is awaited
आपल्या कायदेशीर कर्तव्यांची हलगर्ज करून	Neglecting his legitimate duties
आपल्या कृतीचे समर्थन करणे	Justify one's action
आपल्या तारतम्यबुद्धीने कार्य करीत असताना	Acting in his discretion
आपल्या पत्राचे उत्तर म्हणून : आपल्या पत्राच्या संदर्भात	With reference to your letter
आपल्या पत्रात स्पष्ट केलेले	Explained in your letter

आपल्या विनंतीचा विचार करता येत नाही	Your request cannot be considered
आपल्या विनंतीला स्कार देता येत नाही	Your request cannot be acceded to
आपल्या सहीने	Over one's signature
आपल्या सामर्थ्याची पराकाष्ठा करणे	Make best of one's capacities
आपल्या सोयीनुसार	At your convenience
आपल्या सोयीप्रमाणे लवकरात लवकर	At your earliest convenience
आपल्या स्वेच्छानिर्णयानुसार कार्य करीत असताना	Acting in his discretion
आपल्या ज्ञाप क्रमांक चे पालन करण्या- करता / च्या अनुपालनार्थ	In compliance with your memo No.
आपल्या ज्ञापनात स्पष्ट केल्याप्रमाणे	As explained in your memorandum
आपाती कर्तव्ये	Emergency duties
आपाती प्रमाणपत्र	Emergency certificate
आपाती राजादेश	Emergency commission
आपाती संवर्ग	Emergency cadre
आपाती सेवाप्रवेश	Emergency recruitment
आमूलाग्र परिवर्तन / बदल	Radical change
आमूलाग्र बदल	Drastic change
आम्ही बरील 'अ' शी सहमत आहोत	We agree with 'A' above
आयकर मुक्त	Income-tax free
आयकराचा परतावा	Refund of Income-tax
आयकराची माफी	Exemption from Income-tax
आयुक्ताकडे सक्ती निहित राहिल	Power shall vest in the Commissioner
आयुर्विमा	Life insurance
आयुर्विमा पत्राचे अभिहस्तांकन	Life insurance policy, assignment of
आयोगाच्या अधिकारक्षेत्र	Within the purview of the Commis- sion
आरंभ करणे	Take up
आरोग्य दाखला } आरोग्य प्रमाणपत्र }	Health certificate
आरोपांचे खंडन करणे	Rebut the charges
आरोपीला त्याची जबाबी समजावून सांगून त्याच्या समक्ष मी ती साक्षात्कृत केली	Deposition was explained to the accused and was attested by me in his presence
आर्थिक अरिष्ट	Economic crisis

आर्थिक आवश्यकतेमुळे भाग पडून	Forced by economic necessity
आर्थिक उन्नती	Economic uplift
आर्थिक नुकसान	Pecuniary loss
आर्थिक भाडे	Economic rent
आर्थिक हानी	Pecuniary loss
आर्थिक हित / हितसंबंध	Pecuniary interest
आवक आणि जावक शाखा	Receipt and issue section
आवक नोंदवही	Inward register
आवरणे	Wind up
आवर्ती-अनावर्ती	Recurrent-non-recurrent
आवर्ती अनुदान	Recurring grant
आवर्ती खर्च	Recurring expenditure
आवश्यक अटी पूर्ण करणे	Fulfil necessary stipulations
आवश्यक असेल त्याप्रमाणे	As may be necessary
आवश्यक अर्हता	Essential qualification
आवश्यक उपाययोजना करण्यात यावी	Necessary steps should be taken
आवश्यक कार्य	Obligatory function
आवश्यक कार्यवाही	Necessary action
आवश्यक कार्यवाहीनंतर परत	Returned after doing the needful
आवश्यक कार्यवाहीसाठी	For necessary action
आवश्यक कार्यवाहीसाठी सादर	For favour of necessary action
आवश्यक ते करण्यात आले आहे	Needful has been done
आवश्यक परिमाण	Quantity required
आवश्यक परीक्षा	Obligatory examination
आवश्यक पुरवठा	Essential supply
आवश्यक प्रतिवेदन अजून यावयाचे आहे	Necessary report is still awaited
आवश्यक मसुदा प्रस्तुत केला आहे	Necessary draft put up
आवश्यक मानणे	Deem necessary
आवश्यक मानली जाईल अशी कारवाई	Such action as may be deemed necessary
आवश्यक वाटल्यास	May deem necessary
आवश्यक वाटेल अशा कार्यवाहीसाठी	For such action as may be necessary
आवेदन नियमांस घळून आहे	Application is covered by the rules
आवेदनपत्र सादर करणे	Presentation of an application

आवेदनपत्राचा नमुना	Application form
आवेदनपत्राचा विहित नमुना	Prescribed form of application
आवेदनपत्राच्या नमुन्याची मागणी	Requisition for a form of application
आवेदन फेटाळण्यात यावे	Application may be rejected
आवेदन स्वीकारणे	Entertain an application
आवेदित प्रत	Copy applied for
आस्थगित ठेवणे	{ Hold in abeyance
	{ Keep in abeyance
आस्थापना खर्च	Establishment charges
आस्थापनेचे वेतन	Pay of establishment
आहरण व संवितरण अधिकारी	Drawing and disbursing officer
आक्षेप घेणे	{ Raise objection
	{ Take exception
आक्षेप विवरणपत्र	{ Statement of objections
	{ Objection statement
आक्षेपज्ञापन	Memorandum of objections
आक्षेपाचा गोपवारा	Abstract of objections
आक्षेपांचा परामर्श घेण्यात आला आहे	Objections have been dealt with
आक्षेपांची सुनावणी	Hearing of objections
आक्षेपासह परत	Returned with objection
आक्षेपित मते	Challenged votes

इ

इतर कोणतीही कपात	Any other deduction
इतर गोष्टींबरोबर	Inter-alia
इतर बाबतीत	In other respects
इतर सार्वजनिक प्रयोजनांकरता नेमून दिलेली जमीन	Land assigned for other public purposes
इमारत बांधणीचे अधिमूल्यन	Appreciation of building construction
इमारतीची निगा	Upkeep of building
इमारतीचे परिरक्षण	Maintenance of building
इशारा परिपत्रक	Warning circular
इष्टतेच्या आधारावर	On grounds of expediency

इसारा
इसान्याची रक्कम

इंझरी प्रकोप

उक्त नियम

उघडउघड

उघडउघड कारणासाठी

उघडउघड पोकळ स्वरूपाचा दावा

उघड कारण

उघड गुपित

उघड जोखीम

उचल

उचित आणि पुरेसे कारण

उचित कार्यवाहीसाठी

उचित व्यवस्था

उच्च दर्जाचे

उच्च पातळीवर ठरवलेले

उच्च प्रकारचे

उच्च शैक्षणिक अहंता

उच्च सेवा

उजळणी पाठ्यक्रम

उठाव

उतरत्या क्रमाने

उतारे घेतले

उत्तर केव्हापावेतो मिळू शकेल ते मला
कळवाल काय ?

उत्तर भाग

Earnest deposit

Earnest money deposit

Act of God

Said rule

On the face of it

For obvious reasons

Claim of an obviously unsubstantial
character

Apparent reason

Open secret

Open risk

Off take

Good and sufficient reason

For proper action

Proper arrangement

Of high standard

Decided at a high level

Of high standard

Higher educational qualifications

Superior service

Refresher course

Off take

In descending order

Extracts taken

May I know, when the reply can be
expected ?

Latter part

उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन
 उत्तर-लेखापरीक्षा
 उत्तराचा मसुदा मान्यतेकरिता प्रस्तुत केला आहे
 उत्तराची वाट पहावी
 उत्तराचे प्रारूप मान्यतेकरिता प्रस्तुत केले आहे
 उत्तराधिकार प्रमाणपत्र
 उत्तरेकडे ने सीमित झालेले
 उत्तीर्णता मानक
 उत्पन्न मिळवून देणारी प्रयोजने
 उत्पन्नाचा लिलाव करावा
 उत्पन्नाची बाब }
 उत्पन्नाचे साधन }
 उत्पन्नाच्या सर्व बाबींपासून होणारी वार्षिक प्राप्ती
 उत्पादन — अंदाजले आहे
 उत्पादन परिण्यय
 उत्पादन लक्ष्य
 उत्पादनशुल्क शिपाईवर्ग
 उत्सवाच्या सुट्या
 उत्साह आणि जोम
 उदा. (उदाहरणार्थ)
 उदार दृष्टीने केलेला अर्थनिर्णय ; उदार निव्वचन
 उदासीन वृत्ती
 उद्घाटन समारंभ
 उद्घाटन समारंभ पार पाडणे
 उद्दिष्टे
 उद्देश व कारणे यांचे विवरण
 उद्देशिकेत उल्लिखित
 उद्योगधंद्यांचे पुनःसंघटन
 उद्योगांचे विकेंद्रीकरण
 उद्योगी वृत्ती
 धार विक्री

Valuation of answer books
 Post audit
 Draft reply is put up for approval
 Await reply
 Draft reply is put up for approval
 Succession certificate
 Bounded on the north by —
 Passing standard
 Income bearing purposes
 Auction the produce
 Source of income
 Annual income from all sources
 Outturn is estimated at —
 Cost of production
 Target of production
 Excise constabulary staff
 Festival holidays
 Zeal and energy
 e.g. (*exempli gratia*)
 Liberal interpretation
 Indifferent attitude
 Inauguration ceremony
 Perform opening ceremonies
 Aims and objects
 Statement of objects and reasons
 Referred to in the preamble
 Rationalisation of industries
 Decentralisation of industries
 Active habits
 Credit sale

उपकर बसवणे	Levy of cess
उप-खंड	Sub-clause
उपजीविकेचे साधन	Means of livelihood
उप-नियम	Sub-rule
उपबंधांच्या अधीन राहून	Subject to the provisions
उपबंधानुसार	In accordance with the provisions
उपभोगलेली रजा . . . दिवस	Amount of leave enjoyed
उपयोजित भांडवल	Sunk capital
उपरिनिर्दिष्ट विषयावर	On the subject noted above
उपरिपत्र	Covering letter
उपरिलिखित बंधन	Above written obligation
उपरिलेखन	Overwriting
उपरिव्यय	Overhead expense
उपरोक्त	Above said
उपरोद्धृत	Above cited
उपरोल्लिखित	Above mentioned ; mentioned above
उपरोल्लिखित वस्तुस्थितीवरून	In the light of facts mentioned above
उपर्युक्त	Above said
उपर्युक्तानुसार	In view of the above
उपलब्ध करून देणे	Make available
उपलब्ध भांडवल	Available capital
उपविधींचा अंगीकार	Adoption of bye-laws
उपविधींतील फेरबदल	Modification of bye-laws
उपविधींना मान्यता	Approval to bye-laws
उपशीर्षक	Sub-title
उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांच्या संबंधात	As regards the points raised
उपस्थित राहण्याचा आदेश दिलेला	Directed to appear
उपस्थित न होणे	Fail to appear
उपस्थितिपट	Attendance roll
उपस्थिति सूचना	Attendance notice
उपस्थिती आवश्यक न मानणे	Dispense with attendance
उपाय कार्यान्वित करणे	Implementation of measures
उपाय योजणे	Take steps
उपायमोजना अंमलात आणणे	Implementation of measures

उपाययोजना करणे	Take steps
उभयपक्षी करार	Bilateral agreement
उभे पीक	Standing crop
उमेदवारांची गुणवत्ता	Merits of a candidate
उमेदवारांची निवड	Selection of candidates
उमेदवारांची पात्रता	Eligibility of candidates
उमेदवारांना अशी जाणीव करून देण्यात यावी की, त्यांची नियुक्ती प्रायोगिक स्वरूपाची आहे	Candidates should be given to understand that their appointment is on trial
उरलेला भाग	Unexpired portion
उरलेल्या मुदतीत	During the remainder of the term
उलट	On the contrary
उलट टपाली	By return of post
उलट तपासणी	Cross examination
उलटपक्षी	{ On the contrary Per contra
उलट सुलट बाजू	Pros and cons
उल्लेखित अहंता	Specified qualifications
उल्लेखित नियुक्तीचे अनुसमर्थन	Ratification of specified appointments
उल्लेखित मुदतीनंतर	Beyond the said period
उल्लेखित मुदतीपलीकडे }	
उशिरात उशिरा	At the latest
उशीर पाळीची कतंय्ये	Late turn duties
उष्मानिवारण खर्च	Hot weather charges
उसनवार अधिकारी	Officer on loan

ए

एकच संक्रमणीय मत	Single transferable vote
एकतर्फी	Ex-parte
एकतर्फी कार्यवाही	Unilateral action
एकत्रित किंवा संयुक्त विवरण	Consolidated or combined return
एकत्रित निधी	Consolidated fund
एकत्रित रजा	Consolidated leave

एकत्रित वेतन	Consolidated pay
एकत्रीकृत निधी	Consolidated fund
एकत्रीकृत विवरणपत्र	Consolidated statement
एकपक्षीय कार्यवाही	Unilateral action
एकपक्षी	<i>Ex-parte</i>
एकरूप प्रकरण }	Identical case
एकरूप बाब }	Uniform increase
एकरूप वाढ	Uniform increase
एकरूप वृद्धी	Identical scale
एकरूप वेतनमान	<i>Pari pasu</i>
एकसमयेकरून	Consider the 'norm' or 'norms'
एका अथवा अधिक प्रमाणपद्धतींचा विचार करणे	At one stage
एका अवस्थेमध्ये	Call off duty
एका कामावरून दुसरीकडे नेणे }	Integrated plan
एका कामावरून दुसरीकडे वोलावणे }	Monopoly price
एकात्मिकृत योजना	This agreement made at.....on.....
एकाधिकार किंमत/मूल्य	between Governor of Maharashtra
एका पक्षी महाराष्ट्राचे राज्यपाल आणि	of one part and.....of the other part
दुसऱ्यापक्षी.....यांमध्ये.....वेवे दि.....	More than once
रोजी हे करारपत्र करण्यात आले	In succession
एकापेक्षा अधिक वेळा	Unified scale
एकामागून एक	Total employees
एकीकृत मान }	Aggregate marks
एकीकृत श्रेणी }	Cumulative effect
एकूण कर्मचारी संख्या	Overall savings
एकूण गुण	Grand total
एकूण परिणाम	Strike a total
एकूण बचत	Total incidence
एकूण बेरीज	Appreciable portion of the total assets
एकूण बेरीज करणे	Total emoluments
एकूण भार	Aggregate value
एकूण मत्तेतील पुष्कळसा भाग	Cash under single lock
एकूण मिळकत	
एकूण मूल्य	
एकेरी कुलुपात ठेवलेली रोख रक्कम	

एकैरी नोंद पद्धती
 एकैरी प्रवास प्रवेशपत्र
 एखाद्याच्या मर्जीत असणे
 एखाद्याच्या विनंतीला स्कार देणे
 एखाद्याच्या स्वाधीन करणे
 एखाद्या पदावर कायम करणे
 एखाद्या पदावर कायम होणे
 एखाद्या पदावरील स्थायीकरण
 एवढेच नव्हे तर —

Single entry system
 Single journey visa
 In one's good books, to be
 Accede to one's request
 Place at one's disposal

Confirmation in a post

Not only — but also

ऐ

ऐपतीप्रमाणे रक्कम देणे
 ऐहिक व्यवहार

Contribute one's mite
 Temporal affairs

ओ

ओघाने
 ओळख चिन्ह
 ओळखपत्र
 ओळख प्रमाणपत्र
 ओळख साधनांचा अभाव

As a matter of course
 Identification mark
 Identity card
 Certificate of identity
 Lack of identity

औ

औपचारिक चौकशी
 औपचारिक मंजूरी मिळवावी
 औपचारिक मान्यता आवश्यक आहे
 औरस संततीचा दर्जा प्रदान करणे

Formal inquiries
 Obtain formal sanction
 Formal approval is necessary
 Confer the status of a natural child

क

कच्चा माल	Raw material
कच्ची प्रत	Rough copy
कच्चे टिपण	Ephemeral roll
कठीण परिस्थिती/प्रसंग	Difficult situation
कठोर वागणूक	Harsh treatment
कडक कारवाई	Severe action
कडक कार्यवाही केली जाईल	Will be dealt with severely
कडकपणे अंमलात आणणे	Enforce rigidly
— कडून दुखावल्यामुळे	Being aggrieved by —
— कडून पीडा पोचल्यामुळे	
— कडून संवेष्टित	Packed by —
— कडे आपले लक्ष वेधीत असताना	Inviting your attention to —
— कडे आपले लक्ष वेधून घेताना	In inviting your attention to
— कडे कार्यभार सोपवणे	Hand over charge to —
— कडे कार्यभार सोपवावा आणि	Please hand over charge to —
— येथे स्वतः उपस्थित व्हावे	and report yourself at —
— कडे पोच असणे	Have an access to —
— कडे प्रतिनियुक्त	On deputation to - -
— कडे योग्य लक्ष देऊन	With due regard to --
— कडे लक्ष दिले जाईल	Will be attended to —
— कडे लक्ष वेधण्यात येत आहे	Attention is invited to —
— कडे सोपवणे (service)	Place at the disposal of —
कंत्राटवाढ	Extension of contract
कंत्राटाची अपरिपूर्ती	Non-fulfilment of contract
कंत्राटाच्या शर्ती	Conditions of contract
कंत्राटी कामकरी	Piece rate worker
कंत्राटी पुरवठा पद्धती	Contract supply system
कदापि नाही	By no means
कनिष्ठ पदावर परत आणणे }	Revert to a lower post
कनिष्ठ पदावर परत येणे }	
कनिष्ठ सेवा	Inferior service
कपटपूर्ण कृत्य	Fraudulent action

कपात प्रस्ताव	Cut motion
कमाल किंमत	Maximum price
कमाल दर	Ceiling rate
कमाल मूल्य	Maximum price
कमावता आश्रित	Earning dependent
कमी करणे (कामावरून वगैरे)	Dispense with
कमी केलेला कर्मचारीवर्ग	Retrenched staff
कमीत कमी	At least
कमी पडणे	Fall short of
कमीपणा आणणारे कथन } कमीपणा आणणारे निवेदन } कमीपणा आणणारे विधान }	Derogatory statement
कमी होणे	Fall short of
करआकारणीचा भार	Incidence of taxation
करआकारणी प्रमाणपत्र	Certificate of taxation
करआकारणीवर परिणाम करणारे	Affecting taxation
करणे अमिप्रेत असलेले	Purporting to be done
— करणे इष्ट समजले गेले	It was considered desirable to —
— करणे शक्य किंवा उचित होईल असे वाटत नाही	It hardly seems feasible or advisable to —
करण्यास तो समर्थ व्हावा म्हणून	In order to enable him to do
करण्यास नाखूश	Reluctant to do
— करता अनिवार्य	Indispensable for —
— करता अपात्र	Ineligible for —
— करता किंमत कळवावी	Please quote for —
कर देणे	Payment of taxes
कर देण्याचे टाळणे	Evade the payment of tax
कर देण्यास पात्र	Liable to pay tax
कर बसवणे	Imposition of tax
कर बसविण्याची तरतूद/व्यवस्था करणे	Provide for the levy of the tax
कर भरणे	Payment of taxes
करमाफी	Exemption from tax
करमुक्त	Tax free
करयोग्य आय }	Taxable income
करयोग्य उत्पन्न }	
करयोग्य प्राप्ती }	

करार आणि क्षतिपूर्ति विलेख	Deed of covenant and indemnity
करार करणे } करार करून देणे }	Enter into an agreement
करार नमूना	Agreement form
करारनामा	Agreement bond
करारपत्र करून देणे	Execution of an agreement
करार प्रपत्र	Agreement form
करारबद्ध शिकाऊ उमेदवार	Indentured apprentice
करारबद्ध सेवांसाठी	For the covenanted services
करारबद्ध होणे	Contract in
करार भंग	Breach of contract
करारमुक्त होणे	Contract out
करारवाढ	Extension of contract
कराराची अपरिपूर्ती	Non-fulfilment of contract
कराराचे अस्तित्व	Subsistence of agreement
कराराचे निष्पादन	Execution of an agreement
कराराचे यथोचित पालन	Due performance of agreement
कराराच्या अटी	Terms of agreement
कराराच्या शर्ती	Conditions of contract
करावयाचे राहून गेले	Omitted to be done
करूणा वाटल्यामुळे	On compassionate grounds
कर्ज उभारणे	Raise a loan
कर्ज कार्यक्रमानुसार हाती घेतलेली कामे	Works taken under loan programme
कर्जनिवारण निधी	Sinking fund
कर्ज नोंदवही	Loan register
कर्जाची परतफेड	Repayment of loan
कर्तव्य अनुसूची	Duty schedule
कर्तव्य करीत असताना	In the course of duty
कर्तव्यच्युती	Dereliction of duty
कर्तव्यत्याग	Desertion from duty
कर्तव्य पार पाडणे } कर्तव्यपालन }	Discharge of duties
कर्तव्यपालनात कसूर करणे	Make defaults in performance duty

कर्तव्य प्रमाणपत्र	Duty certificate
कर्तव्यबुद्धी	Sense of duty
कर्तव्य सोडून जाणे	Desertion from duty
कर्तव्य क्षेत्र	Sphere of duty
कर्तव्याचा भार	Duty burden
कर्तव्यांची वाटणी	Allocation of duties
कर्तव्यांची विभागणी	
कर्तव्यांचे स्वरूप	Nature of duties
कर्तव्यार्थ	On duty
कर्तव्यार्थ अनुपस्थिती	Absence on duty
कर्तव्यार्थ प्रवास करणे	Travel on duty
कर्तव्ये पार पाडणे	Perform the duties
कर्मचारीवर्गाचे संख्याबल	Numerical strength of staff
कलम अनुसार अपराध स्पष्टपणे सिद्ध झालेला आहे	Offence under Section is clearly established
कलम अनुसार तयार केलेला नियम	Rule framed under Section
कलम अनुसार वजात मागणे	Claim deduction under Section
कलम द्वारा प्रदान केलेल्या शक्तींचा वापर करताना	In exercise of the powers conferred by Section
कलम द्वारा प्रदान केलेल्या शक्तींचा वापर करून	
— कलमानुसार शिक्षेस पात्र	Punishable under Section
कलात्मक गुणवत्ता	Artistic merit
कॅलेंडर महिना	Calendar month
कॅलेंडर वर्ष	Calendar year
कशीही परिस्थिती असो	Whatever may be the circumstances
कसूर करणाऱ्याकडून स्पष्टीकरण मागवावे	Explanation from the defaulter may be obtained
कसेही करून	At any rate; by any means
कळवण्यात आलेले आदेश	Orders communicated
कळवण्यात येत आहे की —	This is to inform that —
कागदपत्र आले नसावेत असे दिसते/वाटते	Papers do not appear to have been received
कागदपत्र एकत्रित करण्यात आले आहेत	Papers have been amalgamated
कागदपत्र कार्यवाहीवाचून ठेवून देणे	Sitting over the papers

(कागदपत्र) ... निवृत्तिवैतनिकाला पहावयाम
मिळणार नाही

कागदपत्र पुन्हा नीट लावा

कागदपत्र सादर करणे

कागदपत्र सोबत पाठवले आहेत

कागदपत्रांची फार दिवस टोळवाटोळवी
करू नये

कागदपत्रांवरून असे दिसून येते की —

कागदपत्रे विधिग्राह्य करणे

कागदपत्रांची पुरावा

काटकसरीचे उपाय

काटेकोरपणे बोलायचे तर

काढून टाकल्याचा आदेश पाठवा

काम एकाकडून दुसऱ्याकडे सोपवणे

काम करण्याची सोय

काम करण्यायोग्य क्षेत्र

कामकाज चालवणे

कामकाजाची वेळ

कामकाजाचे नियम

कामकाजाच्या अनुषंगाने }

कामकाजाच्या ओघात }

कामकाजाच्या सामान्य ओघात }

कामकाजाच्या सामान्य क्रमात }

कामगार तंट्या }

कामगार विवाद }

कामगारविषयक अहवाल

कामगारांची आवश्यक ती संख्या

कामगारांची कामकरतानाची परिस्थिती

आणि त्यांच्या सुखसोयी

काम चालू

काम झाल्यानंतर हे परत पाठवावे

काम झाल्यावर परत करावे

काम थांबवणे

Pensioner shall have no access to —
(document)

Rearrange the papers

Submission of papers

Papers are sent herewith

Papers should not be tossed for
several days

It appears from the papers that —

Validation of papers

Documentary proof/evidence

Economy measures

Strictly speaking

Issue oustal order

Transfer of assignment

Facility of working

Workable area

{ Conduct of business

{ Transact business

Business hours

Rules of business

In course of business

In the ordinary course of business

Labour dispute

Labour reports

Requisite number of labourers

Conditions of labour and amenities
for labour

Work in progress

This may be returned when done
with

May be returned when done with

Call off duty

(काम) पार पाडणे	Carry out
काम पार पाडण्यास समर्थ	Capable of executing the work
कामाचा उरक वाढवणे	Speed up disposal
कामाचा दिवस	Work day
कामाचा भार	Load of work
कामाची टाळाटाळ करणे	Evade duties
कामाची समाप्ती	Completion of work
कामाचे मूल्यनिर्धारण	Assessment of work
कामांचे स्वरूप	Nature of duties
कामाच्या शर्दीला पुरा पडू शकत नाही	Cannot cope with the rush of work
कामाच्या वेळा	Working hours
कामाच्या वेळेत केव्हाही	At any time during working hours
कामात बिघाड	Dislocation of work
कामाला दिलेले प्राथम्य	Priority given to the work
कामावर	On duty
कामावर नसणे	Off duty
कामावर परत रुजू होण्यास योग्य	Fit to resume duty
कामावर परत रुजू होणे	Resume duties
कामावर बोलावणे	Call out on duty
कामावर रुजू होणे	Join duty
कामावरील अनुपस्थिती	Absence from duty
कामासाठी नेमणूक करणे	Detail for duty
(कामे) कार्यक्षमतेने पार पाडणे	Efficient discharge (of functions)
कायदा व सुव्यवस्था	Law and order
कायदेशीर कब्जा	Lawful possession
कायदेशीर प्रयोजन	Legitimate purpose
कायद्याचा भंग	Violation of law
कायद्याचा सत्ता	Legal advice
कायद्याचे समान संरक्षण	Equal protection of law
कायद्याने	By law
कायद्याने यथोचित प्रस्थापित झालेले	Duly constituted under law
कायद्याने संस्थापित कंपनी	Incorporated company
कायद्याविरुद्ध	Contrary to law
कायद्याविषयीचे अज्ञान	Ignorance of law

कायम करण्याकरता	In confirmation
कायम करण्यावर अवलंबून	Subject to confirmation
कायम जागा	Substantive post
कायम नियुक्ती } कायम नेमणूक }	Substantive appointment
कायम पुनर्वसाहत	Permanent resettlement
कायम प्रवास भत्ता	Permanent travelling allowance
कारण दाखवण्यास तुम्हाला फर्माविण्यात येत आहे	You are called upon to show cause
कारण दाखवा नोटीस	Show cause notice
कारण व परिणाम	Cause and effect
कारणे विशद करा	Elucidate the reasons
कारवाई करणे (against a person)	Take action
कारवाईयोग्य अपकृत्य	Actionable wrong
कारावासाची शिक्षा	Sentence of imprisonment
कारावासाची शिक्षा भोगणे	Undergo a sentence of imprisonment
कार्य अनुसूची	Work schedule
कार्य करीत राहणे	Continue to function
कार्यकारण	Cause and effect
कार्यकारी प्रशासन	Executive administration
कार्यकारी प्राधिकरण } कार्यकारी प्राधिकार }	Executive authority
कार्यकारी प्राधिकारी }	
कार्यकारी भांडवल	Working capital
कार्यकारी मंडळ	Executive body
कार्यक्रम अनुसूची	Programme schedule
कार्यक्रम अंमलात आणणे } कार्यक्रम कार्यान्वित करणे }	Implementation of programme
कार्यक्रमाचे अवस्थाकल्पन } कार्यक्रमाचे टप्पे ठरवणे }	Phasing of programme
कार्यनियमावली	Rules of business
कार्यपद्धति नियम	Rules of procedure
कार्यपद्धतीचे अनुसरण करणे	Follow the procedure
कार्यपद्धतीतील एकरूपता	Uniformity in procedure
कार्यप्रणाली	Modus operandi

कार्यभार ग्रहण	Charge assumption
कार्यभार ग्रहण करणे	Assumption of charge
कार्यभार प्रतिवेदन	Charge report
कार्यभार भत्ता	Charge allowance
कार्यभार मुक्ती	{ Charge relinquishment
	{ Relinquishment of charge
कार्यभार मुक्तीचे प्रतिवेदन	Report of relinquishment of charge
कार्यभार सोपवणे व कार्यभार घेणे	Handing over and taking over
कार्यभार स्वीकारणे	Take over charge of duties
कार्यभाराचे पुनर्ग्रहण	Resumption of charge
कार्यमुक्तीची तारीख	Date of relief
कार्यमुक्तीचे व पदग्रहणाचे प्रतिवेदन प्रतीक्षित	Relief and joining report awaited
कार्ययोजना तयार करणे	Preparation of working plan
कार्ययोजना सुधारणे	Revise working plan
कार्यवाही करणारा	Dealing hand
कार्यवाही करणे (on a file)	Take action
कार्यवाही थोपवून घरणे	Stay of proceedings
कार्यवाही थोपवून धरण्यात यावी	Proceedings be stayed
कार्यवाहीयोग्य नसलेली आवक पत्रे	Non-actionable receipt
कार्यवाही रद्दबातल करणे	Quash the proceedings
कार्यवाहीस बाध येणे	Vitiate the proceedings
कार्यवाहीसाठी कागद }	Paper under disposal
कार्यवाहीसाठी पत्र }	
कार्यविवरण	Work sheet
कार्यव्ययी आस्थापना	Work charged establishment
कार्यसौकर्य	Facility of working
कार्यस्थान	Place of business
कार्यक्षमतेची पराकाष्ठा करून	To the best of ability
कार्यक्षमतेला उपकारक	Advantageous for efficiency
कार्यक्षम शिक्षण	Efficient education
कार्याची अनुसूची	Duty schedule
कार्याची दिशा	Line of action
कार्यदिश	Work order
कार्यदिशाची अंमलबजावणी करणे	Execute work order

— कार्यान्वित करणे

कार्यालय आवरणे

कार्यालय प्रत आणि स्वच्छ प्रत मान्यतेकरता
व सहीकरता प्रस्तुत केली आहे

कार्यालय प्रमुख

कार्यालय प्रस्तावित करीत आहे }
कार्यालयाचा प्रस्ताव आहे }

कार्यालयाची कामकाजपद्धती

कार्यालयाच्या वेळा

कार्यालयाने कार्यवाही करावी

कार्यालयाने काळजीपूर्वक नोंद घ्यावी

कार्यालयाने तपासावे

कार्यालयापुरतेच

कार्यालयास असे वाटते की

कार्यालयीन आदेश

कार्यालयीन कागदपत्र

कार्यालयीन कार्यपद्धती

कार्यालयीन खर्च

कार्यालयीन टिप्पणी

कार्यालयीन टिप्पणीशी मी पूर्ण सहमत आहे

कार्यालयीन ज्ञापन

कार्ये पार पाडणे

कार्योत्तर कायम करणे किंवा केरागहणी

कार्योत्तर मंजुरी

कार्योत्तर मान्यता

काल मर्यादा

कालविसंगत

कालांतर

कालांतराने

काही झाले तरी

काही झाले तरी नाही

काही प्रकरणांत

काही प्रस्ताव, असल्यास

काही बाबतींत

Implementation of —

Wind up the office

Office and fair copies are put up for
approval and signature

Head of office

Office proposes

Office procedure

Office hours

Office to take action

Office to note carefully

Office to examine

Confined to office

Office considers that

Office order

Official documents

Office procedure

Office expenses

Office note

I fully agree with the office note

Office memorandum

Exercise of functions

Ex-post facto confirmation or revision

Ex-post facto sanction

Ex-post facto approval

Time limit

Out of date

Lapse of time

In course of time

In any case

On no account

In certain cases

Proposals, if any

In certain cases

काही विवक्षित कामकाजास रांध	Bar to certain proceedings
काही विशिष्ट कार्याची सोपवणूक	Entrustment of certain functions
काहीही अंतर्भूत केलेले असले तरी	Notwithstanding anything contained
काहीही उलट/विरुद्ध असले तरी	Notwithstanding anything to the contrary
काळजीपूर्वक विचार करून काळजीपूर्वक विचार केल्यानंतर }	After careful consideration
काळजीवाहू सरकार	Caretaker Government
काळाच्या ओघात	In course of time
किंचित परिणाम झालेला	Slightly affected
किता	Ibid
किंमतीची पातळी	Level of prices
किंमतीतील चढउतार	Fluctuation in prices
किमान आवश्यक कर्मचारीवर्ग	Nucleus staff
किमान रक्कम	Minimum amount
किरकोळ अनियमितता	Minor irregularities
किरकोळ अपघात	Minor accident
किरकोळ खर्च	Sundry expenses
किरकोळ चुका व अपचार	Minor lapses and delinquencies
किरकोळ नियमबाह्य गोष्टी	Minor irregularities
किरकोळ बांधकाम आणि दुरुस्त्या	Petty construction and repairs
किरकोळ रोकड वही	Petty cash book
— किंवा काय याविषयी आदेश देण्यात यावा	It is for orders whether —
— किंवा काय याविषयी विचार व्हावा	It is for consideration whether —
कुलचिन्हे	Coat of arms
कुशल कामगार	Skilled labour
कृपया पहावे	May please see
कृपया पुष्टी द्यावी आणि प्रत पाठवावी	Kindly confirm and a copy may be furnished
कृपया पोच द्यावी	Kindly acknowledge receipt
कृपया फाईल परत पाठविण्याची त्वरा करावी	Return of file may kindly be expedited
कृपया रीतसर सूचना पाठवावी	Due intimation may please be sent
कृपया वित्त विभागाने हे पाहून सहमती द्यावी	Finance Department may kindly see for concurrence

कृपया स्वयंपूण संक्षेप/सारांश प्रस्तुत करावा	Please put up a self-contained summary
कृपयोत्तीर्ण	Passed with grace
कृपा करून उत्तर पाठवावे (छ. क. उ. पा.)	R.S.V.P.
कृपा करून त्यांना या कार्यालयाकडे पाठवाने	Kindly direct them to this office
कृपा करून परवानगी द्यावी	Kindly permit
कृपा करून पहावे	May please see
कृपा करून मला कळवावे	Kindly let me know
कृपा करून यासंबंधात पृष्ठ वर दिलेले	Notes and orders at page may
आदेश व टिप्पणी पहाव्या	please be seen in this connection
कृषि उत्पन्न	Agricultural income
कृषि वर्ष	Agricultural year
कृषि वसाहतीकरण	Agricultural colonisation
कृषीतर प्रयोजने	Non-agricultural purposes
केंद्र पुरस्कृत योजना	Centrally sponsored scheme
केंद्रवर्ती मुख्यालय	Nucleus headquarters
केंद्र सहायताप्राप्त योजना	Centrally aided scheme
केंद्र साहाय्यित योजना	Centrally assisted scheme
केंद्रीय साहाय्य	Central assistance
केलेली किंवा करणे अभिप्रेत असलेली कृत्ये	Acts done or purported to be done
केलेली सेवा	Rendered service
केलेल्या सेवेबद्दलचे उत्पन्न	Income for services rendered
केवळ रेल्वे खर्च घेऊन मोफत	Free on rail value
केवळ समुद्रमार्ग	All-sea route
केव्हाही नाही	By no means
कोणतीच कार्यवाही आवश्यक नाही, दप्तर- दाखल करावे	No action is necessary, file
कोणतीही टीकाटिप्पणी करावयाची नाही	{ Has no comments to make No comments to make
कोणतीही भाष्यके करावयाची नाहीत	Has no comments to make
कोणतेही	At random
कोणत्याही अवस्थेत	In any case
कोणत्याही अवस्थेत नाही	On no account
कोणत्याही आडकाठीशिवाय	Without hindrance

कोणत्याही उपायांनी	By any means
कोणत्याही कपातीशिवाय अनुमत	Allowed without any cuts
कोणत्याही कारणास्तव आक्षेप घेतला जाणार नाही	Shall not be called in question on any ground
कोणत्याही गोष्टीचा परिणाम होणार नाही	Nothing shall affect
कोणत्याही न्यायालयाद्वारे वजावणीयोग्य	Enforceable by any court
कोणत्याही परिस्थितीत	In any case
कोणत्याही प्रकाराने }	By any means
कोणत्याही मार्गांनी }	
कोणत्याही विधीच्या प्राविकागनुसार	Under the authority of any law
कोणत्याही विधीत किंवा नियमात अन्यथा उपबंधित केले असेल त्याप्रतिरिक्त	Save as otherwise provided in any law or rule
कोणत्याही सबबीवर नाही	On no account
कोणत्याही साधनांनी	By any means
कोणत्याही स्वरूपात	In any form
कोरे पत्र	Carte blanche
कोषपालाजवळील रोख रक्कम	Cash in hand of treasurer
कोषागार जमा/पावती	Treasury receipt
कोषागार व बँक झिल्लक	Treasury and bank balances
कोषागार संकलन नियमावली, खंड १ व २ अनुसार	As per Treasury Compilation Rules, Volume I and II
कोषागार सुरक्षित कक्ष	Treasury strong room
कोष्टकवार विवरणपत्र	Tabulated statement
क्रमप्राप्त	As a matter of course
क्रमबद्ध काम	Systematic work
क्रमबाह्य नियत वाटप	Out of turn allotment
क्रमशः वाढ	Gradual increase
क्रमसूची	Serial list
क्रमांकित परिच्छेद	Numbered paragraph
क्रमाने लगेच खालचा	Next lower in order
क्रियाशील भागीदार	{ Working partner
	{ Active partner
क्रियाशील सेवा	Active service

ख

खजिना जमा/पावती	Treasury receipt
खटला खारीज करणे	Dismissal of a case
खटला चालवणे	Conduct the case
खटला दि. . . . ला ठरवला आहे	Case fixed for —
खटला दैनिकी	Case diary
खटला नोंदणे } खटला नोंदवणे }	Register a case
खटला भरणे	Institute prosecution
खटला भरण्यायोग्य	Liable to be prosecuted
खटला मुदतबाह्य झाला }	Suit was barred by limitation
खटला मुदतीबाहेर गेला }	
खटला सुरू करणे	Open the case
खटला स्थगित	Case adjourned
खटल्याची कार्यवाही आता संपली आहे	Case is closed now
खटल्याची पार्श्वभूमी	Background of the case
खटल्याची संक्षेपिका तयार करावी	Please prepare precis of the case
खटल्याची सुनावणी	Hearing of the suit
खटल्याचे कागदपत्र	Case papers
खटल्याचे पुनर्विलोकन	Review of case
खटल्याचे पुनर्विलोकन व्हावयाचे आहे	Case is to be reviewed
खटल्यातील वस्तुस्थिती	Facts of the case
खंड कमी करणे	Abatement of rent
खंड निश्चिती	Fixation of rent
खंडित काल	Broken period
खत करून देणे	Enter into a bond
खरी नक्कल/प्रत	True copy
खरेदीची एकुणात	Turnover of purchases
खरेदीची रक्कम	Purchase money
खरेदीतील काटकसर	Economy of purchase
खरेदीद्वारा हक्क	Title by purchase
खर्च, अर्थसंकल्पीय नियत वाटपाच्या मर्यादेत आहे	Expenditure is within the budgetary allotment

खर्च करणे	Incur expenditure
खर्च चुकता करणे	Payment of expenses
खर्च नियमानुसार असणे	Regularity of expenditure
खर्च सोडून	Excluding the charges
खर्चाकडे खातेबद्दल	Transfer debit
खर्चाचा अंदाज	Estimate of cost
खर्चाचा नेमस्त अंदाज	Conservative estimate of the expenses
खर्चाचा मेळ	Reconciliation of expenditure
खर्चाची गणना करणे	Calculate expenses
खर्चाची नोंद	Debit entry
खर्चाची प्रतिपूर्ती	Reimbursement of expenses
खर्चाचे औचित्य	Propriety of expenditure
खर्चासहित अपील खारीज करण्यात आले/ फेटाळले	Appeal is dismissed with costs
खर्ची घालण्यास योग्य	Debitable to
खाजगी उपयोगासाठी	For private use
खाजगी कामाकरता रजा	Leave on private affairs
खाजगी तशीच सार्वजनिक स्थाने	Private as well as public places
खाजगी देणग्या आणि अंगदान निधी	Private donations and contribution funds
— खाती खर्ची घालण्यात यावे	Should be debited to —
खाते निलंबित करणे	Write off an account
खाते बंद करणे	Close an account
खातेबद्दलाने समायोजन	Adjustment by transfer
खातेवही पृष्ठ	Ledger folio
खातेवहीवरील शिल्लक	Ledger balance
खात्यावर घेतलेला	Borne on books
खात्यावर पैसे देणे	On account payment
खालची वयोमर्यादा	Lower age limit
खालच्या न्यायालयाचा आदेश कायम करण्यात येत आहे	Order of the lower court is upheld
खाली ठेवलेला जाप तात्काळ पाठवावा आणि फाईल सादर करावी	Please issue the memo below today immediately and submit the file
खाली निर्दिशित केल्याप्रमाणे	As illustrated below

खालील ओळी गाळून टाका
 खालील तपशिलानुसार
 खालील परिच्छेद
 खालील रिकामी पदे कायमची भरण्यात येऊ
 नयेत
 खालील रीतीने
 खालील वस्तुस्थिती
 खाली लिहिलेले
 खाली सही करणार विज्ञप्तिपूर्वक (कळवतो
 की . . .)
 खाली सही करणाऱ्याला आदेश देण्यात आला
 आहे की
 खाली सही करणाऱ्यास भेटावे
 खास निवासव्यवस्था
 खास बाब म्हणून
 खास बाब म्हणून रजा वेतन आणि निवृत्ति-
 वेतन अंशदान सोडून देण्यास शासन
 मंजुरी देत आहे
 खुरटलेली वाढ
 खुला प्रवेश
 खुला समुद्र
 खुलासा करण्याची विनंती करण्यात यावी
 खुलासेवार
 खुली निविदा
 खुली सर्वसाधारण अनुज्ञप्ती
 खुले अधिवेशन/सत्र
 खुल्या बाजारातील किंमत
 खुष्कीचा प्रवास
 खेद वाटतो की —
 खेळते भांडवल
 खोटा आरोप
 खोटा तयार केलेला पुरावा

Delete the following lines
 As per details below
 Following paragraph
 Following vacancies should be kept
 substantively unfilled
 In the following manner
 Following facts
 Noted below
 The undersigned presents compli-
 ments
 Undersigned is directed that —
 Please see the undersigned
 Special accommodation
 As a special case
 Government are pleased to sanction
 as a special case the waiving of
 the leave salary and pension
 contribution
 Stunted growth
 Open access
 Open sea
 May be requested to clarify
 In detail
 Open tender
 Open general licence
 Open session
 Open market price
 Overland journey
 It is regretted that —
 Working capital
 False charge
 Fabricated evidence

गणनयंत्र	Calculating machine
गणना आणि दर तपासले	Calculations and rates checked
गणना यथोचितरीत्या पडताळून पाहण्यात आली	Calculation has been duly verified
गणपूर्ती होत नसेल तर	If quorum is not available
गतवर्षातील समकालीन पूर्वानुमानाशी तुलना करणे	Compare with the corresponding forecast of the preceding year
गंभीर अभिकथन	Serious allegation
गंभीर कारवाई का करू नये याविषयी कारण दाखवा	Show cause why serious action should not be taken
गंभीर दुखापत	Grievous injury
गंभीरपणे दखल घेतली	Seriously noticed
गंभीरपणे विचार करून	After giving a serious thought
गंभीरपणे विचार केल्यावर }	
गंभीर विचार	Serious thought
गंभीर स्वरूपाची अव्यवस्था	Grave disorder
गरजा पुऱ्या करणे	Comply with the requirements
गरजेनुसार	As per need
गर्भित स्वीकृती	Implied acceptance
गहाण मालमत्ता	Mortgaged property
गहाळ वस्तू	Lost property
गांभीर्यपूर्वक प्रतिज्ञा करणे	Solemnly affirm
गांभीर्यपूर्वक संकल्प करून	Having solemnly resolved
गाऱ्हाणी दूर करणे	Redress grievances
गाऱ्हाणी मांडणे	Ventilate one's grievances
गिरवणे	Overwriting
गुणदोष	Merits and demerits
गुण नियंत्रण	Quality control
गुणवत्ताक्रम	Order of merit
गुणवत्ता प्रमाणपत्र }	Merit certificate
गुणवत्तेचा दाखला }	
गुणवत्तेच्या क्रमाने	In order of merit

गुणवत्तेवरून निर्णय घेणे
 गुणवत्तेवरून विचार करणे
 गुणांची टक्केवारी }
 गुणांची शेकडेवारी }
 गुणात्मक वितरण
 गुणानुक्रम
 गुणानुक्रमे
 गुणावगुण
 गुणावगुणावरून
 गुणावगुणावरून पाहता त्याच्या म्हणण्यात
 तथ्य नाही
 गुणोत्तर तक्ता
 गुंतागुंतीची बाब
 गुंतागुंतीची समस्या
 गुंतागुंतीचे प्रकरण
 गुन्हेगार जमाती वसाहत
 गुन्हाचा तपास
 गुप्त पाकीट
 गुप्तरीत्या
 गुप्तसूचना
 गृह निर्माण अग्रिम
 गृह विभागाचे दिनांक...चे शासकीय पत्र
 क्रमांक ...पहावे
 गृहीत घरभाडे भत्ता
 गृहीत घरणे
 गृहीत प्रश्न
 गैरवर्तणुकीचे कृत्य
 गैरवाजवी उशीर
 गैरवाजवी प्रभाव
 गैरवाजवी फायदा
 गैरवाजवी वजन
 गैरवाजवी वजन खर्च करून
 गैरवाजवी विलंब
 गैरवाजवी हस्तक्षेप

Decide on merits
 Consider on merit
 Percentage of marks
 Qualitative distribution
 Order of merit
 In order of merit
 Merits and demerits
 On merits
 On merits he has no case
 Ratio chart
 Intricate matte
 Complicated problem
 Intricate matter
 Criminal tribes settlement
 Detection of crime
 Secret cover
 In camera
 Secret instructions
 House building advance
 Read Government Letter, Home
 Department, No. dated.....
 Hypothetical house rent allowance
 Take for granted
 Hypothetical question
 Act of misconduct
 Undue delay
 Undue influence
 Undue benefit
 Undue influence
 By undue influence
 { Unreasonable delay
 { Undue delay
 Undue interference

गोदाम पोचवणी	Godown delivery
गोपनीय अभिप्राय	Confidential remarks
गोपनीय अभिलेख	Confidential record
गोपनीय प्रतिकृत/प्रतिवेदन	Confidential report
गोपनीय शेरे	Confidential remarks
गोण अनियमितता	Minor irregularities
गोण नियमबाह्य गोष्टी }	
गोण शीर्ष	Minor head
ग्रंथ तालिका	Catalogue of books
— ग्रस्त भाग	Affected area
ग्रहण करणे	Take up

घ

घटनांचा अनुक्रम	Sequence of events
घटनात्मक आक्षेप	Constitutional objection
घटनात्मक सुधारणा	Constitutional reform
घटनास्थळ चौकशीसाठी	For spot enquiry
घटनेचा दिनांक }	Date of occurrence
घटनेची तारीख }	
घटलेले मूल्य	Depreciated value
घनिष्ठ संबंध	Intimate connection
घरकाम	Domestic service
घरगुती काम	Domestic purpose
घरबांधणी अग्रिम	House building advance
घरभाडे भत्ता	House rent allowance
घसरत चाललेली स्थिती	Deteriorating situation
घसारा आकार	Depreciation charges
घाऊक किंमत	Wholesale price
घातपाती कृत्ये	Subversive activities
घेऊन येणाऱ्याबरोबर	Per bearer
घेतलेले उतारे	Extracts taken

चढाओढीची परीक्षा
 चतुर्थांश वेतनावर रजा मंजुरी
 चतुर्थांश सरासरी
 चतुर्थांश सरासरी वेतनाकरील रजा
 चर्चा करावी
 चर्चेच्या ओघात
 चलन विनिमय
 चलनाचे अवमूल्यन
 — चा आग्रह धरणे
 — चा आग्रह धरणे गैरवाजवी आहे
 — चा उपयोग करणे
 — चा कब्जा घेणे
 — चा खर्च सोडून
 चागल्या वर्तणुकीसाठी जमानत/जामीन
 — चा गोष्टवारा
 चाचणीगृह
 चाचणीदाखल तपासणी
 चातुर्य व तारतम्य
 — चा परिणाम म्हणून
 — चा परिव्यय सोडून
 — चा प्रारंभ (सुधारणा)
 — चा फायदा घेणे
 चार प्रती
 चारित्र्य पट
 चारित्र्य प्रमाणपत्र
 चालू असणारा
 चालू असलेली हमी
 चालू कंत्राट
 — चालू करणे (सुधारणा)
 चालू करार

Competitive examination
 Grant of leave on $\frac{1}{4}$ th pay
 Quarter average
 Leave on quarter average salary
 Please discuss
 During the course of discussion
 Currency exchange
 Devaluation of currency
 Insist on —
 It is unreasonable to insist on —
 Make use of —
 Take possession of —
 Excluding the cost of —
 Bail for good conduct
 Abstract of —
 Test house
 Test check
 Tact and discretion
 As a result of —; with the result that—
 Consequent to —
 Excluding the cost of —
 Introduction of — (a reform)
 Avail oneself of —
 In quadruplicate
 Character roll
 Character certificate
 In operation
 Continuing guarantee
 Running contract
 Introduction of — (a reform)
 Running contract

चालू खर्च	Current expenses
चालू खाते	Current account
चालू खात्याची बिले	Bills, running account
चालू ठेवणे	Carry on
चालू ठेवलेल्या सवलती	Continuing concessions
चालू ठेवी	Current deposits
चालू नोंदवही	Live register
चालू नोंदींवर लक्ष ठेवले जाते किंवा नाही आणि स्मरणपत्रे पाठविली जातात किंवा नाही	Whether the live entries are watched and reminders issued
चालू परिस्थिती	Prevailing circumstances
चालू परिस्थितीत	In the prevailing circumstances
चालू फाईल	{ File in play Current file
चालू मागणी व वसुली	Current demand and recoveries
चालू वर्षी हा खर्च करण्याची अर्थसंकल्पात तरतूद आहे	Provision exists in the budget for incurring this expenditure during the current year
चालू विद्यावर्ष	Current academic year
चालू स्थिती	Status quo
— चा वापर करताना }	In exercise of —
— चा वापर करून }	In consultation with —
— चा विचार घेऊन	Deal in —
— चा व्यापार करणे	In consultation with—
— चा सल्ला घेऊन	Theory and practice of —
— चा सिद्धांत आणि व्यवहार	Is entitled to —
— चा हक्क आहे	By lots
चिठ्ठ्या टाकून	Lasting monument
चिरस्मारक	Take care of —
— ची काळजी घेणे	Please quote for —
— ची किंमत कळवावी	Offensive expression
चीट आणणारे शब्द	May take cognizance of —
— ची दखल घेऊ शकेल	Deal in
— ची देवघेव करणे	Acknowledge receipt of —
— ची पोच देणे	During the pleasure of —
— ची मर्जी असेपर्यंत	

— ची मागणी करणे	Place an order for —
— ची माफी	Exemption from —
— ची योग्य ती काळजी घेऊन	With due regard to—
— ची विशेष रीतीने नोंद घ्यावी	Please take a special note of —
— ची वैयक्तिक फाईल	Personal file of —
— ची सही आणि मुद्रा यांसह	Under hand and seal of —
— ची सूट	Exemption from —
— ची क्षमा असावी }	Beg to be excused for —
— ची क्षमा करावी }	
चुकते करून रद्द	Paid and cancelled
चुकते केले आणि तपासले	Paid and checked
चुकीचा विचार }	Erroneous views
चुकीचे मत }	
चुकीबद्दल खेद वाटतो	Mistake is regretted
चूक झाल्यास	In case of failure
चूक दुरुस्त करणे	Rectify the mistake
चूक भूल द्यावी घ्यावी	Errors and omissions excepted
— चे अधिक्रमण करून	In supersession of —
— चे अनुपालन केले	Complied with
— चे उत्तर म्हणून	In response to —
— चे उत्पादनमूल्य सोडून	Excluding the cost of —
— चे उल्लंघन करून	In contravention of —
— चे कार्यान्वयन	Implementation of —
— चे कोणतेही कारण मला दिसत नाही	I do not see any reason to —
— चे दर्शक म्हणून	In token of —
— चे परिनिरीक्षण केले असल्याचे दर्शक म्हणून	In token of having scrutinised —
— चे पालन करण्याकरता	In compliance with
— चे प्रयोजन पार पाडण्यासाठी	For carrying out the purpose of —
— चे संकलन आणि प्रकाशन	Compilation and publication of —
— चे सार	Abstract of —
चौकशी अंती असे उघडकीस येत आहे की	Enquiries made reveal that —
चौकशी आणि प्रतिवेदन यांकरता	For enquiry and report
चौकशी करणे	Conduct enquiry

चौकशीचा खर्च	Cost of enquiry
चौकशीचे कामकाज	Proceedings of the enquiry
चौकशी न्यायालय	Court of inquiry
चौकशी पूर्ण करण्यात यावी आणि प्रतिवेदन अविलंब सादर करण्यात यावे	Enquiry should be completed and report submitted without delay
चौकशीस बाध येणे	Vitiate the enquiry
— च्या अधिक	In addition to —
— च्या अधिकारक्षेत्रात	Within the jurisdiction of —
— च्या अधिकारात असणे	Rest with —
— च्या अधीन	Subject to —
— च्या अधीन मान्य	Approved subject to —
— च्या अनुदेशानुसार	Under instructions from —
— च्या अनुपालनार्थ	In compliance with —
— च्या अनुरूप	In consonance with— ; in conformity with —
— च्या अनुरोधाने	In pursuance of —
— च्या अनुषंगाने	In course of— ; in continuation to this —
— च्या अनुसार	{ In accordance with — In terms of— ; in pursuance of —
— च्या अन्वये	According as —
— च्या अपेक्षेने	In anticipation of —
— च्या अभावी	In default of —
— च्या अभिवृद्धयर्थ	In furtherance of —
— च्या आड येणे	Come in the way of —
— च्या आधारावर	On grounds of —
— च्या आधारे	By virtue of —
— च्या आरंभापासून	Since the inception of —
— च्या उपबंधाचे उल्लंघन करतो	Contravenes the provision of —
— च्या उपस्थितीत	In the presence of —
— च्या ऐवजी	{ Instead of — In lieu of— ; in preference to—
— च्या ओघात	In course of —
— च्या कब्जात	In possession of —
— च्या करता	In orderto —

— च्या कारणास्तव

— च्या खरेदीच्या आपल्या प्रस्तावास शासन मान्यता देत आहे ; खरेदीचा एकूण खर्च रुपये . . . हून अधिक होऊ नये

— च्या खर्चाने

— च्या जागी

— च्या जागी खालील घालावे

— च्या जागी घालण्यात येईल

— च्यात फेरबदल करून

— च्या तर्फे

— च्या तर्फे उपस्थित होणे

— च्या तुलनेने

— च्या दाव्यांच्या अधीन

— च्या दृष्टीने

— च्या द्वारा

— च्या धर्तीवर

— च्या नात्याने

— च्या नावाने

— च्या निकडी भागवणे

— च्या नियंत्रणाखाली

— च्या नियुक्तीला संमती देणे

— च्या निबंधनानुसार

— च्या नेमणुकीला संमती देणे

— च्या परिधामध्ये

— च्या परिभाषेत

— च्या पुढे चालू

— च्या पुष्टीदाखल }

— च्या पुष्ट्यर्थ }

— च्या पेक्षा

— च्या पेक्षा अधिक पसंती देऊन

— च्या प्रत्याशेने

— च्या प्रसंगी

On grounds of —

Government are pleased to approve of your proposal for the purchase of — at a total cost not exceeding Rs. . . .

At the expense of —

In lieu of —

Substitute the following

Shall be substituted for —

In modification of —

On behalf of —

Appear on behalf of —

As against —

Subject to the claims of —

{ In the interest of — ; in view of —

{ In the light of —

By means of ; through the agency

On the lines of —

In the capacity of

{ In the name of —

{ In favour of —

Meet the exigencies of —

Under the control of —

Agree to the appointment of —

As interpreted by

Agree to the appointment of —

Within a radius of —

In terms of —

Continued from —

In support of —

As against —

In preference to —

In anticipation of —

In the event of —

— च्या प्राधिकारानुसार }	By authority of
— च्या प्राधिकाराने }	
— च्या प्रीत्यर्थ	In order to —
— च्या बचावाकरता	In defence of —
— च्या बरोबर	{ In collaboration with —
	{ Together with —
— च्या बाजूने	In favour of —
— च्या बाबत	In respect of — ; with respect to
	{ As respects
	{ In respect of —
	{ In relation to —
— च्या बाबतीत	{ In matter of —
— च्या मतानुसार	As per opinion of —
— च्या मते	In the opinion of —
— च्या मदतीसाठी	In aid of —
— च्या मध्ये समाविष्ट	Incorporated within/in —
— च्या मर्यादेपर्यंत	To the extent of —
— च्या मागून	In succession
— च्या मागाने	By way of —
— च्या मार्फत	Through the agency
— च्या सिषाने	In disguise of —
— च्या मुळे	On account of —
— च्या रूपाने	In disguise of —
— च्या वतीने	On behalf of —
— च्या विरुद्ध	Contrary to —
— च्या विरुद्ध पाचारण करणे	Evoke against —
— च्या विरोधी	Vis-a-vis
	{ In matter of —
— च्या विषयी	{ In relation to —
	{ As regards —
	{ In regard to —
— च्या वेळी	At the time of —
— च्या व्याप्तीबाहेर	Beyond the scope of —
— च्या शक्ती कमी करणे	Derogate the powers of —
— च्या शिवाय	{ In addition to —
	{ Other than —

— च्या संदर्भात	{ With reference to — In the context of —
— च्या संदर्भात हे विहित्यत येत आहे	This is with reference to —
— च्या सदृश	On the analogy
— च्या संबंधात	{ As regards — In relation to — With regard to—; apropos
— च्या संबंधात केलेल्या सेवेसाठी आकार- लेला खर्च	Charges for the services rendered in connection with—
— च्या संबंधी	{ Pertaining to— In connection with — In regard to — With regard to —
— च्या संबंधी सादर निवेदन	Submission regarding—
— च्या समक्ष	{ In the presence of — Vis-a-vis
— च्या समाप्तीनंतर	On the expiry of —
— च्या समाप्तीपूर्वी	Before the expiration of —
— च्यासमोर जातीने किंवा प्रतिनिधीमाफत हजर व्हावे	Please appear in person or through an agent before —
— च्या समोर दर्शविलेली	Indicated against —
— च्या संरक्षणाकरता	In defence of —
— च्या संवादी	In consonance with —
— च्या सह	Together with —
— च्या सहमतीने	With the concurrence of —
— च्या सहयोगाने	In collaboration with—
— च्या सहित	Inclusive of —; accompanied by —
— च्या सांगण्यावरून	At the instance of —
— च्या साठी	In order to —
— च्या सुधारणेसाठी	{ For improvement of — For the betterment of —
— च्यासोबत जोडलेले	Appended to —
— च्या स्वरूपाचा	In the nature of —
— च्या स्वाधीन करणे (Amount)	Place at the disposal of —
— च्या हाती असणे	Rest with —

- च्या हिताचे
- च्या हेतूने
- च्या क्षेत्राधिकारात

- In the interest of —
- With a view to —
- Within the jurisdiction of —

ज

- जखम आणि इजा निवृत्तिवेतन
- जडसंग्रह
- जडसंग्रह नोंदवही
- जंगम व स्थावर मालमत्ता
- जणू काही
- जनगणना पुस्तक
- जनजाति क्षेत्र
- जनतेतील कोणतीही व्यक्ती
- जन्म आणि मृत्यू यांची आकडेवारी
- जन्मठेप

- Wound and injury pension
- Deadstock
- Deadstock register
- Movable and immovable property
- As if
- Census book
- Tribal area
- Member of the public
- Statistics of births and deaths
- Transportation for life; life imprisonment
- Life convict

- जन्मठेपी गुन्हेगार
- जन्मतारखेचा दाखला
- जन्मतारखेचे प्रमाणपत्र
- जप्त होणे
- जप्तीचा आदेश दिला
- जबाबदार घरणे
- जबाबदारीचे संविभाजन
- जबाबदारीतून मुक्त
- जबाबदारी सोडून देणे
- जबाबदाऱ्या सांभाळणे
- जमा आणि खर्च यांचा गोष्टवारा
- जमा आणि खर्च यांचे वर्गीकरण

- Birth date certificate
- Forfeit to Government
- Forfeiture ordered
- Hold responsible
- Apportionment of responsibility
- Absolved of the responsibility
- Abnegation of responsibility
- Carry responsibilities
- Abstract of receipts and expenditure
- Classification of receipts and expenditure
- Receipt and disbursement
- Advice to transfer debit/credit
- Memo of receipts and expenditure

- जमा आणि संवितरण
- जमा/खर्च खाते बदलण्याची सूचना
- जमाखर्चाचा शप

जमाखर्चाची लेखांकन पद्धती

Accounting procedure for receipt and expenditure

जमानत ठेव

Security deposit

जमानतनामा

Security bond

जमा नोंद

Credit entry

जमा नोंदवही

Receipt register

जमाबंदी

Settlement of land revenue

जमाबंदी अनुदेश

Settlement instructions

जमाशीर्ष

Credit head

जमिनीचे अधिग्रहण

Requisition of land

जमिनी परत घेणे

Resume lands

जमीन आकार

Land charges

जमीन महसुलाची थकित रक्कम

Arrears of land revenue

जमीन मोकळी करणे

Release of land

जमेकडे खातेबदल

Transfer credit

जमेकडे खातेबदल करून चुकते करावयाचे बिल

Bill to be paid by transfer credit

जमेचा वर्गीकृत गोपवारा

Classified abstract of receipts

जमेल तितक्या लवकर

As soon as practicable

जमेस असलेली रजा

Leave at credit

जमेस असलेली रजा — दिवस

Amount of leave at credit

जर काही/कोणी

If any

जरुरीपेक्षा अधिक

In excess of the requirements

जलद बटवडा

Express delivery

जलसिंचनासाठी क्षेत्र

Area under irrigation

जलागमन क्षेत्र

Catchment area

जसजसे

As and when

जसे आहे त्याप्रमाणे

As it stands

जागा नाहीशी करणे

Abolition of post

जागा भरणे

Recruitment to posts

जागा राखून ठेवणे

Reservation of seats

जागेचा राजीनामा

Resignation of post

जागेमध्ये }

On the premises

जागेवर }

जागेवर असलेल्या सामानाचा हिशेब

Materials at site account

जागेवरील घारणाधिकार	Lien on post
जाणीव करून देण्यात यावी	Should be given to understand
जाणूनबुजून व बेकायदेशीरपणे	Knowingly and unlawfully
जातवार नामावली	Communal roster
जातवार प्रतिनिधित्व	Communal representation
जाती आणि पंथ	Castes and creeds
जातीने	In person
जातीने ऐकणे	Hear in person
जातीने किंवा वकिलामार्फत हजर राहणे	Appear in person or by pleader
जातीने लक्ष घालणे आवश्यक आहे	Personal attention is required
जातीने हजर राहणे	Appear in person
जातीय पूर्वाग्रह	Communal bias
जादा अंदाज	Over estimate
जादा नफा	Excess profit
जादा मभा	Extraordinary meeting
जामिनाचे दायित्व कमी होणार नाही किंवा तो त्यापासून मुक्त होणार नाही	Liability of the surety shall not be impaired or discharged
जामिनावर सोडलेला	Released on bail
जामीन कबूल करणे	Admit to bail
जामीन स्वतः	Surety bond
जागी राहणे	Remain in force
जावक नोंदवही	Despatch register
	Issue register
	Outward register
जास्तीत जास्त व्यवहार्य होईल तितके	As nearly as practicable
जास्तीत जास्त शक्य होईल तितकपत	As nearly as possible
जाहिरात दिलेली जागा	Advertised post
जाहिरात दिलेले पद	
जाहीरपणे	In public
जिल्हा आश्रयस्थान	District shelter
जिवाम मोठा धोका पत्करून	With great risk to life
जीवन कलह	Struggle for existence
जीवनमान	Standard of living
जीवनविषयक आकडेवारी	Vital statistics
जीवित मुले	Surviving children

जुनाट	Out of date
जुळवणी व चाचणी	Assembling and testing
जेथपर्यंत	Insofar as
जेवढे . . . तेवढे	So much ... as
जोखमीचे काम/कार्य	Hazardous act
जोडलेली फाईल	Linked file
जोडलेल्या फाईलमधील माझी टीप पहावी	See my note in the linked file
जोपर्यंत	So long as; as long as
जोवर	Insofar as
ज्याअर्थी	{ Insofar as Inasmuch as
ज्याअर्थी — करणे कालप्राप्त झाले आहे	Whereas it is expedient to —
ज्याच्या त्याच्या इच्छेनुसार	At one's option
ज्याच्या त्याच्या जोखमीवर	At one's risk
ज्यामध्ये शासन एकपक्ष आहे असा दिवाणी दावा चालवणे	Conduct of civil litigation to which Government is a party
ज्येष्ठतम अधिकारी	Seniormost officer
ज्येष्ठताक्रम	Order of seniority
ज्येष्ठता सूची	Seniority list
ज्येष्ठतेची गणना	Calculation of seniority
ज्येष्ठतेचे विनियमन	Regulation of seniority

झ

झालेली हानी	Loss sustained
— झाल्यास	In case of —
झीज तूट	Wear and tear
झेंड्यांनी सीमांकन	Demarcation by flags

ट

टंकलेखातील दोष/चूक	Typographical error
टक्के	Per cent

— टक्के वजात
 टपाल दाखला घेऊन
 टाळता येण्या नोगम विलंब
 टाळेबंदी
 टीकाटिप्पणीची गरज नाही
 टीकाटिप्पणीसाठी
 टीकाटिप्पणीसाठी सादर
 टीप
 टोपणनावी अर्ज

Deduction at ... per cent
 Under certificate of posting
 Avoidable delay
 Lock-out
 Needs no comments
 For comments
 For favour of comments
 Nota bene
 Pseudonymous application

ठ

ठरवल्याप्रमाणे
 ठराव मांडण
 ठराविक आकस्मिक खर्च
 ठराविक किंमत

As determined
 Move a resolution
 Fixed contingency
 Fixed price

ठरावी आकस्मिक खर्च

{ Contract contingencies
 Contingent charges

ठरीव लक्ष्य

Target fixed

ठळक मुद्दे

Salient points

ठाम कार्यवाही

Firm action

ठाम विधान करणे }
 ठासून सांगणे }

Make an assertion

— ठिकाणी अंतर्भूत केले/केलेले

Incorporated at —

ठीक

In order

ठीक टीकाटिप्पणी/भाष्यक

Fair comment

ठेवलेल्या पर्यवेक्षण कर्मचारीवर्गाची संख्या

Number of supervising staff maintained

ठेवलेल्या शिक्षण व प्रचार कर्मचारीवर्गाची संख्या

Number of education and propaganda staff maintained

ठोक रकमेत

In lump sum

ठोक रकमेत विमोचन करणे

Redeem in lump sum

ठोक रक्कम

Lump sum

इ

डाक नोंद पत्र	Registered letter
डाक पत्ता	Postal address
डाक पुस्तक किंवा प्रपत्र	Delivery book or form
डाक मुद्रांक	Postal stamp
डाक रोख पत्र	Post office cash certificate
डाक व तार आणि सार्वजनिक दूरध्वनि कार्यालये	Post and Telegraph and Public Call Offices
डाक विमा	Postal insurance
डाक, विमा आणि आज्ञीवन वाषिकी निधी	Postal insurance and life annuity funds
डाकने केलेला पत्रव्यवहार	Communication addressed by mail

ढ

ढळढळीत चूक	Glaring mistake
ढोबळ नफा	Gross profit
ढोबळ रक्कम	Gross sum/amount

त

तत्रैव	Ibid
तत्त्वाची चूक	Error of principle
तत्सम नोंद	Corresponding entry
तत्सम महसुली लेखाशीर्ष	Corresponding revenue head of account
तत्संलग्न सुविधाधिकार	Easements annexed thereto
तदनुसार अर्थ लावणे	Construe accordingly
तदनुसार असे ठरवण्यात आले आहे	Accordingly it has been decided
तदर्थ मंडळ	Ad hoc Board

तदर्थं समिती	<i>Ad hoc Committee</i>
तदितर प्रकरण/बाब	<i>Extraneous matter</i>
तपशिलासह/सहित	<i>With details</i>
तपशीलवार	<i>In detail</i>
तपशीलवार अंदाज	<i>Detailed estimate</i>
तपशीलवार अन्वेषण	<i>Detailed investigation</i>
तपशीलवार पुरावा	<i>Detailed evidence</i>
तपशीलवार प्राक्कलन	<i>Detailed estimate</i>
तपशीलवार वर्णन	<i>Detailed description</i>
तपासणार --	<i>Checked by --</i>
तपासणीदाखल मोजणी	<i>Check measurements</i>
तपासले आणि बरोबर आढळून आले	<i>Checked and found correct</i>
तपासून प्रतिस्वाक्षरित	<i>Examined and countersigned</i>
तरतुदींच्या अवीन राहून	<i>Subject to the provisions</i>
तरतुदींनुसार	<i>In accordance with the provisions</i>
तरंगते ऋण	<i>Floating debt</i>
-- तर फार बरे होईल	<i>It will be highly appreciated</i>
तर्क केल्याप्रमाणे	<i>As surmised</i>
तर्कदुष्ट युक्तिवाद	<i>Fallacious argument</i>
तशाच रीतीने	<i>In like manner</i>
तसदीबद्दल माफी केली जाईल अशी आशा आहे	<i>In the same manner</i>
तमाच परिणाम होईल	<i>Hoping to be excused for the trouble</i>
तसेच पुढे चालू राहील	<i>Shall have the same effect</i>
तसे न केल्यास	<i>Shall continue to be such</i>
तहकूबीचा प्रस्ताव	<i>In default of</i>
तहाची बंधने	<i>Adjournment motion</i>
तळटीप	<i>Treaty obligations</i>
ताकीद परिपत्रक	<i>Foot note</i>
तातडीचे स्मरणपत्र पाठवा	<i>Warning circular</i>
तातडीने हवे असलेले	<i>Issue urgent reminder</i>
तात्काळ कार्यवाही	<i>Urgently required</i>
'तात्काळ' पताका	<i>Immediate action</i>
तात्काळ पालनाकरता अप्रेषित/पुढे पाठवले आहे	<i>'Immediate' slip</i>
	<i>Forwarded for immediate compliance</i>

तात्काळ संदर्भासाठी	For ready reference
तात्काळ संदर्भासाठी प्रत जोडली आहे	Copy enclosed for ready reference
तात्काळ स्मरणपत्र पाठवा	Issue immediate reminder
तात्पुरता आदेश	Provisional order
तात्पुरता उपाय म्हणून	As a temporary measure
तात्पुरता कार्यक्रम	Tentative programme
तात्पुरता मसुदा	Tentative draft
तात्पुरती नियुक्ती/नेमणूक	Temporary appointment
	Provisional appointment
तात्पुरते	For the present
तात्पुरते कायम या नात्याने पद धारण करणे	Hold a post in provisionally substantive capacity
तात्पुरते मुख्यालय	Temporary headquarters
तात्पुरते साहाय्य	Temporary relief
तात्पुरते स्थायीकरण	Provisional confirmation
तात्पुरत्या रिकाम्या जागेवरील नेमणूक चालू राहणे	Continuance in temporary vacancy
तांत्रिक अर्हता	Technical qualifications
तांत्रिक चूक	Technical error
तांत्रिक दोष	Technical defects
तांत्रिक मंजूरी	Technical sanction
तांत्रिक स्वरूपाची बाब	Matter of technical nature
तापदायक कार्यवाही	Vexatious proceedings
ताबडतोब	At once
ताबडतोब उत्तर पाठवावे	Please reply forthwith
तारखेसह सही	Dated signature
तारण धन	Caution money
तारणाद्वारे हस्तांतरण	Transfer by pledging
तारणावर आगाऊ रक्कम	Secured advance
तारतम्यबुद्धीचा वापर करणे	Exercise due discretion
तार संदेश	Telegraphic message
तारीख ... ते ... पर्यंतची सेवा वेतनबिलांच्या कार्यालय प्रतीवरून पडताळून पाहण्यात आली आणि बरोबर आढळून आली	Service from....to....verified from the office copies of the pay bills and found correct

तारेच्या पुष्ठीदाखल डाकप्रत

Postal copy of the telegram in confirmation

तारेने अनुदेश/सूचना पाठवा

Issue telegraphic instructions

ताळेबंद

Balance sheet

तितक्याच रकमेचे

Of the like amount

ती (गोष्ट) सेवेत खंड ठरणार नाही

It will not constitute any interruption of service

तीन प्रती

In triplicate

— तील कामगिरी

Achievement in —

तीव्र टंचाई

Acute shortage

तुटण्याची मर्यादा

Breaking point

तुटीचा अर्थसंकल्प

Deficit budget

तुटीचा भाग }

Deficit area

तुटीचे क्षेत्र }

तुमच्याकडून झालेल्या अत्यंत ह्मणायीमुळे

For gross negligence on your part

तुम्हाला कामावरून निलंबित करण्यात

You are suspended from duty

येत आहे

तुलनात्मक विवरणपत्र

Comparative statement

तुलनेसाठी आधारसामग्री

Data for comparison

तुल्य पद

Equivalent post

तूट निलंबित केली

Shortage written off

तूट भरून काढणे

Make good deficiency

— तून भागवण्यात यावा

Should be met from —

— तून मुक्त करणे

Discharge from —

ते आवश्यक ठरणे अशी परिस्थिती

Circumstances exist which render it necessary

अस्तित्वात आहे

तेथल्या तेथे

Then and there

तेवढ्याच रकमेचे

Of the like amount

तोट्याची भरपाई

Recovery of loss

तोंडी कथन

Verbal statement

तोंडी करार

Oral agreement

तोंडी निवेदन

Verbal statement

तोंडी पुरावा

Oral evidence

त्या अधीन

Subject thereto

याखालील नियमांस अनुसरून

Under the rules thereunder

त्याच क्रमांकाचा व दिनांकाचा शासन निर्णय	Government Resolution of even No. and date
त्याच पदावर असणे / राहणे	Continuance in a post
त्याच प्रकारे / तऱ्हेने	In the same way
त्याचप्रमाणे उलट	Vice versa
त्याच रीतीने	In the same manner
त्याच क्षणी कार्यवाही	Instantaneous action
त्याचा असा अर्थ घरला / लावला जाईल	It shall be construed
त्याच्या गैरहजेरीत खटल्याची / प्रकरणाची सुनावणी करण्यात यावी व निर्णय घेण्यात यावा	Case may be heard and determined in his absence
त्याच्याच पूर्वी लगेच	Immediately preceding
त्या तारखेनंतर किंवा त्या तारखेनंतर	On or after that date
त्यातील अंश	Part thereof
त्यानंतर असे ठरवण्यात आले आहे की	It has since been decided that
त्याने कायदानुसार निर्णय घ्यावा	He may by law determine
त्याबाबत करण्यात आलेले	Made in that behalf
त्याला दिलेल्या उच्चतर आरंभ वेतनाच्या आधारे	By virtue of higher start given to him
त्याला योग्य वाटतील अशा अटीवर व शर्तीवर	On such terms and conditions as he thinks fit
त्यावेळी अंमलात असलेला	For the time being in force
त्यावेळी प्रलंबित असलेले बिल	Bill then pending
त्यावेळेपुरता	For the time being in force
त्यास अनुलभून	In reference thereto
त्रयस्थ पक्ष	Third party
त्रिपक्ष करार	Tripartite agreement
त्रैमासिक विवरण	Quarterly return
त्रैवार्षिक अहवाल	Triennial report
त्वरित उत्तर आल्यास संतोष होईल	Early reply will be appreciated
त्वरित चौकशी	Summary investigation
त्वरित बढती	Accelerated promotion
त्वरित विल्हेवाट	Quick disposal
त्वरने अनुपालन करावे	Please expedite compliance

थ

थकबाकीचे अवधीनुसार वर्गीकरण	Classification of overdues by periods
थकलेले व्याज	Interest overdue
थकित कर	Arrears of tax
थकित कर्ज	Loans overdue
थकित कामाचा निपटारा	Clearance of arrears
थकित कामाचे विवरणपत्र	Arrears statement
थकित खाते नोंद	Arrears of posting
थांबून ठेवणे	Keep pending
थेट पोच	Direct approach
थेट प्रवास	Through journey
थेट भेट	Direct approach
थोडक्यात प्रस्ताव असा की	Briefly the proposal is that
थोपवणुकीचा आकार	Detention charges
थोपवणूक आदेश	Stay order

न

दखल घेणे	Take cognizance
दखली अपराध	Cognizable offence
दखली आणि अदखली अपराध	Cognizable and non-cognizable offences
दंडनीय अपप्रवेश	Criminal trespass
दंडनीय विश्वासघात	Criminal breach of trust
दंडाची माफी / सूट	Remission of fine
दंडाधिकार काढून घेणे	Withdrawal of magisterial powers
दत्तमत / अदत्तमत स्वर्च	Voted/non-voted expenditure
दत्तविधानपत्र	Adoption deed
दफ्तरदाखल करण्यात यावे	May be filed
दर अनुसूची	Schedule of rates
दरबोर्ड	Per capita

दरदोई अनुदान	Capitation grant
दरम्यान	In the mean time
दरांतील तफावत	Disparity in rates
दर्शनी घनादेश	Bearer cheque
दर्शनी निक्षेप पावती	Deposit at call receipt
दर्शनी मूल्य	Face value
दर्शनी हुंडी	Demand draft
दबंडी पिटवून	By beat of drums
दशवार्षिक जनगणना	Decennial census
दस्तऐवज वैध करणे	Legalise documents
दस्तऐवजांचे साक्षांकन	Attestation of documents
दहशती शिक्षा	Exemplary punishment
दळणवळणाची साधने	Means of communication
दक्षता रोध	Efficiency bar
दक्षता रोध पार करणे	Crossing of efficiency bar
दाखला देण्यात येत आहे की	Certified that
- दाखवणारा भरपूर पुरावा आहे	There is plenty of evidence to show
दायित्वाची नोंदवही	Liability register
दायित्वातून पूर्ण मुक्तता	Full discharge from liability
दावा सोडणे	Renounce a claim
दावा स्वीकृत	Claim accepted
दाव्याचा विचार	Consideration of claims
दाव्याची सुनावणी	Hearing of the suit
दाव्याचे कारण	Cause of action
दाव्यात अपयश येणे	Failure in a suit
दिन प्रतिदिन	Day by day
दिनांक रहित घनादेश	Undated cheque
दिनांक च्या आत	Not later than -
दिनांक ला कार्यवाही केली	Action taken on —
दिनांक ला बिल वटवले	Bill cashed on —
दिनांक ला बिलाची रक्कम दिली	Bill disbursed on —
दिनांक ला बिलाच्या रकमेचा	
वटवडा केला	
दिनांक ला होते त्याप्रमाणे	As it stood on —

दिनांकित स्वाक्षरी
 दिलेली अतिरिक्त रक्कम वसूल केली
 दिवसेंदिवस
 दिवाणी कार्यवाही
 दिवाणी दाव्याची नोटीस
 दिवाणी वेडा
 दिवाळखोरी आणि नादारी
 दिशाभूल करणारे कथन/निवेदन
 दीर्घ मुदतीचा पट्टा
 दीर्घ मुदतीची योजना
 दीर्घसूत्री प्रस्ताव
 दुष्भावलेला पक्ष
 दुष्भावलेली व्यक्ती
 दुटप्पी व्यवहार
 दुय्यम कार्यालय
 दुय्यम घटक
 दुय्यम सेवा
 दुय्यम सेवांमध्ये नियुक्ती
 दुर्भाव
 दुर्मिळ चलन
 दुर्लभ चलन
 दुर्लक्ष करावे
 दुरुपयोग आणि अफरातफर याबद्दल स्पष्टी-
 करण
 दुरुस्त केल्याप्रमाणे
 दुरुस्त प्रारूप/मसुदा मान्यतेकरता प्रस्तुत
 केले/केला आहे
 दुरुस्त स्वरूपात/दुरुस्ती केल्याप्रमाणे पाठवा
 दुसरी प्रत
 दुराऱ्या वाजूस
 दुहेरी कुलुपात ठेवलेली रोख रक्कम
 दुहेरी खाते/लेखा
 दूरध्वनीवर बोलवे

Dated signature
 Excess payment recovered
 Day by day
 Civil proceedings
 Notice of civil suit
 Civil lunatic
 Bankruptcy and insolvency
 Misleading statement
 Long term lease
 Long term plan
 Dilatory motion
 Aggrieved party
 Aggrieved person
 Double dealing
 Subordinate office
 Secondary unit
 Subordinate service
 Appointments to the subordinate
 services
 Malafides
 Scarce currency
 Hard currency
 Should be ignored
 Explanation for misuse and
 misappropriation
 As amended
 Draft as amended is put up for
 approval
 Issue as amended
 Duplicate copy
 Per contra
 Cash under double lock
 Double account
 Speak on phone

दृढ धारणा	Absolute conviction
दृढीकरणार्थ	In confirmation
दृष्टिविषयक चाचणी	Visual test
दण्यात आलेले आदेश	Orders passed
देय आणि अनुज्ञेय रजा	Leave due and admissible
देय रक्कम	Sum payable
देय रजा . . . दिवस	Amount of leave due
देय होणे	Fall due
देशांतरण व निष्कासन	Emigration and expulsion
देशांतर्गत जलमार्ग	Inland waterways
देशाबाहेर प्रतिनियुक्ती	Deputation abroad
दैनंदिन प्रशासन	Day to day administration
दैनिक नित्यक्रम	Daily routine
दैनिक नोंदवही	Diary register
दैनिक प्रतिवेदन	Daily report
दैनिक भत्ता	Daily allowance
दैनिक मिळकत	Daily earnings
दैनिक वेतन	Daily wages
दैनिकी	Daily diary
दैनिकीत नोंद घ्या	Please d'arise
दैवी घटना	Act of God
दोन-तृतीयांशापेक्षा कमी नसलेले बहुमत	Majority of not less than two-thirds
दोन नैमित्तिक रजांच्या कालावधीमध्ये	Holiday cannot be interposed between
सुटी जांडता येणार नाही	two periods of casual leave
दोन प्रती	In duplicate
दोन्ही दिवस धरून	Both days inclusive
दोष अथवा अनियमितता यामुळे कार्यवाहीस	Defect or irregularity not to vitiate
बाध येणार नाही	proceedings
दोषारोप ठेवणे	Framing of a charge
दोषारोप पत्र	Charge sheet
दौऱ्याचा कार्यक्रम	Tour programme
दौऱ्यामुळे अनुपस्थिती	Absence on tour
दौऱ्यावर असतानाचा प्रवास	Journey on tour
द्रव्य हानी	Pecuniary loss

द्रव्यानुदान

द्वारा

— द्वारा प्रस्थापित

— द्वारा यथोचित रीत्या स्वाक्षरित

— द्वारा सादर

— द्वारा साक्षात्कृत

Monetary grant

Care of

Constituted by —

Duly signed by —

With the compliments of

Attested by —

घ

घनप्रेषाद्वारे पाठवणे

घनादेश काढणे

घनादेश वटवणे

घाकदपटशाखाली

घाक दाखवून कर्तव्य पराड्मुख करणे

घारण जमिनीचे एकत्रीकरण

घारणाधिकार असणे

घारणाधिकार पदांतरित करणे

Remit by money order

Draw a cheque

Encashment of cheque

Under duress

Deter from duty

Consolidation of holdings

Hold a lien

Transfer a lien from one post to another

घारणाधिकार म्हणजे एखाद्या अवत्रि-पदासह
कोणतेही स्थायी पद मूळ पद म्हणून
घारण करण्याचा सरकारी कर्मचाऱ्याचा
हक्क

Lien means the title of a Govern-
ment servant to hold substantively
a permanent post, including a
tenure post

घारणाधिकाराची मुदत

घारणाधिकाराच्या शर्ती

धार्मिक दान / दाननिधी

धुलाई भत्ता

धोक्याचे क्षेत्र

धोरणविषयक निर्णय

धोरणविषयक बाब / भाग,

ध्वज अर्घ्यावर उतरवणे

ध्वज, बिल्ले, फीत इत्यादींचे वितरण

ध्वनित केल्याप्रमाणे

ध्वनित स्वीकृती

Period of tenure

Conditions of tenure

Religious endowment

Washing allowance

Danger zone

Policy decision

Matter of policy

Half masting of the flag

Presentation of colours

As hinted

Implied acceptance

न

नऊमाही अंदाज	Nine-monthly estimates
नऊमाही खर्चाचे विवरणपत्र	Nine-monthly expenditure statement
नऊमाही प्राक्कलने	Nine-monthly estimates
नकाराधिकार	Veto power
नकाशे व अंदाज	Plans and estimates
नक्की केल्याप्रमाणे	As determined
नगरपालिका निधी	Municipal funds
नगरपालिका प्रशासन	Municipal administration
नगरपालिका शासन	Municipal Government
नगरपालिका क्षेत्र	Municipal area
नगरपालिकेचा सर्वसाधारण अर्थसंकल्प	General municipal budget
नगर क्षेत्र	Town area
न चुकता	Without fail
न चुकता उल्लेखलेला	Invariably mentioned
नजरचुकीमुळे	Through oversight
नजरेस आणणे	Bring to notice
नंतरचा आढावा	Post review
नंतरचा भाग	Latter part
नंतरचा संकलन क्रमांक —	Subsequent compilation No.—
नंतरची कारवाई/कार्यवाही	Subsequent action
नंतरची पदनिश्चिती } नंतरचे पदस्थापन } नंतरच्या अवस्थेत	Consequent posting
नंतरच्या जपणुकीचा कार्यक्रम	At a late stage
नफ्याची मर्यादा	Aftercare programme
नफ्यातोट्याचा हिशेब	Margin of profit
न बदलणारा निर्णय	Profit and loss account
नमुना पाहणी / सर्वेक्षण	Unalterable decision
नमुनेद्वारा उदाहरण	Sample survey
नमुनेद्वारा मागणीपत्र	Typical instance
नमुन्याची यादी	Model indent
नमुन्याची सही	Illustrative list
	Specimen signature

नवीकरण आणि दुहस्ती	Renewals and repairs
नवीकरणाची वेळ येणे	Fall due for renewal
नवीन मसुदा प्रस्तुत करावा	Put up a new draft
नवी पावती	Fresh receipt
नव्याने निकालात काढण्यासाठी / अधिक माहितीसाठी प्रकरण परत पाठवण्यात येत आहे	Case is remanded for fresh disposal / further report
नव्याने पुन्हा	De novo
नव्याने मागणी करणे	Renewal of demand
नाकारलेला घनादेश	Dishonoured cheque
नागरिकता संपादन	Acquisition of citizenship
नागरिकीकरण प्रमाणपत्र	Certificate of naturalisation
नागरी उद्योग	Urban industries
नागरी नोकरी	Civil employ
नागरी पदे	Civil posts
नागरी सेवा	Civil employ
नागरी क्षेत्रे	Urban areas
नाणे लेखा	Coinage account
नादारी फिर्यादीचा खर्च	Pauper costs
ना दावा करार	No claim agreement
नादुरुस्त	Not in order ; out of order
ना देय प्रमाणपत्र	No due certificate
ना नफा ना तोटा घंदा	No profit no loss business
ना निवड पद	Non-selection post
ना परतावा रक्कम	Non-refundable amount
ना भरणा प्रमाणपत्र	No payment certificate
नामजोग घनादेश	Order cheque
नामनिर्देशन करून भरणे	Fill up by nomination
नामनिर्देशनपत्र दाखल करणे	File a nom nation
नामनिर्देशन विधिबाह्य ठरविणाऱ्या आकस्मिक घटना	Contingencies invalidating the nomination
नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्ती	Appointment by nomination
नामनिर्देशनाद्वारे नेमणूक होईपर्यंत	Pending appointment by nomination
ना मागणी प्रमाणपत्र	No demand certificate
नाव काढून टाकणे	Strike off the name

नावसुचवणे किंवा त्याला अनुमोदन देणे	Propose or second a nomination
नाविक अधिकारक्षेत्र / क्षेत्राधिकार	Admiralty jurisdiction
नावे घालण्यास योग्य	Debitable to
नावे नोंद	Debit entry
नावे शीर्ष	Debit head
नाशनार्थ	For destruction
नावाबिीत आरोप	Disproved charge
नाहरकत दाखला / प्रमाणपत्र	No objection certificate
निकटच्या भविष्यकाळात	In the near future
निकटतम नातेवाईक	Next of kin
'निकटनिम्नता' नियम	'Next below rule
'निकटनिम्नता' नियमानुसार पदोन्नती	Promotion under next below rule
निकटपूर्वी	Immediately prior
निकट वरिष्ठ	Immediate superior
निकटवर्ती धोका / संकट	Imminent danger
निकट सहकार्य	Close co-operation
निकाल जाहीर करणे	Declaration of result
निकालात वाटण्याचा निर्णय	Decision of d sposal
निकालात काढण्यासाठी	For disposal
निखात निधि लाभ	Treasure trove finds
निखात निधी	Treasure trove
निखालस हानी	Dead loss
निगम निकाय	Body corporate
निगमित कंपनी	Incorporated company
नित्य स्वरूपाची बाब	Matter of a routine nature
निदर्शनास आणणे	Bring to notice
निदान	At least
निर्देशानुसार	As directed
निधीची उपलब्धता	Availability of funds
निधीचे निवृत्त वाटप	Allotment of funds
निधीत विलीन करण्यात येईल	Shall be merged into funds
निपटारा यादी	Clearance list
निःपक्ष मत	Unbiased opinion
निमंत्रितांची यादी	List of invitees

निम्न श्रेणीवर आणलेला	Down graded
नियत आस्थापना	Regular establishment
नियतकालिक तपासणी	Periodical check up
नियतकालिक भत्ता	Periodical allowance
नियतकालिक विवरण	Periodical return
नियतकालिक विवरणपत्र	Periodical statement
नियतकालिक विवरणे कोष्टकवार	Tabulate periodical returns
तयार करणे	
नियत ठेवी	Fixed deposits
नियत तारखेपूर्वी	Before due date
नियत तारखेपूर्वी अनुपालन करावे	Please comply before due date
नियत तारखेला	On due date
नियत दिनांकापूर्वी	Before due date
नियत मूल्य	Fixed price
नियत रकमा रद्द करणे	Cancellation of allotment
नियत वयमान निवृत्तिवेतन	Superannuation pension
नियत वाटप रद्द करणे	Cancellation of allotment
नियत वाटपाचा आदेश	Allotment order
नियत वेतन	Fixed pay
नियत साधारण सभा	Ordinary general meeting
नियत सेवा वयमान	Age of superannuation
नियंत्रणापलीकडील कारणे	Causes beyond control
नियंत्रित वाटणी / वितरण	Controlled distribution
नियम आणि विनियम	Rules and regulations
नियम कार्यान्वित करणे	Implementation of rules
नियम क्र. अनुसार स्पष्टपणे आणि	Clearly and strictly admissible under
काटेकोरपणे अनुज्ञेय	rule No.
नियमतः	As a rule
नियम बनवण्याची शक्ती	Rule making power
नियम बनवण्याच्या शक्तीन्वये	Under the rule making power
नियमबाह्य	{ Not in order
	{ Out of order
नियम लागू करणे	Application of rules
नियम शिथिल करणे	Relaxation of rules
नियमचा अभिप्रेत अर्थ	Implication of rule

नियमाचा अर्थ / आशय	Spirit of the rule
नियमाचा सूचितार्थ	Implication of rule
नियमांचे कार्यान्वयन	Implementation of rules
नियमांचे संहितीकरण	Codification of rules
नियमांचे सुलभीकरण	Simplification of rules
नियमात याप्रमाणे दुदस्ती केल्यास	If the rule is thus amended
नियमानुसार	Under rule ; in order
नियमानुसार अनुज्ञेय	Admissible under rule
नियमानुसार कायम	Regular permanent
नियमानुसार तात्पुरता	Regular temporary
नियमानुसार निश्चित केलेले	Regularly settled
नियामक मंडळ	Governing body
नियुक्ति प्राधिकारी	Appointing authority
नियुक्ति संयोग	Combination of appointments
नियुक्तीचे प्रमाणपत्र	Certificate of appointment
नियुक्तीस पात्र असलेले	Qualified to be appointed
निरनिराळ्या अंगांनी / बाजूंनी	From various aspects
निरपवाद स्वीकृती	Absolute acceptance
निरर्थक कंत्राट / करार / संविदा	Void contract
निरर्थक होईल	Shall be void
निरीक्षक प्राधिकरण / प्राधिकार	Inspecting authority
निरीक्षण टिप्पणी	Inspection note
निरीक्षण पुस्तक	Inspection book
निरीक्षण प्रतिवृत्त / प्रतिवेदन	Inspection report
निरीक्षण प्राधिकारी	Inspecting authority
निरूपित प्रयोजने	Defined purposes
निरोधक उपचार	Suppressive treatment
निरोषाचे भाषण	Valedictory address
निर्गम दर	Issue rate
निर्णय आधार	Ratio decidendi
निर्णय कार्यान्वित करताना / करीत असताना	Implementing the decision
निर्णय निश्चयात्मक असेल	Decision shall be conclusive
(निर्णय) सांगणे	Pronounce (a decision)

निर्णयाचे पालन करणे	Abide by the decision
निर्णयाचे स्वातंत्र्य	Independence of judgment
निर्णयात्मक मत	Deciding vote
निर्णयाप्रमाणे	As determined
निर्णयास पुष्टी देणे	Affirm the decision
निर्णायक प्रमाण	Conclusive proof
निर्णायक मत	-Casting vote
निर्णायक म्हणून समजणे	Hold to be conclusive
निर्णायक समजण्यात येईल	Will be held to be conclusive
निर्दिष्ट	Referred to
निर्देश करणे	Make a reference
निर्देश पत्र	Docket sheet
निर्देशांक पत्रक	Index card
निर्धारण आणि पुनर्निर्धारण	Assessment and re-assessment
निर्धारण आदेश देण्यात येत आहे	Assessment order passed
निर्धारपूर्वक कृती	Determined action
निर्धारित कार्यपद्धती अनुसरावी	Laid down procedure may be followed
निर्धारित नुकसानभरपाई	Liquidated damages
निर्धारित कार्य	Determined action
निर्मित वस्तू	Manufactured articles
निलेखन करणे	Write off
निलेखनाची शक्ती	Power to write off
निर्वचनानंतर बरोबर म्हणून मान्य केले	Interpreted and admitted correct
निर्वासितांची मालमत्ता	Evacuee property
निर्वाह अनुदान	Subsistence grant
निर्वाहक क्षेत्र	Economic holding
निर्वाह खर्च	{ Cost of living
	{ Maintenance charges
निर्वाह खर्च पुरक भत्ता	Compensatory cost of living allowance
निर्वाह भत्ता	{ Maintenance allowance
	{ Subsistence allowance
निर्वाह वेतन	Living wages

निर्वाहाचे प्रकट साधन	Ostensible means of subsistence
निर्विवाद अधिकार	Unquestionable right
निलंबनाधीन	Under suspension
निलंबनाधीन ठेवणे	Place under suspension
निलंबित ठेवणे	Keep in suspense
निलंबित धारणाधिकार	Suspended lien
निलंबित लेखा	Suspense account
निलंबित लेखाशीर्ष	Suspense head of account
निलंबित व्यक्तीविरुद्ध वस्तुस्थिति कयनासह दोषारोप पत्र तयार करावे	Please frame charge-sheet with statement of facts against the suspended person
निवड प्राधिकरण / प्राधिकारी	Selecting authority
निवड सूची	Select list
निवडीद्वारे नियुक्ती	Appointment by selection
निवडीद्वारे सेवाप्रवेश	Recruitment by selection
निवाडा झालेल्या तंट्यांची / विवादांची संख्या	Number of disputes settled
निवारक उपचार	Curative treatment
निवास गृहे	Dwelling houses
निवासयोग्य स्थितीत	In habitable condition
निवास वसाहत	Housing colony
निवासव्यवस्था	Housing accommodation
निवासव्यवस्थेचा वर्ग	Class of accommodation
निविदा उघडावयाचा दिनांक	Opening date of tender
निविदांचे दर	Tender rates
निविदापत्राची किंमत रु..... (रु.....)	Received Rupees (Rs.)
फक्त पावली	only, being the cost of tender form
निविदा मागण्याची सूचना	Notice inviting tender
निविदा मागवणे	Invite tender
निविदांसाठी कंत्राटदारांना पत्रे पाठवा	Issue calls for tenders to the contractors
निविदा स्वीकृती	Acceptance of tender
निविदेची नियत तारीख	Due date of tender
निवृत्तिपूर्व रजा	Leave preparatory to retirement
निवृत्तिवेतनाकरता रीतसर बर्ष	Formal application for pension

निवृत्तिवेतनाचा आकार	Pensionary charges
निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण	Commutation of pension
निवृत्तिवेतनाच्या आकारणीचे वाटप	Allocation of pensionary charges
निवृत्तिवेतनी कायम पद	Permanent pensionable post
निवेदन आहे की —	This is to report that
निवेदनाचा बिनचूकपणा	Accuracy of statement
निव्वळ काम	Net work
(निव्वळ) देय रक्कम	Amount (net) payable
निव्वळ देय रक्कम रु.	Net amount payable Rs.
निव्वळ रक्कम	Net amount
निव्वळ वजन	Net weight
निश्चित कारणे नमूद करावीत	Please state definite reasons
निषेध पत्र	Note of protest
निषेध व्यक्त करून.	Under protest
निष्कर्ष काढणे	Draw conclusion
निष्क्रिय भागीदार	Sleeping partner
निष्ठापूर्वक केलेले	Faithfully done
निष्ठापूर्वक नियम पाळणे	Abide by the rule loyally
निष्ठेची शपथ	Oath of allegiance
निष्फळ झाल्यास	In case of failure
निष्फळ प्रयत्न	Abortive efforts
निःसंदिग्धपणे	Without any hesitation
निःसंदिग्ध स्वीकृती	Express acceptance
निःसंदेह	By all means
निसर्गक्रम	Course of nature
निहित हितसंबंध	Vested interest
नीटस जीवनमान	Decent standard of life
नुकसान भरपाई	Compensation for damage
नुकसान भरपाई करणे / देणे	Pay damages
— ने अपील दाखल केले	Appeal is filed by —
— ने उपबंधित केलेले	Provided by —
— ने कार्यमुक्त केल्यावर	On relief by —
— ने केलेले स्वाक्षरित प्रतिज्ञापन	Declaration made and subscribed by—
— ने खाते नोंद केली	Ledgered by —

-- ने तपासले
 -- ने तयार केलेले
 -- ने तरतूद केलेले
 -- न ताडून पाहिले
 -- ने प्रतिज्ञापन करून त्यावर स्वाक्षरी केली

-- ने प्रारंभ केलेले
 -- ने बद्ध
 -- ने बांधलेला }
 -- ने बाधित

नेमके पूर्वोदाहरण उपलब्ध नाही
 नेमणुकीच्या तारखा कोणत्याही अमल्या तरी

नेमणुकीचे प्रमाणपत्र
 नेमणुकीसाठी अनर्हता
 नेमस्त मते
 -- ने मांडणी केलेले
 -- ने स्वाक्षरी केली
 नेहमीची कार्यवाही
 नेहमीचे काम
 नेहमीचे नुकसान
 नेहमीप्रमाणे

-- ने हाताळले

नैतिक अवोगतता

नैतिक बंधन

नैमित्तिक नोकरी

नैमित्तिक रजा दिली

नैमित्तिक रिकामी पदे

नैमित्तिक रिकाम्या जागा }
 नैसर्गिक आपत्ती

नोकरीची समाप्ती

नोकरीच्या काळात

Checked by —

Formulated by —

Provided by —

Compared by —

Declaration made and subscribed
by —

Initiated by —

Bound by —

Prejudiced by —

No exact precedent is available

Irrespective of the dates of appointment

Certificate of appointment

Disqualification for appointment

Moderate views

Formulated by —

Subscribed by —

Usual action

Normal work

Normal loss

As usual

Handled by —

Moral turpitude

Moral obligation

Casual employment*

Casual leave granted

Casual vacancies

Natural calamity

Termination of employment

During the course of employment

नोटीस बजावणी	Service of notice
नोंद करण्यात यावी	May be recorded
नोंद करावयाची अपिले	Appeals to be entered
नोंदणी चिन्ह	Registration mark
नोंदणी प्रमाणपत्र	Certificate of registration
नोंदणी रद्द करणे	Cancellation of registration
नोंदणीसाठी अर्ज / आवेदन	Application for registration
नोंदबदलाची कार्यवाही	Mutation proceedings
नोंदवहीत दाखल करणे	Enter in register
नोंदीचे नवीकरण	Renewal of registry
नोंदी तपासल्या व पडताळून पाहिल्या	Entries checked and verified
नोंदींतील विसंगतीचा मेळ घालावा	Please reconcile the discrepancy in the entries
नोंदीसाठी	For record
न्यायदान	Administration of justice
न्यायनिर्णय वस्तुस्थितीशी जुळता नाही	Judgment is not in rhyme with the facts
न्यायनिर्णयाचे उच्चारण	Pronouncement of judgment
न्यायनिर्णयाला धरून	In conformity with judgment
न्यायवैद्यकीय परीक्षा	Medico-legal examination
न्याय, समदृष्टी आणि शुद्धबुद्धी	Justice, equity and good conscience
न्याय सेवा	Judicial service
न्यायांगाचे शासनांगापासून विभक्तीकरण	Separation of the Judiciary from the Executive
न्यायालयाचा अवमान	Contempt of court
न्यायिक चौकशी	Judicial enquiry
न्यायिक दृष्ट्या निर्वचन कस्ताना	Judicially interpreting
न्यायिकवत	Quasi-judicial
न्याय्य आणि वाजवी / सयुक्तिक	Just and reasonable
न्याय्य आधार / कारण	Just ground
न्याय्य वारस	Rightful heir
न्यूनता भरून काढणे	Make good deficiency
न्यूनता क्षमापित करणे	Condone a deficiency

पक्के नियम	Hard and fast rules
पक्के बिल	Final bill
पक्के वृत्त	Confirmed report
पगारी रजा	Leave with pay
पंचवार्षिक अहवाल	Quinquennial report
पंडताळण्यात यावे	May be verified
पडताळलेली प्रत	Verified copy
पडताळले व बरोबर आढळले	Verified and found correct
पतदारीचे वार्षिक प्रमाणपत्र	Annual solvency certificate
पतदारी प्रमाणपत्र	Solvency certificate
पताका 'क्ष' वर	At flag 'X'
— पताकेवरील संक्षेपिकेत प्रकरण / वादप्रश्न स्पष्ट करण्यात आले / ला आहे	Precis at flag explains the points at issue / case
पत्र क्र. पहा	Vide letter number
पत्र क्र. पहावे	Please refer to letter No.
पत्रव्यवहार न चुकता नेहमीच्या मार्गाने करण्यात यावा	Correspondence should invariably be routed through the usual channel
पत्रव्यवहाराचा मार्ग	Channel of correspondence
पत्रव्यवहारातील मूळ मजकूर	Text of the correspondence
पदग्रहण अवधी	Joining time
पदग्रहणाचा दिनांक	Joining date
पदग्रहणाचे प्रतिवेदन	Joining report
पदधारक	{ Incumbent of the post Holder of a post Incumbent of an office
पद धारण करणे	Hold an office
पद नाहीसे करणे	Abolition of post
पदभार	Charge of office / post
पदविशिष्ट कर्तव्ये पार पाडण्यास असमर्थ झालला	Disabled from performing the duties of the office
पदसमाप्ती	Termination of post
पदसिद्ध	Ex-officio

पद सोडणे

पदस्वीकृतीचे प्रतिज्ञापन

पदाकरता उशिरा दावा सांगणे

पदाचा राजीनामा

पदाची जाहिरात देण्याची मागणी

पदाची तुल्यता

पदाची शपथ

पदाची श्रेणीवाढ

पदाचे वर्गीकरण

पदावधी

पदावधीत

पदावन्ती

पदावर न राहणे

पदावरील धारणाधिकार

पदावरून दूर करणे

पदासाठी पात्रता

पदे आणि सेवा

पदे भरणे

पदे राखून ठेवणे

पदोन्नती देणारा प्राधिकारी

पदोन्नतीसाठी पूर्ववर्ती शर्त

पद्धत घालून देणे

पद्धतशीर काम

परक्राम्यपत्र

परक्राम्यपत्र अधिनियमास अनुसरून दिलेल्या

सार्वजनिक सुट्या

परक्राम्य पावती

परत कब्जा

परत फेडीसाठी पात्र झालेली कर्ज

परतावा लांगू आहे

परतीचा प्रवास

परतीची ठराविक तारीख

परंतु कोणत्याही बाबतीतहून अधिक

नसलेले

Vacate office

Declaration of acceptance of office

Prefer a belated claim to the post

Resignation of post

Requisition for advertising a post

Equivalence of posts

Oath of office

Upgrading of posts

Classification of posts

Tenure of office

Term of office

During the term of office

Reduction in office rank

Cease to hold office

Lien on post

Removal from office

Eligibility for a post

Posts and services

Recruitment to posts

Reservation of posts

Promoting authority

Condition precedent to promotion

Lay down a manner

Systematic work

Negotiable instrument

Public holidays under the Negotiable

Instruments Act

Negotiable receipt

Back in possession

Loans due for repayment

Refund applicable

Return journey

Return due on

But not exceeding in any case

परदेशी चलन	Foreign exchange
परदेशी सरकार	Foreign Government
परंपरागत प्रथा	Traditional practice
परम आवश्यक	Absolutely necessary
परम दृष्टीक्षमता	Absolute visual acuity
परराष्ट्रावरोबर केलेले तह, करार आणि अभिसंधी	Treaties, agreements and conventions with foreign countries
परराष्ट्रीय लोकांची नोंदणी	Registration of foreigners
परवानगीने प्रवेश	Admission with permission
परवानगी मागणे	Seek permission
परसेवा	Foreign service
परसेवेसाठी प्रतिनियुक्ती	Deputation to foreign service
परस्पर	<i>Inter se</i>
परस्पर करार	Mutual agreement
परस्परविरोधी कथन	Contradictory statement
परस्परविरोधी दृष्टिकोन	Conflicting views
परस्परविरोधी निवेदन	Contradictory statement
परस्पर साहाय्य	Reciprocal help
पराकाष्ठा निर्णयशक्तीनुसार	To the best of judgment
पराकाष्ठा निर्णयशक्तीनुसार निर्धारण करणे	Assess to the best of one's judgment
परिगणनेचा आधार	Basis of calculations
परिचय पत्र	Letter of introduction
परिणामक्षम न राहणे	Cease to have effect
परिणामी	With the result that
परिणामी असे ठरवण्यात आले आहे की -	Consequently it has been decided that —
परिनिरीक्षण व तपासणी	Scrutiny and checking
परिपत्रक क्र. दिनांक याकडे	Attention is invited to circular No. dated
आपले लक्ष वेवस्थान येत आहे	
परिपत्रकांची फाईल	File of circulars
परिपाठानुसार	According to usage
परिपूर्ण कौशल्य	Consummate skill
परिपूर्ति प्रमाणपत्र	Completion certificate
परिपोषक पुरावा	Corroborative evidence
परिमाण आणि दर्जा	Quantity and quality

परिरक्षण अनुदान	Maintenance grant
परिरक्षण आणि दुरुस्ती	Maintenance and repairs
परिरक्षण खर्च	Maintenance charges
परिवर्तित रजा	Commuted leave
परिवर्धित अधिकारक्षेत्र / क्षेत्राधिकार	Enlarged jurisdiction
परिवहन आकार / खर्च	Transport charges
परिवीक्षा अधिकारी	Probation officer
परिवीक्षा कालावधी	Probationary period
परिवीक्षाधीन	On probation
परिवीक्षाधीन अधिकारी	Probationer officer
परिव्यय काढणे	Work out cost
परिव्यय प्राक्कलन	Estimate of cost
परिव्यय बिल	Bill of costs
परिव्यय विमा आणि वाहणावळ (प.वि.वा.) मूल्य	Cost Insurance and Freight (C. I. F.) value
परिषद आदेश	Order in council
परिषद आमंत्रित करणे / बोलावणे	Convene conference
परिषदेचा आमंत्रक	Convenor of a conference
परिस्थितिजन्य पुरावा	Circumstantial evidence
परिस्थिती अधिक बिघडणे / बिघडवणे	Aggravate the situation
परिस्थितीचे त्वरित व अचूक आकलन करणे	Appreciate a situation quickly and accurately
परिस्थितीच्या दडपणाखाली	Under the stress of circumstances
परीक्षण प्राधिकरण / प्राधिकारी	Examining authority
परीक्षा पाहणे	Give a trial to
परीक्षा फी	Examination fee
परीक्षित लेखा विवरणपत्र	Audited statement of accounts
परीक्षेचा निकाल	Result of examination
परीक्षेचे / शिक्षणाचे माध्यम	Medium of examination / instruction
परीक्षेतील नैपुण्य	Proficiency in examination
परीक्षेस बसण्याची परवानगी	Admission to an examination
पर्यटन तिकीट	Tourist ticket
— पर्यंतचा पत्रव्यवहार	Correspondence ending with —
— पर्यंत प्रकरण प्रलंबित ठेवावे	Case should be kept pending till —
पर्यवेक्षण खर्च	Supervision charges

पर्यवेक्षी कर्मचारीवर	Supervisory staff
पर्याप्त आधारसामग्री	Adequate data
पर्याय देणे	Give an option
पर्याय स्वीकारणे	Exercise option
पर्यायी जमिनी	Alternative lands
पर्यायी नोकरी योजनेच्या काळात तरतूद केलेल्या नेमणुका	Appointments provided during the currency of the alternative employment scheme
पर्यायी पद्धती	Alternative method
पर्यायी प्रस्ताव पाठवावेत	Please send alternative proposals
पर्यायी प्रस्ताव प्रस्तुत करावे	Please put up alternative proposals
पर्यायी मसुदा	Alternative draft
पर्यायी व्यवस्थेची तरतूद	Provision of alternative arrangement
पसंतीक्रम	Order of preference
पहिली बातमी देणे	First information report
पाटबंधारी कामे	Irrigation works
पाटबंधारे महसूल	Irrigation revenue
पाटबंधाऱ्याखालील क्षेत्र	Area under irrigation
पाठवण्याची व्यवस्था करावी	Please arrange to send
पाठवण्यात आलेला आदेश	Orders issued
पाठवले जात असलेले मुख्य प्रकरण	Main case which is under issue
पाठवले जात आहे	Under issue
पाठवलेल्या रकमेतील तूट	Deficiency in remittances
पाठचवृत्ती देणे	Award of stipend
पाणलोटाने क्षेत्र	Catchment area
पाणीपट्टी	Water rates
पात्रता प्रमाणपत्र	Certificate of eligibility
पात्रतेची शर्त	Condition of eligibility
पारपत्र रद्द करणे	Cancellation of passport
पार पाडणे	Carry through
पारिभाषिक मंजूर	Technical term
पारिश्रमिकाचा आकार	Remuneration charges
पालनाय	For compliance
पाल्याधिकरण	Court of wards

पावती तक्ता	Acquittance roll
पावती पुस्तक	Receipt book
— पासून	With effect from —
— पासून उत्पन्न झालेले	Resulting from —
— पासून उन्मुक्त	Immune from —
— पासून उपार्जित	Accruing from —
— पासून निघालेले	Resulting from—
— पासून पुढे चालू	Continued from—
पाहिले, आधीच्या कागदपत्रांसह फाईल करावे	Seen, file with previous papers
पाहिले, आभारी आहे	Seen, thanks
पाहिले, फाईल करावे	Seen, file
पाहून परत	Seen and returned
पाहून परत पाठवण्याकरता	For perusal and return
पाहून — विभागाकडे पाठवले	Seen and passed on to — Department
पाक्षिक अहवाल	Fortnightly report
पाक्षिक पडताळणी	Fortnightly verification
पाक्षिक प्रतिवृत्त	Fortnightly report
पिकांचे वर्गीकरण आणि मूल्यांकन	Analysis and valuation of the crops
पीडित पक्ष	Aggrieved party
पीडित व्यक्ती	Aggrieved person
पुढच्या पानावर आणणे	Bring forward
पुढील अन्वेषण	Further investigation
पुढील आदेश मागाहून पाठवण्यात येतील	Further orders will follow
पुढील आदेश मिळेपर्यंत	Until further orders
पुढील कार्यवाहीसाठी	For further action
पुढील कोणत्याही निर्देशाशिवाय	Without any further reference
पुढील परिच्छेद	Following paragraph
पुढील प्रतिवेदनाची वाट पहावी	Await further report
पुढीलप्रमाणे	As follows
पुढील भाष्यकांची वाट पहावी	Await further comments
पुढील महिन्याच्या पहिल्या तारखेपूर्वी देय नसलेले	Not payable before the 1st of the next month
पुढे आणणे	Bring forward

पुढे बाणलेली बेरीज	Total brought forward
पुढे वेजे	Carry forward
पुढे नेलेला	Carried over
पुढे नेलेली बेरीज	Total carried over
पुढे पाठवणे	Onward despatch / transmission
पुढे पाठवण्यासाठी	For onward transmission
पुनरीक्षण करून दिलेला आदेश	Order in revision
पुनर्गणित किरकोळ दर	Recalculated retail rate
पुनर्नियुक्तीनंतरची वेतन निश्चिती	Fixation of pay on re-employment
पुनर्रचनापूर्व राज्यात समाविष्ट असलेले क्षेत्र	Area comprised in the pre-reorganisation State
पुनर्विनियोजन विवरणपत्र	Reappropriation statement
पुन्हा असे की —	It may be added that —
पुन्हा तपासले आणि बरोबर आढळले	Re-examined and found correct
पुन्हा लिहिलेल्या मसुद्यानुसार पाठवा	Issue as redrafted
पुरःप्रेषण	Onward despatch / transmission
पुरवठा कपात	Cutting of supply
पुरवठा चालू राहणे	Continuity of supply
पुरवठा क्षेत्र	Area of supply
पुरवठ्याचे विहित मान	Prescribed scale of supply
पुरवठ्याच्या शर्ती	Conditions of supply
पुरवठ्यात खंड	Interruption of supply
पुरावा दाखल करावा	Please adduce evidence
पुरेशा कारणास्तव	For sufficient reason
पुरेशा विचारानंतर	After adequate consideration
पुरेशी आधारसामग्री	Adequate data
पुरेसा विचार करून	After adequate consideration
पुरेसे कारण	Sufficient cause
पुरेसे प्रतिनिधित्व	Adequate representation
पुष्कळ उशिरा	At a late stage
पुष्ट्यर्थ	In confirmation
पुस्तक मूल्य	Book value
पुस्तक समायोजन	Book adjustment
पुस्तक समायोजन चिठ्ठी	Book adjustment slip

पुस्तकी शिल्पक	Book-balance
पूरक अनुदान	Supplementary grant
पूरक अर्थसंकल्प	Supplementary budget
पूरक प्रश्न	Supplementary question
पूरक मागणी	Supplementary demand
पूरक मागणीपत्र	Supplementary indent
पूरक विनियोजन	Supplementary appropriation
पूर्ण गंभीरतेने दिलेली हमी	Guarantee given in all solemnity
पूर्ण जबाबदारी ग्रहण करणे	Assume plenary responsibility
पूर्णतः अथवा अंशतः	Wholly or partly
पूर्णतः प्रमाणित बिलांवर मंजूर करण्यात आलेला	Passed on fully vouched bills
पूर्ण निवृत्तिवेतन देणे	Grant of full pension
पूर्णपणे चुकते केलेले / भरलेले	Fully paid up
पूर्णपणे सुस्थितीत	Perfectly in order
पूर्ण महत्त्व देण्यासाठी	For doing complete justice
पूर्ण मुभा	Carte blanche
पूर्ण वेतनी प्रसूति रजा	Maternity leave on full pay
पूर्ण समाधान झाले	Thoroughly satisfied
पूर्ण सेवा निवृत्तिवेतन	Retiring pension
पूर्ण स्वीकृती	Absolute acceptance
पूर्णांक	Whole number
पूर्वगामी उपबंध	Foregoing provisions
पूर्वगामी उपबंधांच्या सर्वसाधारणतेला हानी न पोचवता	Without prejudice to the generality of the foregoing provisions
पूर्वग्रहयुक्त मत	Biased opinion
पूर्वग्रहरहित मत	Unbiased opinion
पूर्वग्रहरहित मन	Open mind
पूर्वचरित्राची पडताळणी	Verification of antecedents
पूर्व दाखला प्रस्तुत करावा	Please put up precedent
पूर्व दिनांकित घनादेश	Antedated cheque
पूर्व मंजूरी	Previous sanction
पूर्व मान्यता	Prior approval
पूर्व मान्यतेशिवाय	Without previous approval

पूर्वलक्षी प्रभाव	Restrospective effect
पूर्वलक्षी प्रभावासह	With retrospective effect
पूर्वलक्षी प्रभावासह लागू करणे	Apply with retrospective effect
पूर्व लेखापरीक्षा	Pre audit
पूर्ववर्ती टिप्पणी	Foregoing note
पूर्ववृत्त पत्रक	History sheet
पूर्वसमती	Previous consent
पूर्वस्थिती	Status quo ante
पूर्वीचे कागदपत्र शोधून प्रस्तुत करा	Trace out the previous papers and put up
पूर्वीच्या आणि चालू किमती	Past and current (prices)
पूर्वीच्या राज्यातील तत्सम पद	Corresponding post in the former State
पूर्वीप्रमाणे	As before
पूर्वी म्हटल्याप्रमाणे	As aforesaid
पूर्वी सांगितलेला नियम, पूर्वोक्त नियम	Aforesaid rule
पूर्वोक्त परिच्छेदानुसार	Under para — <i>ibid</i>
पूर्वोक्त परिस्थिती	Aforesaid circumstances
पूर्वोदाहरण प्रस्तुत करावे	Please put up precedent
पूर्वोदाहरणाकरता कृपा करून . . . पहावे	For precedent please see —
पृथक्पणे आणि संयुक्तपणे	Severally and jointly
पृथक् विषय शीर्ष	Distinct subject-head
पृष्ठांकन क्रमांक	Endorsement No.
पृष्ठांकन सहीकरता प्रस्तुत	Endorsement put up for signature
— पेक्षा अधिक कालावधी न लागणारा	Not exceeding a period of —
— पेक्षा अधिक नसलेले	Not more than
— पेक्षा अधिक मुदत न लागणारा	Not exceeding a period of
— पेक्षा कमी नाही असे	Not less than
पेज आणि जुगार	Betting and gambling
पैशांची अफरातफर	Misappropriation of money
पैशांची / वस्तूंची अफरातफर	Defalcation of money / stores
पैसे काढण्याचा / चे नमुना / प्रपत्र	Withdrawal form
पैसे दिल्याबाबतचे प्रमाण म्हणून	In proof of the payment
पैसे देण्याबद्दलचा आदेश } पैसे भरण्याचा आदेश }	Order for the payment of money

पोच कार्ड	Acknowledgement card
पोच देय	Acknowledgement due
पोच देय नोंदणी डाकेने पाठवा	Issue by registered post acknowledgement due
पोच छावी	Please acknowledge receipt
पोच पत्र	Acknowledgement letter
पोच पत्राचा मसुदा प्रस्तुत	Draft acknowledgement letter put up
पोच मार्ग	Approach road
पोच लिखित चलान	Receipted chalan
पोचल्यावर	On receipt of
पोचवणी आदेश	Delivery order
पोचवणी नोंदवही	Delivery register
पोटकलम	Sub-section
पोटकूळ	Sub-tenant
पोटगी	Maintenance charges
पोटगीचा दावा	Maintenance suit
पोटनियमांचा अंगीकार	Adoption of byelaws
पोटनियमांना मान्यता	Approval to byelaws
पोटभाडेकरू	Sub-tenant
पोटभाडेपट्टा	Sub-lease
पोटभाड्याने देणे	Sub-letting
पोषाख आणि सामग्री	Clothing and equipment
पोषाख भत्ता	Clothing allowance
प्रकरण कोठपर्यंत आले आहे	How the matter stands
प्रकरण दाबून टाकणे	Hush up the case
प्रकरण दिनांक ला ठरवले आहे	Case fixed for —
प्रकरण दैनिकी	Case diary
प्रकरण नोंदणे/नोंदवणे	Register a case
प्रकरण नोंदवही	Case register
प्रकरण पत्रक आणि पूर्ववृत्त पत्रक	Case sheet and history sheet
प्रकरण प्रलंबित असताना	During the pendency of the case
प्रकरण फाईल	Case file
प्रकरण विचाराधीन आहे	Matter is under consideration
प्रकरणशः	Item by item

प्रकरण सुरू करणे
 प्रकरण स्थगित
 प्रकरणाची कार्यवाही जाता संपली आहे
 प्रकरणाची थोटक माहिती
 प्रकरणाची पार्श्वभूमी
 प्रकरणाची फाईल प्रस्तुत करावी
 प्रकरणाची रूपरेषा
 प्रकरणाची संक्षेपिका तयार करावी
 प्रकरणाचे कागदपत्र
 प्रकरणाचे गुणदोष
 प्रकरणाचे गुणदोष लक्षात घेता
 प्रकरणाचे पुनर्विलोकन
 प्रकरणाचे पुनर्विलोकन व्हावयाचे आहे
 प्रकरणाच्या परिस्थितीला जरूर असेल तसे
 प्रकरणाच्या संबंधित कागदपत्रांसह प्रस्तुत
 करावे
 प्रकरणाला पुन्हा चालना देणे
 प्रकरणावर विचार चालू आहे
 प्रकरणावर सत्वर कार्यवाही करण्यात यावी
 प्रकरणे तातडीने निकालात काढण्यात
 यावीत
 प्रकाशनाची शेवटची तारीख
 प्रगत पाठ्यक्रम
 प्रचंड उत्पादन
 प्रत तयार, दिनांक —
 प्रत दिनांक—रोजी देण्यात/पाठवण्यात
 आली
 प्रत द्यावी
 प्रत नियंत्रण
 प्रतिकूल परिणाम
 प्रतिकूल परिणाम झालेला
 प्रतिकूल शेर
 प्रतिकूल स्वरूपाचे/अभिप्राय/नेरे

Open the case
 Case adjourned
 Case is closed now
 Synopsis of the case
 Background of the case
 Please put up case file
 Synopsis of the case
 Please prepare precis of the case
 Case papers
 Merits of the case
 Having regard to the merits of the case
 Review of case
 Case is to be reviewed
 As the circumstances of the case may require
 Put up with connected case papers
 Revive the case
 Matter is under consideration
 Cases should be dealt with promptly
 Disposal of cases be expedited
 Final date of release
 Advanced course
 Mass production
 Copy ready on —
 Copy issued on —
 Grant copy
 Quality control
 Adverse effect
 Adversely affected
 Adverse remark
 Remarks of adverse nature

प्रतिनिधी या नात्याने	In representative capacity
प्रतिनियंत्रण	Countercheck
प्रतिनियुक्त भत्ता	Deputation allowance
प्रतिनियुक्तीचा अवधी	Deputation period
प्रतिबंधक उपाय / उपाययोजना	Preventive measures
प्रतिरूप सही / स्वाक्षरी	Facsimile signature
प्रतिलिपि करणार —	Copied by
प्रतिवेदक अधिकारी	Reporting officer
प्रतिवेदन लेख	Write up
प्रति व्यक्त अनुदान	Capitation grant
प्रतिशुल्क	Countervailing duty
प्रतिषेध केल्यासारखे	Tantamount to contradiction
प्रतिष्ठेला साजेला अशा रीतीने	In a dignified manner
प्रति संदर्भ	Cross reference
प्रतिस्वाक्षरित आकस्मिक खर्च	Countersigned contingencies
प्रतिज्ञापनाची विविधग्राह्यता	Validity of declaration
प्रतिज्ञापन घ्या	Obtain declaration
प्रतिज्ञापूर्वक कथन	Solemn affirmation
प्रतिज्ञालेख दाखल करणे	File an affidavit
प्रतिज्ञालेख लिहून देणे	Make an affidavit
प्रतीक्षा आकार	Waiting charges
प्रतीक्षाधीन कागदपत्रे	Await papers
प्रतीक्षाधीन ठेवणे	Keep in await
प्रतीक्षाधीन प्रकरणे	Await cases
प्रतीक्षा सूची	Waiting list
प्रत्यक्ष आणि संभाव्य खर्च	Actual and probable expenditure
प्रत्यक्ष किंमत	Actual cost
प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष	Directly or indirectly
प्रत्यक्ष खर्च	Direct expenditure
प्रत्यक्ष तपासणी	Physical check
प्रत्यक्ष नेमलेला	Actually employed
प्रत्यक्ष परिव्यय	Actual cost
प्रत्यक्ष प्रकरणे	Concrete cases
प्रत्यक्ष प्रवास खर्च	Actual travelling expenses

प्रत्यक्ष प्रशिक्षण
 प्रत्यक्ष संपर्क
 प्रत्यक्षावर आधारित
 प्रत्येक प्रकरणाच्या परिस्थितीवर अवलंबून
 राहिल
 प्रत्येकासमोर लिहिलेले
 प्रथम आणि अंतिम बिले
 प्रथम आणि चालू बिले
 प्रथमतः
 प्रथमदर्शनी
 प्रथमदर्शनी पात्र
 प्रथमदर्शनी प्रकरणात तथ्य दिसते
 प्रथम वार्ता प्रतिवेदन
 प्रथमोपचार
 प्रदत्त मत
 प्रदान आदेश
 प्रदान पद्धती
 प्रदान परतावा आदेश
 प्रदान सूचना
 प्रदानार्थ मंजूर
 प्रदानास आक्षेप
 प्रघान शीर्ष
 प्रपत्र लेखा
 प्रपत्र समायोजन
 प्रबल विरोध
 प्रभाव क्षेत्र
 प्रभावी होईल
 प्रमाणकांचा अंतर्भाव
 प्रमाण नमुना
 प्रमाण नोंदवही
 प्रमाणपत्र दुरुस्त करण्यात यावे
 प्रमाणपत्राची दुसरी प्रत
 प्रमाणपत्रात उल्लेखिलेले
 प्रमाण प्रपत्र

Practical training
 Direct approach
 Based on actuals
 Depends upon circumstances of
 each case
 Mentioned against each
 Bills, first and final
 Bills, first and running
 In the first instance
 Prima-facie
 Prima-facie eligible
 Prima-facie case exists
 First information report
 First aid
 Tendered vote
 Payment order
 Mode of payment
 Refund of payment order
 Advice of payment
 Passed for payment
 Objection to payment
 Major head
 Proforma accounts
 Proforma adjustment
 Strong opposition
 Sphere of influence
 Shall take effect
 Incorporation of vouchers
 Standard form
 Standard register
 Certificate be amended
 Duplicate certificate
 Specified in the certificate
 Standard form

प्रमाण भाडे	Standard rent
प्रमाणवचन द्यावे	Please quote authority
प्रमाण विनिर्देश	Standard specification
प्रमाणाची जहरी नसलेले	Requiring no proof
प्रमाणात हानी	Normal loss
प्रमाणाबाहेर हानी / तोटा	Abnormal loss
प्रमाणित करण्यात येत आहे की	Certified that
प्रमाणित प्रत	Certified copy
प्रमाणित लेखापरीक्षक	Certified auditor
प्रमाणित लेखापरीक्षकांची नामिका	Panel of certified auditors
प्रमाणीकृत दर	Standardised rate
- प्रमाणे	As per
प्रयत्नांची पराकाष्ठा करणे	Strive one's best
प्रयोग करून पाहण्याची सिद्धता आहे	Is ready to experiment
प्रयोग म्हणून	Experimental basis
प्रयोग म्हणून स्वीकार करणे	Take over on experimental basis
प्रयोजन निष्फळ करणे / होणे	Defeat the purpose
प्रयोजने पार पाडणे	Carry out the purposes
प्रलंबित काम	Pending work
प्रलंबित ठेवणे	Keep pending
प्रवृत्त प्राधिकारी	Promoting authority
प्रवर्तनात असलेला	In operation
प्रवर्तनात येणे	Come into operation
प्रवासभत्ता	Travelling allowance
प्रवासभत्त्याची आगाऊ रक्कम	Advance of travelling allowance
प्रवासभत्त्यासाठी श्रेणी ठरवणे	Classification into grades for purpose of travelling allowance
प्रवास भाड्यावरील अधिभार	Surcharge on fare
प्रवास मार्गावरील धोपवणुकी आणि मुक्काम यांसाठी विलंब आकार	Demurrage charges for detention and stoppages en route
प्रवास सवलत	Travelling concession
प्रवासाचे प्रयोजन	Purpose of journey
प्रवासाच्या आरंभाचे व शेवटचे ठिकाण	Point of commencement and end of journey
प्रवासी घनादेश देणे	Issue of travellers' cheques

— प्रविष्ट करणे (विधेयक)

प्रवेश करण्यास मुभा देणे

प्रवेशपत्राचे नवीकरण

प्रवेश फी

प्रवेश बंद

प्रवेश मना करणे

प्रशंसनीय कार्य

प्रशासकीय कर्तव्ये

प्रशासकीय कार्य / कृत्य

प्रशासकीय शक्ती

प्रशासन अहवाल

प्रशासन बंधपत्र

प्रशासन यंत्रणा

प्रशासन सौकर्याच्या दृष्टीने

प्रशासनिक अभिकरणे

प्रशासनिक कार्यक्षमता

प्रशासनिक घटक

प्रशासनिक चूक

प्रशासनिक नियंत्रण

प्रशासनिक मान्यता

प्रशासनिक मान्यता मिळवण्यात यावी

प्रशासनिक विभाग

प्रशिक्षण कालावधी

प्रशिक्षणक्रम

प्रशिक्षण देणे

प्रशिक्षणाचे स्वरूप

प्रशिक्षणार्थ प्रतिनियुक्ती

प्रश्न आता प्रस्तुत करावा

प्रश्नपत्रिका काढणे

प्रश्नास्पद

Introduction of — (a bill)

Allow to enter

Renewal of visa

Admission fee

No admission

No entry

Debar from admission

Meritorious work

Administrative duties

Administrative function

Administrative power

Administration report

Administration bond

Administrative machinery

In the interest of administrative convenience

Administrative agencies

Efficiency of administration

Administrative unit

Administrative lapse

Administrative control

Administrative approval

Administrative approval may be obtained

Administrative division

Training period

Process of training

Impart training

Nature of training

Deputation on training

Question be now put up

Draw up a paper

Setting of question paper

In question

प्रसूति रजा
 प्रसूतिलाभ
 प्रस्ताव परत घेणे
 प्रस्तावाचे औचित्य / समर्थन
 प्रस्तावाला मान्यता देणे
 प्रस्तावित केले आहे
 प्रस्तावित केल्याप्रमाणे
 प्रस्तावित केल्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात
 यावी
 प्रस्तावित केल्याप्रमाणे मान्य
 प्रस्तावित खर्च
 प्रस्तुत
 प्रस्तुत केलेला धुक्तिवाद
 प्रस्तुत विशिष्ट प्रयोजनासाठी
 प्रक्षोभक आणि असमंजसपणाची
 वर्तणूक
 प्राक्कलनाचा संक्षेप
 प्राक्कलनापेक्षा अधिक
 प्राक्कलित उत्पादन
 प्राक्कलित खर्च
 प्राक्कलित जमा
 प्राक्कलित परिव्यय
 प्राणिपीडा प्रतिबंध
 प्रातिनिधिक स्वरूपात
 प्राथम्यक्रम
 प्राथम्यक्रम ठरवणे
 प्राथम्यांकन
 प्रादेशिक एकात्मता
 प्रादेशिक जलाशय
 प्राधिकार उद्धृत करावा
 प्राधिकार पत्र
 प्राधिकाराचा अभाव
 प्राधिकृत खर्च/व्यय
 प्राप्त करण्यात यावे
 पाय्य आणि देय बिले

Maternity leave
 Maternity benefit
 Withdrawal of motion
 Justification for the proposal
 Approve of the proposal
 It has been proposed
 As proposed
 Action may be taken as proposed
 Approved as proposed
 Proposed outlay
 In question
 Arguments advanced
 For particular purpose in question
 Provocative and inconsiderate conduct
 Abstract of estimate
 Excess over the estimate
 Estimated out-turn
 Estimated expenditure
 Estimated receipts
 Estimated cost
 Prevention of cruelty to animals
 In representative capacity
 Order of priority
 Determination of priority
 Priority marking
 Territorial integrity
 Territorial waters
 Please quote authority
 Authority note
 Absence of authority
 Authorised expenditure
 May be obtained
 Bills receivable and payable

प्राणातिक अपघात	Fatal accident
प्रायोगिक उपाययोजना	Experimental measurers
प्रारंभापासून	Ab initio
प्रारंभापासून अग्राह्य	Ab initio void
प्रारंभिक अहवाल	Preliminary report
प्रारंभिक चौकशी	Preliminary / Initial enquiry
प्रारंभिक नोंद	Opening entry
प्रारंभिक प्रतिवेदन	Preliminary report
प्रारंभिक प्रतिवेदन सादर करणे	Please submit preliminary report
प्रारंभिक विवरण	Initial return
प्रारंभिक शिल्लक	Opening balance
प्रारूप लेखनकौशल्य आणि सर्वसाधारण कार्यक्षमता	Drafting capacity and general efficiency
प्रारूपात अंतर्भूत केलेले	Incorporated in the draft
प्रिय महोदय	Dear Sir
प्रिय महोदया	Dear Madam
प्रेषण कार्यालय	Office of issue
प्रेषण प्रमाणपत्र	Certificate of posting
प्रेषणार्थ	For issue
प्रेषणोत्तर अवलोकनासाठी	For perusal after issue
प्रौढ शिक्षण	Adult education

फ

फक्त माहितीकरता	For information only
फर्निचरची मागणी	Indent of furniture
फर्माविणे	Call upon
फाईल 'अ' / 'ब' काढून टाकण्यात आली	File A / B eliminated
फाईल 'अ' चा काही भाग काढून टाकण्यात आला	File 'A' partly eliminated
फाईल करण्यात यावे	May be filed
फाईल च्या नावाने अंकित करणे	Mark a file to
फाईल जोडा	Link the file

फाईल परत येण्याची वाट पहावी	Return of file may be awaited
फाईल सादर करणे	Submit the file
फाईल सापडत नाही	File not traceable
फाईलीम जोडावे	Keep with the file
फायद्याची बाब	Source of profit
फिरवून दप्तरदाखल करावे	Circulate and then file
फिर्याद, तक्रार किंवा वैध कायंवाही दाखल करणे	Lodge suit, complaint or legal proceedings
फिर्यादीची सुनावणी.	Hearing of the suit
फिर्यादीत अपयश येणे	Failure in a suit
फी माफी	Exemption from payment of fees
फी माफी देणे	Grant of free-studentship
फुकट वाटण्यासाठी	For free distribution
फुटकळ विक्रेता / व्यापारी	Retail dealer
फूल ना फुलाची पाकळी देणे	Contribute one's mite
फेटाळण्यात यावे	May be rejected
फेटाळलेले आक्षेप	Rejected objections
फेरतपासणी करून दिलेला आदेश	Order in revision
फेरफार केल्याप्रमाणे	As modified
फेरफाराची नोंदवही	Mutation register
फेरबदल केलेल्या स्वरूपात पाठवा	Issue as modified
फेरबदल केल्याप्रमाणे	As changed
फेरबदलाच्या अधीन वित्त विभागाने या अटींना संमती दिली आहे	Finance Department has agreed to these terms subject to the modification
फेरी टाकून कळवा	Take a round and report
फोनवर बोलावे	Speak on phone

ब

बँकविषयक खंड	Bank clause
बँकेचे पासबुक	Bank Pass Book
बचतपत्राचे रूपांतर	Conversion of savings certificate

वचत बँक	Savings bank
वचत सुपुर्द न करणे	Non-surrender of savings
बचावाची कैफियत } बचावाचे निवेदन }	Defence statement
बजावणी करून परत पाठवण्यासाठी	For service and return
बजावणीनंतर परत	Served and returned
वटवडा नोंदवही	Delivery register
वट्टा कापून वटवलेली बिले	Bills discounted
वट्ट्याचा दर	Rate of discount
वढतीचा संभव } वढतीची आशा }	Prospects of promotio
वढती देणारा प्राधिकारी	Promoting authority
वढतीद्वारे नियुक्ती	Appointment by promotion
वढतीसाठी पूर्ववर्ती शर्त	Condition precedent to promotion
बंद कंपनी	Defunct company
बंद केलेले संपत्तीचे लेखे / हिशेब	Closed estate accounts
बंद पडलेले खाते	Dead account
बंद पडल्यास	In case of failure
बंद फाईल	Closed file
बंदरावरील संसर्गरोधशाला	Port quarantine
बंदरे जाहीर करणे व त्यांच्या सीमा ठरवणे	Declaration and delimitation of ports
बदलीचा आदेश	Transfer order
बदलीचे आदेश मिळालेला	Under orders of transfer
बदलीनिमित्त प्रवास	Journey on transfer
बदली मागण्यात आलेला नाही	No substitute has been asked for
बदली भत्ता	Transfer allowance
बदली मुद्रांक देणे	Exchange of stamp
बंधपत्र करून देणे	{ Execution of bond Enter into a bond
बनावटी प्रमाणक	Bogus voucher
बयाप्ता	Earnest deposit
बयाणा रक्कम	Earnest money deposit
— बरोबर	In conjunction with —
बरोबरच	Pari pasu

बरोबर विश्लेषण	Correct analysis
बरोबरीने पावले टाकणे	Keep pace
बहुउद्देशीय प्रकल्प	Multipurpose project
बहुमत	Majority vote
बहुमताचा दृष्टिकोन	Majority view
बहुविध कर्तव्ये	Multifarous duties
बळजबरीने	By force
बळजबरीने घुसणे / प्रवेश करणे	Enter by force
बाकी व आगाऊ रकमांचे बिल	Arrear and advance bill
बाजार दर } बाजार भाव }	Market rates
बाजूस काढून ठेवणे (रक्कम)	Set aside
बाधक होणे	Affect prejudicially
बांधकामाखालील क्षेत्र	Built up area
बांधला गेला आहे	Is bound over
बांधले जाणे	Bound over, to be
बाधा पोचलेली / बाधित व्यक्ती	Affected person
बाधित क्षेत्र	Affected area
बांधील खर्च	Committed expenditure
बांधून घेणे	Bound over, to be
बांधून घेतले आहे	Is bound over
- बाबत	With respect to
बाब नोंदवहीत घ्यावी	Post item into the register
बाबवार	Item by item
बाब विचाराधीन आहे	Matter is under consideration
बाबीची पाहवंभूमी	Background of the case
बारीक देखरेख	Close supervision
बाल अपराधी	Juvenile offender
बाह्य कर्मचारीवर्ग	Outdoor staff
बाह्य प्रकरण / बाब	Extraneous matter
बिगरजेती प्रयोजने	Non-agricultural purposes
बिगार	Forced labour
बिघडत असलेली स्थिती	Deteriorating situation
बिनचूकपणे केलेले	Accurately done

बिनचूक विवरलेषण
 बिनठरावी आकस्मिक खर्च
 बिनतारी संदेश पाठवा
 बिनतोड पुरावा
 बिनदिककत
 बिनबोक परिरक्षेमध्ये
 बिनपगारी रजा
 बिनभत्ता रजा
 बिनव्याजी कर्ज
 बिनव्याजी कर्जाला मंजुरी
 बिनशर्त अंगीकार
 बिनसरकारी प्रतिनिधी
 बिनसरकारी सदस्य
 बिल नोंदवही
 बिलाचा नमुना
 बिलाची तिसरी प्रत
 बिलाची पोच
 बिलांची प्रतिपूर्ती
 बिलाचे प्रपत्र
 बुद्धित बाकीची सूट देणे
 बुद्धिमत्ता चाचणी
 बृहत योजना
 बेकायदेशीर प्रयोजन
 बेकायदेशीर व्यवहार
 बेकनपत्र
 बेकन पावर्ती
 बेजमानत अपराध
 बेदखल केलेला
 बेठक चालवणे
 बेठक स्थगित करण्यात आला
 बेमुदत तहकूब }
 बेमुदत स्थगित }
 बोलणी परत चालू/सुरू करणे
 बोलभाषा चाचणी

Correct analysis
 Non-contract contingencies
 Issue wireless message
 Incontrovertible evidence
 Without any hesitation
 In the safe custody
 Leave without pay
 Leave without allowance
 Interest-free loan
 Sanction of interest-free loan
 Unconditional undertaking
 Non-Government delegate
 Non-official member
 Bill register
 Bill form
 Triplicate of a bill
 Acknowledgement of bill
 Reimbursement of bills
 Bill form
 Remit irrecoverable arrears
 Intelligence test
 Master plan
 Unlawful purpose
 Illegal dealings
 Negotiable instrument
 Negotiable receipt
 Non-bailable offence
 Ejected from
 Controlling of meeting
 Meeting was adjourned
 Adjourned *sine die*
 Resumption of talk
 Colloquial test

बोलभाषा प्रमाण परीक्षा
बोलावण्याची शक्ती

Colloquial standard examination
Power to summon

भ

भरण पत्र
भरणा करण्याची सूचना
भरणा करण्यात कसूर
भरणा केल्यासंबंधीचे प्रमाण म्हणून
भरणा दिनांक
भरणा पद्धती
भरणा प्रतिवेदन
भरणा रकमेचा वर्गीकृत गोषवारा
भरपाई ठरवणे
भरपाई निवृत्तिवेतन
भर व फेरफार
भाग घेणे
भाग पाडले
भाग भांडवल
भागवता येण्याजोगा खर्च
भागशः
भागांची विल्हेवाट
भागांचे प्रमाणन
भागीदारीत सामील होणे
भांडवली अधिमूल्यन
भांडवली खर्च
भांडवली खर्च }
भांडवली गुंतवणूक }
भांडवली परिचय
भांडवली मूल्य
भांडवली लेखा
भांडार जमा नोंदवही
भांडार लिपिकाने द्यावे

Bill of lading
Advice of payment
Default in payment
In proof of the payment
Date of payment
Mode of payment
Remittance report
Classified abstract of payment
Determination of compensation
Compensation pension
Additions and alterations
Take part
Subjected to
Share capital
Defrayable expenditure
In parts
Disposal of shares
Certification of shares
Enter into partnership
Capital appreciation
Capital expenditure
Capital outlay
Capital cost
Capitalised value
Capital account
Stores receipt register
Store clerk to supply

भांडार लेखा	Accounts of stores
भाडे कमी करणे	Abatement of rent
भाडे खरेदी करार	Hire purchase agreement
भाडे न भरता	Without payment of rent
भाडे निश्चिती	Fixation of rent
भाडेपट्ट्याची मुदतवाढ	Extension of lease period
भाडे माफ गाळे	Rent free tenements
भाड्याचे समायोजन	Adjustment of rent
भारग्रस्त आणि जप्त संपत्ती	Encumbered and attached estates
भारत प्रशासन सेवा	Indian Administrative Service
भारताबाहेर जाण्यासाठी रजा	Leave out of India
भारतीय सेना भत्ता	Indian army allowance
भाररहित संपत्ती	Unencumbered estate
भारित खर्च	Charged expenditure
भारित विनियोजने	Charged appropriations
भारित सरासरी	Weighted average
भाष्यकांसाठी	For comments
भाष्यकांसाठी सादर	For favour of comments
भिन्नमत टिप्पणी	Note of dissent
भिन्नमत पत्रिका	Minute of dissent
भुयारी रेल्वे	Underground railway
भूमापन चिन्ह	Survey mark
भूमि आकार	Land charges
भूमि संपादन	Acquisition of land
भूमिहीन शेतकरी	Landless cultivator
भेट नोंदपुस्तक	Visit book
भेट पत्रक प्रस्तुत करावे	Put up interview card
भेटावे	Please see
भेटीस जाणे	Call upon
भेसळ केलेली औषधे	Adulterated drugs
भोगलेल्या रजेच्या कालावधीपुरती वेतन- वाढ लावणीवर न पडण्याचा लाभ	Benefit of non-postponement of increment for the leave enjoyed
भौतिक माल	Material goods

मक्तेदारी किंमत	Monopoly price
मक्तेदारी नि स्वामित्व रक्कम	Monopoly-cum-royalty
मक्तेदारी मूल्य	Monopoly price
मंजूरी अप्रवर्ती ठरली आहे	Sanction has become inoperative
मंजूरी आणि वेतन	Wages and salaries
मंजूरीकरता अर्ज करावा	Apply for sanction
मंजूरीकरता आवेदन करावे }	
मंजूरीची बाकी	Arrears of wages
मंजूरीची शक्ती	Power of sanction
मंजूरी देणारा प्राधिकारी }	Sanctioning authority
मंजूरी देणार प्राधिकरण }	
मंजूरी देणे	Accord sanction
मंजूरी पाठवा	Issue sanction
मंजूरीचा अवधी	Duration of sanction
मंडळाकडे शक्ती निहित राहिल	Power shall vest in the Board
मतदार संघ	Electoral constituency
मतदार संघाच्या सीमा ठरवणे	Delimitation of constituencies
मत देणे	Cast a vote
मतप्रदर्शनायं	For expression of opinion
मतभिन्नता }	Difference of opinion
मतभेद }	
मतमोजणी	Counting of votes
मत व्यक्त करण्यासाठी	For expression of opinion
मतेवय	Consensus of opinion
मत्ता आणि दायित्वे	Assets and liabilities
मत्ता आणि दायित्वे यांचे संविभाजन	Apportionment of assets and liabilities
मत्ता व दायित्वे यांमधील फरक	Difference between assets and liabilities
मत्तेचे पुनर्मूल्यांकन	Revaluation of assets
मंत्रिमंडळाची जबाबदारी	Cabinet responsibility
मधला कालावधी	Intervening period
मधल्या काळात	In the mean time

— मधून काढून टाकणे	Expel from —
मध्य रात्र	Zero hour
— मध्ये घालून दिलेले	Laid down in —
— मध्ये दिले गेलेले आदेश	Orders contained in —
— मध्ये पैसा जमा करणे	Payment of money into —
मनःक्षोभ झाल्यामुळे	Through excitement
मना केलेली कृत्ये	Acts prohibited
मयत इसम	Deceased person
मर्जीतून उतरणे	In bad books
मर्म स्थान	Vital centre
मर्यादा विशिष्ट निर्वचन	Restricted interpretation
मर्यादित दायित्व	Limited liability
मर्यादित निविदा	Limited tender
मला असे सांगावयाचे आहे की . . .	I am to state that . . .
मला असे दिसून आले आहे	It has come to my notice
मला आणखी असे सांगावयाचे आहे	I am to add
मला कोणत्याही सूचना मिळालेल्या नाहीत	I have no instructions
मला कळवण्यास खेद वाटतो की . . .	I regret to state that . . .
मला चा अहवाल / चे प्रतिवेदन मिळाल्यास बरे होईल	I would like to have a report of . . .
मला विश्वास वाटतो	I trust
मसुदा तपासणे	Check the draft
मसुदालेखनकौशल्य आणि सर्वसाधारण कार्यक्षमता	Drafting capacity and general efficiency
मसुद्यात अंतर्भूत केलेले	Incorporated in the draft
मसुद्यानुसार उत्तर पाठवण्यात यावे	Reply may be sent as per draft
महत्त्वाचा तपशील } महत्त्वाची माहिती }	Material particulars
महत्त्वाचे परिवर्तन / बदल	Material change
महत्त्वाचे शासन निर्णय, परिपत्रके, आदेश इत्यादींचा सारसंग्रह	Digest of important Government Resolutions, Circulars, Orders etc.
महसुलाची हानी	Loss of revenue
महसुली आणि भांडवली खर्च	Revenue and capital expenditure
महसुली खर्च	Revenue expenditure

महसूल निश्चिती	Fixation of rent
महसूल मुद्रांक	Revenue stamp
महसूल शुल्क	Revenue duty
महागाई भत्ता	Dearness allowance
महामंडळाचे निगमन, नियमन आणि समापन	Incorporation, regulation and winding up of Corporation
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने	By order and in the name of the Governor of Maharashtra
महिनावार पट्टा / भाडेपट्टा	Lease from month to month
मागणी आणि लाभांश लेखा	Claim and dividend account
मागणी करणारा अधिकारी	Indenting officer
मागणी क्रमांक	Call number
मागणीचा परित्याग	Abandonment of claim
मागणी चिठ्ठीचे प्रतिपत्र	Counterfoil of requisition slip
मागणीची ग्राह्यता	Admission of claim
मागणीची बारीक तपासणी	Investigation of claim
मागणीपत्र पाठवण्याचे वेळापत्रक	Time schedule for submission of indent
मागणीपत्राचा नमुना	Indent form
मागणीपत्रातील वस्तूच्या किमती खर्ची	Budget head to which the cost of the indent is debitable
दाखवणारे अर्थसंकल्प शीर्ष	Requisition form
मागणी प्रपत्र	Put up requisition
मागणी प्रस्तुत करावी	Recovery of claims
मागणी रकमांची वसुली	Indent sample
मागणी वस्तु नमुना	Renounce a claim
मागणी सोडणे	Claim accepted
मागणी स्वीकृत	Consideration of claims
मागण्यांचा विचार	Amount of leave asked for
मागितलेली रजा . . . दिवस	Communication referred to in the preceding note
मागील टिप्पणीत निर्दिष्ट केलेला पत्रव्यवहार	Antedated cheque
मागील तारखेचा धनादेश	For precedent please see
मागील दाखल्याकरता कृपा करून . . . पहावे	Back payment
मागील देणे	

मागील पानावर दाखवल्याप्रमाणे	As overleaf
मागील पृष्ठावर केलेली विचारणा	Query at prepage
मागील पृष्ठावरील उपसचिवांच्या दिनांक ... च्या आदेशांच्या संदर्भात मादर	Submitted with reference to Deputy Secretary's orders on prepage dated —
मागील पृष्ठावरून	From prepage
मागील सेवा हिशेबात घेणे	Count the past service
माणे आणि पुढे जोडण्याच्या परवानगीसहित	With permission to affix and suffix
माणे पडणे	Lag behind
माझी अशी समजूत आहे की	I suppose
माझी अशी सूचना आहे की	I suggest
माझी धारणा बरोबर असल्याचे कळवावे	My presumption may be confirmed.
माझी संमती आहे	I agree
माझे स्वतःचे समाधान झाले आहे	I have satisfied myself
माझ्या अधिकारात	Under my authority
माझ्या उपस्थितीत ... ला मालमत्ता परत करण्यात आली	Property returned to in my presence
माझ्या क्रमांक ... च्या अनुसार	In continuation of my No.
माझ्या नजरेस / निदर्शनास आणून दिले आहे की—	It has been brought to my notice that—
माझ्या समक्ष रक्कम चुकती केली	Paid in my presence
मांडणे (विधेयक)	Introduction of— (a Bill)
मात्र केवळ आवश्यक त्या प्रकरणी बदली माणसे नेमण्यात येतील	Provided that substitutes are engaged only in necessitous cases
मानक नोंदवही	Standard register
मानक विनिर्देश	Standard specification
मानकांशी काटेकोर अनुरूपता	Strict conformity with the standard
मानण्यास सयुक्तिक कारण	Reason to believe
मान प्रवेशिका	Complimentary pass
मानले जाणे	Deemed to be
मानवंदना	Guard of honour
मानवी वापरासाठी अयोग्य	Unfit for human consumption
मानहानिकारक टीप	Defamatory note
मानार्थ प्रत	Complimentary copy

मानीव अधिकार	Supposed rights
मानीव तारीख	Deemed date
मानोपाधी	Title of honour
मान्य जाल्यास	Subject to approval
मान्य जाल्यास मसुदा पाठवावा	Draft may issue subject to approval
मान्यता काल	Period of validity
मान्यता देणे	Accord approval
मान्यता प्रमाणपत्र	Certificate of approval
मान्यता गिळाल्यास मोत्रतचा शासन निर्णय काढण्यात यावा	Appended Government Resolution may issue subject to approval
मान्यतेकरता	For approval
मान्यतेच्या अधीन	Subject to approval
मान्यतेसाठी प्रारूप / मसुदा	Draft for approval
मान्यतेसाठी प्रारूप / मसुदा प्रस्तुत	Draft put up for approval
मान्य नमुना / मासला	Approved sample
मान्य सेवा प्रमाणपत्र	Approved service certificate
माफ करणे	Dispense with
मार्गदर्शनासाठी	For guidance
मार्गस्थ	In transit
मार्गस्थ माल	{ Stock in transit
	{ Goods in transit
मार्गी कामाची विन्हेवाट	Disposal of work <i>en route</i>
मार्गी हानी	Loss in transit
मार्फत	Care of
मार्फत पाठवावयाची प्रकरणे	Through cases
माल नोंदपत्र	Bill of entry
माल परिवहन सेवा	Goods transport service
माल पोचवणी	Delivery of goods
मालमत्ता सोडून देणे	Cession of property
मालमत्तेचे सक्तीने संपादन	Compulsory acquisition of property
मालमत्तेचे संपादन	Acquisition of property
मालमत्तेचे हस्तांतरण	Transfer of property
माल वाहून नेणे	Conveyance of goods
मालाचा बटवडा	Delivery of goods

मालाचे मूल्य निर्धारण	Evaluation of goods
मालाचे हस्तांतरण	Conveyance of goods
मालावरील हक्क	Title of goods
मावळता सदस्य	Outgoing member
मासिक आवक जावक गोष्टवारा	Monthly abstract of receipts and issues
मासिक प्रगति अहवाल	Monthly progress report
— माहिती असल्याचे नाकारणे	Deny the knowledge of —
माहिती उघड करणे	Disclosure of information
माहितीची देवाण घेवाण	Exchange of information
माहितीच्या अभावी	In the absence of information
माहिती न देता	Without being informed
माहिती पुरवणे	Furnishing information
माहिती पुरवण्याबाबत हयगय करून	Neglecting to furnish information
माहिती व आवश्यक कार्यवाही यांसाठी	For information and necessary action
माहिती व आवश्यक कार्यवाही यांसाठी प्रत अग्रेषित	Copy forwarded for information and necessary action
माहितीसाठी	For information
मिथ खताचे खड्डे / गढदे	Compost manure pits
मिळवण्यात यावे	May be obtained
मिळाल्यानंतर लौकरच	Soon after the receipt
मिळाल्यावर	On receipt of
मी अत्यंत उपकृत होईन	I shall be highly obliged
मी आपणास अधिकार देतो	I authorise you
मी आपले पूर्वीचे मत पुन्हा मांडू इच्छितो	I reiterate my former comments
मी आभारी होईन	I shall be thankful
मी उपकृत राहीन	I shall feel obliged
मी ऋणी होईन	I shall be indebted
मी कृतज्ञ राहीन	I shall be grateful
मी तपासलेली गणना	Calculations checked by me
मी सादर निवेदन करतो की	I beg to submit that
मुक्काम भत्त्याचे सर्व समावेशक दर	All-inclusive rates of halting allowance
मुक्कामांचा अवधी	Duration of halts

मुक्त करणे	Give discharge
मुक्त द्वार	Open access
मुक्त नि स्वेच्छा संमती	Free and voluntary consent
मुक्त प्रवेश	Free access
मुक्त व अनिबंध स्वेच्छानिर्णय	Free and unfettered discretion
मुक्त स्पर्धा	Free competition
मुखत्यारनाम्यानुसार रीतसर प्राधिकृत केले/केलेला	Duly authorised under power of attorney
मुख पृष्ठ	Title page
मुख्य कार्यालय	Head office
मुख्य फाईलवर निर्णय घेण्यात येईपर्यंत थांबवून ठेवावे	Keep pending till the decision is taken on the main file
मुख्य व्यापार	Staple trade
मुदतबाह्य	Barred by limitation
मुदतीचा रोध	Bar of limitation
मुदती पट्टा	Terminable lease
मुदतीबाहेर गेलेला	Time barred
मुदतीबाहेर गेलेला किरकोळ दावा	Petty time barred claim
मुद्देवार	Point by point
मुद्देसुद, मुद्यास धरून	To the point
मुद्रण दोष	Typographical error
मुद्रणप्रत	Press copy
मुद्रणाधिकार टीप	Copyright note
मुद्रांक लावणे	Affixing of stamps
मुद्रांकावरील बट्टा	Discount on stamps
मुद्रांकित करारपत्र / संमति पत्र	Stamped agreement
मुद्रा प्रतिरूप	Facsimile of seal
मुद्रेचा ठसा	Impression of seal
मुखताचे खडे / गढे	Compost manure pits
मुलकी जागा	Civil posts
मुलकी नोकरी	Civil employ
मुलकी वेतन	Civil pay
मुलकी सेवा	Civil employ
मुलाखतीकरता उपस्थित होणे	Appear for an interview

मुळातच वजात	Deduction at source
— मुळे	{ In virtue of — Owing to —
— मुळे कसुर करणारा शिक्षेस पात्र होईल	Will render the defaulter liable for punishment —
— मुळे निर्माण होणारे	Arising out of —
— मुळे निर्माण होणारे तंटे / विवाद	Disputes arising out of —
— मुळे बाधित	Prejudiced by —
— मुळे सेवेत खंड पडला असे होणार नाही	It will not constitute any interruption of service
मूकसंमती व हक्क विसर्जन	Acquiescence and waiver
मूर्त परिणाम	Tangible result
मूर्त स्वरूपात येण्याची शक्यता नाही	Is not likely to materialise
मूलतः अधिनियमित केल्याप्रमाणे	As originally enacted
मूलतः अनियमित	Initially irregular
मूलभूत तत्त्वे	Fundamental principles
मूलभूत नियमावली, खंड १ व २ अनुसार	As per Fundamental Rules, Volume I and II
मूलभूत बंधने	Basic obligations
मूल्यनिर्धारण प्रमाणपत्र	Valuation certificate
मूल्यनिर्धारण विवरणपत्र	Valuation statement
मूल्यनिश्चिती	Fixation of price
मूल्याचे पुनर्निर्धारण	Reassessment of value
मूल्यानुसार	<i>Ad valorem</i>
मूळ	In original
मूळ अधिवास आणि स्वेच्छा अधिवास	Domicile of origin and domicile of choice
मूळ कागदपत्र परत करावे	Papers to be returned in original
मूळ कार्य	Original work
मूळ कार्यालय	Parent office
मूळ कृती	Original work
मूळ पगार	Basic pay
मूळ पद	Substantive post
मूळ पद म्हणून धारण करणे	Hold substantively
मूळ पदावर स्थायीकरण	Substantive confirmation

मूळ प्रत	Original copy
मूळ प्रत परत पाठवणे	Return in original
मूळ प्रमाण	Primary standard
मूळ वेतन	Substantive pay ; basic pay
मूळ स्वरूपात	In original
मृत व्यक्ती	Deceased person
मृत्युपत्रानुसार उत्तराधिकार	Testamentary succession
मृत्युपत्रानुसार विलहेवाट	Testamentary disposition
मृत्युपूर्व कथन	Dying declaration
मृत्युसंस्थेचे प्रमाण	Rate of mortality
मृत्यूची शिक्षा देण्यात आली	Sentenced to death
मृत्यू नंतर कडे जाणारी मालमत्ता	Property passing upon death to —
मृत्यू नि सेवानिवृत्ति लाभ	Death-cum-retirement benefits
मैलभत्त्यापुरते मर्यादित	Limited to mileage
मोकळा वेळ	Spare time
मोकळीक असणे	At liberty, to be
मोजून कळवा	Count and report
मोठ्या उत्साहाने / जोमाने	With great vigour
मोठ्या प्रमाणावर	On large scale
मोठ्या प्रमाणावरील असंतोष	Wide discontent
मोफत वितरणासाठी	For free distribution
मोहोरबंद निविदा	Sealed tender
मोहोरबंद पाकीट	Sealed cover
मोहोर लावणे	Affix a seal
मोहोरेचा ठसा	Impression of seal
मौखिक परीक्षा	Viva-voce
मौखिक परीक्षा आणि व्यक्तिमत्व परीक्षा	Viva-voce and personality test
मौलिक कार्य / कृती	Original work
म्हणजे	That is (i. e.)
म्हणजे असमर्थनीय आहे	Contention is untenable
म्हणून	As such
	By way of
	Inasmuch as
म्हणून निर्दिष्ट	Referred to as —

य

यंत्रचलित वाहने	Mechanically propelled vehicles
यथा निरूपित	As defined
यथापूर्व	Stet (let it stand)
यथाप्रमाण वितरण	Pro rata distribution
यथा प्रस्तावित	As proposed
यथा प्रस्तावित मंजूर	Sanctioned as proposed
यथायोग्य कार्यसिक्ती	Due diligence
यथार्थ विश्लेषण	Correct analysis
यथार्थ सल्ला	Correct advice
यथावत अनुपालन केले	Duly complied with
यथावत पार पाडले / पाडलेले	Duly performed
यथाशक्य	So far as may be
यथाशीघ्र	As soon as ; as early as possible
यथा संकेतित	As hinted
यथासंभव	As / so far as possible
यथास्थिती	As the case may be
यथोचित अर्हता असलेला	Duly qualified
यथोचित उत्तर प्रस्तुत केले आहे	Suitable reply is put up
यथोचित पार पाडले / पाडलेले	Duly performed
यथोचित पृष्ठांकनासह परत	Returned duly endorsed
यथोचित प्रतिस्वाक्षरित	Duly countersigned
या अधिलेखाद्वारे सर्व लोकांस ज्ञात व्हावे	Know all men by these presents
या अनुच्छेदातील कोणतीही गोष्ट लागू	Nothing in this article shall apply
होणार नाही	
या अनुषंगाने असे म्हणता येईल की	Incidentally it may be observed
.... या अवधीकरता नियत रक्कम	Allotment during . . . may be asked
वेगवेगळ्या मागितल्या जाव्या	for separately
या अवधीत	During this period
— या उत्तरासहित परत	Returned with reply that —
या कारणात / कारणामुळे	{ On the ground that
	{ By reason of

या कार्यालयाचा संदर्भाधीन ज्ञाप पहावा

या कार्यालयाचा ज्ञाप क्रमांक . . . दिनांक . . .

याद्वारा कळवलेल्या अनुदेशात अंशतः फेरबदल करून

या कार्यालयाच्या माहितीसाठी हा मुद्दा अधिक स्पष्ट करावा

या कार्यालयात कागदपत्र सापडत नाहीत

या कार्यालयास कळवून

या खंडाचे उल्लंघन करून केलेला कोणताही कायदा

या खंडातील कोणत्याही गोष्टीचा असा अर्थ केला जाणार नाही

— या गोष्टीची साक्ष म्हणून

— याचा अर्थ असा

याचे स्पष्टीकरण करावे

— यांच्याकडे अपील करता येईल

यात जाण्यायेण्याचा प्रवासखर्च समाविष्ट नाही

यादृच्छिक नमुना पाहणी

यादृच्छिक लोकसंख्या पाहणी

याद्वारा कबुली दिलेले / कबूल केलेले / पाच दिलेले

या नात्याने

यापुढे उपबंधित केलेले असेल त्या खेरीज

यापुढे कोणतीच कार्यवाही आवश्यक नाही

यापुढे तरतूद केल्याप्रमाणे

यापुढे नियमांचे योग्य रीतीने पालन केले जाईल याची काळजी घ्यावी

यापुढे 'प्रमुख ऋणको' असे संबोधले असून या संज्ञेत, संदर्भानुसार त्याचे वारस इत्यादिकांचा समावेश होईल

यापुढे 'राज्यपाल' असा निर्देश असून या संज्ञेत, संदर्भविरोधी नसेल तर त्याचे उत्तराधिकारी आणि अभिहस्तांकिती यांचा समावेश होईल

Please refer to this office memo under reference

In partial modification of the instructions communicated in this office memo No. dated

This office may kindly be enlightened on the point

This office cannot trace out papers

Under intimation to this office

Any law made in contravention of this clause

Nothing in this clause shall be construed

In witness whereof

It means

This may please be clarified

Appeal lies to —

This does not include passage both ways

Random sample survey

Random population survey

Hereby acknowledged

As such

Except as hereinafter provided

No further action is necessary

As hereinafter provided

Ensure that rules are properly observed in future

Hereinafter called the 'principal debtor' which expression shall, where the context so admits include, his heirs etc.

Hereinafter referred to as 'Governor' which expression shall unless the context does not admit include his successors and assignees

यापूर्वी अस्तित्वात असल्याप्रमाणे	As heretofore existing
यापूर्वीची टिप्पणी	Preceding note
या प्रकरणात अंतिम आदेश देण्यापूर्वी मलाचा अहवाल / चे प्रतिवेदन मिळाल्यास बरे होईल	Before I pass final order in this case I would like to have the report of...
या प्रकरणाला सर्वप्रायम्य देण्यात यावे	This may please be treated as top priority case
या प्रकरणी आवश्यक असेल त्याप्रमाणे	As the case may require
या प्रस्तावात अंतर्भूत असलेला खर्च या शीर्षाखाली नावे घालावयाचा असून तो त्याखालील तरतुदीतून भागवला जावा	Charge involved in the proposal is debitable to the head and met from the provision made thereunder
याबाबत	In this behalf
या बाबतीत केलेली कार्यवाही शासनाला कळवण्यात यावी	Action taken in this matter may be reported to Government
या बाबतीत कोणतेही पक्के नियम घालून देता येणार नाहीत	No hard and fast rules can be laid down in the matter
या बाबतीत प्राधिकृत केले असेल त्याप्रमाणे	As may be authorised in this behalf
या बाबतीत यथावत प्राधिकृत अधिकारी	Officer duly authorised in this behalf
या बाबींची भविष्यकाळाकरता नोंद करून ठेवावी	Please note the requirements for future
या मुदतीत	During this period
यावर्षी	During the year
या विभागाचा ज्ञाप क्रमांक..... दिनांक..... याकडे आपले लक्ष वेधले जात आहे	Attention is invited to this depart- ment memo No..... dated....
— या शर्तीच्या अधीन } या शर्तीवर की — }	Subject to the condition that —
या शासनाच्या दिनांकच्या याच क्रमांकाच्या पत्रात पूर्णपणे विशद केल्या- प्रमाणे	As fully brought out in this..... Government letter of even No.... dated.....
याशिवाय	Besides this
या संदर्भात पहावे	Reference is invited to
या संबंधात	In this connection

या संबंधात मला असे सांगावयाचे आहे की	In this connection I have to state that
या संबंधात लवकरच आदेश देण्यात येईल	Order in this connection will be issued shortly
युक्तिवाद करणे	Raise plea
युद्धसेवेत रुजू झालेल्या सरकारी कर्मचाऱ्यांचा ज्येष्ठतेचा दावा	Claims of Government servants joining war service for seniority
युद्धोत्तर सेवा	Post-war services
ये-जा नोंदवही	Movement register
येण्याची तारीख	Date of arrival
— येथे देय	Payable at —
योगायोगाने	As a coincidence
योग्य कारवाई	Suitable action
योग्य कार्यवाही	Appropriate action
योग्य कालांतर	Appropriate intervals
योग्य कालावधीत	In good time
योग्य कालावधीने	In due course
योग्य कृती	Appropriate action
योग्यता ठरवणे	Examine the suitability
योग्य त्या फेरफारांसह	<i>Mutatis mutandis</i>
योग्य त्या फेरफारांसह हा उपबंध लागू होईल	Provision shall apply <i>mutatis mutandis</i>
योग्य प्राधिकाराशिवाय	Without proper authority
योग्य मार्ग	Proper channel
योग्य मार्गाने	Through proper channel
योग्य लक्ष	Due regard
योग्य व उचित	Fit and proper
योग्य वाटणे	Think fit
योग्य वाटतील अशा	As are deemed fit
योग्य विचार करून	After due consideration
योग्य विचारानंतर	
योग्य विचारासाठी सादर	For favour of due consideration
योग्य वेळी	In due course
योग्य व्यवस्था	Proper arrangement
योग्यायोग्यता पाहणे	Examine the suitability
योजना आखणे	Draw up a scheme

योजना कार्यान्वित करणे	Implementation / Execution of scheme
योजनांचा तपशील	Particulars of schemes
योजना तरतूद	Plan provision
योजनेची अंमलबजावणी	Execution of scheme
योजनेची ठळक वैशिष्ट्ये	Salient features of the scheme
योजनेचे कार्यान्वयन	Implementation of scheme
योजनेचे प्रख्यापन	Promulgation of scheme
योजनेच्या प्रगतीचे मूल्यमापन	Appraisal of plan progress
योजलेली कारवाई	Contemplated action
योजलेल्या दौऱ्याचा कार्यक्रम	Proposed tour programme
योजून पाहणे	Give a trial to

२

रक्कम दिल्याची तारीख }	Date of payment
रक्कम देण्याची तारीख }	
रक्कम देण्यास पात्र ठरेल	Shall be liable to pay
रक्कम भरण्याची नियत तारीख	Due date of payment
रक्कम भरण्यास पात्र ठरेल	Shall be liable to pay
रचना व कार्यपद्धती	Organization and methods
रजा खाती घालण्यास योग्य	Debitable to leave account
रजा भत्ता	Leave allowance
रजामुदती जागा / पद	Leave vacancy
रजावाढ मंजूर	Leave granted in extension
रजा वेतन	Leave salary
रजा वेतन काढणे	Drawal of leave salary
रजा शिल्लक नाही	Leave not due
रजा संपूनही अनुपस्थिती	Overstayal of leave
रजा साचणे	Accumulation of leave
रजेचा अखंड अवधी	Continuous spell of leave
रजेचा हक्क	Title to leave
रजेचा हिशेब प्रस्तुत करावा	Put up leave account
रजेच्या मागे किंवा पुढे सुटी जोडणे	Prefix or suffix a holiday to leave

रजेवरून परत बोलावणे	Recall from leave
रजेवरून सक्तीने परत बोलाविले	Compulsorily recalled from leave
रजेशिवाय अनुपस्थित	Absent without leave
रद्द आणि व्यावृत्त	Repeals and savings
रद्द करणे	Set aside
रद्द करण्याचा आदेश	Cancellation order
रद्द केले ; परतावा प्राधिकृत	Cancelled ; refund authorised
रद्द केलेली अनुज्ञप्ती	Revoked licence
रद्दबातल	Null and void
रद्दबातल ठरवणे	Declare null and void
रबरी ठसा	Rubber stamp
राखण व पहारा	Watch and ward
राखीव निधी	Reserve fund
राखीव निधीतून तोट्यांचे निलेखन	Losses written off against reserve fund
राखीव भांडवल	Reserved capital
राखीव यादी	Reserved list
राखीव विक्रीदर	Reserved price
राजकीय आणि जातीय आंदोलने	Political and communal agitations
राजकुलव्यय राखीव निधी	Civil List Reserve Fund
राजनैतिक संबंध	Diplomatic relations
राजपत्रात रजा अधिसूचित केली जावी	Leave may be notified in the gazette
राजपत्रित दर्जा	Gazetted status
राजपत्रितांची सूची	Civil list
राजीनामा देणे	Tender resignation
राज्य कारागृह	State prison
राज्य चिन्ह	State emblem
राज्य पातळीवरची योजना	State level scheme
राज्य मुलकी सेवा	State Civil Service
राज्यवार विभाजन	Statewise break-up
राज्य विकास योजना	State development plan
राज्य विधानमंडळ विसर्जित करणे	Dissolve the Legislature of the State
राज्य विधानमंडळाची सत्रसमाप्ती करणे	Prorogue the Legislature of the State
राज्य विधानमंडळाची सभा बोलावणे	Summon the Legislature of the State

राज्यशासन सेवेत प्रवेशासाठी कमीतकमी अर्हताकारी वय होण्यापूर्वीची कोणतीही सेवा	Any service previous to the attainment of the minimum qualifying age for entry into the service of the State Government
राज्य शासनाचा स्वेच्छानिर्णय निर्बंधित नाही	Discretion of State Government is not restricted
राज्य शासनाच्या मते	In the opinion of the State Government
राज्य संवर्गात अंतर्भूत केलेला	Borne on State cadre
राज्य साह्य	State aid
राज्यात आयात करणे	Import into the State
राज्याबाहेर निर्यात	Export outside the State
रात्र पाळी	Night shift
राष्ट्रध्वज लावणे	Display of National Flag
राष्ट्रीय आनंदोत्सव	National rejoicing
राष्ट्रीय एकात्मता	National integrity
राष्ट्रीय पुरस्कार	National awards
रास्त आणि समन्याय वागणूक	Fair and equitable treatment
रास्त टीकाटिप्पणी / भाष्यक	Fair comment
रास्त दर	Fair rates
रास्त भावाचे दुकान	Fair price shop
राहणीमान	Standard of living
राहती निवासस्थाने	Residential quarters
रिकामे / रिक्त पद	Vacant post
रीतसर करार करून देणे	Enter into regular contract
रीतसर कामकाज / कार्यवाही	Formal proceedings
रीतसर चौकशी	Regular enquiry
रीतसर पूर्ती	Due fulfilment
रुग्णता रजा	Sick leave
रुग्णता वेतन	Invalid pension
रुग्णवहन व बचाव कार्य	Ambulance and rescue work
रुजवात करणार	Compared by—
रुजू झाल्याचे प्रतिवेदन	Joining report
रुजू होण्याची तारीख	Joining date
रुढ आतिथ्य	Customary hospitality

रुढ कार्यपद्धती	Established procedure
रुढ परिपाठ	Customary usage
रेखित घनादेश	Crossed cheque
रेखित भारतीय पोस्टल ऑर्डर	Crossed Indian Postal Order
रेल्वे अधिपत्र	Railway warrant
रेल्वे खर्च	Rail value
रेल्वे खर्च मुक्त	Free on rail destination
रेल्वे नि सडक तिकीट	Rail-cum-road ticket
रेल्वे मेल भत्याचे दैनिक भत्यांत परिवर्तन	Change of daily allowance into railway mileage
रेल्वे वाहणावळ वगैरेसारख्या खर्चाच्या बाबी	Items of expenditure such as railway freight, etc.
रोख खरेदी	Cash purchase
रोख जमानत	Cash security
रोख देवघेव	Cash transaction
रोख भत्ता	Cash allowance
रोख भरणा	Cash remittance
रोख मिळाली	Received in cash
रोख लेखा	Cash account
रोख वसुलीचा ज्ञाप	Memo of cash collection
रोख व्यवहार	Cash transaction
रोख शिल्लकी गुंतवणूक	Investment of cash balance
रोख शिल्लकीचे प्रतिवेदन	Cash balance report
रोख शिल्लक	Cash balance
रोगट हवामान	Unhealthy climate
रोग प्रतिबंधक उपाययोजना	Prophylactic measures
रोगाचा / रोगावरील उपचार	Treatment of disease
रोजचा खप	Daily consumption
रोजची उचल	Daily offtake
रोजची कमाई	Daily earnings
रोजंदारी }	Daily wages
रोजमजुरी }	Log book
रोजवही	As stood on.....
... रोजी जसे होते त्याप्रमाणे	No bar
रोघ नाही	

लगतपूर्वी	Immediately before
लगेच	At once
लगेच खाली	{ Just below
	{ Immediately below
लगेच पुढची	Immediately following
लगेच पूर्वी	Immediately before
लगेच वरचा अधिकारी	Immediate officer
लघुवेतन कर्मचारी	Low paid employees
लज्जास्पद वर्तणूक	Disgraceful conduct
लबाडीचे कृत्य	Fraudulent action
लवकर	At an early date
लवकरात लवकर	At the earliest ; as soon as
लवकरात लवकरची संधी	Earliest opportunity
लवाद करार	Arbitration agreement
लवाद कार्यवाही	Arbitration proceedings
लवादाकडे निर्दिष्ट केलेले तंटे / विवाद	Disputes referred to arbitration
लवादाकडे निर्दिष्ट केलेल्या तंट्यांची /	Number of disputes referred to
विवादांची संख्या	arbitration
लहान कालवा	Minor canal
लहान गट	Minor group
लक्ष वेधणे	Draw attention
लक्षवेधी सूचना	Calling attention notice
लक्षात घेऊन	Vis-a-vis
लक्षात घेणे	Take notice of —
— लक्षात घेता	In view of —
— लक्षात न घेता	Irrespective of —
— ला अहवाल सादर केला	Report submitted to —
— ला आवश्यक आहे	It is incumbent on —
— ला उत्तरदायी	Answerable to —
लागू असणे	Hold good
— लागू करणे (आदेश)	Introduction of — (an order)
लागू पडणे	Hold good

लागू होईल
 लागोपाठचे दिवस
 लाचखाऊ अधिकारी
 लाचलुचपत आणि भ्रष्टाचार
 — ला जबाबदार
 — ला जाब देणारा
 लाजिरवाणी वर्तणूक
 — ला जोडलेले
 — ला जोडून
 — ला तदनुसार कळविण्यात यावे
 लादलेल्या शर्ती
 — ला देय
 — ला देय होणे
 — ला धरून
 — ला निर्देश केला आहे
 — ला परवानगी देण्यात यावी
 — ला परिस्थिती समजावून सांगायी
 — ला पाठवले आहे
 — ला प्रत अग्रेषित
 — ला प्रतिवेदन सादर केले
 — ला प्रतिसाद म्हणून
 — ला फाईल पाठविण्यात यावी
 लांब सुटी असणारा विभाग
 लांब सुटी नसलेला विभाग
 लाभ करून घेणे
 लाभ घेणे
 लाभ पद
 — ला याद्वारा मंजूरी देण्यात येत आहे
 — ला लागू
 — ला लागू करणे / होणे
 — ला लिहिणे
 — ला वगळून

Shall have effect
 Consecutive days
 Corrupt officer
 Bribery and corruption
 { Accountable for —
 Answerable to —
 Answerable to —
 Disgraceful conduct
 Attached to —
 In conjunction with —
 May be informed accordingly
 Conditions imposed
 Payable to —
 Become payable to —
 In conformity with —
 Is referred to —
 May be permitted
 Position may be explained to —
 { Is referred to —
 Referred to —
 Copy forwarded to —
 Report submitted to —
 In response to —
 File may be marked to —
 Vacation department
 Non-vacation department
 Reap the benefit
 Enjoy the benefit
 Office of profit
 Sanction is hereby accorded to —
 Applicable to —
 Extend to —
 Address communication to —
 { Exclusive of
 To the exclusion of

— ला संपणाऱ्या तिमाहीसाठी देय असलेली
रक्कम

— ला सर्वप्राथम्य द्यावे
लाक्षणिक पूरक मागणी
(लिलावात) बोली मंजूर करणे

लेखक तालिका

लेखक पत्रिका

लेखनसामग्री आणि मुद्रण

लेखनिविष्ट करणे

लेखांतरणाने दिले

लेखा ताडून पाहणे

लेखा निरीक्षण

लेखानुदान

लेखा नोंदवही

लेखा पद्धती

लेखापरीक्षा

लेखापरीक्षा अहवाल

लेखापरीक्षा टिप्पणी

लेखापरीक्षा पूर्व

लेखापरीक्षा प्रतिवृत्त

लेखापरीक्षित आकस्मिक खर्च

लेखापरीक्षेचा परिणाम

लेखापरीक्षेची ठरीव प्रमाणा

लेखापरीक्षेचे ठरीव प्रमाण

लेखापालाचा दैनिक ताळेबंद

लेखा पुस्तके

लेखा विवरणपत्र

लेखा शीर्ष

लेखा संकलन

लेखा समायोजन

लेखी

लेखी आदेश

लेखी सूचना

लेखांचा मेळ

Amount due for the quarter-ending

Please give top priority to —

Token supplementary demand

Knock down (in auction)

Author catalogue

Author card

Stationery and printing

Reduce to writing

Paid by transfer

Comparing of account

Accounts inspection

Vote on account

Register of accounts

Method of accounting

Audit of accounts

Audit report

Audit note

Pre-audit

Audit report

Audited contingencies

Result of audit

Quantum of audit

Accountant's daily balance sheet

Books of accounts

Statement of account

Head of account

Compilation of accounts

Adjustment of accounts

In writing

Written order

Notice in writing

Reconciliation of accounts

लेख्यांची पडताळणी	Verification of accounts
लेख्यांची पुनर्रचना	Reconstruction of accounts
लेख्यांची मांडणी	Building up the accounts
लेख्याचे उपशीर्ष	Sub-head of accounts
लेख्याचे पुनर्विनियोजन	Reappropriation of accounts
लेख्यांच्या विषयात	As to accounts
लेख्यातील विसंगती	Discrepancy in accounts
लेख्यातील हातचलाखी	Manipulation of accounts
लेख्यामध्ये दर्शवलेले	Exhibited in the accounts
लोकमताच्या न्यायासनासमोर	At the bar of public opinion
लोकहित	Common good
लोकहिताची निकड	Exigencies of public service
लोकहितार्थ	In the public interest
लोकूपयोगी सेवा	Public utility service

व

वगळण्यात येईल	Shall be omitted
वजने आणि मापे	Weights and measures
वटवले आणि रक्कम दिली	Cashed and disbursed
वयाचा दाखला	Age certificate
वयाची १५ वर्षे पूर्ण झालेली कोणतीही व्यक्ती	Any person who has attained the age of 15 years
वयाचे प्रमाणपत्र	Age certificate
वयाधिक उमेदवार	Overage candidate
वयोमर्यादा	Age limit
वयोमर्यादा लागू करणे	Application of age limit
वयोमर्यादेची अट शिथिल करणे	Relaxation of age limit
— वर अभिप्राय देणे	Offer remarks on
वर उद्धृत केलेले	Above cited
वर उल्लेखिलेले	Mentioned above ; above mentioned
वर उल्लेखिलेल्या आपल्या ज्ञापनाचे उत्तर म्हणून निवेदन आहे की —	With reference to your memo cited above, I beg to state that —

वर उल्लेखिलेल्या वेळी	At the time mentioned above
वरकड खर्च	Overhead expense
— वर कार्यवाही करणे	Deal with —
— वर कार्यवाही केली	Action taken on —
वरखर्च	Incidental expenses
— वर चालू	Continued on —
वरची मर्यादा	Upward limit
वरची वयोमर्यादा	Upper age limit
वर दिलेल्या कारणांमुळे	On account of the reasons given above
वर नमद केलेले	Above noted
— वर लक्ष ठेवणे	Keep watch on —
वरवरची आणि दुर्बोध प्रतिवेदने	Perfunctory and cryptic reports
वरवर पाहणे	Cursory glance
वरवर पाहता बरोबर	Seemingly correct
वर व्यक्त केलेले विचार	Observations made above
— वर शेरा देणे	Offer remarks on
वरिष्ठ समयश्रेणी	Senior time scale
वरील 'अ' प्रमाणे कार्यवाही करावी	Action as at 'A' above
वरील कारणासाठी केलेला खर्च चालू वर्षाच्या	Expenditure on the above account
अर्थसंकल्पातील शीर्षाखालील बचती-	should be met out of the savings
तून भागवण्यात यावा	under the head in the current
	year's budget
वरील कारणासाठी केलेला खर्च शीर्षा-	Expenditure on the above account
खाली घालण्यात यावा	should be debited to the head —
वरील गोष्टी लक्षात घेता	In view of the above
वरील परिस्थितीत अशी विनंती करण्यात	In the above circumstances it is
येत आहे की	requested that
वरीलप्रमाणे	As above
वरील बाबी लक्षात घेता	In view of the above
वर्गश्रेणी	Class cadre
वर्गानुसार विव्हेवारी	Categorization into classes
वर्गीकरण नोंदवही	Analysis register
वर्गीकरणात्मक नोंद	Analytical entry
वर्गीकृत ग्रंथताळिका	Classified catalogue

वर्णक्रमी नोंदवही	Alphabetical register
वर्णन केल्याप्रमाणे	As described
वर्णानुक्रमाने	In alphabetical order
वर्तणुकीचा दाखला	Character certificate
वर्तणुकीचा व वागणुकीचा अभिलेख	Conduct and behaviour record
वर्तणूक नियम / नियमावली	Conduct rules
वर्ष अखेरीस	At the end of the year
वर्षभरात	During the year
वर्षात भरावयाची देय रक्कम	Amount due for payment during the year
वर्षारंभी	At the beginning of the year
वसुलीचा आकार / खर्च	Collection charges
वसुलीची विशेष पद्धती	Special mode of recovery
वसुली, प्रेषण आणि प्रतिवेदन यांसाठी	For recovery, remittance and report
वसुली सोडून देणे	Waive the recovery
वसूल करावयाची रक्कम निलेखित करणे	Write off an amount to be recovered
वसूल झालेली मत्ता	Assets realised
वसूल न होणारी रक्कम	Unrealisable sum
वस्तुतः	{ In fact
	{ As a matter of fact
	{ Defacto
वस्तुनिर्माण प्रक्रिया	Manufacturing process
वस्तुनिर्माण लेखा	Manufacturing account
वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन	Objective assessment
वस्तुमान आणि घटक निर्देश	Packing and composition
वस्तुरूपाने	In kind
वस्तुसिद्ध	Ipsa facto
वस्तुस्थिति दोष	Error of fact
वस्तुस्थितिविषयक चूक	Mistake of fact
वस्तुस्थितिविषयक मुद्दा	Point of fact
वस्तुस्थितिसंबंधी प्रश्न	Question of fact
वस्तुस्थिती आणि आकडे यांवर आधारित	Based on facts and figures
वस्तुस्थितीकडे दुर्लक्ष करून	Disregarding the facts
वस्तुस्थिती पुढीलप्रमाणे आहे	Facts are as follows

वस्तुस्थितीशी विसंगत	Inconsistent with the facts
वहन क्षमता	Carrying capacity
वहिवाट पत्र	Letter of administration
वाईट हवामान भत्ता	Bad climate allowance
वागणूक चांगली असेपर्यंत	During good behaviour
वाङ्मयसूचीनुसार वर्गीकरण	Bibliographical classification
वाजवी कारणे	Reasonable grounds
वाजवी खंड ठरवणे	Determination of reasonable rent
वाजवी झीजतूट	Reasonable wear and tear
वाजवी प्रयत्न	Reasonable efforts
वाजवी भाडे/सारा ठरवणे	Determination of reasonable rent
वाजवी सुविधा सोयी	Reasonable facilities
वाटचालीतील हानी	Loss in transit
वाटप लेखा	Allocation account
वाटेल तसा उपयोग	Indiscriminate use
वाटेल तसे	At random
वाढवलेली शिक्षा	Enhanced punishment
वाढवलेले भाडे	Enhanced rent
वाणिज्य उपक्रम	Commercial undertaking
वादग्रस्त प्रश्नांचा निकाल लावणे	Determination of disputed questions
वादग्रस्त धाब	Controversial matter; disputed matter
वादग्रस्त विषय	Subject in dispute
वादग्रस्त निश्चित केला	Issue framed
वादविषय	Bone of contention
वादाचे कारण	<i>Caus belli</i>
वापरण्यास योग्य	Fit for consumption
वापर व कब्जा यांकरता भरपाई	Compensation for use and occupation
वापरात नसलेला	Out of use
वारंवार स्मरणपत्रे पाठवूनसुद्धा उत्तर आले नाही	Reply not received in spite of repeated reminders
वारसा प्रमाणपत्र	Heirship certificate
वार्षिक	Year book
वार्षिक अहवाल	Annual report
वार्षिक अहवाल आणि ताळेबंद	Annual report and balance sheet

वार्षिक आवर्ती खर्च	Annual recurring expenditure
वार्षिक आस्थापना विवरण	Annual establishment return
वार्षिक कब्जेदाखला	Annual possession certificate
वार्षिक खर्च	Annual outlay
वार्षिक निरीक्षण अहवाल / प्रतिवेदन	Annual inspection report
वार्षिक प्रशासन अहवाल	Annual administration report
वार्षिक भांडार लेखा	Annual store account
वार्षिक मागणीपत्र	Annual indent
वार्षिक लेखापरीक्षा कार्यक्रम	Annual audit programme
वार्षिक विवरण	Annual return
वार्षिक विवरणपत्र	Calendar statement
वार्षिक सर्वसाधारण सभा	Annual general meeting
वास्तव लक्ष्ये	Physical targets
वास्तविक	<i>De facto</i>
वास्तविक आधार सामग्री	Factual data
वास्तविक निवासी / विद्यार्थी	<i>Bonafide</i> resident / student
वाहणावळ	Haulage charges; freight charges
वाहतुकीची अनुज्ञेय साधने	Permissible means of transport
वाहतूक आकार / खर्च	Freight charges
वाहतूक खर्च भरणे	Freight to pay
वाहतूक रद्द करणे	Cancellation of service
वाहन भाडे देणे	Grant of conveyance hire
विकलांग वेतन	Disability pension
विकल्प देणे	Give an option
विकल्पाची निवड करणे	Exercise option
विकास योजना	Development scheme
विकृत घनादेश	Scheme of development
विक्रीची एकुणात	Mutilated cheque
विक्री नोंदवही	Turnover of sales
विक्रीसाठी प्रकाशने	Register of sales
विक्रीय उत्पादित वस्तू	Saleable publications
विक्रीय प्रकाशने	Marketable products
विख्यात व्यक्ती	Saleable publications
	Illustrious personages

विचार करण्यात यावा
 विचारलेल्या प्रश्नाचे उत्तर म्हणून
 - विचारात घेता
 विचाराधीन
 विचाराधीन कागद / पत्र
 विचाराधीन कागद / पत्र स्वयंप्रसू आहे

विचाराधीन मुद्दे
 विचारार्थ
 विचारार्थ ठराव
 विचारार्थ पाठवलेला
 विचारार्थ प्रस्ताव
 विचारार्थ विषय
 वितरण सूची
 वित्तप्रेषण नोंदवही
 वित्तप्रेषण प्रतिवेदन
 वित्त विभागाची सहमती मिळवली आहे

वित्त विभागाने प्रदान केलेल्या सर्वसाधारण
 शक्तींना अनुसरून असेल त्या व्यतिरिक्त

वित्त विभागाने मान्य केलेल्या नियमान्वये
 विभागांना शक्ती प्रदान केली गेली असेल
 तेवढी मर्यादा खेरीज करून

वित्त विभागाशी विचारविनिमय करणे
 आवश्यक आहे

वित्त विभागाशी विचारविनिमय केल्यानंतर
 मंजूर

वित्तसाहाय्य

वित्तीय अरिष्ट

वित्तीय आढावा

वित्तीय नियमावली, खंड १ व २ अनुसार

वित्तीय भार

वित्तीय वर्ष

May be considered
 In reply to a query
 In the light of —
 Under consideration
 Paper under consideration
 Paper under consideration is self
 explanatory
 Point under consideration
 For consideration
 Motion for consideration
 Referred to —
 Motion for consideration
 Terms of reference
 Distribution list
 Remittance register
 Remittance report
 Concurrence of the Finance Department
 has been obtained
 Except in accordance with such
 general delegation as the Finance
 Department may have made
 Except to the extent that power
 may have been delegated to the
 Departments under rules approved
 by the Finance Department
 Consultation with Finance Department
 is necessary
 Sanctioned after consultation with
 Finance Department
 Financial aid
 Financial crisis
 Financial review
 As per Financial Rules, Vol. I and II
 Financial implications
 Financial year

वित्तीय शक्ती प्रदान करणे	Delegation of financial powers
वित्तीय सहमती	Financial concurrence
वित्तीय साधने	Financial resources
वित्तीय साहाय्य	Financial assistance
वित्तीय सोय	Financial accommodation
वित्तीय स्वरूप	Financial aspects
विदेश सेवा	Foreign service
विदेशी सरकार	Foreign Government
विद्याविषयक अर्हता	Academic qualifications
विद्या संस्था	Academic institution
विद्वेषपूर्ण कृत्य	Malicious act
विधानमंडळाची अधिकृत मंजूरी मिळेपर्यंत	Pending authorization of the Legislature
विधानमंडळापुढे मांडावयाचे कोणतेही विधेयक	Any bill to be moved in the Legislature
विधानसभा प्रश्न	Legislative Assembly question
विधानसभेचा तारांकित प्रश्न	Starred Assembly question
विधानाचा विनम्रकपणा	Accuracy of statement
विधायक दृष्टिकोन	Constructive approach
विधिनुसार	By law
विधिग्राह्य अवधीची समाप्ती	Expiry of validity period
विधितः	De jure
विधि दोष	Error of law
विधिद्वारा अंमलात येण्याजोगे	Enforceable by law
विधिप्रभावी परिणाम	Usage having the force of law
विधिवत प्रभावी	Having the force of law
विधिविधानाचे उद्दिष्ट	Object of Legislation
विधिविधानाद्वारे शिक्षा करण्यासंबंधीची विधेयके	Bills relating to imposition by legislation of punishment
विविधिरुद्ध	Contrary to law
विविधिरुद्ध प्रयोजन	Unlawful purpose
विविधविषयक अज्ञान	Ignorance of law
विविधविषयक प्रश्न	Question of law
विविधविषयक सल्ला	Legal advice

विविधविषयक सारभूत प्रश्न	Substantial question of law
विविधसमक्ष समता	Equality before law
विचीचा भंग	Violation of law
विधेयक मंजूर / संमत करणे	Passing of bill
(विधेयकांकरता) पूर्वं शिफारस आवश्यक	Prior recommendation (to bills) required
विनंतीनुसार	As desired
विनंतीप्रमाणे	As per request
विनंतीप्रमाणे बदली	As per request
विनंतीवरून	Transfer at request
(विनंतीस) मान देणे	At request
विनातारीख घनादेश	Comply with
विनामूल्य प्रवास / प्रेषण	Undated cheque
विनामूल्य माल	Free transit
विनामूल्य वहन	Gratuitous goods
विनामूल्य स्पर्धा	Free carriage
विनिमय पत्र	Free competition
विनिमय प्रमाणपत्र	Bill of exchange
विनिमय मूल्य	Exchange certificate
विनिमयाचा दर	Exchange value
विनियम करण्याची शक्ती	Rate of exchange
विनियोजन घटक	Power to make regulations
विनियोजन लेखा	Unit of appropriation
विनियोजन लेखा आणि अहवाल	Appropriation accounts
विनिर्दिष्ट माल	Appropriation accounts and reports
विनिर्देश अनुसूची	Specific goods
विभागणीप्राप्त सरकारी कर्मचारी संपूर्ण राज्य संवर्गातील आहे असे मानण्यात यावे	Schedule of specification
विभागणीयोग्य खर्च	Allocated Government servant should be deemed to be belonging to an all-State cadre
विभागणीयोग्य वाढावा	Divisible expenditure
विभागणी लेखा	Divisible surplus
विभागवार विभाजन	Allocation account
विभागाची कार्ये	Divisionwise break-up
	Functions of a department

विभागाने हाती घेतलेला प्रकल्प	Project undertaken departmentally
विभागीय कर्मचारीवर्गात वाढ	Expansion of the departmental staff
विभागीय कारवाई	Departmental action
विभागीय कार्यवाही	Departmental proceedings
विभागीय चौकशी	Departmental enquiry
विभागीय परीक्षा	Departmental examination
विभागीय प्रतिनिधी	Departmental representative
विभाजित जबाबदारी	Divided responsibility
विमा उतरवलेली रक्कम	Sum insured
• विमा उतरवलेले अंदाजित / प्राक्कलित मूल्य	Insured estimated value
विमान वाहतूक	Air service
विमापत्रावरील पृष्ठांकनाद्वारे केलेले अमि- हस्तांकन	Assignment made by endorsement on the policy
विमा प्रमाणपत्र	Certificate of insurance
विमुक्त दिवाळखोर	Discharged bankrupt
विमुक्ति प्रमाणपत्र	Discharge certificate
विमोदार	Insured person
विमोचन निधी	Redemption fund
विमोचनयोग्य अधिमान भाग	Redeemable preference shares
— विरहित	Devoid of —
विरुद्ध दिशा	Opposite direction
— विरुद्ध दोषारोपपत्र तयार करणे	Frame charge sheet against
विरुद्ध बाजू	Opposite direction
— विरुद्ध भेदभाव दाखवणे	Discriminate against
विरोधाची वृत्ती	Antagonistic attitude
विलंबकारी डावपेच	Delaying tactics
विलंब टाळावा	Delay should be avoided
विलंब न करता	Without delay
विलंबाचे कारण	Cause of delay
विलंबाबद्दल खेद वाटतो	Delay is regretted
विलीन राज्य कर्मचारी	Merged State servants
विानीकरणापूर्वीची शिल्लक	Pre-merger balance
विल्हेवाटीचा निर्णय	Decision of disposal
विल्हेवाटीची पद्धती	Method of disposal

विवरण कोरे	Return is blank
विवरण दिनदर्शिका	Calendar of returns
विवरण देण्याची ठराविक तारीख	Return due on
विवक्षित तारखेपर्यंत	By a certain date
विवक्षित प्रकरणांत / बाबतींत	In certain cases
विवादाचा अग्निनिर्णय	Adjudication of dispute
विवाद्य मुद्दा	Moot point
विवाद्य विषय	Subject in dispute
विवाहविधी यथाशास्त्र करणे	Solemnization of marriage
विशिष्ट प्रकरणांत / बाबतींत	In certain cases
विशिष्ट रीत्या विनियोजित	Specifically appropriated
विशिष्ट शिफारशी	Specific recommendations
विशिष्ट संप्रदायाचा अनुयायी म्हणवणे	Professing a particular denomination
विशेष असमर्थता रजा	Special disability leave
विशेष घटना	Unusual occurrence
विशेषतः	In particular
विशेष दूताद्वारे	By special messenger
विशेष नुकसान	Material loss
विशेष भत्ता	Special allowance
विशेष रीत्या शक्तिप्रदान केलेला	Specially empowered
विशेष लक्ष द्यावयाच्या आणि त्वरित	Matters which call for special attention and quick disposal
निकालात काढावयाच्या बाबी	Deserves special consideration
विशेष विचारार्ह आहे	Grant of special pay
विशेष वेतन देणे	Post carrying a special pay
विशेष वेतनी पद	By special messenger
विशेष संदेशवाहकाद्वारे	Specialized post
विशेषज्ञ पद	Specialized training
विशेषीकृत प्रशिक्षण	Reservation of circuit and rest houses
विश्राम भवने व विश्राम गृहे राखून ठेवणे	Analysis register
विश्लेषण नोंदवही	Analytical entry
विश्लेषणात्मक नोंद	Reliable evidence
विश्वसनीय पुरावा	Trust property
विश्वस्त मालमत्ता	Breach of trust
विश्वामघात	

विश्वास पद	Office of trust
विश्वास प्रस्ताव	Motion of confidence
विश्वासाचा अभाव	Want of confidence
विश्वासाचा ठराव	Motion of confidence
विश्वासाने केलेले	Faithfully done
विश्वासू मदतनीस	Trustworthy hand
— विषयक	Relating to —
विषयसूची	Table of contents
विषयाची मांडणी	Treatment of a subject
— विषयी खेद प्रकट करण्यात यावा	May be regretted
विसंगत कथन / निवेदन	Inconsistent statement
विसंगतीचा मेळ घालावा	Discrepancies may be reconciled
विसार	Earnest deposit
विस्तारपूर्वक	In extenso
विस्ताराने	In detail
विस्तृत प्रसिद्धीकरता ला जाप पाठवा व तसे केल्यासंबंधीचे प्रतिवेदन तारीख पर्यंत पाठवा आणि तारीख ला प्रस्तुत करा	Issue memo to for wide publicity and report compliance by and put up on
विस्तृत स्वरूपात	In extensive form
विहित अर्हता	Prescribed qualifications
विहित अर्हता असणे	Possession of prescribed qualifications
विहित कार्यपद्धती	Prescribed procedure
विहित नमुना / प्रपत्र	Prescribed form
विहित मर्यादेहून अधिक	Over and above the prescribed limit
विहित रीत	Prescribed manner
विहित रीतीने	In the prescribed manner
विज्ञप्तिपूर्वक (कळवण्यात येते की)	Presents compliments to
विज्ञापन अथवा विनंतीअर्ज	Memorial or petition
वीज उभारणी	Electric installation
वृत्तपत्र संहिता	Press code
वृत्तपत्र संहितेच्या पालनाबाबत अहवाल	Report on the observance of press code
वृत्तपत्रांना प्रकाशनार्थ देणे	Release to press
वेजे घेतले	Extracts taken

वेतन आणि भत्ते, निवृत्तिवेतन आणि राजा वेतन यांचा भार	Incidence of pay and allowances, pension and leave salary
वेतन कमी करणे	Reduction in pay
वेतन निश्चिती	Fixation of pay
वेतन निश्चितीमुळेच काही वादग्रस्त प्रश्न उद्भवतात	Fixation of pay itself raises some controversial questions
वेतन पट	Acquittance roll
वेतन बिल	Pay bill
वेतनमान	Scale of pay
वेतनवाढ थांबवणे	Stoppage of increment
वेतनवाढ मिळणे / मिळवणे	Earn an increment
वेतनवाढ रोखणे	Withholding of increment
वेतनवाढ रोखून ठेवली	Increment stopped
वेतनवाढीसाठी हिशेबात घेणे	Count towards increment
वेतनश्रेणी	Scale of pay
वेतनश्रेणी एकरूप असल्याचे जाहीर करण्यात आले आहे	Payscale have been declared as identical
वेतनश्रेणीची फेरपाहणी } वेतनश्रेणीचे पुनरीक्षण }	Revision of payscales
वेतनश्रेणीच्या पुनरीक्षणाचा / फेरपाहणीचा परिणाम म्हणून	Consequent upon the revision of payscales
वेतनाची आगाऊ रक्कम	Advance of pay
वेतनाची पुनर्निश्चिती	Refixation of pay
वेतनाची बाकी	Arrears of wages
वेतनाच्या स्वरूपातील कोणताही मोबदला	Any remuneration of the nature of pay
वेतनावर आधारलेला कार्यादेश	Work order on payment basis
वेतनी पद	Salaried office
वेतनी राजा	Leave with pay
वेळ आणि श्रम यात काटकसर	Economy of time and labour
वेळापत्रक	Time schedule ; time table
वेळापत्रकानुसार आगमन आणि प्रयाण	Scheduled arrival and departure
वेळीच	In time
वेळीच परिपूर्ती / सभाप्ती	Timely completion
वेळेवर	In good time ; in time
वेळेवर केलेली कार्यवाही	Timely action

वेळोवेळी	From time to time
वैकल्पिक उपस्थिती / हजेरी	Optional appearance
वैकल्पिक सुटी	Optional holiday
वैद्यकीय अहवाल	Medical report
वैद्यकीय कारणासाठी रजा	Leave on medical grounds
वैद्यकीय कारणास्तव	On medical grounds
वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती	Reimbursement of medical charges
वैद्यकीय तपासणी	Medical examination
वैद्यकीय परिचर्या	Medical attendance
वैद्यकीय पूर्ववृत्ताचा नमुना	Form of medical history
वैद्यकीय प्रमाणपत्राधारे रजा	Leave on medical certificate
वैद्यकीय फी	Medical fee
वैद्यकीय साहाय्य	Medical aid
वैध कब्जा	Lawful possession
वैध चलन	Legal tender
वैध स्थिती	Legal position
वैधानिक कामकाज	Legislative business
वैयक्तिक गुण आणि व्यावहारिक कार्य-क्षमता	Personal qualities and practical ability.
वैयक्तिक चीजवस्तू	Personal effects
वैयक्तिक जमानत / प्रतिभूता	Personal security
वैयक्तिक विशेषाधिकार	Personal privileges
वैयक्तिक वेतन	Personal pay
वैर विराम	Cessation of hostilities
वैज्ञानिक व तांत्रिक पदे	Scientific and technical posts
व्यक्तिशः जबाबदार	Personally liable
व्यक्तींचा ठावठिकाणा	Whereabouts of individuals
व्यक्तीविरुद्ध कारवाई करण्यात येईल	Person shall be proceeded against
व्यवसायरोध भत्ता	Non-practising allowance
व्यवस्था चालू राहणे	Continuance of arrangements
व्यवस्थापकीय काम / कार्य	Managerial work
व्यवस्थापन हाती घेणे	Assume management
व्यवस्थापनेचे सर्वसाधारण उद्दिष्ट	General object of the management
व्यवस्थित काम	Systematic work

व्यवस्थित व सुवक रीतीने
व्यवहारात

In a neat and tidy way
In practice

व्यवहार्य असेल तितपत

{ As far as practicable
So far as practicable

व्यवहार्य नाही

It is not feasible

व्याख्या केल्याप्रमाणे

As defined

व्याजाचा वटाव / व्याजात सूट

Rebate of interest

व्यापक आधारसामग्री

Comprehensive data

व्यापक पायावर आधारलेले प्रशिक्षण

Broad-based training

व्यापक स्वरूपाची जोखीम

Comprehensive risk

व्यापार चिन्ह

Trade mark

व्यापार नाम

Trade name

व्यापार लेखा

Trading account

व्यावसायिक परीक्षा

Professional examination

व्यावसायिक प्रशिक्षण

Vocational training

व्यावहारिक प्रशिक्षण

Practical training

श

शक्तिपरत्वे उपाययोजना करणे

Take measures in their power

शक्तिबाह्य

Ultra vires

शक्तिमर्यादित

Intra vires

शक्ती आणि कर्तव्ये

Powers and duties

शक्तीचा वापर करण्यास नकार

Refuse to exercise the power

शक्ती प्रदान करणे

Confer power

शक्ती व कर्तव्ये सोपवणे

Delegation of powers and duties

शक्य असेल तितपत

So far as possible

शक्य आणि सोयीस्कर असेल त्याप्रमाणे

As far as feasible and convenient

शक्य तर

If possible

शक्य तितक्या आधीच्या अवस्थेत

At the earliest possible stage

शक्य तितक्या बिनचूकपणे

As correctly as possible

शक्य तितक्या लवकर

{ As soon as possible
As early as possible

अक्षय तितक्या व्यापक प्रमाणावर	As widely as possible
अक्षय तोवर	As far as possible
अक्षय नाही	It is not feasible
अक्षय होईल तितपत	So far as may be
अपयग्रहण विधी	Swearing-in ceremony
अपयपत्र दाखल करणे	File an affidavit
अपयपत्र लिहून देणे	Make an affidavit
अपयेवर घोषित करणे	Declare upon one's honour
अब्दशः अनुवाद	Literal translation
अब्दशः प्रतिवृत्त	Verbatim report
शंभर टक्के	Cent per cent
सर्तीचा भंग	Breach of condition
शस्त्रे, अग्न्यस्त्रे व दारूगोळा	Arms, fire arms and ammunitions
शांतताभंग	Breach of peace
शांततामय आंदोलन	Peaceful agitation
शांतपणे आणि निमूटपणे	Peaceably and quietly
शाब्दिक फेरफार	Verbal alterations
शारीरिक अत्याचार	Physical violence
शारीरिक इजा	Bodily injury
शारीरिक श्रम	Manual labour
शासकीय आणि अशासकीय	Official and non-official
शासकीय कामकाज	Business of Government
शासकीय कार्यालये इत्यादींतून राष्ट्रीय	Display of photos of national leaders
पुढान्यांच्या तसबिरी लावणे	in Government offices etc.
शासकीय खर्चाने	At public expense
शासकीय प्रयोजनासाठी	For public purpose
शासन नामनिर्देशित व्यक्ती	Government nominee
शासन निर्णय	Government Resolution
शासन निर्णय क्र. दिनांक	Advances governed by Government
अनुसार दिल्या जाणाऱ्या आगाऊ रकमा	Resolution No.
	dated
शासन निर्णयात समाविष्ट असलेले आदेश	In amplification of the orders con-
सविस्तर सांगताना	tained in Government Resolution
शासन यंत्रणा	Government machinery

शासनाकडे तक्रार घेऊन जाणे / येणे

Approach Government with a complaint

शासनाचा आदेश आहे की

Government are pleased to order

शासनाची अशी इच्छा आहे की

Government desire that

शासनाची मंजूरी मिळेल या अपेक्षेने
शासनाची मंजूरी मिळेल या प्रत्याशाने

In anticipation of Government sanction

शासनाचे जाहीर घोरण

Declared policy of Government

शासनाचे हितसंबंध

Interests of Government

शासनाने घेतलेल्या निर्णयाच्या वर्तीवर
भारत सरकारला कळविण्यात यावे

Government of India may be informed on the lines of the decision taken by Government

शासनाला विनंती करण्यात यावी

Government may kindly be moved

शाळेतील / खाजगी विद्यार्थ्याकरिता आवेदन-
पत्राचा नमुना

Application form for school / private candidate

शिकारू उमेदवारीची मुदत

Apprenticeship period

शिफारस करून अग्रेषित / पुढे पाठवले
आहे

Recommended and forwarded

शिविर सामग्री

Camp equipment

शिलकी अर्थसंकल्प

Surplus budget

शिलकी प्रत

Spare copy

शिलकी वेळ

Spare time

शिलकी क्षेत्र

Surplus area

शिलकेचा आढावा

Review of balance

शिलकेचा मेळ

Agreement of balance

शिलकेची स्वीकृती

Acknowledgement of balance

शिलकेचे विलहेवार वाटप

Allocation of balance

शिलकेपैकी प्रत्यक्ष हाती असलेली लेखन-
सामग्री

Actual balance of stationery on hand

शिल्लक पुढील पानावर घेणे

Carry forward the balance

शिवराज भाषा

Abusive language

शिवाय भागवणे

Dispense with

शिष्टमंडळाने — ची भेट घेतली

Deputation waited upon —

शिस्तपालन

Maintenance of discipline

शिस्तभंग

Breach of discipline

शिस्तभंगाची कारवाई

Disciplinary action

क्षिस्तभंगाच्या कारवाईस पात्र

क्षिस्त व अपील कार्यवाही

क्षिस्तविघातक कृत्य

क्षिस्तविषयक वाबी

क्षिस्त संहिता

क्षिस्तीचा अभाव

शिक्षण फीची माफी / सूट

शिक्षणाचा अथवा प्रशिक्षणाचा पाठ्यक्रम

शिक्षणाच्या स्थितीचा आणि प्रगतीचा

वार्षिक अहवाल

शिक्षा आहार

शिक्षा एकाच वेळी भोगावयाच्या आहेत

शिक्षा कमी करणे

शिक्षा भाडे / रक्कम

शिक्षा म्हणून कपात

शिक्षेची ठरीव प्रमाणा

शिक्षेचे ठरीव प्रमाण

शिक्षेतील वाढ

शीघ्र कार्य / कार्यवाही / कृती

शीघ्रगणक

शीघ्र डाक पत्र

शीघ्र पालनार्थ

— शी जुळते

— शी जुळते असणे

— शी तुलना केली असता / केल्याप्रमाणे

— शी त्याचा प्रत्यक्ष संबंध आहे

— शी पत्रव्यवहार करणे

— शी परिचित होणे

— शी प्रश्नावर विचारविनिमय करणे

— शीर्षावाली

— शीर्षावाली खर्ची घातले

शीर्षाच्या दुरुस्तीची मागणी

— शी व्यवहार करणे

— शी विचारविनिमय करून

— शी विचारविनिमय केल्यानंतर

Liable to disciplinary action

Discipline and appeal procedure

Act subversive to discipline

Disciplinary matters

Code of discipline

Lack of discipline

Remission of tuition fee

Course of instruction or training

Annual report of state and progress of education

Penal diet

Sentences to run concurrently

Reduction in punishment

Penal rent / sum

Penal cut

Quantum of punishment

Enhancement of sentence

Expeditious action

Ready reckoner

Express delivery letter

For early compliance

In conformity with —

In rhyme with —, to be

As compared with —

It has direct bearing on —

Address communication to —

Correspond with —

Become familiar with —

Take up the question with —

Under head

Debited to the head

Requisition for correction of heads

Deal with —

In consultation with —

After consultation with —

— शी संपर्क ठेवून	In contact with —
— शी संबंध आहे	Relates to —
— शी संबंधित	{ Connected with —
	{ Dealing with —
	{ Relating to —
— शी संवादी असणे	Correspond to —
— शी सुसंगत	Consistent with —
— शी सुसंगत राहणे	Remain consistent with —
शुद्धिपत्रानुसार	As per corrigendum
शुल्क अनुसूची	Duty schedule
शुल्क प्रमाणपत्र	Duty certificate
शुल्क लादणे	Impose duties
शुल्क वटाव / सूट	Rebate of duty
शुल्काचा भार	Duty burden
शून्य काल	Zero-hour
शेकडा	Per cent
शेजारील प्रदेश	Neighbouring territory
शेरा रकाना	Remarks column
शेऱ्यानुसार	As per remarks
शोध लागत नाही	Not traceable
श्रम आणि कारागिरी	Labour and workmanship
श्रम तास/दिन	Man hours / days
श्रमिक तंटा/विवाद	Labour dispute
श्रमिक संघ	Trade union
श्रेणी नियंत्रण	Quality control
श्रेणीमध्ये वाटणी / विभागणी	Distribution into grades
श्रेणीवार यादी	Gradation list
श्रेणी विलीनीकरण	Merger of grades

स

संकटकालीन राजादेश	Emergency commission
संकलनाकरता बिल्लेवारी	Compilation sorting
संकल्पित दौऱ्याचा कार्यक्रम	Proposed tour programme

संकीर्ण कार्यमंडळ	Miscellaneous working circle
संकीर्ण बाबी	Miscellaneous matters
संकीर्ण मागण्या	Miscellaneous demands
संकीर्ण विनियोजन, हास व अपव्यय	Miscellaneous appropriation, deterioration and waste
संकुचित मनोवृत्ती	Narrow mentality
संकटदर्शनी	On the face of it
संकेतमान्य अधिकार	Conventional rights
सक्त दखल घेण्यात येईल	Will be severely viewed
सक्ती अंमलात आणणे	Enforce compulsion
सक्ती केली जाणार नाही	Shall not be compelled
सक्तीचा खोळंबा	Compulsory waiting
सक्तीची सेवानिवृत्ती	Compulsory retirement
सक्तीचे शिक्षण	Compulsory education
संक्रमण काल	Transitional period
संक्रमणकालीन उपबंध / तरतुदी	Transitory provisions
संग्रह पंजिकेत बिलांची नोंद करणे	Posting of bills in stock ledger
संग्रह पडताळणीतील आधिक्य	Excess in stock taking
संग्रहाचे सहामाही शिल्लक विवरण	Half yearly balance return of stock
संग्रहात नसलेला / नाही	Out of stock
संघटना खर्च	Organisational expenses
सघन शेतीचा कार्यक्रम	Package programme
संघाची नियमावली	Articles of association
संचयी परिणाम	Cumulative effect
संचित आधिक्य / वाढावा	Accumulated surplus
सचिवालयीन सेवा	Secretariat service
सचिवालयीन स्थायी आदेश	Secretariat standing orders
सडक भत्ता	Road mileage
सणाच्या सुट्या	Festival holidays
सतत व समवर्ती लेखापरीक्षा	Continuous and concurrent audit
सत्ताहूढ पक्ष	Party in power
सत्तेचा दुरुपयोग	Abuse of power
सत्य कथन	True statement
सत्वर उपाययोजना करणे	Take prompt steps

सत्वर कार्यवाहीसाठी	For prompt action
सत्वर पोचवणी / वटवडा	Prompt delivery
संदर्भाधीन	Under reference
संदर्भाधीन पत्र	Letter under reference
संदर्भाधीन पत्रात	In the letter under reference —
संदर्भाधीन ज्ञाप	Memo under reference
संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर	Unless the context otherwise requires
संदर्भास प्रतिकूल	Repugnant to the context
संदर्भित	Referred to —
संदर्भित ज्ञाप	Memo under reference
सदस्यत्वासाठी अर्ज / आवेदन	Application for membership
(सदस्यास) शक्ती प्रदान करणे	Empower (a member)
सदा निष्काळजी	Habitually negligent
सदिच्छा आणि सौहार्द वाढवणे	Promote goodwill and cordiality
सदृश प्रकरण / बाब	Analogous case
संदेश प्रेषण	Transmission of messages
सदोष कार्यवाही	Faulty action
सदोष योजना	Defective plan
सद्भावनेने	In good faith
सद्भावनेने कार्य करताना	Acting in good faith
सद्भावपूर्ण कृती	Bona fide act
संधी समता	Equality of opportunity
सध्या असलेल्या रिक्तग्या जागी	In an existing vacancy
सध्यापुरते	For the present
संनिकट नियंत्रण	Immediate control
सन्मानदर्शक पदवी	Honorific title
सन्माननीयांची सूची	Roll of honour
संपविलेली रजा ••• दिवस	Amount of leave exhausted
••• स पात्र होणे	Become subject to —
संपादित लक्ष्ये	Targets achieved
संपूर्णतः	In toto
संपूर्णतः किंवा अंशतः	In whole or in part
संपूर्णपणे	As a whole
संपूर्ण माहितीग्रमाणे व विश्वासाग्रमाणे	To the best of knowledge and belief

सप्ताहान्त तिकीट	Weekend ticket
सप्ताहान्त प्रतिवेदन	Week ending report
संप्रदायविशिष्ट सुटी	Sectional holiday
सफाई आकार	Conservancy charges
संबद्ध फाईल	Linked file
संबंधित कागदपत्र	Relevant papers ; connected papers
संबंधित कागदपत्र प्रस्तुत करावेत	Relevant papers be put up
संबंधित पत्र जोडले आहे	The letter in question is enclosed
संबंधित प्रकरणात फाईल करण्यासाठी	For filing with the case concerned
संबंधित फाईल	Connected file
संबंधित फाईल खाली ठेवली आहे	File in question is placed below
संबंधित व्यक्ती	Person concerned
संबंधित व्यक्तीचे म्हणणे ऐकल्यानंतर	After hearing the person concerned
... संबंधीचे फाईल क्रमांक ... असलेले	Below Department papers bear
विभागाचे कागदपत्र खाली आहेत —	ing file No. regarding —
— संबंधी माहिती	Information regarding —
सभागृहाचे मत	Sense of the House
सभागृहासमोर ठेवणे	Lay on the table of the House
सभा नियंत्रित करणे	Controlling of meeting
सभा भरवणे	Hold a meeting
संभाव्य उपयोग	Contingent use
संभाव्य खर्च	Probable expenditure
संभाव्य संकट	Potential danger
सभेचे अध्यक्षपद स्वीकारणे	Preside at the meeting
सभेचे कामकाज	Business of meeting
सभेचे कामकाज उचित आणि विधिग्राह्य	Proceedings of meeting to be deemed
समजले जावे	to be good and valid
सभेचे कार्यवृत्त	Minutes of meetings
सभेचे स्थळ / स्थान	Venue of meeting
समक्रमांक	Even number
समजून उमजून केले / केलेले	Deliberately done
संमतिपत्र	Agreement bond
संमतिपत्रे व करारपत्रे	Agreements and covenants
संमति जापन	Memorandum of agreement

समतोल विकास	Balanced development
समन्याय वाटणी / वितरण / विभागणा	Equitable distribution
समन्वय समिती	Co-ordination committee
समन्स बजावणी	Service of summons
समन्स बजावूनसुद्धा अनुपस्थित	Absent in spite of service of summons
सममूल्य	Par value
सममूल्याने	At par
समय वेतन श्रेणी	Time scale of pay
समय श्रेणी	Time scale
समय श्रेणीच्या किमान वेतनाहून कमी	Below the minimum of the time scale
समय श्रेणीतील खालची पायरी	Lower stage in time scale
समय सारणी	Time table
समयोत्तर निरीक्षण फी	Late inspection fee
नमवर्ती अधिकारक्षेत्र / क्षेत्राधिकार	Concurrent jurisdiction
ममसंख्या	Even number
समस्येची सोडवणूक	Solution of problem
समक्ष बोलावे	Please speak
समक्ष मुलाखत	Personal interview
समांतरण दोष	Collimation error
समादेश वेतन	Command pay
समाधानकारक कथन / खुलासा	Satisfactory account
समाधानकारक प्रमाण	Satisfactory proof
समान उद्देश	Common intention
समान वाटणी	Even distribution
समान हक्क असलेला ; समान हक्कदार	Equally entitled
समान हितसंबंध	Common interest
समापनीय पट्टा	Terminable lease
समाप्ति प्रमाणपत्र	Completion certificate
समाप्ति स्मरणपत्र	Expiry reminder
समाप्तीची सूचना	Notice of termination
समायोजनाची सूचना	Intimation of adjustment
समारंभ संचलन	Ceremonial parade
समारोप	Summing up
समाविष्ट असल्याचे मानले जाईल	Shall be deemed to be included

समाविष्ट करण्यात येईल	Shall be inserted
समावेशन पद	Post of absorption
समासात नोंद केलेले	Marginally noted
समासात नोंद केलेल्या बाबी हिशेबात वेण्यात येऊ नयेत	Marginally noted items should not be accounted for
समासातील टीप	Marginal note
समासातील श्रेयानुसार मान्य	Approved as per remarks in the margin
समितीची रचना	Composition of the committee
समुचित सरकार	Appropriate Government
समुद्रपार देशांकडून पुरवठा	Supplies from overseas
समुद्रपार शिष्यवृत्ती	Overseas scholarship
समूह स्वास्थ्य	Community hygiene
समोर ठेवून	Vis-a-vis
संयुक्त आयुर्विमापत्र	Policy on the joint lives
संयुक्त कार्य अथवा उपक्रम	Joint work or undertaking
संयुक्त जबाबदारी	Joint responsibility
संयुक्त दायित्व	Joint liability
संयुक्त नेमणूक	Joint appointment
संयुक्तपणे व पृथक्पणे	Jointly and severally
संयुक्त परिषद	Joint conference
संयुक्तभार	Joint liability
संयुक्त मालमत्ता	Joint property
संयुक्त वैयक्तिक जमानत	Joint personal security
संयुक्त संवर्ग	Joint cadre
संयुक्त हितसंबंध	Joint interest
संयुक्तिक उपपत्ती / कारण	Raison d'être
संयुक्तिक शंका	Rational doubt
सरकारचे जाहीर धोरण	Declared policy of Government
सरकारजमा रक्कम	Confiscated amount
सरकारजमा होण्यास पात्र	Liable to be confiscated
सरकारी अर्थ साहाय्य	Government subsidy
सरकारी आणि बिनसरकारी	Official and non-official
सरकारी कर्मचाऱ्याचे चारित्र्य आणि पूर्व- चरित्र	Character and antecedents of Government servant

सरकारी कर्मचाऱ्यांचे प्रत्यावर्तन लक्षात घेऊन पदावतती	Reversion vis-a-vis reduction of Government servant
सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या हितासाठी	In the interest of public servants
सरकारी कर्मचाऱ्याने खोटा आनुषंगिक / सांपाश्विक पुरावा दाखविलेले होता	Government servant had adduced false collateral evidence
सरकारी कागदपत्र	Official documents
सरकारी कामकाज	Business of Government
सरकारी कोषागार / खजिना	Government Treasury
सरकारी कोषागारात / खजिन्यात जमा केले	Credited into treasury
सरकारी खर्चाने	At public expense
सरकारी तार	Service telegram
सरकारी तिकिटे	Service stamps
सरकारी दुखवटा	Official mourning
सरकारी प्रयोजनासाठी	For public purpose
सरकारी जमीन / भूमी	Government land
सरकारी लेखात जमा केलेला पैसा	Money credited to public accounts
सरकारी वचनचिठ्ठी / वचनपत्र	Government Promissory Note
संरचनात्मक फेरफार	Structural alterations
सरसकट दर	Flat rate
सरळ सेवाप्रविष्ट	Direct recruit
सरळ सेवाप्रवेश	Direct recruitment
सराईत अपराधी	Habitual offender
सरासरी	On an average
सरासरी मूल्य	Average value
सरासरी विनिमय दर	Average rate of exchange
सरासरी वेतन विवरणपत्र	Average pay statement
सरासरी वेतनाची परिगणना	Average pay calculation
सरासरी वेतनावरील रजा	Leave on average pay
सरासि प्रवेश	Free access
सर्व कर्मचाऱ्यांमध्य फिरवून दफ्तरदाखल करावे	Circulate to the staff and file
सर्वतोपरी	By all means
सर्वथा सुसंबद्ध	Strictly relevant
सर्व प्रदेश योजना	All region schemes

सर्व प्राथम्य	Top priority
सर्वभार मुक्त	Free from all encumbrances
सर्व मागण्या आवश्यक त्या प्रमाणकांसह करण्यात याव्या	All claims shall be supported by the necessary vouchers
सर्वलागू नियम	Rule of general application
सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी	All concerned to note
सर्वसाधारण	Common to all
सर्वसाधारण आस्थापना प्रशासन	Administration of general establishment
सर्वसाधारण नोंदवही	General register
सर्वसाधारणपणे	In general
सर्वसाधारण पत्रव्यवहार	General correspondence
सर्वसाधारण परिपत्रक	General circular
सर्वसाधारण प्रयोजन	General purpose
सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधि खात्याकडे विमापत्राचे अभिहस्तांकन	Assignment of policy to General Provident Fund account
सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी	General Provident Fund
सर्वसाधारण माहितीकरिता अभिसूचित	Notified for general information
सर्वसाधारण रजा	Regular leave
सर्वसाधारण रजा नियम	Ordinary leave rules
सर्वसाधारण सभा	General meeting
सर्वसाधारण संवर्ग	General cadre
सर्वसामान्य लोक	Rank and file
सर्वाधिकार सुरक्षित	All rights reserved
सर्वांना सारखे	Common to all
सर्वोच्च प्राथम्य	Top most priority
संलग्न कार्यालय	Attached office
संलग्नीकरण फी	Affiliation fee
सलामी घेणे	Take the salute
सलोख्याची तडजोड	Amicable settlement
सल्लागार सेवा	Advisory service
सल्ला घेण्यात यावा	Advice should be sought
संवत्सरी	Year book
संवर्ग पद	Cadre post
संवर्गबाह्य पद	Ex-cadre post

संवर्गाची घटना	Constitution of cadre
सवलतीचा कालावधी	Concessional period
सवलतीची मुदत	Grace period
संविदाभंग	Breach of contract
संविदा वाढ	Extension of contract
संविदेची अपरिपूर्ती	Non-fulfilment of contract
संविदेच्या शर्ती	Conditions of contract
संविधानीय आक्षेप	Constitutional objection
संविधानीय सुधारणा	Constitutional reform
सविस्तर	In detail
सविस्तर अहवाल / प्रतिवेदन	Detailed report
सविस्तर शीर्ष	Detailed head
संशय असेल तर	In case of doubt
संशय घेण्यास कारण नाही	No reason to doubt
संशय घेण्यास कोणतेही कारण नाही	There is no reason to suspect
संशयाचा फायदा	Benefit of doubt
संशयाचे निरसन करणे	Dispel doubt
सशर्त राखवण	Conditional reservation
सशर्त स्वीकृती	Conditional acceptance
सश्रम कारावास	Rigorous imprisonment
संस्करण उपचार	Preservative treatment
संस्था नोंदणे / नोंदवणे	Register a society
— सह	In conjugation with —
सहज संपर्क	Free access
सहपत्र पुढीलप्रमाणे	Enclosures as follows
सहानुभूतिपूर्वक विचार	Sympathetic consideration
सहानुभूतिपूर्वक विचारासाठी	For sympathetic consideration
सहानुभूतिपूर्वक विचारासाठी सादर	Submitted for favour of sympathetic consideration
सहामाही	Half yearly
सहामाही खर्चाचे विवरणपत्र	Six monthly expenditure statement
सहामाही संग्रह नोंदवही	Half yearly register of stock
सहायक अनुदान	Grant-in-aid
सहायता व पुनर्वसन	Relief and rehabilitation

सहित अथवा विरहित	With or without
सही घ्यावी	Obtain signature
सहीनिशी, सहीने	Under the hand
सही मिळवावी	Obtain signature
सहीसाठी	For signature
सहीसाठी प्रस्तुत	Put up for signature
सह्यांची पडताळणी	Verification of signatures
सक्षम प्राधिकरण / प्राधिकारी	Competent authority
संक्षिप्त कार्यपद्धती	Summary procedure
संक्षिप्त चौकशी	Summary investigation
संक्षिप्त टीप खाली ठेवली आहे	Brief note is placed below
संक्षिप्त नाव	Short title
संक्षिप्त न्यायचौकशी	Summary trial
संक्षिप्त पत्ता	Abbreviated address
संक्षिप्त बिल	Abstract bill
संक्षिप्त विवरणपत्र	Abstract statement
संक्षिप्त शीर्षक	Short caption title
संक्षिप्त सूचना	Suggestion in brief
संक्षिप्त स्पष्टीकरण टीप	Brief explanatory note
संक्षेपिका फिरविण्यात यावी	Circulate the precis
सांख्यिकी आधारसामग्री	Statistical data
सांख्यिकी गोपवारा	Statistical abstract
सांख्यिकी विवरण	Statistical return
सांख्यिकी विश्लेषण	Statistical analysis
सागरी प्रदेश	Maritime territory
सागरी वाहतूक आणि नौकानयन	Maritime shipping and navigation
सागरी व्यापार	Sea borne trade
सांगाल काय ?	Will you please state ?
साचलेले काम	Pending work
— साठी पात्र	Eligible for —
— साठी पुरेशी कारणे आहेत असे शासनाला वाटत नाही	Government consider that there is no case for —
सादर अग्रेषित	Forwarded with compliments
सादर करणे व निकालात काढणे	Submission and disposal

सादर करण्यासाठी प्रलंबित प्रकरणे	Cases pending submission
सादर कळवण्यात येते की	I have the honour to inform you
सादर कळवतो की	Beg to state
सादर निवेदन आहे की	{ I have the honour to state that It is submitted that
साधकबाधक मुद्दे	Pros and cons
साधारण लायकी	Moderate ability
साधी कैद	Simple imprisonment
साध्या पावतीचे बिल	Bill on simple receipt
सांपत्तिक दृष्ट्या सुस्थिर	Financially strong
सांपादिक पुरावा	Collateral evidence
साप्ताहिक प्रगती	Weekly progress
सामग्री भत्ता	Equipment allowance
सामर्थ्याची पराकाष्ठा करून	To the best of ability
सामान दर अनुसूची	Luggage rate schedule
सामानाचे गाडीभाडे	Cartage of kit
सामान्य ओघ	General trend
सामान्य कपात	Ordinary retrenchment
सामान्य कल	General trend
सामान्य कार्यवाही	Usual action
सामान्य क्रम	Ordinary course
सामान्य खर्च	Normal expenditure
सामान्यतः	In general ; in ordinary course
सामान्यतः तरतूद केल्याप्रमाणे	As is ordinarily provided
सामान्य दुरुस्ती	Ordinary repairs
सामान्य नियमानुसार	According to normal rules
सामान्यपणे	In ordinary course
सामान्य प्रवृत्ती	General tendency
सामान्य मुद्रा	Common seal
सामान्य राज्य सेवा	General state service
सामान्य विधी	Common law
सामान्य व्यवहार	Ordinary course
सामान्य सभा	Ordinary meeting
सामान्य संवर्ग	Common cadre

सामुदायिक जबाबदारी	Collective responsibility
सामुदायिक रीत्या जबाबदार	Collectively responsible
सामुदायिक शेती	Collective farming
सामूहिक अर्ज	Group application
सामोपचाराने अपराधाचा निकाल करणे	Compound offence
सामोपचाराने खटला / प्रकरण मिटवणे	Compound a case
सायकलीसाठी अग्रिम	Cycle advance
सारभूतपणे एकरूप	Substantially identical
सारा कमी करणे	Abatement of rent
सारा निश्चिती	Fixation of rent
सार्वकालिक काम	Whole time work
सार्वजनिक परिवहन व्यवस्थेतील बिघाड / विस्कळितपणा	Dislocation in the public transport system
सार्वजनिक प्रयोजनासाठी	For public purpose
सार्वजनिक रीत्या	In public
सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्थेतील बिघाड / विस्कळितपणा	Dislocation in the public transport system
सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने	On public grounds
सार्वजनिक हितासाठी	In the public interest
सार्वत्रिक मागणी	Universal demand
सावधगिरीच्या उपाययोजना	Precautionary measures
सावधगिरी बाळगावी }	Be cautious
सावध राहावे }	Caution notice
सावधान सूचना	Statutory basis
सांविधिक आधार	Statutory authority
सांविधिक प्राधिकरण / प्राधिकार / प्राधिकारी	Cultural delegation
सांस्कृतिक प्रतिनिधिमंडळ	Out-fit allowance
साहित्यसामग्री भत्ता	Auxiliary and Indian Territorial Forces
साह्यकारी व भारतीय प्रादेशिक बल	Summoning witness
साक्षीदार बोलावणे	Proved charge
सिद्ध झालेला दोषारोप	In theory
सिद्धांतदृष्ट्या	{ Burden of proof
सिद्धिभार	{ Ous of proof

सीमा क	Terminal tax
सीमागस्त शिबिरस्थळ	Camp site of border patrols
सीमापार व्यापार	Trans-frontier trade
सीमा शुल्क	Custom duty
सीमा शुल्क ठाणे	Border customs post
सुकर प्रवेश	Easy access
सुटकेची शेवटची तारीख	Final date of release
सुटी प्रत	Off print
सुटी भत्ता	Holiday allowance
सुटे भाग	Spare parts
सुतराम नाही	By no means
सुधार आकार	Betterment charges
सुधारता येतील असे दोष	Remedial defects
सुधार पट्टी	Betterment levy
सुधारलेला मसुदा	{ Amended draft
	{ Improved draft
सुधारलेली कार्यसूची	Revised agenda
सुधारलेली प्रत	Corrected copy
सुधारलेले अंदाज / प्राक्कलन	Revised estimates
सुधारलेले प्रारूप	Improved draft
सुधारल्याप्रमाणे	As revised ; as amended
सुनिश्चित होण्यासाठी / व्हावी म्हणून	So as to ensure
सुयोग्य प्रकरणे	Deserving cases
सुयोग्य प्रस्ताव	Sound proposal
सुरक्षा उपाय	Security measures
सुरक्षित	In the safe custody
सुरक्षित कक्ष	Strong room
सुरक्षित ठेवघर	Safe deposit vault
सुरक्षितता धोक्यात आणणे	Undermine the security
सुरुवातीच्या अवस्थेत	At the initial stage ; at an early stage
सुरुवातीला	In the first instance
सुरू करण्याचे योजिले आहे	Proposed to be introduced
सुलभ चलन	Soft currency
सुलभ प्रवेश	Easy access

सुवाच्य हस्ताक्षर	Legible handwriting
सुव्यवस्था प्रस्थापित करण्यात आली	Order is restored
सुव्यवस्था भंग	Breach of order
सुस्थितीत	In order
सूचना करण्यासाठी	For suggestions
सूचनांची वाट पाहत आहे	Instructions are awaited
सूचना न देता	Without being informed
सूचनांनुसार	As per instructions
सूचना ज्ञाप	Intimation memo
सूचित केल्याप्रमाणे	As suggested
सूची नि स्थलांतर नोंदपत्र	Index-cum-movement card
सूची पत्रक	Index card
सूट दिलेली / मिळालेली व्यक्ती	Exempted person
सूक्ष्म देखरेखीची गरज आहे	Needs close supervision
सेवाकाल	Length of service
सेवाकाल निरपेक्ष	Without service element
सेवाकालानुसार	According to the length of service
सेवानिवृत्त अधिकारी	Retired officer
सेवानिवृत्तिपूर्व	Preparatory to retirement
सेवानिवृत्ती	Retirement from service
सेवा पुस्तक	Service book
सेवा पुस्तकात आवश्यक नोंदी करण्यात याव्या	Necessary entries may kindly be made in the service book
सेवाप्रवेश पद्धती	Method of recruitment
सेवाभिलेख	Record of service
सेवामुक्त कर्मचाऱ्यांना सरकारी सेवेत पुनः स्थापित करणे	Resettlement in Government service of discharged employees
सेवामुक्त सरकारी कर्मचारी	Discharged Government employee
सेवामुक्ति सूचना	Notice of discharge
सेवायोजन विवरण	Employment return
सेवा रोधित	Debarred from service
सेवावधी वाढवणे	Extension of service
सेवा विभाजन व सेवा एकात्मिकरण	Division and integration of service
सेवा वृत्त	History of service

सेवा शर्ती

सेवेची पडताळणी

सेवेच्या शर्ती

सेवेत खंड

सेवेत पडलेल्या खंडाबाबत सूट / क्षमापन

सेवेत पुनःस्थापित करणे

सेवेतील खंड

सेवेतून कमी करणे

सेवेतून काढून टाकणे

सेवेतून निलंबित

सेवेतून बडतर्फ

सैद्धांतिक समस्या

(सैनिकी) दीक्षांत संचलन

सोडवून घेण्यात यावे

सोडून देणे

सोन्याचा दिवस

सोबतचे पत्र पाठवावे

सोबत जोडले आहे

सोबत जोडलेले

सोबत जोडलेले पत्र पाठवावे

सोबत दस्तऐवजाची प्रत जोडली आहे

सोयी चालू राहणे

सोयीप्रमाणे होईल तितक्या लवकर

सोयीस्कर अटी

सौजन्य म्हणून

सौम्यकर परिस्थिती

स्टर्लींग समुद्रपार वेतन

स्टर्लींग हुंडी

स्थगन प्रस्ताव

स्थगित प्रदान / भरणा

स्थगित वेतन

स्थानबद्धतेचा आदेश

स्थानांतरण आदेश

Service conditions

{ Service verification

Verification of service

Conditions of service

Interruptions of service

Condonation of break of service

Reinstate in service

Break in service

Dispense with services

Removal from service

Suspended from service

Dismissed from service

Theoretical problem

Passing out parade

Please take delivery

Dispense with

Red letter day

Appended letter may issue

Herewith enclosed

Attached herewith

Appended letter may issue

Copy of document is enclosed here-
with

Continuance of facilities

As soon as conveniently may be

Easy terms

As a matter of comity

Extenuating circumstances

Sterling overseas pay

Sterling draft

Adjournment motion

Deferred payment

Deferred wages

Order of detention

Transfer order

स्थानांतरण प्रवास भत्त्याची आगाऊ रक्कम

Transfer travelling allowance advance

स्थानांतरण भत्ता

Transfer allowance

स्थानापन्न नियुक्ती / नेमणूक

Officiating appointment

स्थानापन्न वेतन

Officiating pay

स्थानापन्न सेवा

Officiating service

स्थानिक कर्जातून केलेली बांधकामे

Local loan works

स्थानिक किंवा नियंत्रक प्राधिकारी यांच्या हाती असलेल्या जागांसाठी केलेले अर्ज

Applications for situations in the gift of local or controlling authorities

स्थानिक खरेदी

Local purchase

स्थानिक निधीतून केलेली बांधकामे

Local fund works

स्थानिक परिपाठ

Local usage

स्थानिक पूरक भत्ता

Compensatory local allowance

स्थानिक प्राधिकरण / प्राधिकारी

Local authority

स्थानिक मत्ता

Local assets

स्थानिक लेखापरीक्षा

Local audit

स्थानिक सीमांच्या आत

Within the local limits

स्थायी अग्रिम

Permanent advance

स्थायी आदेशांची फाईल

Standing orders file

स्थायी आदेशांचे प्रमाणन

Certification of standing orders

स्थायीतर नियत भाग

Non-permanent quota

स्थायी पदावर कायमची नियुक्ती

Substantive appointment to a permanent post

स्थायी मुख्यालय

Permanent headquarter

स्थायीवत

Quasi-permanent

स्थायी मालमत्ता

Immovable property

स्थिति विशेषानुसार

As the case may be

स्थिती अधिक विघडणे / विघडवणे

Aggravate the situation

— स्थितीत

In case of —

स्थिर मत्ता

Fixed assets

स्थिर सारणी

Settled table

स्थूल आराखडा

Broad outline

स्थूलमानाने पाहू जात

Broadly speaking

स्पर्धात्मक मूल्य	Competitive price
स्पर्धा परीक्षा	Competitive examination
स्पर्धा परीक्षेच्या द्वारा नियुक्ती	Appointment by competitive examination
स्पष्ट नकार	Specific denial
स्पष्टपणे अन्यायाचे	Clearly unjust
स्पष्टपणे सांगितलेले	{ Explicitly told Expressly made known
स्पष्ट शब्दात उपबंधित केलेल्या बाबी सोडून	Save as expressly provided
स्पष्ट स्वीकृती	Express acceptance
स्पष्टीकरण करणे / देणे	Account for —
स्पष्टीकरण मागणे	Demand an explanation
स्पष्टीकरण मागवण्यात यावे	Explanation be called for
स्पष्टीकरण मागितले आहे	Clarification sought
स्पष्टीकरणात्मक टिप्पणी / टीप	Explanatory note
स्मरणपत्र पाठवण्यात यावे	Reminder may be sent
स्मरणार्थ	In memorium
स्वच्छ पत्र	Fair letter
स्वच्छ प्रत	{ Clean copy Fair copy
स्वतः उपस्थित राहणे	Appear in person
स्वतःची सही करणे	Affix one's signature
स्वतःचे समाधान करून घेतल्यावर	Having satisfied myself
स्वतःच्या जबाबदारीबद्दल जागरूक असणे	Be alive to one's responsibility
स्वतः बोलून / भेटून	On personal contact
स्वयंपूर्ण प्रस्ताव	Self-contained proposal
स्वयंपूर्ण मसुदा	Self-contained draft
स्वयंशासित वसाहत	Self-governing colony
स्वयंस्पष्ट टिप्पणी	Self-explanatory note
स्वाधीन असलेला / केलेला	At one's disposal
स्वाधीन निधी	Funds at disposal
स्वायत्त निकाय	Autonomous body
स्वायत्त संस्था	Autonomous institutions
स्वास्थ्य प्रमाणपत्र	{ Certificate of fitness Fitness certificate

स्वाक्षरी करणार —

स्वाक्षरित व मोहोरबंद करून पोचते केले
स्वीकारण्यास बांधलेला
स्वीकृत सदस्य
स्वीकृतिकरता कागदपत्र
स्वीकृति ठराव
स्वेच्छा कथन
स्वेच्छाधीन अनुदाने
स्वेच्छाधीन निधी
स्वेच्छाधीन शक्ती
स्वेच्छानिर्णयाचा वापर करणे
स्वेच्छानिवेदन
स्वेच्छासेवा
स्वेच्छेनुसार कारवाई

Subscribed by —

Signed, sealed and delivered
Bound to accept
Co-opted member
Documents against acceptance
Acceptance resolution
Voluntary statement
Discretionary grants
Discretionary fund
Discretionary power
Exercise due discretion
Voluntary statement
Voluntary service
Arbitrary action

ह

हक्क पडताळणा
हक्काचा परित्याग
हक्काची बारीक तपासणी
हक्कांचे अधिक्रमण
हंगामी आस्थापना
हंगामी बेकारी
हंगामी सेवा भत्ता
हजर न होणे
हजेरी पट
हजेरी पत्रक
हजेरी सूचना
हप्ता पाठवणे
हप्तेबंदीने
हप्तेबंदीने वसुली
हप्त्याचे निर्धारण
हमी रद्द करणे

Verification of title
Abandonment of claim
Investigation of claim
Supersession of claims
Seasonal establishment
Seasonal unemployment
Acting allowance
Fail to appear
Attendance roll
Muster roll
Attendance notice
Remit instalment
By instalments
Recovery by instalments
Assessment of the instalment
Revocation of guarantee

हयगयीबहुल कानउघाडणी	Admonition for negligence
हयात मुले	Surviving children
हयातीचा दाखला	Life certificate
हरकत घेणे	{ Take exception
	{ Call in question
हवाई डाकेने	By air mail
हवाई पाहणी	Aerial survey
हवाई युद्धसाधनांची तालीम	Air armament practice
हवामान भत्ता	Climate allowance
हवी असलेली माहिती अविलंब कळवण्यात / पुरवण्यात यावी	Required information may please be furnished / supplied without delay
हवे असल्याप्रमाणे	As required
हस्तदोष	Clerical error
हस्तलिखित स्वरूपात पाठवावे	Send in manuscript form
हस्तलिखिताची सूक्ष्म तपासणी	Scrutiny of script
हस्तक्षेप करणार नाही	Shall not intervene
हस्तक्षेप करण्याचे मला काही कारण दिसत नाही	I see no reason to interfere
हस्तक्षेपाला रोध	Bar to interference
हॉटेलात भोजन घेणे	Boarding in a hotel
हातची रोकड	Cash on hand
हातची शिल्लक	Balance in hand
हाती असलेला माल	Stock on hand
हाती असलेली	On hand
हाती असलेली शिल्लक	At hand balance
हाती घेणे	Take up
हानिसहायक दुर्लक्ष	Contributory negligence
हानीची भरपाई	Compensation for loss ; recovery of loss
हानी न पोचवता	Without prejudice
हा प्रस्ताव पूर्णपणे नियमास धरून आहे	Proposal is quite in order
हितकारक परिणाम	Salutary effect
हितावह अन्न	Wholesome food
हितावह परिणाम	Salutary effect
हिशेब चुकता करणे	Settle the account

हिशोब देणे

{ Render account
{ Account for

हिशोब नक्की करणे

Settle the account

हिशोब पक्के करणे

Finalisation of accounts

हिशोब प्रस्तुत करणे

Production of accounts

हिशोब संपविणे

Closing of accounts

हिशोबाचा मेळ बसवावा

Reconcile the account

हिशोबाची पुनर्रचना

Reconstruction of accounts

हिशोबातील विसंगती

Discrepancy in accounts

हिशोबातील हातचलाखी

Manipulation of accounts

हिश्यांचे प्रमाणन

Certification of shares

हिस्सा सोडून देणे

Surrender share

ही एक अनियमित बाब आहे

This is an irregularity

ही कार्यवाही चालू असताना

During the pendency of these proceedings

ही खेदाची गोष्ट आहे

It is a matter of regret

ही बाब...कडे विचारायें पाठवण्यात यावी

Matter may be referred to —

ही बाब—शी संबद्ध आहे

This case relates to —

हिसकावून लावलेला

Ejected from

— इतर अन्य

Other than —

हे अगदी उघड आहे

It is quite evident

हे अगदी गोपनीय समजावे

Please treat this as strictly confidential

हे अगदी स्पष्ट आहे

It is quite evident

हे अत्यंत तातडीचे समजावे

Please treat it as most urgent

हे अभिप्रेत आहे

It is implied

हे आदेश लागू करण्यासारखी वस्तुस्थिती आहे

I think there is a case for extending the orders

असे मला वाटते

हे आवश्यक कार्यवाहीसाठी...कडे पाठवण्यात यावे

This may be passed on to.....for necessary action

हे कागदपत्र...यांच्या नावाने अंकित

These papers may be marked to....

करण्यात यावेत

हे कागदपत्र...यांच्या नावाने अंकित केले होते ; ते त्यांच्याकडे का पाठवले नाहीत ?

The papers were marked to — ; why were they not sent to him ?

हे कृपया क्षमापित करावे

This may kindly be condoned

हेतुपुरःसर असत्कथन	Wilful mis-statement
हेतुपुरःसर केलेले	Intentionally done
हेतुपुरःसर गैरहजेरी	Wilful absence
हेतुपुरःसर दुर्लक्ष / हयगय	Wilful negligence
हेत्वारोपात्मक प्रतिवेदन	Tendentious report
हे प्रकरण — गी संबद्ध आहे	This case relates to —
हे बगळून	Other than
• होईल तितक्या लवकर	As soon as may be
होकाराशी उत्तर	Affirmative reply
ह्या अधिनियमाद्वारा अन्यथा उपबंधित	Except as otherwise provided by
केलेल्या गोष्टीव्यतिरिक्त	this Act
ह्या अवस्थेमध्ये	At this stage
ह्या खेरीज	Other than —
ह्या नियमात नमूद केलेले पर्याय परस्पर	Alternatives mentioned in this rule
वर्जक आहेत	are mutually exclusive
ह्या नियमानुसार शाह्य असलेल्या प्रतिपूति	Claims of reimbursement admissible
मगण्या	under these rules
ह्या परिस्थितीत	In the circumstances
ह्या मुद्यावर	On these points
ह्या विभागाच्या क्रमांक दिनांक	In continuation of this Department
च्या पत्रानुसार	letter No..... dated.....
ह्या विषयावरील आधीचे कागदपत्र	Previous papers on the subject have
शाखेकडे देण्यात आले आहेत	been transferred to.... section

क्ष

क्षतिपूर्ति-बंधपत्र	Indemnity bond
क्षमता बांचणी	Test of competence
क्षमता प्रमाणपत्रधारी	Competency certificate holder
क्षमा करण्यात यावी	May be excused
क्षमापनाने उत्तीर्ण	Passed with condonation
क्षेत्र निरीक्षण	Field inspection
क्षेत्राधिकार वाढवणे	Extend the jurisdiction
क्षेत्राधिकार विरहित	Without jurisdiction

क्षेत्राधिकाराचा वापर करणे
क्षेत्राधिकाराच्या अधीन

Exercise jurisdiction
Subject to jurisdiction

अ

ज्ञापात दिलेल्या अनुदेशाची विभागात नोंद
बेण्यात येईल

Instructions contained in the memo
will be noted in the department

ज्ञापात विहित केलेल्या कार्यपद्धतीची विभागात
नोंद केली जाईल

Procedure laid down in the memo
will be noted in the department